

Casa

Gab. R

Est.

Tab. 4

N.º 32

R

4

32

6
Relectio. §. in Le-

uitico sub cap. Quis aliquando. de
pœnit. dist. i. quæ de anno iobeleo,
& iobelea indulgentia principaliter
agens, totam indulgentiarum mate-
riam exhaurit: exponitq; quinque
Extrauag. de pœnit. & remiss. cum
multarum nouarum quæstionũ de-
cisione, & veterum resolutione: vsui
quotidiano accommodata. 2189

*Quæ habita fuit in mchlyta Lusitaniæ Conibrica,
per Martinum ab Azpilcueta Iureconsultis
Navarrum, sacre militiæ ordinis Bea-
te Mariæ Roncæuallis Com-
mendatarium.*

M. D. L. vij. Id. Nouẽbris.

Contenta in ea versa pagella indicat,

das: pro parte tua nobis fuit humiliter sup-
plicatū, ut tibi, qđ lecturæ hmodi, absq̃
tuo cōsensu imprimi nō possint, ut tu tua-
rum uigiliarum effectu læteris: cōcedere
de benignitate *Aplīca* dignaremur. Nos
uolētes te specialis gratiæ fauore psequi
hmodi supplicationibus inclinati, tibi qđ
ad septēnium à die, quo tu lecturas prædi-
ctas imprimi feceris computandum: nullus
alius per uniuersum orbem Christianum
cōstitutus, lecturas ipsas, uel earū aliquā
partē imprimere, aut imprimi facere, uel
impressas ī sua domo, aut alibi habere, et
tenere, nec illas uēdere, seu mutuo, aut ex
dono, uel alias donare possit: auctoritate
Aplīca tenore præsentium de speciali
gratia indulgemus: districtius inhibētes in
uirtute sanctæ obedientiæ, et sub excōmu-
nicatiōis pœna eo ipso, si cōtra factū fue-

rit incurrenda: omnibus, & singulis cuius
cunq; status, gradus, ordinis, & cōditio
nis existentibus, et quavis etiā Apostoli
ca auctoritate aut facultate fungētibus p
uniuersum orbē constituis: ne lecturas hu
iusmodi, uel earū aliquā partē, absq; tuo
expresso cōsensu, et licētia septēnio præ
dicto duntaxat durante imprimere, seu im
primi facere, aut uēdere, seu donare præ
sumāt. Non obstantibus constitutionibus
& ordinationibus Aplīcis, ac quarum
cunque prouinciarū, et locorum statuis,
& consuetudinibus, etiam iuramento, cō
firmatione Aplīca, uel quavis firmitate
alia roboratis, nec nō priuilegijs, indultis
& lrīs Apostolicis quibusuis prouīcijs,
& illiarū personis, ac uniue rsitatibus, &
collegijs, et per nos & Sedem Aplīcam
sub quibuscunq; tenoribus, & formis, ac

cū quibus suis clausulis, & decretis ēt derogatoriarū derogatorijs, et alijs quomodo libet cōcessis confirmatis, et etiā iteratis vicibus innouatis. Quibus omnibus etiam si de illis, eorūq; totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et īdiuidua, ac de uerbo ad uerbum, nō autē per clausulas generales idem importātes, mētio, seu queuis alia expressio habenda, aut exquisita forma ad hoc seruāda foret, tenores hmodi, ac si de uerbo ad uerbū insererētur præsentibus pro expressis, et de uerbo ad uerbū insertis habentes illis alias in suo robore permansuris hac uice dūtaxat specialiter, et expresse derogamus. Cæterisq; cōtrarijs quibuscunq;. Datis Romæ apud sanctum Petrū sub annulo Piscatoris die 8. Ianuarij. M. D. XLIII. Pontificatus nostri āno nono. L. de Torres.

Serenissimæ prin

CIP I P O R T V G A L L I A E

Infanti Mariæ Martinus ab Azpilcueta

Nauarrus sanctum I E S V C H R I

sti Spiritum perpetuum ex-

optat.

QUAM à permultis, & varijs nostræ
Hispaniæ locis, Princeps augustissi-
ma, nouas, & varias de hoc anno
quinquagesimo, eodēq; iobeleo in-
terrogarer quæstiones: nec in re tam grauis, & du-
bia leuiter certa ferenda esset sententia, decreui ea
de re extraordinariam habere prælectionem: quò
& auditoribus meis perdoctis id ipsum rogantibus
iobeleæ, & aliarum condonationum, quas indulgen-
tias vocant, sacros fontes ostenderem, & pro viri-
bus aperirem, simul inde aquam sapientiæ in vitam
eternam salientem haurirem, vt ea per canales syn-
ceros, & orthodoxæ fidei, pōtificumq; decretis con-
sonos longius ac latius, quàm hæctenus derivata,
non solum nouarum interrogationum omnia no-

ualia: sed etiam antiquorum disputationū scatebris
arētia arua tēperaret. Quae res, quia nō modò ad
eruditionem utilis: sed etiam ad pietatem cum pri-
mis est pernecessaria: ut eius etiā ad alios manaret
utilitas, Christiana charitate cōmotus hos de ea cō-
mentarios scripsi, quos etsi tenues, in clyto nomini
tuo cōsecrare nō sum veritus. Primum quidē, quod
tu es sublimis illa Maria, de qua, cum ante aliquot
annos in quodam opusculo nostro multa recēserem,
ob quae iure Mariae mihi nomen esset dulcissimum,
scripsi, dominam Mariam dici etiam illam, quam
sperabam. Roncaualli in monte Pyrenaeo Virgini
matri Mariae sacrae opitulaturam: cuius nomē, &
titulos tunc ex causa me tacere profitebar: alibi op-
portunius ea explicaturus. Quod cum ob infantia
meam impotenti, quo in id sum, affectui parū res-
pōdētē efficere nequeam, testabor hoc munusculo
summam saltem mei animi reuerentiam, parem q̄;
eius demissionem, quibus celsitudinentuam vene-
rabundus nequeosatis suspicere, fulgentissimo tui
tanti generis splendore oculos meos veluti perstrin-
gente. Quippe quod omnium imperatorum, & re-
gum Christianorum luce fulges: quod filia sis Diui.

Emanuelis, cum viueret, Lusitanorum regis cum
maximi, & rerum gestarum gloria clarissimi, tū
sanctissimi, & illius, quam totus orbis veneratur,
Eleonora reginae Caroli Quinti foelicissimi, Carolo
primo non vno nomine maioris sororis germanae,
eoq; nomine incomparabilis, quod suarum virtutū
heroicarum mundo effecit, vt sine exemplo Lusi-
tanis, Castellanis, Gallis, & Germanis summè dile-
ctan non solūm summè colitur: sed etiam summè cul-
ta fuit, quo tēpore summā inter eos discordia, sum-
maq; bella fuerunt. Quodq; sis soror potentissimi
Regis, & domini nostri iustissimi, & Christianis-
simi, in crucis C H R Isti inimicos bellis gloriosi,
& in eiusdem amicos pacis artibus incomparabilis:
Reginaeq; ac dominae nostrae magnā illam, eandēq;
auiam suam Isabellam multis nominibus referen-
tis, eiusdēq; Caroli quinti sororis ex sorore neptis,
virtutūq; eius heroicarū sedula imitatrix: Princi-
pisq; inclyti ac Regis nostri felicissimè designati
amita lōge gratissima: vt taceā, quod soror sis duo-
rum principum, quorum sapientia, virtus, &
gloria maior est, quā à me dici possit. Quae cum
ita sint, meritò etiam hoc humile xeniolū tua celsi

rudinitus consecrare audebo, ut aliquando scriptis,
quod verbis semper feci, dicam, affirmem, & asse-
uerem, quod persuasissimum esse percipio Castel-
le toti, tot regnorum, prouinciarum, tot terrarum, ma-
risq; tractuum, & noui orbis accessione gloriosis-
sima: nempe quod huius heroiis tanta est huma-
nitas nulli non audita, nulli non laudata, & ab om-
nibus supra sidera elata: mihi verò etiam cognita,
& multis modis perspecta: ut sicut incredibilem
pectori meo erga se pietatem, & deuotionem infi-
xit: ita cuius alię eam propius inspicienti sit infixu-
ra. Quippe quę non mediocris: sed extrema sit,
& heroica diuinitatem quandam spirans, orna-
taq; rara in Deum, & diuos pietate, modestissima
in regem, & reginam obseruantia, inuolabili in
subditos iustitia, singulariq; eosdem gubernandi
prudentia. Tanta præterea in omnes charitate, cle-
mentia, mansuetudine, & affabilitate, ut dum om-
nes amat, fouet, iuuat, & suo dulcissimo dignatur
alloquio omnes consoletur, & ad sui amorem, cul-
tum, & admirationem alliciat, & ut magnes qui-
dam ad sese etiam ferreos homines trahat. Tã in-
fractò in fortunę sibi, ac suis aduersę casibus ani-

mo, ut cum eorum amarorem delicatissima præ
alijs sentiat: deuotionis tamen, qua suam diuina de
nouit uoluntati, dulcore insperato æquo animo, quin
& quadam tenus iucundo ferat. Tam grata misere-
ricordia, ut non solum uerbis, & operibus animos
soletur amaro: sed etiam sui ipsius animi partem,
dum ex animo eis compatitur, impartiat. Tanta
denique animi constantia, & magnitudine, ut nul-
lus terror, nullumq; illicitum à iusto: imò neque ab
honesto deturbare ualeat. Taceo multa illius acta
quæ singulatim narrata etiam saxea pectora ad
bene precandum ei mouere solent. Quo fit, ut cum
tredecim annis, quibus hæc florentissima regna co-
lo, passim qui laude eius prædicarent, inuenerim:
qui uerò ei detraheret (quæ ipsius fortè solius laus
est clarissima) inueni neminem. Ad eò omnes eius
facta probantes, eamq; diligentes, magno aliquo
imperio augeri percipiunt. O felicem Castellam,
cum regnis tibi annexis, si, quod cupitis, uehemen-
tius in cupiendo perseuerantes obtineatis, ut inclytus
ille Philippus Caroli Cesaris primogenitus, uobisq;
rex designatus, hanc inclytam, & se dignissimam
in regnorum cõsortem assumat. Assumet autem,

si tantum vobis bonum non inuideritis, si errata non
stralugentes continuis apud Deum votis contende-
rimus, ne eorum memor, & vltor exteram aliqua
moribus vestris dissonam pro hac indigena, & op-
timis quorumque vestrum moribus, idest, Christia-
nissimis, congruentissime donata praefici permittat.
Sed quo me ingens vtilitatis orbis Hispani, & to-
tius Christianismi amor rapuit? In causa etiam hu-
ius nostrae dicationis fuit, Princeps serenissima,
quod visum est munus etiam tenueliterarium can-
dido, & demisso animo oblatum, non fore ingrati-
tibi, quae dignaris ornari literis, quibus ipsa maxi-
moes ornamento. Quaeque literas, literatosque viros
omnes incredibili, ac mirifica benevolentia ita pro-
sequeris, ut & ministerio, & consuetudine, fo-
minarum, quas literatissimas domi habes, mi-
re delecteris. Ad idem etiam me impulit, quod
hesterno die, qui Conimbricæ illuxit foelicissimus,
mira cum iucunditate, hanc regiam, quae flo-
rentissima est, Academiam primum inuisti: ita
comitata regem, & dominum nostrum prudentissi-
mum, reginam iustissimam, & principem regem
designatum, indole fortissimum: eandem Acade

miam opus manuum suarum insignis, sublime, ac
summum etiam primum inuisentes, ut comitari
soler prudentiam, iustitiam, & fortitudinem, illa quæ
omnia cohonestat & condecorat, modestia longè
pulcherrima. Decereq; videbatur, ut ipse, qui li-
cet aliàs postremus: canicie tamen & functione
inter eius primos gymnastas sum, quiq; de frugi-
bus eius regi, reginæ, ac regi designato omnium pri-
mus singulatim aliquid dicaui: tibi est à tot populis
& gentibus in reginam ardentissimè optata, peti-
ta, ac flagitata ad eam primum venienti primus
non nihil dicarem. Accipe igitur, princeps piis-
sima, hos cõmentarios de re valde pia pio animo
cõscriptos, eodẽmque demississimo, tibiq; deuotissi-
mo oblatos, qua soles frontis hilaritate cætera om-
nia candido animo tuæ. C. oblata, accipere. Vale,
Princeps Augustissima, & quæ tua insignis fue-
rit humanitas, nõnunquam huius senis, & in hoc
occidente peregrini memento, persuadẽque tibi eũ
cum primis tuorum sacrificorum D. Opt. max.
orare, dũque vita manebitoraturũ, ut tua ista su

blimitas sic transeat per bona maxima, que ti-
bi à tot populis, & gentibus optantur,
petuntur, & sperantur tempora-
ria, vt non amittat eter-
na. Etiam atque etiã
Vale.

Ad lectorem.

Ante relectionem, ad quam habendam nullo Academiae praescripto tenebar, multis de causis, candide lector, componere decreui. Primum, quod antiquarum de condonationibus, quas indulgentias vocant, quaestionum cognitio mihi haecenus quaesita, non satisfaciebat. Tame si ante. xvij. annos cum cathedra libri decretorum in celeberrima Salmanticensium Academia assequutus essem multas ea de re in paragraphum In Levitico. de poenit. dist. i. habui praelectiones ordinarias. Et quanquam ante. xiiij. annos cum in hac nostra Conimbricensium florentissima eundem paragraphum praelectione interpretarer extraordinaria, quo auditibus meis, quibus nihil non debeo, magis prodessem, praecipua glossarum Extravagantis primae. de poenit. & remiss. capita singulatim, & serio discussi, omnibus, quae apud Theologos, & canonum peritos ad id pertinentia inuenire potui nostro proposito applicatis. Deinde quod tot, ac tam novae, grauesque ac varis nostrae Hispaniae locis de hoc anno iobeleo sum interrogatus quaestiones, quod e republica Christiana esse arbitratus fuerim earundem solutionem, cum iusta antiquarum resolutione literis mandare. Postremo, quod memineras, Ioannem ab Annania vicum insignem ab hinc centum annis in celebratissima Bononiensi Academia de anno Iobeleo, qui eius aetate incidit, in quinquagesimum supra millesimum, & quadringentesimum tractatum

composuit non contemnendum. Quodque Felinus S^a
deus vir celeberrimus anno iobeleo insequenti, nempe
septuagesimo quinto, sermonem scripsit longe amplio
rē, multa de alijs condonationibus, quas indulgentias
vocant, & pauca de iobelea explicantem. Animaduer
tebamque ex re nostrae, quae florētissima est Academiae,
fore, ut ipse gymnastarum eius alijs nominibus postre
mus: sed officij sacros canones. xxxij. annos interpretā
di vsu primus hoc millesimo, quinquagesimo eodē
que iobeleo anno noua, & vetera sacrosanctae matris
decreta eadem de re statuētia auditorio meo id rogā
ti extraordinaria exponerem praelectione. Quod & si
non protatae, tamque vtilis materiae dignitate, certe p
nostra tenuitate magna cum intentione animi, parique
Deo placendi, & errores fugiēdi studio, diuina ope ni
si sumus prestare efficereq; ut quiuis studiosus cōdona
tionum, siue indulgētiarum, ecclesiae cognitionem iam
apud fontes earū imbibere possit, peaque de his, quae
in riuulis longe a fontibus deductis exponuntur, iudi
care. Quare te, candide lector, etiā atque etiam rogatū
velim, ut hunc meum conatum ad gloriam Dei, rei pub
licaeque vtilitatem susceptum, æqui bonique cōsulas.

Vale.

§. In Leuitico

& infra. In iobeleo plenaria remissio præstatur. Vnde per eum perfecta peccati remissio figuratur. Sacerdos ergo numerū annorū vsque ad iobeleum supputat, quū eius arbitrio pœnitentiæ tēpora definiuntur, quibus quisque plenam peccati remissionem inueniat. Nō enim (sicut Esitius ait super eundem locum) statim post definitā pœnitentiam quisque peccato plenè mundatur.

I. Notabile de anno iobeleo, & de nominis deductione ac significatione.

S V M M A R I A.

- 1 **I**obeleus annus Hebræis sollemnis.
- 2 **I**obeleus, & iubileus, à varijs variè scribi. Sed aptius iobeleus: quia non à, Iubilo, sed à, Iobel, deducitur. n. 6. & 9.
Idemq; quod quinquagenarius, significat. n. 3.

- † Iobeleis Hebræos perinde vsos, ac Græcos Olympiadibus, & Romanos Lustris.
- 5 Septimus dies, septimus mensis, septimus annus, & 7. hebdomadis annorum finis Hebræis sacer.
7. Iubilum, iubilare, iubilatus esse, Latinis iubilus, & iubileus non esse.
- 8 Cantum in eadem dictione cur moratur ecclesia?
- 10 Iobeleus varia vario respectu Hebræis significasse.

Missis alijs multis, quæ ex hoc §. colligi possunt, æquè ad alia multa capitula, & paragraphos huius distinctionis, ac ad hunc pertinentia colligam sex, quæ sequuntur notabilia ei peculiaria, & ad iobelei anni indulgentiam spectantia, mox collecturus alia ex omnibus quinque, Extrauag. de pœnit. & remiss. ad eandem pertinentia, eademq; quotidiana.

PRIMUM igitur notabile sit, Hebræis fuisse annum, qui iobeleus eis appellabatur. Quod etiam colligitur ex glossa

l. huiusmet. §. & ex glossa Archi. Domi. &
 Alexandri. in summa distin. 7. Deinde ma-
 nifestius ex. c. 25. & 27. Leuit. & c. final. Nu- 2
 mer. & alijs multis sacræ scripturæ locis.
 † Tertio idipsū probatur ex eo quòd ver-
 bum, iubileus, vt vulgus pronuntiat, vel
 iobeleus, vt M. Antonius Sabelli. lib. 3. En-
 neadis, vel iobileus, vt Cardinalis S. X. in
 præsentī, à voce illa Hebræa iobel, dicitur,
 secundum Nicolaum Liranum Leuit. c. 25.
 qui non latuit Cardi. Alexand. in d. sum-
 ma de pœni. d. 7. Quod ipsum ait etiā vbi
 supra. M. Antonius Sabelli quanuis in alio
 dissideant, nempe in eo, quòd Liranus, &
 Cardi. aiunt, vocem illam, iobel, signifi-
 rebuccinam, & ita annū quinquagesimū
 appellari iobeleū à clamore buccinæ, eo
 quòd in septimo mense anni eum proximè
 præcedentis, secundum vnum intelligendi
 modum, vel in septimo eiusdem anni iobe-
 lei, secundum alium, denuntiabatur iobe-
 leus. Sed M. Antonius Eusebiū sequutus,
 ait, † vocem illam Hebræā, iobel, signifi- 3
 ca requinquagenarium, idemq; valere vocem
 illam, iobeleum, de illa à Latinis deductā.
 Cui consentire videtur etiam Polydo. Ver

gil. lib. 8. de inuentor. rerum. cap. 1. sub finē;
 quatenus ait, annum quinquagesimū esse
 verē iobelem. Pro quibus videtur tex. vr-
 gentissimus in. c. final. Numer. in illis ver-
 bis: Cum Iobeus. i. quinquagesimus an-
 nus, &c. Per quæ significatur, verbum iobe-
 leum, siue iobileum, siue iubileum idem
 significare, quod quinquagenarius: & ita
 annus iobeus perinde sonare, ac annus
 quinquagenarius. At constat Hebræis an-
 num quinquagenarium fuisse celeberrimū,
 per c. 25. & 27. Leuit. & c. final. numer.
 4 Et per id memorabilissimum Marci Anto-
 nij, vbi supra. s. † Hebræos illo spacio iobeleo,
 hoc est, quinquaginta annorū, dimē-
 sos fuisse annos à protoplasto, vt Græci
 postea Olympiadibus, & Romani lustris
 dimensi fuerunt. Ergo etiam constabit He-
 bræis fuisse annum iobelem. Quarto fa-
 cit quod sicut sacra scriptura attestāte, Exo
 di. 20. & Leuit. 23. teste item Iosepho 3. lib.
 5 de Antiqui. † Moses, aut potius Deus ipse
 per Mosē statuit, vt inter dies septimus
 quisque, hoc est sabbatum obseruaretur: &
 sicut in d. c. 23. statuit, vt inter quosque men-
 ses cuiusque anni septimus esset sabbatum

mensium, in quo solennia sacra agerentur, quæ sabbata sabbatorum dicebantur, secundum prædictos autores: & sicut in c. 25. eiusdem lib. institutum fuit, ut inter annos septimus quisque ita obseruaretur, ut terra eo anno vacaret, &c. Sic etiã statuit Leuit. 25. ut quicumque annus, qui primus septem annorum hebdomadas insequeretur, hoc est, quinquagesimus iobeus diceretur: ut ex contex. & gloss. d. c. 25. Leuit. colligitur in illis verbis: Numera quoque tibi septem hebdomadas annorum, id est, septies septem, quæ simul faciunt quadraginta nouem, & clanges buccina mense septimo. Ex quibus omnibus satis confirmatum restat primũ. s. Hebræis fuisse annum, qui iobeus dicebatur: simul infertur primo † Ioh. ab Anna à Felin. Diuo Anto. & alijs satis probatũ, incautè determinasse, verbum iubileum, descendere à verbo, Iubilus, per glo. sing. Clem. 1. §. Intelleximus. de pœnit. & remiss. verb. iubilet. Tum, quia glo. illa nihil de iobeo ait: sed significationem verbi, iubilet, in illa litera positi explicat. † Tum, quia licet verbum, iubilum, genere neutro planè Latinum sit, iuxta illud Sil. Ital. lib. 14. Et læ-

6

7

- tis scopulis audiuit iubila Cyclops: & significet id, quod glo. singul. Clem. i. de reliq. & vener. sanctorum ait significare verbū iubilus. s. gaudiū, quod nec verbis explicari, nec penitus reticeri potest. Et licet à voce iubilum, descēdat iubilare, quod, vt Festus inquit, est voce confusa inclamare præ gaudio, iuxta illud Psal. 94. Iubilemus deo salutarī nostro. Et rursus: In psalmis iubilemus ei: & psal. 97. & 99. & psal. 46. † vbi Thom.
- 8 ait iubilum esse lætitiā immensam, quæ verbis exprimi nō potest: sed voce datur intelligi: ad quod significādū ecclesiā ait multiplicare solere notas in eadē dictione. Et quāuis à iubilo verbo descēdat iubilatus, p clamore rusticorū lætitiā præ se ferēte, auctore Varrone, & Valla, secundū quos clamor eiusmodi vrbānorū quiritatus dicitur. At verbum iubileus pro re ad iubilū pertinēte nusquā apud Latinos est.
- 9 II. infertur verbum, iobeleus, à nulla dictione latina, vel græca descendere: sed ab illa hebræa, iobel.
- III. † rectius pronuntiari iobileus, vt Cardi. S. X. hic pronuntiat, quā iubileus, vt vulgus, & rectius iobeleus, vt M. Anton. Sabel.

quē in hoc sequemur, sine tamen vlla offensione illius, qui aliter pronuntiandum scribendumue duxerit.

Contra tamen hæc omnia facere videtur: quòd gloss. interlinearis. c. 25. Levit. Iobeleū interpretatur remissiuū, vel initiatiuū: & quod magister historiarū super c. 14. Genes. dixit, iobel, significare initium, vel remissionē. Et quod Isidorus lib 5. Etymolog. verbum, iobeleum, interpretatur annū remissionis. Et quod certā sonitus, vel buccinæ speciem significare videtur Iosue. 6. ibi: Tollant septē iubileorū buccinas. Sed responderi potest † verbū, iobel, varia significare, & æquiuocū esse Hebræis, sicut & alia innumera: & ita annū quinquagesimū dici potuisse Hebræis Iobel siue iobeleum vario respectu: remissiuum quidem, quod remissionem induceret: & initiatiuum, quòd ad initium, & primū statum res, & personas reduceret: & buccineum, siue sonitus buccinarum, eo quod buccinarum sonitus cum prænuntiaret, vel nōtificaret nullo tamen respectu propriè, & ex vi vocabuli significare latum, vel lætificatiuū: quāvis ab effectu dici posset tale, eo quòd ea,

10

quæ inducebat ille annus, maxime læta erant, & lætificabant.

II. Notabile de remissione anni iobelei.

Secundo noto remissionē temporariorū debitorū solitā fuisse fieri Hebræis in anno iobeleo. Habet enim textus, In iobeleo plena remissio præstabatur. Et constat ex eo, quod illo anno serui libertate donabantur, debita relaxabantur, & prædia diuendita ad antiquos possessores reuertebantur: imo, & exules quoque in patriā & pristinam libertatem redibant, iuxta illud Leuit. 25. Sanctificabisq; annum quinquagesimū: & vocabis remissionem cunctis habitatoribus terræ tuæ. Ipse est enim iobeleus. Reuertetur homo ad possessionē suā, & unusquisque redibit ad familiam pristinā: quia iobeleus est & quinquagesimus ānus. Imo, & in carcerē coniecti soluebantur secundum Archid. Domi. & Alex. dist. 7. in summa. Sed contextus sacrae scripturae id non aperit, quod etiam animaduertit præfatus Ioh. ab Anna. vbi supra.

III. Notabile de remissione anni iobelei an significaret indulgentiam anni nostri iobelei.

Tertio noto eã remissionem temporariam plenam, significasse remissionẽ spiritualium quoque plenam sub lege gratiæ concedendam. Habet enim tex. Per eũ s. iobeleum perfecta peccati remissio figuratur. Ad idem est illud hymni diei Pentecostes: Patrata sunt hæc mysticè, Paschæ peracto tẽpore, sacro dierum numero, quo lege fit remissio. Per quod palam testatur ecclesia catholica, remissionem illam plenã anni iobelei, siue quinquagesimi olim fieri solitam, significasse diem illum Pentecostes. i. quinquagesimum, in quo plenissima peccatorum remissio cum magnis donarijs data fuit Apostolis, & socijs suis, dando postea per eos alijs, iuxta illud Actor. 2. Dum complerentur dies Pentecostes, erãt omnes discipuli pariter in eodẽ loco: & factus est repente de cœlo sonus, tanquã aduenientis spiritus vehementis, & repleuit totam domum, vbi erãt sedentes, &c. Idq; palã testatur Clem. 6. in Extrauag. Vnige

nitus.col.2.de poenit.& remiss.in xij.nota.
 infra trāscripta.Facit etiam id quod latius
 prosequitur diuus Anton.& nos merito o-
 mittimus.s. quòd iobeus in Abrahamo
 fuit inchoatus,in vetere lege præfiguratus,
 tempore gratiæ perfectus,à summo ponti-
 fice plenaria indulgentia decoratus.Et hoc
 notabile verum quidem est in sese.At ex
 hoc tex. parum efficaciter illud colligas.
 Non enim habetur,in eo plenā peccati re-
 missionem hoc,vel illo die,aut año factam,
 prædictam fuisse per remissionē anni iobe
 lei.Sed quòd plena remissio peccati quæ p
 poenitētiam iustam,& sufficientē peccato
 ri contingit,significabatur per illā: quod
 longe diuersum est ab hoc notabili.

*IIII. Notabile de anno iobeus
 Hebræorum,an hunc nostrum
 figuraßet.*

SUMMARI A.

1. *I*obeus annus Hebræorum nō figurabat
 nostrum.
2. *I*obeus annus primū fuit Christianis cen

teſſimus, deinde quinquageſſimus, nunc eſt
vigeſſimus quintus.

3 Iobeleus ānus Hebr. in quibus ſimilis noſtro.

Varto notat Cardinal. n. 98.
annū, quem nunc Christiani
appellamus iobeleum, fuiſſe
per illum hebræorū antiquū
præfiguratū. Pro quo facit Ex
trauag. Vnigenitus. §. Nos autē. in qua Cle
mens. 6. ſtatuit, vt quinquageſſimus
annus eſſet iobeleus, cum tamē ante illam
ſolus eſſet, centeſſimus aſſumens hoc nota
bile ferè pro ratione in hæc verba: Attendē
tes, quòd annus quinquageſſimus in lege
Moſaica (quam non venit ſoluere, ſed ſpūa
liter adimplere) iubileus remiſſionis gau
dij, ſacërque dierū numerū, quo lege fit re
miſſio, cenſebatur. † Hoc tamen notabile
parū nobis arridere videtur. Tum, quia Ex
trauag. i. de poeni. & re. in. 7. not. infra trāſ
cripta, per quā omniū primus Bonif. 8. hūc
annū ſtatuit, ac in ſcriptis redegit, vt in illo
7. notab. dicetur nihil de anno vetere iubi
leo loquitur †. Tum, quia illum non ſtatuit
quiquageſſimū: ſed ceteſſimū, vt patet i ea.

Tū, quòd mille trecentis annis ab orbe redēpto nullus fuit annus quinquagesimus, qui sua remissione referret illum legis antiquæ annū iobelem, vel quinquagesimū: & par videtur credere, quòd antea fuisset institutus, si, vt notabile hoc habet, per illū Mosaicū fuisset præfiguratus. Tum, quòd iā hodie non quinquagesimus annus, sed vigessimus quintus est nobis iobeus: iuxta Extrauag. Sixti. 4. Quemadmodū: eiusdē tit. de pœnit. & remiss. in notabili 12. infra transcripta. Nec §. hic probat hoc notabile, cum, vt paulo ante monstrauius, nec præcedens notabile probet. Nec §. ille, Nos autem. Extrauag. Vnigenitus. id conuincit. Quia non habet per annū quinquagesimum, & iobelem veteris legis, significatum fuisse hunc iobelem nostrū: sed quòd par videbatur, vt Christianis quinquagesimus annus esset iobeus, & remissionis spiritualis, sicut Hebræis olim quinquagesimus annus fuisset iobeus, & remissionis temporalis. Neque probat text. ille, CHRISTVM adimplesse figuram illius anni per hunc nostrum. sed permissionem Spiritus sancti in die Pentecostes,

qui à resurrectione dominica quinquagesimus fuit, factam.

Fateor † tamen hunc annum iobeleum nostrum in multis similem esse illi. Vt enim ille buccina: sic iste voce Apostolica prænuntiatur. In illo labor colendi terram omittebatur: in hoc labor proprius excusatur per laborem & merita CHRISTI, & aliorum sanctorum. In illo debita temporaria: in hoc spiritualia condonantur. In illo libertas temporalis: in hoc spiritualis restituitur. In illo possessiones terrenæ abalienatæ recuperabatur: in hoc virtutes, & merita per peccatum perdita. In illo denique exules in patriam redibant: per hunc exules à cælo, quæ patria nostra est, & in hac lachrymarum valle pererrantes, habiles sumus, quo ad eandem reducamur. Amen.

V. Notabile de indulgentia, quod utilis sit, licet hic non probetur.

SUMMARIA.

Indulgentiam utilem esse, licet hic id non probetur

Indulgentiam querere etiam perfectorum

*esse, quia licet ea ipsa non sit meritū, quo ta-
men acquiritur, opus meritorium est. n. 3.*

*4. Pœnitentiæ actio non solum pœnam peccati
tollit, sed etiam medetur cauetq; peccato.*

QVinto notat Cardin. n. 5. † remissionē,
siue cōdonationē pœnæ peccato de-
bitæ, quam indulgētiā appellamus,
multū valere ijs, quibus cōceditur. Quod
verum quidē est, & necessario cuiq; fidelium
credēdū, vt in. 7. 8. & 20. notabili ostēdetur:
id tamē ex hoc. §. nō colligitur efficaciter.
Quoniā licet de remissione pœnæ tēpora-
lis agat: non tñ de ea, quæ per indulgētiā fit:
sed de ea, quæ per absolutionē sacramētalē,
& pœnitentiā à sacerdote iusto arbitrio
taxatā, quam non esse indulgētiā diffini-
tio eius in not. 20. declaranda cōvincit. Pro-
batur autē ea ratione: primo quòd per indul-
gentias tollitur obligatio implendi totam
pœnitentiā impositā, vel aliquā eius par-
tē. Deinde quod etiā absoluitur quis à pœ-
na temporali in purgatorio sustinenda.
Quoniam vt ait Palud. cōiter receptus in
4. d. 20. q. iiii. art. 2. lucrāti. 20. annorū indul-
gentiam tantū pœnæ purgatorij condona-

tur, quantum per totidem annorum poenitentiam condonatum fuisset. Quod probant, Extrauag. 2. de poenit. in not. 12. infra transcripta, & decē notabilia, quæ ex eo excerpemus. Ex quo infertur, † errare illos, qui putant imperfectorum tantum esse, quærere indulgentias, eo quòd quærere indulgentiam non videatur meritorium. Et quòd perfectorum est, amplecti poenas, & sircum crucem CHRISTI, cum tamen quærere indulgentiam sit eas fugere. Et quòd secundum omnes consilium pium est agere poenitentiam iniunctam, etiam si per indulgentiam sit condonata. Infertur inquam ex hoc notabili, errare illos, qui hoc dicunt. Tū, quia velle indulgentias, est velle satisfacere per alienas poenas iustitiæ diuinæ modo licito: quod cum licitū, & bonū sit factū ab existente in gratia Dei, erit meritorium, & viro perfecto dignū. Tum, quia perfectorum est cupere dissolui, & esse cū CHRISTO, & per cōsequutionē tollere impedimēta, quibus si contingeret dissolui, remorari possent à præsentia Christi. At indulgentia tollit hæc impedimēta omnia, vel aliqua. Neque fundamenta sua iuuāt aduersariū.

† Quoniam licet indulgentia ipsa non sit
 meritum: velle tamen illam debito modo,
 & facere opus piū ad id necessarium me-
 ritorium est. Et quia satisfecisse Deo per
 pœnas alienas non impedit voluntatē sa-
 tisfaciēdi ei per proprias, neque executio-
 nem consilij de implendo pœnitentiā per
 indulgentiam condonatam. Quia † licet
 adimpletio illa nō prosit ei fortē quoad sa-
 tisfaciendum, proderit tamen ad meren-
 dum, & ad medendū peccatis, & ad ea mul-
 to maiore odio prosequendum: ad quæ do-
 ni indulgentiæ tam liberaliter sibi dati gra-
 titudo mouere magis debet & impelle-
 re. Ex quo subinfertur imperfectionis es-
 se quærere indulgentiam, quò post eam ha-
 bitam tepidè CHRISTO inseruias, &
 minus medellæ cautellæq; peccatis impe-
 diēdis, & vitijs extirpādis impēdas. Quod
 plus satis nostrum seculū facere vereor.

*VI. Notabile de indulgentiæ,
 iobelei plenitudine.*

SUMMARIA.

† Indulgentiā iobeleam plenā, sed hīc non
 probari.

2 Indulgentia causa pauperis subuētio omit-
tatur nisi &c. n. 4. 5.

3 Maria Magdalena suo nos exemplo docuit
officia ciuilia, pauperū causa nō omittēda. n. 4.

Sexto notat Cardinalis. n. 9. † indulgen-
tiam anni iobelei, eius causa Romam
euntibus concessam, plenariam esse. Quod
tamen ex hoc. §. mea sententia non colligi-
tur efficaciter. Illa enim, per quæ proxime
in principio præcedentis notab. & antea in
fine tertij, & quarti dicebam ea non proba-
ri, in hoc. §. conuincunt, neque hoc ex eo ef-
ficaciter colligi. Notabile autem hoc verū
est in sese, per Extrauag. Antiquorum. quæ
prima est, de poenit. & remissio. quæ in fine
eam appellat plenam, largiorem, imò ple-
nissimam peccatorum omnium veniam.
Cuius tenorem notabili sequenti inferam:
Et per Extrauag. illam singularissimā Cle-
metis. 6. quæ incipit, Unigenitus. de poenit.
& remissio. col. 2. in illis verbis: plenissimā
omnium peccatorum veniam cōsequan-
tur. Cuius tenorem in. 12. notabili ponam.

An autem † liceat hoc anno adire Romā
causa deuotionis, quærendæq; indulgentiæ

ei, qui videt se posse pauperibus subuenire
 pecunia in itinere consumenda? Respon-
 deo, licere. Tū, quia Thomas de Vio de the-
 sauro indulg. q. 3. respondit licere curi in-
 dulgētia quærenda impendere quod alio-
 qui pauperi erogasset. Tum, quia pia Mag-
 dalena † reprehensa à discipulis, quòd vn-
 guentum, cuius pretium pauperibus dari
 potuit, in pedes CHRISTI effudisset, be-
 nignè fuit ab eodem defensa Matth. 26. &
 Ioh. 12. Tum, quia ex eo colligitur, humani-
 tatis officia, quæ & certo loco, & tempore
 debentur, non esse omittenda propter com-
 munitatem indeterminate proximis debita: vt
 pulchrè colligit Thomas de Vio in iētaca.
 ex eo subinferens † maiestatem diuinā nol-
 le, vt Christianus prætermittat conuiu-
 nuptiale, officium sepulturæ, politicū con-
 uictum cum ciue, & familia, vt largiores
 eleemosynas efficere valeat. Tū, quia licet
 pecuniæ in eleemosynas pauperum eroga-
 tæ plus defunctum iuarent, quàm hono-
 rabiles exequiæ: nō tamē peccaret, qui has
 moderatas faceret: quia bonitas vnius rei
 maior nō tollit bonitatē alterius minoris:
 cum bono melius detur. l. Vbi autē nō appa-

ret. §. final. ff. de verb. Neque obstat ea, quæ
 cōtra se in simili adiecit Thom. de Vio. de
 thesauro indulg. q. 3. quia eis ipsemet respō
 det ibidē. Et breuius resoluas, si dicas, quod
 is t̄ posset esse pauper, & eo tēpore, & loco
 petere, vt oporteret ei subuenire, & Roma
 nā p̄fectionē ob hanc causā relinquere. Si
 tamē necessitas eius nō esset extrema, vel
 adeo grandis, vt merito concluderet pecca
 tum saltē veniale in non subueniente pau
 peri, licet superflua status non haberet, tūc
 licitē posset quis peregrinari Romā: etiā si
 fortē gratius esset Deo impensas itineris,
 pauperibus eas petentibus erogare.

*VII. Notabile de origine, &
 antiquitate indulgentiarum:*

SUMMARIA.

- 1 Extrauag. 1. de pœnit. tenor.
- 2 Indulgentiarum inuentum nō esse nouū.
- 3 Gregorius autor stationum, siue ceremoniarum Romæ statarum.
- 4 Iobelei inuentorem non fuisse Bonifaciū, contra Polyd.

Indulgentiarum mentio cur olim rara, & nunc frequens: sicut & purgatorij. n. 6. quia ex hoc illæ pendent. n. 7.

VII. loco inseram tenorem Extravag. i. de poenit. collecturus ex ea notab. septimū.

TENOR EXTRAVAG.

i. de poenit. & remissio.

Antiquorum habet fida relatio, † quòd accedentibus ad honorabilē basilicam principis Apostolorum de vrbe, concessæ sunt magnæ remissiones, & indulgentiæ peccatorum. Nos igitur, qui iuxta officij nostri debitum salutem appetimus, & procuramus libentius singulorū huiusmodi remissiones, & indulgentias omnes, & singulas ratas, & gratas habentes, ipsas autoritate Apostolica confirmamus, & approbamus, & etiam innouamus, & præsentis scripti patrocinio communimus. Vt autē beatissimi P. & Paulus apostoli eo amplius honorentur, quo ipsorum basilicæ de vrbe deuotius fuerint à fidelibus frequētata, & fideles ipsi spiritualiū largitione munerū ex huiusmodi frequentatione magis senserint se refertos: nos de omnipotentis Dei

misericordia, & eorundē Apostolorū eius
 meritis, & autoritate cōfisi, de fratrum no-
 strorū consilio, & Apostolicæ plenitudine
 potestatis omnibus in præsentī anno mil-
 lessimo trecentesimo à festo Natiuitatis
 domini nostri Iesu CHRISTI præterito
 proxime inchoato, & in quolibet anno cen-
 tessimo sequuturo ad basilicas ipsas acce-
 dentibus reuerenter, verè poenitentibus, &
 confessis, vel qui verè poenitebunt, & con-
 fitebuntur in huiusmodi præsentī, & quo-
 libet centesimo sequuturo annis, non solū
 plenam, & largiorem, imò plenissimā om-
 nium suorum concedimus veniam pecca-
 torum: statuentes, vt qui voluerint huius-
 modi indulgentiæ à nobis cōcessæ fieri par-
 ticipes, si fuerint Romani, ad minus tri-
 ginta diebus cōtinuis, seu interpolatis, & sal-
 tē semel in die; si verò peregrini fuerint, aut
 forēses, simili modo diebus quindecim ad
 basilicas easdem accedant. Vnusquisque ta-
 men plus merebitur, & indulgentiā effica-
 cius cōsequetur, qui basilicas ipsas amplius
 & deuotius frequentabit. Nulli ergo, &c.

Noto igitur. 7. in hac Extraug. i. de poe-
 nit. † remissiones, siue cōdonationes, & in-

dulgentias pctōrū non esse nouū inuētū, vt noui hæretici sōniāt, sed rē esse i CHRiānā ecclesiā valde antiquā. Sūt enim iā lapsi du cēti & quinquaginta anni ab hac Extraua- gāti, quę cōdita fuit āno, 1300. vt in eadē in §. Nos. exprimitur. At āte id tēpus ātīquorū habebat fida relatio, accedētibus ad honorabilē basilicā principis apostolorū ma- gnas remissiōes, & indulgētias pctōrū esse cōcessas. Ante illā Honorius. 3. de illis sta- tuit in. c. Nostro. de poenit. Ante Honorīū Innocent. 3. restrinxit potestātē cōcedendi eas episcōpis in cōcil. generali. c. Cū ex eo. eod. ti. Ante Innocē. etiā abbates eas conce- dere solebāt. Quod tamē ipse cum concil. prohibuit, c. Accedētibus. de excess. prælat. Ante eundē Alexāder. iiii. ad quæstionē de indulgentijs ppositā respondit in. c. Quod aut. de poeni. Lōge † ante illū magnus ille, ac primus Gregorius, creatus pōtif. sūmus anno. 619 stationes, seu ceremonias statas ad indulgētias quærēdas Romæ statuit, se- cūdū Tho. in. 4. d. 20. Et quōd euntibus ad bellū sacrū terræ sãctę indulgētia fuit cōces- sa, colligitur ex. c. Excōicamus. de hæret. Imò quōd illa indulgētia fuit plenaria sine

dubitatiōe affirmatur per omnes in c. Ad liberandā. de Iudæis. ob partē eius decitā.

Adde† quòd quāuis Poly. li. 5. c. 1. de inuētorib⁹ rerū, primū authorē iobelei fecerit Bonifaciū octauū, huius Extrauag. cōditore: Ioh. tamē Monachus qui eius tpe floruit Cardinalis, in. 4. col. gl. 9. prædixit Extrauag. ait, vulgatā rem eo tēpore fuisse, quòd illa iobelei indulgētia cētēssimo quoq; āno semp cōcedi solita fuerat. Quare Bonif. 5. potius videtur nouasse, & in scriptis omniū primus eā redēgisse quā in iuuenisse: quod satis significatur illis verbis eiusdē: Præsentis scripti patrocinio cōmunimus. Indulgētiarū autē fundamentū cōtinebit not. xiiii. infra eo. & earū Cōstantiēs. cōcil. approbationē notab. 8. Nihilominus fatemur cum Cōi, nullū esse in sacris literis testimoniū earū apertū: nullū itē antiquorū doctorum Græcorū, aut Latinorū expressum. Quare autē† apud antiquos tā rara, & apud recentiores tā frequens sit indulgentiarū mētio, docuit vir ille sanctiss. & episcopali, ac cardinalitia dignitate reuerēdiss. & illustriss. & catholicæ veritatis martyr, & testis clarissimus Iohannes Rossensis in articul. 13.

contra Lutherum. Cuius ea de re verborum
 summa est, quod non certo constat à quo
 primū tradi coeperunt. Quod nonnullus
 earum vsus (vt aiunt) apud Romanos fuit
 vetustissimus. Quod multa de euangelijs,
 & alijs scripturis sunt nunc excussa luculē
 6 tius, & intellecta perspicacius, quàm fue-
 rant olim. † Quod nemo iam dubitat or-
 thodoxus, an purgatorium sit de quo tamē
 apud priscos illos nulla, vel quàm rarissi-
 ma fiebat mentio. Quod non fuit tam ne-
 cessaria, siue Purgatorij, siue indulgentiarū
 fides explicita in primitiua ecclesia, atque
 nunc est. Quod tūc adeo charitas ardebat,
 vt quisque paratissimus esset pro CHR I-
 sto mortē oppetere. Quod rara erāt crimi-
 na: & ea, quæ contingebant, magna canonū
 seueritate vindicabantur. Quod nūc bona
 pars populi, magis Christianismum exue-
 ret, quàm rigore canonū pateretur. Quod
 7 dum nulla fuerat de Purgatorio cura, ne-
 mo quæsiuit indulgentias. Quia † ex eo pen-
 det omne indulgentiarum pretium. Quod
 indulgentiæ coeperunt, postquam ad Pur-
 gatorij cruciatus trepidari coepit. His cau-
 sis addit aliam Innocen. in. d. c. Quod autē,

n. s. f. quòd ante tēpus Gregorij nō satis poterat fieri conuentus magnus Christianorum: quætamen non videtur firma. Ait itē etiam ante illum solitas fieri huiusmodi indulgentias: licet non ita frequenter, ac ab eo, & post eū.

*VIII. Notabil. de indulgentia,
& remissione, quòd idē sint, &c.*

SUMMARIA.

- 1 *Indulgentia peccati, & remissio peccati, idem: licet non, remissio omnium peccatorum, & indulgentia peccatorum. n. 3.*
- 2 *Indulgentia verbum saltem per translationem remissionem significare.*
- 4 *Indulgentiam non esse etiam fraudem: & per eam solam effici, vt passio innocentis membri vnus corporis, pro alterius eiusdem nocentis satisfactione accipiatur.*

VIII. Principaliter noto in eadem Extrauag. in. 7. notab. transcripta, indulgentiam peccati, & remissionem peccati idem esse. Nam id, quod Extrauagans hæc in initio appellat remissiones, & indulgentias

postea in. §. Nos, appellat veniã. Et postea
 eã, & remissiones, & indulgentias supra no-
 minatas solo verbo indulgẽtiã cõprehẽdit.
 Facit quod in diffinitione indulgẽtiã in
 notab. 20. ponẽda remissio ponitur, pro ge-
 nere. Et quòd huiusmodi remissio à præla-
 to sine sacramẽto facta nihil aliud est, quã
 indulgentia, iuxta Extrauag. 2. de pœnit. in
 notab. 12. transcripta, & in 14. notab. tradi-
 ta. Cõtra tamen hoc facit primo, quòd in-
 dulgẽtiã nõ est Latinis remissio, vel cõdo-
 natio: sed mollis tractatio, secundũ Quin-
 til. lib. 1. Instit. & Vallã lib. 4. c. 3. vt latius
 in notab. 20. dicemus. Deinde quòd sum-
 maria stationũ Romanarũ nonnunquã ha-
 bent vno & eodẽ die in altera ecclesia re-
 missionẽ omniũ peccatorũ cõcedi: in alte-
 ra verò indulgentiam plenariã. Postremo
 quòd hæc Extrauag. bis, nẽpe in principio,
 & in. §. 1. verb. remissiones, cũ verb. indul-
 gẽtiã copulat: quæ nisi diuersa significarẽt,
 nõ videbantur copulãda neque inculcãda
 arg. gloss. celebris rubr. ff. iuris & facti igno-
 2 rãtia. Ad horum primũ respõdeo primo, †
 quòd quicquid dicat Valla, indulgẽtiã pro
 remissione pœnã ponitur in .l. fin. C. de

abol. & indulgētia crimen abolere dicitur apud iurisconsultum in. l. Lucius. ff. ad Senatuscons. Turpil. & de molli educatione, quā latinissime significat, secundum omnes, facile ad cōdonationē, quæ blandities quædā est, transferri posset. Secūdo respondeo, frequēs esse doctis, præmissa propria, & Latina voce, adijcere vulgatā, licet minus Latinā, quæ idē clarius significet; licet frequēter adijcere soleāt (vt aiūt) vel aliud simile. Ad secūdū respōdeo primo, quōd illa diuersitas fortassis non est in originali gratia; sed tantum in summarijs, Secūdo ³ quōd remissio omniū pctōrū, & indulgentia plenaria differunt: quia hæc est genus, & illa species, vt in not. 10. dicā. Sed nō ex eo inferitur, quod remissio peccatorū, & indulgētia peccati differunt: sicut etiam animal rationale, & sensibile differūt: sed ex eo nō sequitur, quōd animal, & sensibile differant. Ad tertiū, quōd cōiunctio illa copulatiua, &, expositiuē, pro idest, assumitur: vt in. l. i. ff. de pact. Vel alterū resoluitur in adiectiuū, vt sit sensus: indulgentias remissiuas: sicut glo. d. la. illud copulatū, placitū & consensus, pro placitus consensus resoluit;

& causa iungendi illas duas voces tacta est in responsione ad primum.

Ex ijs infertur primo, eodem modo diuidi remissionem, quo in notab. 10. diuidemus indulgentiam. Secūdo infertur, falsam, & impiam esse antiquorum, & recentiorum hæreticorum sententiam, quæ habet, † indulgentias in nihil aliud valere, quàm vt sint piæ quædam fraudes, quibus pia mater ecclesia falsis præmijs indulgentiarum propositis ad pia opera suos filios prouocat, puta ad ieiunia, peregrinationes, elemosynas, audiendum verbum Dei, & similia. Sicut pia mater filium paruulum prouocat ad ambulandum, præmonstrato pomo, quod postea ambulanti non præstat. Cuius sententiæ falsitas patet ex hoc notab. per qd̄ patet, indulgentias esse veras peccatorū remissiones. Impietas aut̄ prædictæ sententię patet ex eo, quòd est cōtraria penitus concilio generali. c. Cū ex eo, de poenit. & remissio. & c. Accedētibus. de excess. prælat. & concil. Lugdunensi. c. final. de poenit. & remissio. lib. 6. Et eam damnauit concilium Constantiense Sessione. 8. inter. 45. articulos Ioh. Vuicleff. Nec iuuat eos, quòd se

ſecundum mensuram delicti debet eſſe plagarum modus, Deut. 25. & c. Non afferamus. 24. q. 1. quoniam per indulgentiã, non fit, vt non ſuſtineantur plagæ, quas delictum meretur: ſed vt non ſuſtineantur ab eodẽ membro, quod deliquit. Quia † per indulgentiam ſolum fit, vt poena ſuapte natura ſatiſſactoria vnius membri innocentis alicuius corporis iuſta de cauſa applicetur ſatiſſactioni poenæ alterius membri noxiij eiufdẽ corporis. Non iuuant etiã alia quædam, quibus Roſſen. art. 17. & alijs ſex, quæ proxime ſequũtur, latè poſt ſe antiquiores, & ante ſe recentiores reſpõdet. Quòd autem hæ indulgentiæ non tam facile toties, & tam copioſe, ac vulgus putat, acquirãtur, in not. 15. 16. 17. & 20. dicemus.

IX. Notab. de plena, & non plena indulgentia.

SUMMARIA.

- Indulgentia plena, & non plena, & plena triplex: & non plena quid noue. n. 2. & quid plena noue. n. 3. & quid plena in ſpecie, plenior, & pleniffima. n. 4.*

5 Restitutio plena, & plenissima, ut differat.

6 Pleno plenius dari quo modo.

7 Indulgentia plena concessa, non esse concessam pleniorē, aut plenissimā: quia stricti iuris est. n. 8. qua ratione. n. 9.

8 Remissio omnium peccatorum videtur indulgentia plenissima,

9 Antonini quedam dicta ut temperanda

IX. loco principaliter colligo tria ex prædicta Extrauag. i. in not. 7. transcripta. Primum dupliciter esse indulgentiam, non plenam, & plenam. Alterum, plenam esse triplicem, plenam, pleniorē, & plenissimā. Tertiū, concessa plena, non ceteri concessam pleniorē, neque plenissimā. Horum primum probatur in prædicta Extrauag. adiuncto. c. Cum ex eo. de poenit. &

2 declaratur per definitiones insequentibus. Indulgentia non plena, est indulgentia parte poenitentiae iniunctae, vel parte iniungendae per se condonans. Dixi, indulgentia, pro genere, quia omnis indulgentia non plena est indulgentia; non contra, omnis indulgentia est non plena. Reliqua addidi pro differentia, qua haec à plena differt. Addidi autem, per se: quoniam non plena est, etiam illa, quae interdum per acci-

§. IN LEVIT. NOT. 9.

dens condonat totā poenitentia alicui iniūctā, vel totā iniungēdā: verbi grātia, indulgentia decē dierum, vel annorū applicata ei, cui nō est iniūctā, neq; iniūgēda maior, totā poenitētiā iniūctā, vel iniungēdā condonat. At nihilomin⁹ est nō plena: quoniā non per se, sed per accidens id facit. Ex quo infertur primo, omnem indulgentiam partis poenitentiae iniūctae, vel iniungendae, vel poenae peccatorum, puta quartae, tertiae, medietatis, vel alterius maioris, esse nō plenam. Quia haec neque per se, neque per accidens totam vnquam condonat. II. Inferitur, omnē item indulgentiā tot, aut tot dierū, mensium, quadragenarum, & annorū etiam centū milliū, esse nō plenā. Quippe quae per se nō tollit totā, licet per accidens frequenter eam tollat. Quoniam frequenter non est iniūctā, neq; iniungendā tanta poenitentia ei, cui talis cōceditur indulgentia. † Indulgētia plena est, quae per se totā poenitētiā pro peccatis cōfessis iniūctā, vel iniungēdā, vel totā poenā pro oībus cōfessis, & etiā lethalibus nō cōfessis debitā, vel totā pro oībus etiam non confessis etiā venialibus tollit. Dixi, indulgētia pro gñe.

Dixi per se, ad includendam eam, quæ per se quidem totam tollit, sed per accidens partem tantum. Quia causa concedendi ad id non sufficit, iuxta dicenda in notab. 15. Dixi etiam ad excludendam eam, quæ totam per accidens tantum tollit, iuxta dicta in 2. coroll. definitionis præcedentis. Addidi autem tria membra disiuncta, † quibus tres indulgentiæ plenæ species includerem, plenam. s. plenioram, & plenissimam. Per illud enim membrum, pro peccatis confessis iniunctam, vel iniungendam, comprehendo plenam. Per illud verò, vel totam etiam pro omnibus confessis, & etiam pro lethalibus non confessis debitam, comprehendo plenioram, quam largioram videtur appellare hæc Extrauag. Per illud autem, pro omnibus etiã non cõfessis, & etiam venialibus, includo tertiã, quam hæc Extrauag. videtur appellare plenissimam. Ex hoc infertur primo, esse indulgentiam quæ totam poenam tollit, sed non est plena. Et contra, esse indulgentiam, quæ non tollit totam, & est plena, vt palam est. II. infertur verum esse alterum prædictorum trium in hoc notabili decerptorũ. s.

quod triplex est indulgentia plena, scilicet plena, plenior, & plenissima. Quæ diuisio, vt palam colligitur ex prædicta Extrauag. ita eius membrorum diffinitiones ex diffinitione proxime datæ, manifestæ fluunt: ob idq; speciatim ea non diffinio. Neque obstat, quod hæc membra aliter diffiniunt Paluda. in. 4. dist. 20. q. 4. sub finē: Antoni. 3. parte tit. 10. c. 3. Adrianus de indulg. col. 12. & Maior in. d. dist. 20. q. 2. col. 8. Tum, quia nulla ratione, vel autoritate id fulciunt. Tum, quia, vt pridem bis animaduerti, Paluda. sibi non satis constat: & Antoni. & Adria. Paludanum sequuti, aliter, quàm ille, dicunt: & neuter alteri omnino consentit. Nam & Adrianus vtriq; in vno articulo est contrarius: & Maior ab omnibus dissentire videtur. Tum, quia nulla ratione alia, quàm prædicta, magis conciliari posse videntur. Tum, quia omnia nostra hæc illa ratione confirmantur, quod consentaneum videtur rationi, & menti scribentiũ in. c. Cum ex eo. de poenit. & stylo indulgentiarum, præsertim antiquo: vt plena dicatur, quæ omnes poenitentias iniunctas tollit: quæ cum nisi pro confessis nequeant es

se iniuncta, merito ea, quæ totã poenitentiã
 pro cõfessis iniunctã tollit, plena dicitur. At
 si hæc plena dicatur, maiore cū rōne plena
 erit ea, quæ oẽm poenitentiã tã iniungendã,
 quã iniunctã pctis confessis debitã tollit:
 quãquidẽ hæc per se maior est præcedẽti. Et
 si plena simpliciter dicatur tã quæ omnes
 poenitentiã iniunctas, quã quæ iniunctas,
 & iniungẽdas p peccatis cõfessis cõdonat:
 merito plenior dicitur, quæ totã poenã om-
 nibus peccatis lethalibus etiã non cõfessis
 debitã tollit. Cum autẽ huic superaddi ne-
 queat, nisi venia etiã poenæ venialiũ, me-
 ritò dicitur plenissima, quæ oẽm tã veniali-
 bus, quã lethalibus, tã cõfessis, quã nõ
 cõfessis debitã poenã cõdonat. Quòd si for-
 tè roges, quare sub prima specie plenæ in-
 dulgentiæ duas includo, eã. s. quæ totã poeni-
 tentiã pro cõfessis iniunctam tollit, & eã,
 quæ totam et iniungendã? Respondebo ideo
 me id facere, quia necesse videt, sub aliquo
 triũ mēbrorũ prædictæ diuisiõis ponere du-
 as spēs, & æquius apparet ponere sub ple-
 na, q̄ sub pleniore, vel plenissima. Et si rur-
 sus roges, quare hæc secundã, cū sit plenior
 priore, non appello pleniorẽ? Respondebo

Ideo me id non facere, quòd nò ausim ne-
 gare eū, cui Papa simpliciter hoc tēpore cō-
 cederet indulgentiā plenā peccatorū suo-
 rū, non quærere veniā, nisi pœnitentiārū
 iniunctarū: quoniā arbitror eum quærere
 veniā etiā iniungendarū, per ea, quæ in. 6.
 dicto. II. notab. dicā. Quod tamen videre-
 tur negandū, si eā pleniorē appellarem, eo
 quòd concessa plena indulgentia nò vide-
 tur ob id cōcessa plenior, vt tertia pars hu-
 ius not. habet: & argumenta, quæ pro Tho-
 ma de vio in not. seq. adduco, probant. Et si
 tertio rogaueris, quare indulgentiā totius
 pœnitētiæ p cōfessis iniuncte tantū appel-
 lo plenā: Respōdebo ideo me primū id fa-
 cere: quod negari non potest respectu ali-
 quo eā esse plenā. Deinde, quòd nò ausim
 dicere, eā non fore sublatā, vel suspensam,
 per Extr. 4. de pœnit. vel aliā dispositionē
 Papæ, quæ omnes plenas indulgētiās tolle-
 ret, vel suspēderet. III. infertur nò sine cō-
 lore esse differentiā illā, qua Cardinal. &
 loh. Imol. inter plenā, & plenissimā restitū-
 tionē senserūt, in. c. Quia diligentia. de ele-
 ctio. nempe quòd per restitutionē plenam
 bona in alium à fisco alienata non re-

cuperatur: per restitutionē autē plenissimā
 sic. Nec Frācisus Aretinus in. l. i. ff. de ac-
 quir. possessio. tenet contrarium: licet id ei
 Iason imponat in. l. Gallus. §. Et quid si tan-
 tum. n. 64. ff. de liber. & posthu. Quāuis di-
 cat id, ex quo argumentatur Iason: cui faci-
 le responderi posset. Pro qua differentia, &
 prædicta diuisione facit etiā, quòd est do-
 minium plenum, & plenissimum. l. i. C. de
 nud. iur. quir. tollēd. quæ de plenissimo do-
 minio loquitur, adiuncta. l. Foeminæ. et
 quod ei annotat Bald. C. de secund. nupt.
 Faciunt & quædam alia, quæ desumi pos-
 sunt ex citatis latè per Felin. in. c. Conque-
 stus. col. i. de foro compe. Propius tamē fa-
 ciūt, & profundius ea, quæ supra diximus.
 Quæ omnia plurimū sunt memoranda p
 his, quæ de suspensione indulgentiarū in-
 6 fra dicemus. I I I. infertur † dari posse ple-
 no plenius: Et cap. Si omnia. 6. q. i. quate-
 nus habet plenitudinem, non accipere
 augmentum: & ita pleno plenius dari non
 posse, intelligendum esse eo respectu, quo
 plenum est. Quia id, quod plenum est, vno
 respectu plenius esse potest altero: vt mo-
 dius tritici rasorio rasus plenus est vno

respectu: at cumulari potest cumulo, & secundum Festum, cumulus est, qui additur mensuræ plenæ. Sic ergo indulgentia, quæ plena est respectu poenitentiarum pro confessis iniunctarum tantum, vel iniunctarum, & iniungendarum plenior effici potest per cumulum veniæ totius poenæ pro peccatis omnibus lethalibus, & non confessis debitæ: & rursus hæc cumulari potest cumulo remissionis, etiam poenæ pro venialibus debitæ. Sic Stephanus Act. 7. dicitur gratia plenus respectu officij, ad quod electus fuit. Et virgo Mater, quæ plena gratiæ dicitur, Luc. 1. respectu officij, ad quod delecta fuit, s. vt esset mater Dei, plenior fuit Stephano. Et dominus Iesus, qui plenus gratia dicitur, Ioh. 1. fuit plenior illa, & plenissimus: vt pulchrè declarat post antiquiores Thomas. 3. parte. q. 7. art. 1.

V. Infertur † verum esse vltimum trium in hoc. x. notab. excerptorum. s. quòd concessa plena indulgentia simpliciter, nõ censetur concessa plenissima, neque plenior. Quod colligitur ex ead. Extrauag. quatenus, vt contineret pleniorẽ, & plenissimam, expressit, eas. Quatenus item ait nõ

solū plenā, etc. q̄si diceret, maius aliquid
 cōcedimus, quā concederemus concedēdo
 simpliciter plenā. Facit & Extrauag. Vni-
 genitus. quæ vt cōtineret plenissimā, eam
 8 expressit. † Facit etiā, quòd cōcessio indul-
 gentiarū strictè interpretāda est. Quoniā
 indulgētia pro certisdiebus festis cuiusli-
 bet anni futuri cōcessa, restringēda est vs-
 que ad. 20. annos, regul. Cācell. 57. cū tamē
 in alia materia talis restrictio nō fiat. Et
 indulgētia, cōcessa ecclesie alicui, seu capel-
 læ, tacita alia quālibet parua illi prius con-
 cessa, nihil valet, regul. Cancell. 57. Et quòd
 prohibitū est, ne super indulgentijs instar
 alterius pij loci cōcessis expediantur lite-
 ræ generaliter, instar indulgētiarū illi con-
 cessarū, nisi specificentur, quæ sint illæ, re-
 gul. Cancell. 58. cum tamē in alia materia
 passim expediātur. Et si indulgentia peti-
 tur simpliciter pro festo, vel festis alicui-
 us loci pij, & Papa cōcesserit per, fiat, tan-
 tū, si ecclesia cathedralis, vel insignis col-
 legiata, aut solenne monasterium fuerit,
 tres, alioquin duo anni, & totidem q̄drage-
 næ: & per, fiat vt petitur, cathedrali colle-
 giatæ, vel monasterio, q̄tuor: alijs tres āni

concessi videtur, reg. Cācell. 59. Ex quibus
 oibus colligitur, indulgētiarū cōcessionē
 odiosam, & restrictè interpretādā esse: quā
 annotavit gl. reg. Cācell. 56. ea' rōne, quōd
 quæstores nō quærunt cōmodū animarū,
 sed pecuniarum. † Quæ tñ ratio parū ser-
 uire videtur illius regulæ speciei: quæ meo
 iudicio plus loquitur de indulgētijs, quas
 quæstores non solent prædicare, quā de
 ijs, quas solent. Aptior ergo ratio fuerit,
 quōd magna pars impetrantiū eas, nō tan-
 tū cōmodū animarū, quantū pecuniarum
 respicere solet. Quia tamē etiā hæc ratio
 cessat in cōcessione indulgētiarū, quæ pro
 solis ad Deū precibus, vel pro sola contri-
 tione, & cōfessione peccatorū cōcedi solēt:
 addi posset stylū S. Apost. habere p̄ odio-
 sa, & restrictè interpretādā indulgētiarū cō-
 cessionē, p̄pter duos prædictos respectus iū-
 ctos cū eo tertio, quōd per eā multū ener-
 uatur satisfactio poenitētiālis. c. Cū ex eo.
 de poenit. & re. quæ tātope est nobis utilis,
 tantopere nostra nos ad eā mater ecclesia
 monet, per tot canones poenitētiāles, imò
 & per totā quadragesimā ad eō adhorta-
 tur, vt tantū non cōpellat. Adiuncto item

alio quarto. f. quòd concedens indulgentiam, de alieno soluit alterius debita: & indecorum est de corio alieno longas corrigias efficere, vt prouerbiū barbarorū habet. Adiuncto item illo quinto. f. quòd non nisi iusta de causa concedi potest, iuxta ea, quæ in notab. 15. dicemus. Et quòd est quædam dispensatio, vt habet Extrauag. Vnigenitus. trāscripta in notab. 12. & quòd omnis dispēsatio aut odiosa est. c. 1. et. 2. de filiis presbyt. lib. 6. aut cautissime faciēda, secundum glo. c. Non est. de vot. & c. Quanto. de iureiur. Et concessio indulgentiarū sit stricti iuris, affirmante etiam Palud. in 4. d. 20. q. 4. col. fin. VI. Infertur ex prædictis, & ex dictis in notab. 8. remissionem peccatorum aliam esse non plenam, & aliā esse plenam: easq; omnes, & suas species ita distinguū, diffiniri, & diuidi, ac indulgentia peccatorum non plena, & plena, cū suis speciebus, quæ suprā sūt distincta, diffinita, & diuisa. Quia remissio peccati, & indulgentia peccati idem sunt. iuxta prædictum notab. 8. VII. quòd [†] indulgentia omnium peccatorum maior est, quàm indulgentia plenaria peccatorum simpliciter cōcessa:

quia videtur plenissima: sicut & in notab. §. n. 3. diximus remissionem omnium peccatorum videri plenissimam: licet remissio plena peccatorum non diceretur talis. VIII. Infertur [†] intellectus, & dolabra, quibus intelligi, & dolari debeant ea, quæ de indulgentia plenaria sub varia forma tradidit Divus Anto. i. parte tit. 10. c. 3. §. 4. nō quidem his contraria, sed quæ lectore decipere possent, nisi hæc fuerit præmonitus. Quoniam præsupponere videtur, indulgentiam plenariam concessam omnibus visitantibus certum locum, vel visitantibus certo die, vel facientibus certū opus, esse plenissimam. Quod nō est verum, nisi ampliorem formam contineat, per prædicta. Sic etiam tēperādus est Palud. quatenus in. 4. d. 20. q. 4. col. 4. dixit indulgentiam plenariam, pleniorē, vel plenissimam, poenitentias iniungendas comprehendere. Quoniā id verum est de pleniorē, & plenissima, & etiam de plena simpliciter concessa: non autem de plena, cū adiectione de iniunctis data. IX. Infertur [†] ei, qui se parat ad lucrandas indulgentias de iniunctis poenitentijs datas, etiā si

II

ia

sit plenæ, expedire plurimū, vt prius confi-
 teatur peccata sua, rogetq; confessorē, vt
 tot dies, vel annos poenitentia imponat,
 quot indulgentia, quā lucrari sperat, cōti-
 net: vel omnes illos annos, & dies, qui ad
 integrā deletionē peccatorū suorum sunt
 necessarij, sub præcepto disiuncto: s. quòd
 illam totā poenitentia impleat, vel indul-
 gentia, quæ tali implemento æquipolleat,
 sibi quærat. Quod est cōsiliū Palud. vbi su-
 pra, col. 5. à posteris susceptū. Quauis Ca-
 iet. in primo tractat. de indulg. q. antepen.
 putasset hanc rogationē, & iniunctionem
 frustraneam esse. Quia, vt in notab. 21. di-
 cam, in ea est ille opinione, vt putet nemi-
 ni prodesse indulgentia, nisi ei, qui habet a-
 nimū satisfaciendi per poenitentia. Nobis
 tamē vtile videtur consiliū Palud. quode-
 tia Adria. sequitur, etiā retenta opinione
 Caiet. quando huiusmodi poenitens verè
 concipit animū faciēdi eā poenitentia sibi
 sub prædicta disiunctione præceptā, si nō
 contingat ei eā luere per indulgentia: dato
 quòd eū animū nō cōcepisset, nisi ad id im-
 pulisset spes redimēdi ea per illā, quā lu-
 crari sperat, vel aliā indulgentia. Per quæ

omnia facile colliges cōcordiā omniū, & temperamentū iustū consilij Palud. & rigoris Caiet. & securitatē poenitētis. X. infertur, † quòd remissio sacramētalis, & indulgentia, nō solū differunt secundū materias: quia, vt diximus in .5. illatione not. pximi, huius materia p̄cipalis est reatus improprius, vel obligatio ad poenā tēporaria: illius verò macula pctī, siue culpa & reatus proprius, siue obligatio ad poenā æternam: Sed etiā secundū modū: quia omnis remissio sacramētalis est plena, & plenissima respectu suæ materiæ principalis, c. Sunt plures. infra de poenit. d. 3. indulgentia verò nō itē. XI. infertur, † inter plenā, & plenariā | nihil aliud distare, quā quòd plena est vox latina, plenaria verò barbara & per cōsequutionē utrāq; illarū generati captā esse genus ad tres p̄dictas spēs, & utrāq; speciatim sumptā esse spēm sui ipsius generati sūptæ. XII. † indulgentiā plenariā, vel plenā instar indulgentiæ ani iobelei cōcessam, de qua meminit Extr. Quē adm. de poenit. & re. esse plenissimā, arg. l. In testamento. ff. de cōditio. & demōstratio. & eorū quæ infra in not. super. 4. extrauag. dicam.

13

14

15

16

XIII. † verum videri id, quod prodidit, qui collegit priuilegia religiosorum, verb. indulgētia. s. stylum curiē habere, quod facultas lucrādi omnes indulgentias stationum Romanarum, vel alicuius alterius loci pij, hoc, vel illud facienti, nō comprehendit indulgentias plenas: sed tantum alias. Quod etiam, dum Salmanticæ abhinc. 23. anno librum Clementinarum interpretarer, super Clem. 2. de poenit. dictaui.

X. Notab. de venia quam dat indulgentia, quæ, & qualis sit.

SVMMARIA.

- 1 **I**ndulgentia veniam peccati dat: sed pœna temporaria tantum. n. 2. nō culpæ, vel potius maculæ. n. 11. etiam venialis. n. 12. Nisi indirecte. n. 14. Quia non est idem quod pœna temporalis ei debita. n. 13.
- 2 **C**ulpæ peccati quid, & quid pœna eiusdem.
- 3 **M**acula effectus peccati, & quid est, & nihil positivū dicere. n. 7. manet præterito peccato. n. 8. et nō efficitur à veniali. n. 9.

5 Reatus peccati respectu triplicis legis, & pœnæ, & quid n. 4. & macula sublata tollitur n. 10. eis sublati manet obligatio pœnæ temporaria, & propriè non est reatus n. 11.

6 Venia, verbum in hac Extrauag. quid.

15 Peccatum pro pœna peccati sæpe.

16 Indulgentia non dicitur tam propriè à culpa & pœna, quàm absolutio sacramentalis n. 7. & quare impropriè n. 18.

19 Indulgentia cum attritione nõ efficit contritionem, contra Palud.

20 Indulgentia vnius diei tam propriè à culpa & pœna, ac plena.

21 Remissio per indulgentiam longe differt à remissione sacramentali, etiã pœnæ, quæ ratione n. 22. & 23.

Decimo principaliter ex prædicta Extrauag. i. de poenit. in notab. 7. transcripta colligo† per indulgentiam anni iobelei peccatorum veniam dari. Contra quod facit, quod peccatum non potest remitti nisi à Deo, autoritate, vel à ministris eccle-

sine ministerio mediatis sacramentis tan-
 tum, & non sine illis. c. Et euidenter. i. q. i. c.
 Multiplex. & c. Verbum. de poenit. d. i. vbi
 bona glo. & c. Nemo. de consecrati. dist. 4.
 vbi etiam glo. et tradit Thom. communiter
 receptus. 3. parte. q. 64. arti. 3. & 4. & in. 4.
 distin. 5. q. 1. Et quod venia anni iobelei, &
 omnis alia, quae per indulgentias datur a
 praelatis ecclesiae, sine sacramentis concedi-
 tur, vt in notab. i 4. colligo. Pro huius
 2 resolutione dico primo, quod, vt Comu-
 nis loquitur per indulgentiam non remittitur
 culpa, neque poena aeterna, vt probant con-
 traria: sed poena temporaria sic, vt habet
 notabile nostrum: & quod aliud est culpa
 3 peccati, aliud poena, arg. Clem. 1. §. 1. de
 priuileg. & Clem. 2. de poenit. & remissio.
 quatenus faciunt mentionem de absolutio-
 ne, quoad culpam, & poenam. et post alios
 annotabat Cardi. qui in. d. Clem. 1. de pri-
 uil. q. 24. receptus a posteris: & in his a Feli.
 in. d. sermone indulg. col. 5. ait culpam pecca-
 ti esse maculam generatam a peccato in
 animo peccatoris, & c. Quod etiam Tho-
 mas sensit in quodlib. 2. arti. 16. ad. 3. Quod
 tam in illis duabus Clem. quam alibi saepe

nobis etiam placuit. Nunc autem altius re-
 perpendenti parū sapit. Tum, quòd culpa
 nō est effectus peccati: sed ipsum peccatū.
 Nam Tho. a nemine in hoc reprehēsus in
 1. Sec. q. 21. art. 2. ait malū esse genus ad pec-
 catū, & peccatū genus ad culpā: & ita om-
 nis culpa peccatum est, & nō effectus pec-
 cati. Quod conuincit etiam diffinitio cul-
 pę Bar. in. l. Quod Nerua. ff. deposit. & Pa-
 nor. in c. i. de cōmod. receptorum ab alijs. f.
 quòd est deuiatio ab eo, quòd bonū est: &
 constat hanc deuiationem esse peccatum.
 At macula illa, quam hi patres dicūt esse
 culpam, est effectus peccati, & per conse-
 quutionem culpę, secundum Thom. 1. Se-
 cun. q. 86. artic. 2. in hoc ab alijs receptum.
 Nec curandum videtur de illa inutili
 subtilitate Parisiensium in. 4. distinct.
 14. q. 1. scilicet, quòd reatus peccati potest
 accipi transitiuè, & intransitiuè: & quòd
 reatus est ipse homo, & quiddā bonum:
 & reatus peccati, qui est, vel fuit, est in
 cœlo, & idgenus alia. II. dico cautiùs,
 & rectius nos dicere posse quatuor, cum
 Thoma in d. q. 86. & sequenti.

- 4 Primum quòd culpa † & peccatum, quæ idem sunt, pariunt maculam, quã prædicti vocant culpam, & reatum poenæ, quã ipsi vocant poenam. Secundum quòd macula peccati est defectus luminis rationis naturalis, vel diuinæ legis ex recessu gratiæ proueniens. Ita quòd non proprie dicitur macula: sed metaphorice, eo quòd sicut corpus ex contactu rei sordidæ maculatur: ita misera anima ex inhæsiōe rei temporalis per amorem inordinatum, quæ est veluti quidam contactus, perdit lumen rationis, & lumen diuinæ sapiētiae & gratiæ, quibus refulgebat secundū eundē, in. d. q. 86. art. i.
- 3 Tertiū quòd reatus peccati nihil aliud est, quàm status peccatoris poenæ obnoxius, secundū eūd. in. d. q. 87. art. i. Verbū enim, reatus, pprius significat statum rei criminis accusati, quàm crimen, iuxta .l. Vestem. ff. de iniur. & ea, quæ ibi anotauit Bud. & in .l. Si diutino. ff. de poenis. Quartū † quòd reatus hic, siue status obnoxio est respectu triplicis poenæ, vt etiā tres ordines peruertit. s. rationis propriæ interioris & politiæ exterioris, & diuini regiminis: & ita triplicē obligationē ad poenam incurrit

vnam ad poenā sui ipsius, siue rationis interioris hominis, quæ est remorsus cōscientiæ. Alteram ad temporariam exterioris hominis. s. iudicis exterioris. Tertiam ad æternam Dei. Tertio dico, † verbū hoc, 6
 veniam, positum in hac Extrauag. non esse intelligendum de venia maculæ, quam culpam vocant: non etiam de venia reatus proprii, siue obligationis ad poenam æternā: sed de venia reatus improprii, siue obligationis ad poenam temporariam in Purgatorio luendam. Tum, quia indulgentia, de qua in hac Extrauag. & omnis alia conceditur ab homine sine sacramento, vt infra notab. 14. ostendetur: & macula peccati lethalis nō potest tolli ab homine, nisi mediante sacramento. Quia sola gratia Dei, quæ à solo Deo creatur, redeunte, tollitur, vt ex eius diffinitione colligitur. Tū, quia diffinitio indulgentiæ in notab. 20. ponenda id conuincit, quatenus habet, indulgentiam esse remissionem extra absolutionem sacramentalem factam. Tum, quia nemo tollit peccata, nisi C H R I S T V S, qui est agnus tollens peccata mundi. c. Nemo. de conse. dist. 4. quod est intelligendum,

quoad maculam peccati, & reatum poenae
 aeternae. Tum, quod clare hoc sensit glos.
 huius Extrauag. in verb. peccatorū: & al-
 tera in eodem verb. §. final. & tertius In-
 nocen. qui receptus ab omnibus in cap.
 Quod autem. n. i. de poeniten. & remissio.
 sensit, per indulgentiam solum condo-
 nari poenam Purgatorij: & altius declarat
 praedictus Iohan. Rossensis. in artic. 17. &
 Thom. cum omnibus posterioribus in .4.
 distin. 20.

EX quibus tribus dictis inferuntur
 plurima subtilia, & utilia. Primum ex pri-
 mo dicto. s. parum cautè, ac minus pro-
 prie dici, in peccato inueniri culpam, nisi
 prout species inuenitur in genere, sicut
 fraus in dolo, iuxta. l. Ius gentium. §.
 Sed si fraudandi. ff. de pactis. Quia per
 hoc significatur, aliud esse culpam pec-
 cati, aliud ipsum peccatum: quod tamen
 est falsum, per primum dictum. Secun-
 dum, quod ex secundo dicto manat, **I**ma-
 culam peccati non esse qualitatem aliquam
 foedam, productam in anima à peccato:
 sed solam priuationem gratiae: sicut um-
 bra non est qualitas aliqua, sed absentia lu-

minis, secundum eundem Thomã in d. q. 87. artic. 1. ad. 3. † III. maculam peccati manere post transitum peccati: quia, cum sit absentia gratiæ Dei, durat donec illa redeat. IIII. † per peccatum veniale non fieri propriè maculam. Quia per illud non perditur nitor gratiæ diuinæ, quoad habitum: licet quoad actum impediatur, secundum Thomam. 1. Sec. q. 89. art. 1. V. † post transitum peccati, maculam eius manere: macula verò sublata, tolli reatum poenæ æternæ, & ita poenæ simpliciter: non tamen semper reatum poenæ satisfactoriæ, secundum eundem Thomam receptum in d. q. 87. artic. 6. VI. † transeunte peccato, & sublata macula eius per contritionem, remanere vt plurimum obligationem ad satisfaciendum per poenam aliquam maiorem, vel minorem, prout peccatum fuit maius, vel minus: & contritio maior, vel minor, vt in notabili. 16. dicemus. VII. † maculam peccati venialis dici posse, obfuscationem nitoris animæ gratiæ diuinæ, quæ tamen non est vere macula: & reatum peccati venialis dici posse, statum dignum, vel obnoxium

RELECTIO.

12 poenæ satisfactoriæ temporariæ, qui tamē
 non est perfectus reatus: sed imperfectus,
 arg. prædictorū, & notatorū in prædictis
 locis. VIII. † verius videri, quòd etiā ma-
 cula illa imperfecta peccati venialis non
 tollitur per indulgentiā: quia per eā nulla
 culpa, neque macula neq; perfecta, neque
 imperfecta condonatur: sed sola tēporalis
 poena, vt ex. d. Extrauag. 3. & notab. 20. col-
 ligitur. Et ne dicas idē esse, maculā venia-
 lem, & poenā temporālē ei debitā, vt senti-
 re voluit Maior in. 4. dist. 45. q. 1. col. 4. &
 Iacob. Alma. in. 4. fol. 4. & 5. † Considera,
 13 quòd ipsemet Iacob. cōtrariū tenet in. dist.
 21. Et quòd contrariū conuincit ratio, quā
 ipsemet Maior tangit ad aliud propositū
 in. 4. dist. 49. q. 25. col. 3. f. quòd si id esset ve-
 rū, cōsequeretur nō debere nos potius præ-
 eligere mortem, quā peccare venialiter.
 Quia mors omne malum poenæ præcellit.
 Quod tamē est falsum, arg. c. Super. co. de
 vsur & c. l. 22. q. 2. & corū, quæ tradit Tho.
 in. 2. Sec. q. 110. art. 3. & alibi saepe. Nō obstat
 huic corollario, quòd Palud. in. 4. dist. 20.
 q. 4. sub finē, quæ sequitur Diuus Ant. 1. par-
 te tit. 10. c. 3. tenere videtur cōtrarium: quia

ratio eius non est firma, nec dicta ipsius satis placet. Adr. de ind. fol. 4. ¶ vel intelligē
 14
 dū est, quod culpa venialis, quā nos maculā imperfectā dicimus, remittitur per indulgentiā indirectē, quatenus, poena pctō veniali debita sublata, ipsa quoq; macula imperfecta videtur tolli. I X. ¶ verbū peccati positū in illo celebri dicto. c. 12. 2. Macha. 15
 .s. Sācta, & salubris est cogitatio pro defunctis exorare, vt à peccatis soluantur, nō esse intelligendū de macula peccati, quam alij culpā vocant: sed de temporali poena peccatorū in Purgatorio sustinenda. Quoniā etiā per preces non tollitur culpa mortui: sed solum tēporalis poena pro peccato in Purgatorio luenda, secundū omnes in. 4. 16
 dist. 45. X. quòd ¶ nulla indulgentia propriè appellatur à culpa, & poena, vt ait Dignus Antoni. i. parte tit. 10. c. 3. Tum antiqua eius, ac aliorū ratione. s. quòd per nullā indulgentiam culpa vltā, vel rectius culpæ macula remittitur, per prædicta: & ideo, licet propriè appelletur indulgentia à poena tēporaria: impropriè tamen dicitur à culpa, siue macula, & per consequentiā à culpa, & poena. Tum noua ratione. s. quòd macu

la pcti, quã ipsi p culpã intelligũt, est ipsẽ
 met peccatum, per prædicta. Hanc illatio-
 nem sentiunt Clem. i. §. i. de priuil. & Cle.
 2. de poenit. & remiss. quatenus loquens de
 17 absolute à culpa, & poena addunt illa
 verba, vt eorum verbis vtamur. XI. † ab-
 solutionem sacramentalem verè posse ap-
 pellari à culpa, siue macula, & poena: imò
 & ab omni culpa, & reatu poenæ æternæ,
 & à poena. Quoniã per illam tollitur, vel
 sublata esse declaratur omnis culpa, vel
 macula peccati, & poena æterna, & aliqua
 18 saltem pars poenæ temporariæ. c. Sunt plu-
 res. infra. dist. 3. iuncto. c. sequenti. infra ea.
 Imò & aliqua datur absolutio sacramenta-
 lis ab omni macula, & reatu: seu ab omni
 culpa, & omni poena, ea. s. quæ fit tali poeni-
 tenti, qui non debet maiore poenã ea, quã
 vis clauuũ cõdonat. XII. † quòd indulgẽtia
 huius Extr. & alia quæuis plenissima, po-
 test saltem improprie appellari à culpa, &
 poena, vt in dictis Clementi. appellatur: &
 mea ætate passim in Gallia appellabatur.
 Quia, vt ex Diuo Anton. & Feli. vbi supra
 colligitur, per eã tota poena peccatori po-
 nitẽti debita directo cõdonatur. Tota itẽ

macula culpæ indirectæ, quatenus remissio à poena virtute indulgentiæ habenda, remissionē præsupponit maculæ, ac culpæ vicōtritionis, aut sacramēti habitæ, iuxta dicenda in not. 16. Id autē, quod sentire videtur, Palud. vbi supra, † quod cōtritio cū absolute Papæ per viam indulgentiæ efficitur cōtritio, noua doctrina est: & nulla ratione videtur sustentabilis: licet teneamus opinionē Thom. & Cōmu. q. attritus frequēter fit cōtritus p̄ realē sacramēti susceptionē. Quoniā absolutio p̄ viā indulgentiæ nō est sacramētū, vt palā est. XIII. † pari ratione, omnem indulgentiam, etiam vnius diei, appellari posse improprie indulgentiam à culpa, siue macula: & poena, siue reatu poenæ: non tamen ab omni, eò quòd directè aliquam poenam temporariam, quæ saltem imperfecta poena est, condonat, & indirectè omnem culpam, & maculam eius præsupponit condonatā. Quauis non omnis indulgentia possit appellari à macula, & culpa, & ab omni poena. Quoniam, licet omnis præsupponat totius culpæ, vel maculæ condonationē: pauca tamen directè oēm poenā cōdonāt, vt postea palā fiet.

XIII. † remissionē per indulgentiā longe differre à remissione sacramentali, etiā poenæ temporariæ. Quia illa fit per cōpensationē, soluendo de thesauro ecclesiæ tantū, quantū remittitur quærenti indulgentiā, iuxta dicenda in not. 20. Sacramentalis autē sine vlla cōpensatione, per liberalitatem diuinā, vt pulchrè Palud. dixit in. d. d. 20. q. 4. col 3. & clarius ex eo colligit Antoni. 1.

- 22 parte tit. 10. c. 3. §. 1. † Nō quidē ea ratione, vt quidā falso dixerunt, quōd CHR Iustus nō satisfecerit sufficienter: cū passio eius infinitæ virtutis fuerit, tā quoad satisfactio-
nem, quā quoad meritū, iuxta Extr. 2. de poenit. & remiss. & dicenda in not. 13. infra eod. Sed quia diuinā magnificentiā decet nobis miseris, cū iusta demissioe animorū pctā confitentibus, condonare aliquid poenæ, sine respectu solutionis, & satisfactio-
nis alius secundum eosdem. † XV, altero quoque modo eas differre, eo. s. quōd remis-
sionis, & indulgentiæ materia, circa quam directo, & principaliter ipsa versatur, est poena temporaria, vel reatus improprius, vel obligatio ad eā, iuxta dicenda in. ii. no-
tab. Remissionis verò sacramentalis ma-

teria principalis est peccati macula, quam culpā alij vocant, & reatus proprius pœnæ aeternæ, vt in not. II. dicā: Quauis etiā minus principaliter respiciat obligationē ad pœnam temporariā, & partem eius remittat, vt colligitur ex illatione præcedenti, & affirmat diuus Ant. vbi supra. §. 4. col. 5.

XI. Notabile de valore indulgentiarum.

SUMMARIA.

1. **I**ndulgentiā vnā, & eādē alius plenius, quā alius quærit: licet partē causæ eius implens nihil consequatur. n. 2. nō ratione glossæ. n. 3. sed noua. n. 4.
5. Indulgentiæ eiusdem, causā eadē impleta ab vno iusta, impleta ab alio, non item.
6. Indulgentias valere quantum sonant, & intelligi de iniungendis, si sine mētionē in iun̄ctionis concedantur. n. 7.
8. Indulgentia, vnus diei quid indulget.
9. Indulgentiam etiā iniungendæ penitentiæ episcopus concedit, contra Caiet.

10 Pœnitentiam iniunctam tollere respectu quodam facilius, quàm tollere in iūgēdā: & altero hoc facilius esse illo. Ideoque vtrunq; esse æquè facile. n. 11.

12 Indulgentia de iniunctis non cōtinet indulgendas: Sed absolutè concessa sic, contra Caiet. et quæ rō. n. 13. et idē de plenā. n. 14.

15 Indulgentia antiqua, an credenda cōcessa de iniunctis tantum, & an ea, quæ constat simpliciter concessa ad iniungendas extēdatur. n. 16. & quid de noua. n. 17.

18 Indulgentia certi temporis quoad varios, variè intelligenda.

19 Indulgentia ead. alijs plusquā alijs prodest.

20 Indulgentia non tollit pœnam fori externi, neq; pœnitentiā in capitulo datā. n. 21.

22 Indulgentia tēporis purgatorij minor, quàm paritē temporis vitæ.

23 Pœnitentiæ multæ iniunctio utilis. &c.

XI. Principaliter colligo ex eadē Extr. in. 10. 7. not. transcripta, † quod vna, & eadē indulgentia multis quæsitā, alijs quæritur.

plenius, quàm alijs. Probat enim indulgentiã huius anni iobelei alijs quærendã pleniorẽ, quàm alijs, in illis verbis: Vnusquisque tamẽ plus merebitur, & indulgentiã efficacius consequetur, qui basilicas ipsas amplius, & deuotius frequẽtabit. Contra quod facit primo, quòd, faciens omnia requisita ad eam lucranda, totam lucrabitur: & per consequutionem, plenissimam sibi quæret: qui verò ea omnia nõ faciet, nihil lucrabitur, per ea, quæ trado in notabili. 19. †

Secundo facit, quòd solum adimplens partem eius, quod pro indulgentiã quærenda est faciendum, & non totũ, neque totam, nec partem eius vllam quærit, secundum Diuum Anton. i. parte tit. 10. c. 3. §. 4. Et ea ratione probatur, quòd neque relictũ, neq; pars relictĩ sub cõditione quæritur, nisi tota impleta, etiãsi pars impleatur. l. Cui fũctus. ff. de cõdit. & demõst. l. Si plures. ff. de condit. instit. §. Si plures instit. de hared. instit. Has fortẽ difficultates, vt effugeret glo. prædictæ Extr. in verb. cõsequitur, tripliciter exposuit verbũ, efficacius. † Positũ in text. primo quidem modo, referendo illud ad manus meritum: sed

ineptè. Tum quia prius dixit, plus merebitur, & postea subiicit, & indulgentiam efficacius consequetur. Tū, quia aliud est, plus mereri, aliud, efficacius indulgentiā consequi, quod ex sese non est mereri, vt in not. s. diximus. Secundo modo ead. glo. in versicul. Vnde. pro quo debet reponi, vel, exponit verbum, efficacius, referendo id ad maiorem indulgentiæ fructū, id est, ad maioris poenæ remissionem. Quod tamen ea ratione confutatur, quod secundū hanc expositionē non esset hæc indulgētia plenissima. Tertio exponit verbū, efficacius, referēdo illud ad mediū lucrandi indulgentiā, vt. s. sit sensus, quod per melius mediū eā quarrit, qui per plura, & meliora opera eā adipiscitur. Quod tamen non satisfacit. Quia per melius, & maius opus mereri indulgentiam, non est illā efficacius consequi. Hæc enim verba non significant maiorem bonitatem, uel quantitatem in medio consequendi: sed maiorem quantitatem, & effectum consequitionis, vt palam est. Quarto ergo dico, quod secunda expositio prædictarum est literæ germana: & verificari potest secundum eam vno modo ex men-

te Adriani de indulg. col. 12. non quidem in omnibus: sed tantum in his, quorum visita-
 tio nō fit cum deuotione, necessaria ad con-
 stituendam iustā causam tantæ indulgen-
 tiæ. Illi enim soli, quo plus, vel minus ad eā
 accedent, eo plus, vel minus de hac indul-
 gentia cōsequentur. Et si roges: qui fieri po-
 test, vt deuotio peregrini, qui poenitens, &
 cōfessus saltem in statu gratiæ quindecies
 visitauerit ecclesias hic præscriptas, non
 pertingat ad iustam causam indulgentiæ?
 Respondeo, † eo quōd, vt in not. 15. n. dice-
 mus, vna, & ead. causa vno modo impleta
 est iusta causa vnius indulgentiæ, & alio
 modo impleta, non: & eo, quōd contingit
 frequenter, quōd vna causa de se insufficiens
 ad certā indulgentiā, cum egregia contri-
 tione, deuotione, & reuerentia adimpleta
 fiat sufficiens: & e contrario, causa de se iu-
 sta, & sufficiens, cū exilima deuotione ina-
 pleta fiat insufficiens. Quinto dico, etiam
 posse verificari secundo modo hūc rex iux-
 ta secundam expositionem gl. ex mente
 Caiet. in primo tractat. de indulg. ante-
 penult. & ex dicendis in notat. in his, qui-
 bus nō est iniuncta poenitentia sufficiens

ad tantā poenam delendam, quantam hæc indulgētia eis deleret, neque est efficax animus satisfaciendi Deo per poenitentiam voluntarie suscipiendam casu, quo non quæret hanc, vel aliam indulgentiam. Hi enim plus, vel minus de hac indulgētia quæret, quo plus, vel minus proponunt satisfacere pro peccatis suis: & quia, quo deuotius, & frequentius ecclesias hic præscriptas visitauerint, eo maiorem, & efficaciorē animū satisfaciendi cōcipiūt, ideo quo deuotius, & frequentius ecclesias illas vltra numerū præscriptū visitabūt, eo plus de hac indulgētia quærent. Sexto dico posse tertio verificari tertius hic intellectus iuxta scđam expositionē gl. in his, qui partē visitationū in statu peccati lethalis, & partē in gratiæ statu implebūt. Hi enim iuxta dicēda sub finē not. 19. pro ea parte, quā in gratiæ statu implebunt, quæret hæc indulgētia: pro altera vero, quā in statu lethalis peccati, minimē.

Ex his infertur primo, non probare hæc Extrauag. id, quod primo aspectu videtur cōcludere. s. indulgētias nō valere tantū, quantū sonāt. Quauis enim probet, dari aliquā indulgētia, quæ sonat plenissimā

remissionem, quā tamen qui lucrificiunt omnes non quærunt eā plenissimā: quia tamen id nō contingit ex ipsius defectu: sed extrinsecus ex defectu iustæ causæ, vel alterius ad id requisiti, nō dicitur nō valere, quantū sonat, licet verū sit, aliquos nō quærere ex ea tantū, quantū sonat. Quia id, qd̄ est naturale, & principale attendendū est, & nō id, qd̄ extrinsecū, arg. l. Si quis nec cām. ff. de reb. cred. cū notatis ibi, per Iason. & c. Nō dubiū. de sent. excō. cū annot. ibi p Fel. II. infertur decisio quæstionis, quæ vetus querela est, secundum glo. c. Quod autē. de poenit. f. indulgentias ex sese tantū valere, quantū sonant. Quæ sententia recepta est, secundū Raymun. in sua summa de poeni. & Ioh. And. in. c. Quod autē. col. 2. & Calder. in. c. Nostra. col. 12. eod. tit. & Cōmunē in. 4. dist. 20. & vbiq̄. III. † indulgentiam, quæ absolute, sine mentione iniunctionis poenitentia conceditur, cōprehendere poenitentiam etiam iniungendā, hoc est, debitam peccatis eius, qui lucratur indulgentiam, etiam si non sit iniuncta. Primo quidem per hanc Extravagantē, quæ per verba illa, plenam, pleniorē, & ple-

nissimam peccatorum remissionem, comprehendit iniungendas, ac iniūctas. Tum, quia summo poenitentiario iniūgenti poenitentias eis, qui hanc indulgentiam cōsequebantur mandatū fuit à Papa, ne id faceret, secundū Palud. in. 4. dist. 20. q. 4. in fin. Tum, quia glo. huius Extrauag. in verbo, plenissima, testatur, se præsente in consistorio Cardinalium, cōditorem eius. s. Bonifaciū. 8. declarasse, quod tantam indulgentiam concedebat, ad quantam se clauēs ecclesiæ extendi poterant: at clauēs ecclesiæ extendi possunt, secundum omnes, etiam ad iniungendas. Secūdo facit, quòd indulgentia, quæ datur pro defunctis, simpliciter sine vlla mentione iniūctionis, vel nō iniūctionis datur, & prodest eis, etiā quoad iniūgedas, & nō iniūctas, secundū mentem omniū, post Inno. in. d. c. Quod autē cōiter receptū ibi, & vbiq;. III. q. in forma plenissimæ absolutionis, quæ cōceditur in morte, cōtinetur, quòd absolues restituit eū ad innocētiam baptismalē: quod tamē nō faceret, si ab iniūcta tantū poenitētia absolueret. IIII. quòd alioqui nihil ferè valeret cōcessio indulgentiæ vnus diei, vel anni ei,

cui nulla poenitentia esset iniuncta, & cū hodie paucis, & paucissimi dies, & nulliterè anni poenitentia iniungantur, parū, vel nihil prodesse communitè indulgentiæ. Quoniam vel de iniunctis, vel absolute de poenitentijs, sine expressione iniungendarū cōcedūtur. Septimo † quòd concedere indulgentiam vnius diei, vel vnius anni est remittere tantā poenā Purgatorij, quāta remitteretur per poenitentiam vna die, vel anno factam, secundum Innocen. in. c. Quod autē. de poenit. quem Communis ibi sequitur, & Calderi. in. d. c. Nostro. col. 17. & Palud. cum Maior. & cōmuniōri in. 4. distin. 20. q. 4. col. 4. & Adria. de indulg. col. 10. Et ita non præsūponit eum diem, vel annum esse iniunctū. Contra tamen hanc illationem, & eā affirmantes, tenet duo Thomas de Vio. in tractat. 2. de indulg. c. 7. † Primum, q. episcopi, & inferiores Papa, etiā si maxime velint, non possunt cōcedere indulgentiam, nisi de poenitentijs iniunctis. Primo quidem, quòd concilium generale in. c. Cum ex co. de poenit. & remissio. limitare voluit episcopis omnem potestatem, quam

8

9

habebant concedendi indulgentias, & so-
 lum limitavit potestatem dandi indulgē-
 tiam de pœnitentijs iniunctis. Ergo non
 habebant potestatem indulgendi nō iniū-
 ctas. Deinde, quòd si eis antea fuisset pote-
 stas indulgendi etiam nō iniūctas, quoad
 eas, nō esset hodie limitata eorū potestas.
 Quod est contra mentem illius text. & c.
 Nostro. eod. tit. & contra mentē omnium
 Doctorum vbique. Sed his non obstanti-
 bus tenenda est cōmunis sentētia. s. quòd
 etiam episcopus potest cōdonare pœnitē-
 tias iniungēdas, & non iniūctas, argumē-
 to ipsiusmet Th. de Vio in ipsum sic retor-
 to: Per illud. c. constat posse eos cōcedere
 indulgētiam pœnitentiæ iniūctæ: † At se-
 cundū ipsum difficilius, & maius est tolle-
 re iniūctā, quæ iudicio Dei, & hominis
 debetur, quā iniungendā, quæ iudicio Dei
 tantū: Ergo poterit etiā iniungēdā, arg. c.
 Cui plus. de reg. iur. li. 6. cum ei annotatis.
 Et ad argumēta eius respōdeo, quòd restri-
 cta potestate indulgendi pœnitētias iniū-
 ctas, restricta quoque videtur potestas re-
 stringendi non iniūctas. Neq; obstat id,
 quod ille replicat. s. quòd quiddam maius

videtur indulgere poenitentiam iniunctam, quæ iudicio Dei, & hominis debetur, quàm quæ iniungi debuisset, quæ solo Dei iudicio debetur: & quòd negato maiore non censetur negari minus, arg. d. regul. Cui plus. de regul. iur. cum ibi, & alibi sæpe notatis. Huic enim replicationi subtili non minus subtiliter responderi potest. Primo quidem, quòd licet vno respectu maius sit tollere poenitentiam iniunctam, quàm non iniunctam, eo, scilicet, quòd hæc iudicio tantum Dei debetur: Illa verò iudicio Dei, & hominis. Altero tamen respectu facilius est illius, quàm huius sublatio, eo. s. quòd qui firmo proposuit facere poenitentiam iniunctam, & acceptavit eam, dignior est eius remissione, quàm is, cui non est iniuncta: & adeò quidem, vt secundum eundem ipsum Thomam a Vio in cap. 7. tractat. 2. de indulg. ei cui non est iniuncta, vel saltem qui nõ est firmo proposito satisfaciendi per non iniunctam, non potest applicari thesaurus indulgentiarum ecclesie prædictus, & alij sic. † Et ideo quoad potestatem saltem tollendi ambæ videntur æqui ponderis,

vel certè leuioris est iniuncta merito pœnitentis tantùm, vel plus leuante lancem pœnitentiæ iniunctæ, quantum, vel quã obligatio hominis adiuncta diuinę eandẽ grauat: & per consequutionem limitatã potestate remittendi pœnitentias iniunctas, limitata quoque videtur potestas relaxandi non iniunctas. Secundo responderi potest, constare de mente concilij, quod vtranque voluit limitare. Quoniã ratio eius expressa. s. restringendi indulgentias indiscretas æquẽ, vel potius militat in iniungendis, ac, vel quã in iniunctis. Alterum, quod contra omnes tenet idem Caiet. est, quòd Papa, licet possit condonare pœnitentias iniungendas, nunquam tamen in dubio eas videtur condonare. Primo quidem, quia stylus communis indulgentiarum habet relaxare pœnitentias iniunctas, vel partem iniunctarũ: adeò quòd Durandus in. 4. dist. 20. postea quã dixit indulgentias tantum valere, quantum sonant, subiicit: sonant autem, quòd ab iniunctis pœnitentijs liberant.

II. pro eod. facit, quòd non obstat, quòd quidam dicunt, quòd indulgentijs loquen

tibus de poenitentijs iniunctis, addendū est verbum, etiam: vt sit sensus, etiam de iniunctis. Quoniam hæc mera diuinationo videtur, quam reprobat. c. i. vt eccles. beneficia, & glo. rubr. Infortiati. III. quòd etiam nostra ætate Roma. Pontif. concedit singulis diebus dominicis aduētus, & quadragesimæ, quinque, vel septē annos, & totidē quadragenas de vera indulgentia. Quæ concessio palam respicit poenitentias iniunctas, iuxta canones, quibus tales iubentur iniungi. Quin & idem ait dicendum de indulgentia plena simpliciter concessa, eo quòd plenitudo nō mutat substantiam: sed quantitatem: & plena dici potest ea, quæ ab omni poenitentia iniuncta liberat: & non plena, quæ ab illius parte tantū, vt ex notab. præcedenti colligitur. † Quibus non obstantibus tenendum est cum Communi. s. quòd, per indulgentiam absolutè concessam condonatur poenitentia tam iniuncta, quàm iniūgenda: & poena Purgatorij, quæ per talē poenitentiam deleri potuisset. Nō obstant argumenta eius, quæ solum probare videntur, indulgentias olim primū coeptas fuif

se dari de poenitentijs iniunctis, & quæ hodie dantur de iniunctis non esse extendendas ad iniungendas, siue eas Papa concedat, siue alius: & quòd etiam indulgètia plenaria de iniunctis non continet iniungendas: sed nullatenus probât, quòd indulgentia tot dierum, vel annorum, vel plena simpliciter concessa non cõprehendat etiã iniungendas in defectum saltem iniunctarum quoad peccata, in quæ plena simplex se protendit. Ex quibus omnibus infertur primo, indulgentiam concessam expresse de poenitentijs iniunctis, siue sit plena, siue non plena non videri comprehendere poenitentias iniungendas, & non iniunctas.

13 Tum, quia concessio indulgentiarũ restrictè interpretanda est, per dicta in. 9. nota. Tum, quia verba huius concessionis nõ se extendunt ad non iniunctas: & quibus verba dispositionis nõ conueniunt, neque ipsa dispositio conuenit. c. Indemnitatibus. §. Supradicta. de electio. lib. 6. Tũ quia nõ est eadem ratio de vtrisque quoad hoc, licet quoad aliud eadem sit, vt proximè dicebam, Quoniam qui iniunctam accepit, in maiore necessitate est constitutus:

Quippe qui non solum agit de lucro quaerendo: sed etiam de damno noui peccati vitando. Et ideo magis est iuuandus arg. l. Remlegatam. ff. de adimend. legat. Tum denique, quod si de vtrisque intellexisset, de vtrisque dixisset, vel vtrasque tacuisset, argument. c. Ad audientiam. de decimis. 14
 II. infertur † idem quoad hæc esse dicendum de plena, seu plenaria, & alia, scilicet quòd si detur plenaria de iniunctis, de illis solum intelligatur. Si plenaria simpliciter tam de iniunctis, quàm de iniungendis. Tum, quia eadem ratio idem in his, quod in alijs dicere suadet. Tum, quia secundum omnes indulgentia huius Extrauagant. comprehendit tam iniungendas, quàm iniunctas poenitentias, & non alia ratione, quàm quia simpliciter conceditur plena, & plenissima. 15
 III. infertur † indulgentias plenarias, vel plenas olim concessas in dubio credendum esse fuisse concessas de iniunctis poenitentijs, & ideo non esse iudicandas in dubio tales plenas, quæ ad iniungendas, & non iniunctas extendantur. Quoniam vt

Durād. & alij multi testantur, & est valde
 verosimile, olim cum Canones pœnitentia-
 les in vsu quotidiano haberentur, & bo-
 na pars Christianorum esset pœnitentijs
 multorum ānorum, quadragenarum, mē-
 sium, & dierum onusta, ad earum remissio-
 nem Papa suum animum intendebat: &
 16 ideo, nisi aliud concessum exhibeatur, cre-
 dendum videtur, concessum de iniunctis
 tantum. IIII. ✕ facile esse sustentare in-
 dulgentias ātiquas plenas simpliciter, si-
 ne iniunctarum mentione concessas inter-
 pretandas, & intelligendas esse de plenis
 pœnitentiarum iniunctarum. Quia ver-
 ba recipiunt interpretationē ex consuetu-
 dine proferentis illa. l. Librorū. §. Quod
 tamen Cassius. ff. de leg. 3. At consuetudo,
 & forma. S. Apost. antiqua concedendi in-
 dulgentias expresse restringebat se ad pœ-
 nitentias iniunctas. Et ideo quoad has ple-
 17 nas indulgentias olim concessas probabi-
 lem arbitror opinionem Caiet. † Quāuis
 eam non credam veram quoad indulgen-
 tias plenas, quę hodie simpliciter, sine vlla
 adiectione conceduntur: licet ipse etiā di-
 cat eas intelligendas de plenis pœnitenti-

arū iniunctarum, & non de plenis iniungendarum. Quoniam quicquid ipse dicat, cōsuetudo illa. S. Ap. antiquior mutata esse videtur, cum æquè frequēter, aut frequētius videamus hodie indulgentias simpliciter concessas, ac, vel, quàm, cū adiectione de iniunctis. Quanuis verum arbitrer, vt not. præcedenti dicebam, indulgentiam plenam etiam hodie simpliciter concessā non comprehendere pleniorē, vel plenissimā, & ita solum deleri per eam poenitentiam iniunctā, vel iniungendam pro peccatis confessis tantum. V. infertur indulgentiam, † vel remissionē peccatorū tot dierū, vel annorū concessam sine mentione iniunctarum poenitentiarum intelligendā esse de iniunctis quoad eos, qui habēt eas iniunctas: quoad eos verò, qui non habent iniunctas, vel quatenus non habēt de his, quæ debuissent iniungi, vel saltem de diebus, vel annis, quibus in Purgatorio manere debebant. Tum, quia res in dubio lita interpretanda est, vt valeat. l. Quoties. ff. de regul. iur. Tum, quia etiā dispositio restrictibilis tantū extendenda est, quātum verborum eius proprietates patitur. c. Ex parte

3. de deci. & diximus latè in c. At si. de iudi.
 & in c. Quia in tantum. de præb. At verba
 illa: concedimus tot dierum indulgentiã,
 secundum suam propriam significationẽ
 æquẽ comprehendunt dies iniunctos, ac
 non iniunctos dies in purgatorio luẽdos,
 ac alios: Ergo si, & quatenus non cõtinet
 iniunctos. continebit alios. VI. infertur
 indulgentiam vnus anni poenitentiaẽ in-
 iniunctã lucrifactã à duobus, quorum al-
 teri multo grauior poenitentia, quàm alte-
 ri fuerat iniuncta, multo plus prodesse. ca-
 teris paribus ei, cui grauior fuerat impo-
 sita, quàm cui leuior, tam quoad alterum,
 quàm quoad hoc seculum. Quoad hoc
 quidem, quia poenitentia austerior in eo
 peragenda ei remittitur: Quoad alterum
 vero, quia remittitur ei tanta poena pur-
 gatorij, quanta per poenitentiam illam au-
 steram impletam fuisset sublata: quæ lon-
 ge maior est, quàm quæ per poenitentiam mol-
 liorẽ alterius fuisset deleta. Dixi cæteris
 paribus: quia si is, cui est iniuncta leuior
 poenitentia, haberet maiorem gratiã, se-
 cus accidere posset. Quia sicut poeniten-
 tia in maiori charitate facta est magis sa-

satisfactoria: ita eadē indulgētia vni cōcessa
 tanto est magis utilis illi, quā alij: quan-
 to poenitētia ab eo in maiore charitate fa-
 cta fuisset magis satisfactoria, secundum
 Palud. in. d. dist. 20. q. 4. col. 4. VII. in-
 fertur, per indulgentias solum condonari
 poenam peccato debitam in foro Dēi, vel
 poenitentiali: non autem debitam in foro
 exteriori. Ideoq; castigari posse per iudicē
 secularē, & etiam ecclesiasticū in foro ex-
 teriori eū, qui indulgētiā quālibet plenissi-
 mā est assequutus. Quoniā omnis indulgē-
 tia respicit poenitentias iniūctas, vel quæ
 iniungi potuerunt, vel debuerunt à confes-
 sario, vt ex diffinitione indulgentiæ in no-
 tabil. 20. posita colligetur, & ita solum res-
 picit forum poenitentialē. † At absolu-
 tus in foro poenitentiali castigari potest
 in exteriori cap. Admonere. 33. q. 2. iuncta
 gl. 2. & gl. 1. c. 2. de schismati: & glo. fin. cap.
 Gaudemus. de diuort. tradit Felin. in cap.
 De his. col. 2. de accusatio. post Panor. &
 Deci post eos, in cōsil. 130. his consequens
 est, quod Cōmunis tenet. s. non condonari
 poenitentiam in capitulo iniūctā. Quia
 illa forum exterius respicit.

20

21

- 22 VIII. † infertur ampliorem esse, vt plurimū, indulgentiam dierum, vel annorum cum cōmemoratione iniūctionis, vel sine illa simpliciter concessam, quā indulgentiam totidem dierū, vel annorum Purgatorij. Quoniam poena Purgatorij, quæ relaxatur per poenitētiā vnus diei, vel anni in hac vita sponte, & voluntariē factā, lōge maior est, quā poena vnus diei vel anni Purgatorij coactē suscepta, secundū
- 23 omnes. IX. † vtilissimū, & tutissimū esse iniungere, & acceptare grandes & multorum dierum, & annorum poenitentias in hac vita peragendas: verū item esse illud Maioris, vbi supra: Nō esse veri amici paruas imponere poenitentias. Et nō esse verū id, quod Panor. ait in. d. c. Quod aut. de poenit. s. cauti hominis esse indulgentiam reseruare pro poenitentia peccatorum nō iniuncta, & facere poenitētiā iniunctam pro peccatis, ob quæ illa iniuncta fuit. Tū, quia id nō arbitror esse suæ potestatis. Tū, quia fieri potest, vt aliqua de causa non quæratu ei illa indulgentia: & longe cautius est per indulgentias redimere poenitentiam iniunctam, & postea eandē poeni

tentiam, quæ iam volūtaria effecta est, vel alia opera laboriosa pro residua poenitētia sibi debita efficere. Quod etiā Adria. animaduertit. X. indulgentiam concessam eis, qui se bello sacro, & subsidio terræ sanctæ recuperandæ, vel conseruandæ deuouere solebant, cruce que signabant, ad omnes poenitentias tum iniungēdas, tum iniunctas extendi.

XII. Not. de miro, & infinito

CHRISTI meritorū pretio.

SVMMARIA.

- 1 Extrauag. Vnigenitus. quæ secunda est de poenit. tenor.
- 2 CHRISTI sanguinis gutta una suffecit toti mundo redimendo: imò & minima passionum eius. n. 3. quod cur versandum mente. n. 4. quæ ratio tanti pretij. n. 5.
- 6 Intellectus illius: Quod infirmum est Dei, & cætera.
- 7 CHRISTI merita infinita, etiam secundum intensiōem. n. 8.

XII. principaliter inferam hic partē tenoris. Extrauag. 2. quæ incipit: Vnigenitus. de poenit. & remiss. vt ex ea. xij. notabile, & alia singularia nostro proposito necessaria colligam.

Extrauag. ij. Vnigenitus. de poenit.

& remiss. Cle. vi.

VNIGENITVS. *& infra.*
 CHRISTVS[†] in ara crucis innocens immolatus, non guttam sanguinis modicam, quæ tamen propter vnionē ad verbum pro redemptione totius humani generis suffecisset: sed copiose velut quoddam profluuium noscitur effudisse, ita vt à planta pedis vsque ad verticem capitis nulla sanitas inueniretur in ipso. Quantum ergo exinde, vt ne superuacua, inanis, aut superflua tantæ effusionis miseratio redderetur, thesaurum militanti ecclesiæ acquisiuit, volens suis thesaurizare filijs pius pater: vt sic sit infinitus thesaurus hominibus: quo qui vsi sunt, Dei amicitia participes sunt effecti. Quem quidē thesaurum non in sudario repositum, non in agro absconditum: sed per beatum Pe-

trum coeli clauigerum, eiusq; successores, suos in terris vicarios comisit fidelibus salubriter dispensandū, & proprijs, & rationabilibus causis, nunc pro totali, nunc pro partiali remissione poenae temporalis pro peccatis debitae, tam generaliter, quam specialiter (prout cū Deo expedire cognosceret) verè poenitentibus, & confessis misericorditer applicandum. Ad cuius quidem thesauri cumulum beatæ Dei genitricis, omnium electorum à primo iusto vsque ad vltimū merita adminiculū præstare noscuntur. De cuius consumptione, seu minutione non est aliquatenus formidandum, tam propter infinita CHRISTI, (vt prædictum est) merita, quam pro eo quòd quanto plures ex eius applicatione trahuntur ad iustitiam, tãto magis accrescit ipsorum cumulus meritorū. Et paulo inferius.

Nos autē attendentes, quòd annus quinquagenarius in lege Mosaica (quam non venit dominus solvere, sed spūaliter adimplere) iobeleus remissionis, gaudij, sacerq; dierum numerus, quo lege fit remissio censebatur: quodq; ipse quinquagenarius numerus in testamentis, veteri quidem, ex

legis datione, nouo ex visibili Spiritus sancti in discipulos missione, per quam datur peccatorum remissio, singulariter honoratur. Et infra. Volentesq; quam plurimos huiusmodi indulgentiæ fore participes, cum pauci multorum respectu propter vitæ hominum breuitatem valeant ad annũ ceterisimũ peruenire, de fra. nos. con. prædictã cõcessionem indulgentiæ ex supradictis, & alijs iustis causis ad annum quinquagesimũ duximus reducendam. Statuẽtes de Apostolicę plenitudine potestatis, vt vniuersi fideles, qui verè pœnitentes, & cõfessi in aũno a Natiuitate eiusdẽ. M. CCC. & quinq̄gesimo pximè futuro, & deinceps perpetuis futuris temporibus de quinquaginta in quinquaginta annis prædictas eorundem. P. & Pauli Apostolorũ Basilicas, & Lateran. ecclesiam, & infra modo prædicto visitauerint: plenissimã omniũ peccatorum suorum veniam consequantur. Et infra. Adijcentes vt ij etiam, qui pro ea consequenda ad easdem basilicas, & ecclesiam accedãt, post iter arreptum impediti legitimè, quominus ad vrbem illo anno valeant peruenire, aut in via vel dierũ

prætaxato numero non completo in dicta
vrbe decesserint, verè pœnitentes vt præ
mittitur, & confessi eandem indulgen-
tiam consequantur.

Aduertendū primo non videri esse hęc
Extrauagantē, vel tenorē eius, illam copiā
bullæ Clemētis quam dicit esse apocriphā
Anto. 1. part. tit. 10. c. 3. §. 6. Quia hęc nō le-
uia, & dissona stylo Romano continet, vt
ille ait illam continere, sed grauissima, &
consonatissima illi.

Ex ea igitur colligō pro. 12. notabili tria
singularia, quæ nullibi adeo inueniuntur
expressa. Primū[†] q, effusio vnus tantū guttē
sanguinis Christi suffecisset p redēptione
totius generis humani. Et ita hic est casus
singularis p Cald. cōiter recepto in repet.
c. Nostro. col. 5. de pœnit. & re. & p Tho.
qui cōiter receptus in. 3. parte. q. 46. art. 5.
ad. 3. [†] dixit, q, minima passionū, quas ille
sustinuit, ad id suffecisset, quoad sufficien-
tiam, licet quoad cōuenientiā omne genus
earum sustinuerit, vt mira breuitate de-
mōstrat in corpore eiusdē articuli[†], quod
nunquā non deberemus animo versari, vt
magis a c magis beneafficeremur ei, q quo

- nostrum in se magis excitaret amorē pro redemptione nostra non solū iustū pretium, non solum duplum vel centuplum: sed sine vlla proportione maius, & infinitum præstitit. Ob quam & alias iustas rationes idem Thom. in. d. q. 46. art. 3. cōcludit, modū omniū redimēdi genus hoīum cōuenientissimū fuisse passionē eo modo, quo eā ille subijt. Alterū singulare, qđ ex ead. Extrauag. & illis verbis: (ppter vnionē adverbū) colligitur, est ratio [†], quare vnus tantum guttæ sanguinis effusio tanti valoris fuit. Est etenim, quòd illa effusio propter vnionem humanitatis cum diuinitate, est operatio diuinæ, & infinitæ personæ: & ita hic rursus est casus singularis pro Thoma cōmuniter recepto, & dicente in. 3. parte. q. 48. arti. final. ad primum, quòd passio CHRISTI relata ad CHRISTI carnem cōgruit infirmitati assumptæ. Relata verò ad diuinitatem, consequitur ex ea infinitam virtutem, secundū illud. 1. ad Corint. 1. Quod [†] infirmum est Dei fortius est hominibus. Quia scilicet ipsa infirmitas CHRISTI, in quantum est Dei, habet virtutem excedentem omnem virtu-

tem humanam. Tertiū singulare, quod ex ead. Extrauag. colligitur, † est, meritum **CHRISTI** fuisse infinitum. Id enim significāt illa verba (infinitus thesaurus) & illa alia propter infinita Christi merita. Quod etiam asseuerauit Thomas communiter receptus in 3. sententiarum dist. 19. Infinitum, in quā, primo ratione personæ merentis: quippe quæ Deus verus erat: licet secundum humanitatem, quæ creatura est, id mereretur. Deinde ratione Dei acceptantis. Quia Deus illud meritum pro infinitis acceptauit, secundum omnium mentem in d. dist. 19. † Postremo secundū Parisienses ibidem, etiā ratione intensio- nis meriti, quia fuit infinite intensum. Ex quibus omnibus consequitur, verum esse id, quod Palud. in 4. d. 20. q. 4. col. 3. & Anto. i. par. tit. 10. c. 3. §. i. aiebat, nempe passionē **CHRISTI** valoris infiniti fuisse, tā quoad vim satisfactoriam, quā quoad meritoriam.

XIII. Notabile de indulgentiarū thesauro, & meritis Christi, et sanctorū, unde cōflatur ille.

RELECTIO.
SUMMARI.

- 1 Indulgentiarū thesaurus quid, & unde,
- 2 Sacramentorum doctrinam ecclesie Romana tenendam.
- 3 Actus meritorius meretur, & satisfacit pro agente, vel alio diuersa ratione. n. 4.
- 5 Meretur nemo alij gratiam de condigno, excepto Christo, qui à sua conceptione eā omnibus seruandis meruit. n. 6.
- 7 Satisfacit alius pro alio de condigno.
- 8 Maria virgo immunis à peccato, etiam originali, & quatuor sanctorū genera. n. 9.
- 10 Christus gloriā sui corporis, nō aut animæ sibi meruit, quam tñ infinitis alijs meruit quoad sufficiētiam: et ita nō quā cōdignè remunerabit, neq; ob id iniuriā patitur. n. 11
- 12 Merita sctōrū remunerata ultra cōdignū, quoad vim merendi, nō autē quoad vī satisfaciēdi, nec ob id Deus iniurius eis. n. 13
14. Christo, & sanctis fuisse mentē satisfaciēdi pro alijs.

XIII. Principaliter colligo ex dicta Extr. in. 12. notab. relata aliud singularissi-

mū†, nēpe merita CHRISTI, & sanctorum
 quatenus sunt satisfactoria esse thesaurū
 indulgētiarū ecclīæ. Vnde prælati eius de
 sumunt, quo pœnas, quas relaxant cōpen
 sent. & quidem ad huius notabilis confir
 mationē satis superq; sufficit hæc Extr. arg.
 c. In canonicis. 19. dist. cū præsertim cōti
 neat doctrinā sacramentorū. s. tertiæ par
 tis sacramenti poenitentia, quæ est satisfā
 ctio secundū Tho. receptū in. 3. part. q. 90.
 art. i. & à doctrina† sacramentorū ecclesię
 Romanæ non licet discedere. c. Ad abolen
 da. de hæret. Quāobrem non abs' re Tho.
 à Vio. in li. de thesauro indulg. q. i. illā Extr.
 in hoc magnificauit, licet in lib. alio de in
 dulgē. q. 3. eā nō citasset. Mōstratur tñ & se
 cūdo veritas huius not. ea rōne, quòd eo
 dē actu† quis pōt p seipso mereri præmiū,
 & pro quouis altero satisfacere, absq; vllō
 sui præmij dispēdio, argumēto. c. 32. Exod.
 quatenus ex eo colligitur: Mosē sua illa
 feruenti oratione, qua Deum orabat, vt
 populo parceret, aut se de libro vitæ dele
 ret, & sibi præmium quæsiisse, & populo
 pœnæ remissionem impetrasse: argumē.
 item. c. 4. Leuit. quatenus per illa verba:

sacerdote orate propitiuſ erit ei dominus, ſignificat ſacerdotē rectē orantem non ſolum ſibi præmium: ſed etiā populo poenæ remiſſionem impetrare. Quid enim aliud eſt eo loco Deum eis propitiū eſſe, quàm eum non nihil ex poena peccatis debita remittere? Probatur & idem facto Andreae Apoſtol. qui pro preſbytero toto ſuæ vitæ prioris tempore ſcortis dedito, non prius ceſſauit orare, & ſe ieiunijs, & lachrymis affligere, quàm diuinitus intellexiſſet cōdonata fuiſſe illi ſua peccata. Probatur & per c. 1. 26. q. 7. & per c. Anima. 13. q. 2. cū eorū ſimilibus quatenus docent eod. actu, & mereri poſſe quem ſibi gratiā, & alteri etiam mortuo poenæ in purgatorio purgandæ condonationem. Demonstratur, & eo, quòd dominus I E S V S C H R I ſtus pro peccatoribus ſanguinem ſuum fudit, & acerbiffimā, perpeſſus eſt mortem, vt nobis peccata remitterētur, nec tamen ob id ſuæ paſſionis præmio fruſtratus eſt ipſe. Nam propter hoc, Deus exaltauit illum, & donauit illi nomen, quod eſt ſuper omne nomen, ad Philip. 2. Cōprobatur & eo, quòd meritum, & ſatiſſactio non tam re, quàm

ratione differunt. † Quoniam omne opus 4
 bonū factum ab eo, qui charitatē habet est
 meritorium, & satisfactorium. Meritoriū
 quidē ea ratione, qua est bonū, & quis p il
 lo meretur beatitudinē: satisfactoriū autē,
 qua est poenale, & per illud quis patitur
 poenam, Et licet quatenus est meritorium
 non excedat personam merētis, eo, † quòd 5
 nullus potest mereri foelicitatē æternā al
 teri, saltem de condigno, secundū Tho. re-
 ceptū. 1. Sec. q. 14. art. 6. excepto Christo,
 cui soli data fuit gratia capitalis, seu vni-
 uersalis, quæ ob sui eminentiā in alios tan
 quam in membra deriuaretur, secundū eū
 de receptū. 3. parte. q. 8. art. 5. & 6. & ideo † 6
 meruit eam alijs omnibus seruandis, secū
 dū eund. 3. parte. q. 48. art. 1. Iam inde à sua
 ineffabili cōceptione, secundū eund. ibidē
 ad. 2. & q. 34. art. 3. Licet inquā opus ex cha-
 ritate procedēs, quatenus est meritorium
 beatitudinis de condigno, non excedat per
 sonā merentis: quatenus tamen est satisfā
 ctorium etiam de condigno, eam excedit.
 † Potest enim vnus pro alio satisfacere, vt 7
 antea probabā. Et ita non solum merita
 Christi poenalissima: sed etiā multa alio-

rum, qui vel nullas culpas habuerunt, vel
 ultra poenas eis debitas passi sunt, manēt,
 vt quidā vocant, irremunerata, quatenus
 sunt satisfactoria: hoc est, non sortita ef-
 fectum, quoad virtutē illā satisfaciendi.
 Demonstratur, & eo quòd quanquā nemo
 sit, cui non cumulatius præmium in coelo
 Deus largiatur, quàm hic in terris ipse me-
 ruit: innumeri tamen sunt, qui longe gra-
 uiores ærumnas pertulerunt, quàm ad suo-
 rū suffecisset delictorū expiationē. Quorū
 prima est † gloriosa CHR Iſti genitrix,
 quæ næuo quouis & labe caruit, tam ori-
 ginalis, quàm actualis peccati, quæq; innu-
 meras, & easdē acerbissimas perpeſſa fuit
 molestias †. Secundi ab ea sunt, qui lethali-
 bus noxijs caruisse creduntur, vt Ioannes
 CHR Iſti præcurſor, & Hieremias. Tertiū
 locum obtinent plurimi, qui nūquā post
 baptisimi gratiā culpā admiserunt morti-
 ferā. Quarti sunt qui post condonata eis
 peccata mortifera, & debitā pro eis satisfi-
 ctionē factam, clades, & calamitates imē-
 sas, & absque numero sūt perpeſſi. Quorū
 acta quatenus meritoria fuerunt, nō solū
 iustum: sed longe maius recepisse, vt non

est negandum: ita confitendum est ea, quatenus fuere satisfactoria non esse suū fortita effectum, & ita ecclesiæ omnium piæ matri relicta, ut ea in thesauro suo habeat: Unde pro aliorum suorum filiorū debita poena satisfaciatur.

Non obstat, quod Franciscus Mayronis dicebat nulla esse Christi merita, quæ non essent plenè remunerata, iuxta illud Paul. Ad Philip. 2. Propter quod & Deus exaltavit illum, & dedit illi nomen, quod est super omne nomen. Respóderi enim potest primo, id longe falsissimum esse. ¶ Quia 10 licet ille sibi solam corporis exaltationem meruisset, eamq; lōge amplissimā recepit, ut Apostolus testatur in. d. c. 2. ad Philipp. & licet suæ animæ sūmā illā beatitudinē minime meruisset: sed gratis sine merito suo datam accepisset: alijs tñ infinitis meruit, cum corporis, tū animæ beatitudinē, quoad sufficiētiā, quam nunquā recipiet. Meruit & eandē electis suis, quotquot fuerunt, & in finem vsque mundi erunt, quoad sufficiētiā, & efficientiam quam tamē nondū in eis recepit, ut colligitur ex Thoma communiter recepto in. 3. distin. 18.

- & distin. 19. q. 1. art. 1. & q. 2. & 3. parte. q. 34. ad finem: ad primū. & latius. q. 49. art. 6. Secūdo & clarius respōdeo, quod licet merita Christi, quatenus erant meritoria, essent remunerata: nō sunt tamen omnino: neq; vnquam erunt, qua parte erant satisfactoria. Quoniam infinita erāt, vt in precedenti notab. colligebamus. Neque [†] vlla iniuria fit Christo Opt. Max. quod sua infinita merita non remunerentur infinite: quoniam scienti, & consentienti non fit iniuria, neque dolus, & ipse prudens vt ita fieret, voluit. Non obstat etiā, [†] q. opera sanctorum remunerata sunt etiam vltra condignū, quia id verū est ea parte, qua fuisse meritoria gratiæ & glorię: non tamen ea, qua fuerunt satisfactoria, qualia fuisse demonstratū est [†]. Neque vlla fit eis in hoc iniuria plusquā Christo. Tum, quia nihil ex eo deperit: quandoquidem neq; altior eis gradus, neq; citius eis gloria ob id reddēda erat. Tum, quia gaudent sese capiti suo in hoc conformare. Non obstat etiā dicere, [†] quod neq; Christus, neque sancti eius habuerunt intentionē satisfaciēdi pro alijs, neque applicauerūt opera sua

debitis aliorum soluendis. Et quòd opus
 vnius satisfactorium nò satisfacit pro alio
 sine intentione mentis ad illud. Non inq̄
 obstat: quoniam fàlsum est assumptum,
 quoad ipsum quidem CHRISTUM. Quia
 ipse passus est pro nobis. i. Petri. 2. quoad
 sanctos item eius: quia mens eorū fuit, pa-
 ti pro nobis, quatenus debita eorum suis
 passionibus non egeret iuxta illud Apost.
 ad Col. i. Adimpleo ea, quæ defunt passionū
 CHRISTI in carne mea, pro corpore eius,
 quod est ecclesia: quo palam significat, di-
 uinam prouidentiam disposuisse, vt passio-
 nes aliquæ sanctorum spectarent ad com-
 plementum passionum CHRISTI pro cor-
 pore eius, quod est ecclesia: & hanc diui-
 nam ordinationē sanctos suis passionibus
 superabundantibus adimplesse. Offert se
 tamen h'c replicatio fortis ex argumento,
 quod in calce notabilis sequentis soluitur.

*Not. XIII. de indulgentiarū
 thesauri dispensatione sine
 sacramenti applicatione.*

SUMMARI A.

- 1 Indulgentiarum Thesaurum esse dispensabilem per prelatos, etiã sine sacramenti applicatione.
- 2 Dispensatio thesauri prædicti aliter fit per sacramentũ, aliter per indulgentiã.
- 3 Ecclesiæ bona aliter, quã per sacramenta cõcabilia dispensari posse sine sacramẽto.
- 4 Merita sanctorũ, quatenus satisfactoria, sine sacramento cõmunicari posse.
- 5 Intellectus illius: Quodcũq; solueris. &c.
- 6 Sacramenti effectũ sine sacramento dari solius CHRISTI.
- 7 Merita CHRISTI quoad vim merendi cur non applicentur sine sacramento, quoad vim vero satisfaciendi sic.
- 8 Purgatoriũ nõ esse, cur nõ cõcludat infinitas huius thesauri applicati pœnitentibus.

XIII. Principaliter noto in prædicta Extrauag. Vnigenitus. in. 12. notab. relata quinque alia singularia nusquam alibi sic expressa. † Primũ quidẽ thesaurũ satisfacti-

tionū CHRiſti, & ſanctorū, quā in præce
dēti notab. diximus haberi ab eccleſia, eſſe
diſpenſabilē. Alterum eius diſpēſatorem
eſſe Rom. Pōti. Petri ſucceſſorē. Tertium
diſpenſari poſſe per eū particulariter vni
vel alteri, & generaliter multis, vel omni
bus. Quartum diſpenſari poſſe aliquando
pro totius poenæ temporalis aliquando p
partis eius remiſſione. Quintū hāc diſpē
ſationem fieri poſſe per Papam etiam ſine
ſacramēti applicatione. Piora enim qua
tuor expreſſe habet tex. Quintū autē idēq;
poſtremū fuit ex quatuor prædictis. Diſ
penſatio enim, quæ fit per ſacramenti ap
plicationem raro fit per Papam, & nūquā
generaliter: ſed ſingulariter ei, cui ſacramē
tū illud miniſtratur. At huius theſauri diſ
penſatio frequētiffime fit per Papā, & fieri
poſteſt generaliter multis, & oībus, vt text⁹
habet: Ergo aliter fit, quā per ſacramēti
applicationē. † Secundo idē probatur eo,
quod quantitas diſpenſationis huius the
ſauri, quæ per applicationē ſacramenti fit
non pendet à voluntate applicantis, vt. ſ.
huic fiat maior, illi minor: ſed à voluntate
dei, & q̄ntitate cōtritiōis, vel alterius ſatis

satisfactionis, quæ ab applicatæ sacramentū
 imponitur poenitenti iuxta mentē. c. Quæ
 poenitet, quod proximè sequitur infra eo.
 in versi. Ipsi enim sacerdotes: & mentē om
 niū in. 4. sentētia distin. 20. III. facit quod
 Th. à Vio de indulg. q. 4. testatur ita fuisse
 a Leone. 10. declaratum. Qui tunc, vt arbi
 tror, non satis meminit hęc Extrauag. Cu
 ius tamen auctoritatem magnificat ad a
 liud propositum, de thesauro indulg. q. i.
 IIII. probatur eo, quòd vniuersa ecclesia
 id declarauit facto & Papæ, & aliorū epī
 coporū passim cōcedētū sine applicatiōe
 sacramenti indulgentias, per quas nō solū
 condonatur obligatio exequendi poenitē
 tiam iniunctam: sed etiā remittitur poe
 na purgatorij per eiusmodi poenitētiæ ex
 ecutionem remittendā. Quod tamē nul
 la ratione alia defendi potest, quàm quia
 de hoc thesauro satisfactionū inexhausto
 desumunt tantū, quantū ad compensandū
 illas poenas, quas relaxant, opus est. V. fa
 cit ratio Thomæ à Vio, quæ cōfirmās hoc
 notab. simul ea, quæ illi opponi possunt dis
 soluit. s. † quòd cōmunia præsentis ecclesie
 bona aliter quàm per sacramēta cōmuni

cabilia, dispensari possunt à præsidente ec-
 clesiae, etiam aliter, quàm per sacramenta:
 & merita CHRISTI[†], & sanctorum, quate-
 nus sunt satisfactoria, sunt comunia bona
 præsentis ecclesiae cõicabilia aliter, quàm
 per sacramenta. Quoniã hæc eadẽ bona po-
 tuisset, si voluissent, sancti cõmunicare ali-
 ter, quàm per viam sacramentalijs mēbris
 ecclesiae in particulari, vt probat. c. 1. 26. q. 7
 per quod illud affirmat Richardus cū om-
 nibus in. 4. distin. 20. art. 1. q. 3. probat. & .c.
 Animæ. 13. q. 2. VI. facit illud Matth. 16. trã-
 slatum in c. Quodcunque. 24. q. 1. s. [†] quod-
 cūque solueris super terram, erit solutum
 & in coelis: etiam si respondeatur illud in-
 telligendum esse procedere, quando solui-
 tur eo modo, quo est solubile. Quoniã cum
 poena temporalis pro actuali peccato de-
 bita sit solubilis, & per sacramentũ, & per
 alienã satisfactionẽ sine sacramento appli-
 catam, infertur quòd huius poena potest à
 Papa solui, non solum per sacramentum:
 sed etiam per alienam satisfactionem sine
 sacramento applicatam.

Non obstat, quòd dare effectum sacra-
 menti sine sacramento pertinet ad præcel-

lentē CHR Iſti poteſtatē, quam nulli alij
cōicauit, ſecūdum Tho. cōmuniter in hoc
receptum. 3. parte. q. 64. art. 3. & 4. & in. 4.
diſt. 5. q. 1. & 2. Quoniam id verū eſt de to-
to effectū ſacramenti, & de principali eius
parte. ſ. remiſſiōe maculæ, ſiue, vt aiūt, cul-
pæ peccati, vel poenæ æternæ, non autem
de remiſſione poenæ temporalis, quam cō-
ſtat multis alijs operibus proprijs, & ami-
corum condonari poſſe per prædicta.

7 Nō obſtat etiā *, quod qua ratione me-
rita CHRiſti quoad vim merendi nō poſ-
ſunt applicari à miniſtris eius alicui, niſi
per ſacramenta: eadem quoque non debe-
rent applicari, quoad vim ſatiſſaciendi.
Quoniam merita quoad vim merendi de-
condigno non ſunt cōmunicabilia ſuapte
natura: quoad verò vim ſatiſſaciendi ſic.
Et ideo dominus I E S V S ſua diuina ſa-
pientia ſtatuit ſua ſola merita, quæ ſunt in-
finita, vt hic text. habet, facere cōmunic-
abilia, quoad vim merendi per ſacramento-
rum applicationem tantum, & non aliàs,
quæ miſericordiſſima eius in nos benigni-
tas fuit: quoad vim verò ſatiſſaciendi vo-
luit eſſe cōmunicabilia, p̄ eius miniſtros

sine illa sacramenti applicatione. Quoad modum, & suorum seruorū merita quoad hāc vim per ipsosmet cōmunicari possūt, vt prædictum est. Offert se tamē hic replicatio fortis, de qua etiam in fine not. præcedentis memini. s. quòd hęc videtur consequi, nullum esse purgatorium, & nihil post veram contritionem relinqui puniendum, etiā poena temporaria. † Quoniam

8

si is thesaurus est infinitus, & continet infinitum satisfaciendi valorem, vt in .xij. notabili diximus, & tam Christus, quàm sancti, qui eū lucrifecerunt voluerunt, vt satisfactiones, quæ illis superfluerēt, solutioni debitorū suorū mēbrorū & fratrum cederent, & ea sua cōpensatione tollerent, vt in fine præcedentis notabilis dicebamus: & possunt etiam, sine sacramenti applicatione applicari: cōsequēs profecto videtur omnia omnium peccatorum debita simul ac ipsi iustificantur, etiam quoad temporariam poenam soluta. Quandoquidem necesse est, vt infinitum pretium solutioni, & compensationi eorum, quæ finita sunt, applicatum, ea ipso iure soluat, arg. l. fin. C. de compensatio. Hęc tamen replicatio

solui potest respondendo, quod sicut me-
rita CHRISTI quoad vim merēdi licet sint
infinite, finite tamen voluit nobis applica-
ri: ita etiam merita eius, quæ etiam quoad
vim satisfaciendi sunt infinite, finite tamē
voluit ea satisfactioni peccatorū applica-
ri, licet latius quam quoad vim merendi.
Quoniā quo ad hanc neque applicari pos-
sunt nisi per sacramēta, neque per illa nisi
quoad partē certam iam a diuina volūta-
te determinatā, quoad vim tamen satisfa-
ciendi voluit ea posse applicari etiā sine sa-
cramētis, & quoad quantitātē, quæ dispen-
satori eorū videbitur, modo id rationabili
de causa faciat. Quorū omnium iustissima
est ratio, quandoquidē vis illa merendi lō-
ge precior est: quā vis satisfaciendi, &
ideo parcus est largienda. Nec vis illa sa-
tisfaciēdi adeo vilis putāda est, vt passim,
& oibus, & sine iusta causa pro libito hu-
mano sit effundenda. Adeo oīa quæ a Deo
sunt, ordinata sunt, ad Roma. 13. & Extra-
uag. Vnam sanctā. de maior. & obed.

*Notab. XV. de causa indulgē-
tiæ, quæ et quāta esse debeat.*

SUMMARIA.

- 1 Indulgētia sine causa nihil valet: sicut nec relaxatio voti, nec iuramēti. n. 2. neq; cū causa, quatenus eā excedit. n. 3. & n. 13.
- 2 Indulgētia intra metas concessionis alij maior, alij minor queritur: licet multi cōtrā. n. 5. quorum septem rationes. n. 6. sed profundius alij pro. n. 7.
- 3 Indulg. cā sit sufficiens, licet nō equipollens.
- 4 Indulgētiaē magnæ pro re leui concessæ excusatio, & declaratio noua, & singularis, quæ magis explicatur. n. 14.
- 5 Dispensatio bonorū ecclesiæ spūaliū, et tēporaliū cōcessa Papæ, quadruplicis generis.
- 6 Pœnitentiæ iniunctæ relaxatio, à Papa sine causa tenet.
- 7 Pœnitentia debita duplex.
- 8 Cā indulg. sic īpleta maior, sic īpleta minor.
- 9 Indulgētia magna pro re leui cur vtilis, et qualiter temperanda. n. 17.
- 10 Indulgētiæ denūciatores qui reprehēdēdi.
- 11 Indulgētia quæ, quolibet die: sed nō quolibet hora queritur.

XV. PRINCIPALITER colligo ex prædicta Extrauag. in. d. notab. xij. trãscripta aliud singulare. s. † nō vanè: sed ob causam rationabilē esse concedendā indulgentiam. Habet enim contextus, CHRISTVM cōmisisse thesaurum indulgentiarum prædictum dispensandū per Petrum, & eius successores proprijs, & rationabilibus de causis. Facit & Extrauag. i. in. 7. notabili supra trãscripta, quæ in versi. Ut aut. exprefit causam concedendi indulgentiam anno centesimo, & in. §. Statuentes. duplo plures visitationes ecclesiarū iniunxit Romanis, quàm alijs exteris, ut laborem eorū satis sufficientē faceret ad quærendas indulgentias, quas alij lōgiore peregrinatione essent merituri. Quæ etiā in hac Extr. Unigenitus. versi. Statuentes, repetuntur. Facit. c. Cū ex eo. de poenit. & remiss. quatenus indiscretas indulgētias damnat. Et † quòd relaxatio voti sine iusta causa facta est nulla secundū gl. singul. c. Non est. de voto. Relaxatio itē iuramenti secundum glo. c. Quāto. de iureiur. vbi latè diximus. Et quòd potestas concessa est prælatis in ædificationem, non in destructionem. 2. ad

Corinth. 10. Et quòd prælati non sunt domini thesauri prædicti: sed solum dispensatores, vt hæc ipsa Extra. exprimit. Et quòd dispensatio bonorum temporaliũ ecclesiæ à Papa sine vlla causa pro sua sola volũtate facta, est nulla, etiam si eorũ possessionẽ in alium transferat, arg. c. Non liceat Pa. 12. q. 2.

Amplio hoc † not. procedere, nõ solũ in indulgentia sine vlla causa cõcessa: sed quòd etiam in concessa cum causa iusta quidem ad aliquam indulgentiam concedendã: sed non ad tantã. Quia quoad partem illam, quæ causam excedit: nõ valebit quicquam, vt affirmat Augustinus ab Anchona. de potest. eccl. q. 32. & 29. art. 4. & Fel. in sermon. indulg. col. 3. & Gabriel. super Canõ. miss. lectio. 57. P. & latius Adrianus. de indulg. fol. 2. versic. Scdã conclusio. & Maior in. 4. dist. 20. q. 2. col. 4. & Thomas de Vio in. q. i de caus. indulg. & in tractat. de indul. c. 3. Quod confirmatur. Tum per hanc extrauag. & prædicta. Tum, quia Inno. cum quo omnes transeunt in. d. c. Quod autẽ. de poenit. id sentit, quatenus. n. 2. ait † de indulgẽtiã generaliter ob aliquid concessa, alterũ

plus, & alterū minus intra metam à præla-
to cōcessam quærere posse, prout alter vel
plus dat, vel plus laborat, vel maiōribus
periculis se obijcit, vel deuotius ad ipsum,
quàm alter accedit. Pro quo videtur casus
à nemine in hoc citatus, in. d. Extraua. i. in
illis verbis: Vnusquisque tamen plus me-
rebitur, & indulgentiam efficacius conse-
quetur, qui Basilicas ipsas amplius, & de-
uotius frequētabit. Tum, quia idem iuris
est de parte, quoad partem, quod de toto,
quoad totum. l. Quæ de tota. ff. de rei ven-
dit. c. Pastoralis. §. Item cum totū. de offic.
deleg. At indulgentia sine vlla causa con-
cessa, tota est nulla, vt omnes ferè sentiūt:
Ergo indulgentia concessa ob causam, quæ
tamen non sufficit ad totam, sed ad partē
illius concedendam, erit nulla, quoad aliā
partem, quæ causam excedit. Contra tamē
hæc omnia facit, quòd cōtrarium †. f. con-
cessionem indulgētia, sine sufficienti cau-
sa factam, quoad totam valere, licet eam
eōcedens peccet, tenere videtur Diuus An-
toni. i. part. tit. 10. c. 3. §. 1. & affirmat Diony-
sius in. 4. dist. 20. q. 3. col. 5. & Ioh. Tabiē. ver-
bo, Indulgentia. §. 10, tribuens id diuo Tho

mæ: & glo. magna Extrauag. prædictæ. i. su-
 pra eo. col. 2. clarè significat, eam causam,
 quæ sufficit ad concedendam indulgentiã
 aliquam magnã, sufficere quoque ad con-
 cedendã maiorem. II. facit †, quòd si cau-
 sa sufficiens requireretur, consequeretur,
 indulgentiã nihil profutu rã esse. Quippe
 cuius causa sola sine illa sufficeret ad delen-
 dã pœnam tẽporalem, ad cuius deletionẽ
 applicatur indulgẽtia. III. quòd pro ead.
 causa sæpe Papa concedit minore, & ma-
 iorem indulgentiã. IIII. quòd Thom. in
 4. dist. 20. dixit, indulgentiã causam, & ra-
 tionem non exigì ad metiendum indul-
 gentiã. V. quòd sæpe Papa concedit indul-
 gentiã plenariã pro visitatione sola alicu-
 ius ecclesiæ facta cũ manuũ adiutricum
 porrectione: Imò & pro sola visitatiõe, etiã
 sine vilius rei oblatione. In die itẽ sancto
 Paschæ, facta benedictione à Papa super
 platea. S. Petri, duo Cardinales pronũtiãt
 indulgentiam plenariã omnibus præsentibus,
 testante id Thom. de Vio Cardinali.
 Vidimus & nos globulos ligneos à sum-
 mis Pontifi. ita benedictos, vt qui aliquem
 corũ tenens in manu, orationẽ dominicã

pro anima quapiam Purgatorij diceret, cum ab eo liberaret. Passim itē per diplomata, quæ confessionalia appellant, cōcedi videas omnes indulgentias omniū stationum Romanarū visitāti tres ecclesias, vel tria altaria, sine vlla precum pronūtiandarū præscriptione. Passim itē tota Castella, cū sibi ānexis regnis suscipit nostra ætate diplomata, quibus cuiquē, et quilibet diuiti, & magno principi binos numos argenteos in Turchas, vel sarracenos dati plenaria indulgētia peccatorum, cum multis alijs facultatibus cōceditur. Aut ergo decipit nos ecclesia Romana (quod nō est dicēdū) aut leui, & leuissima de causa concedi potest indulgentia omniū grauissima. VI. facit, quòd dispēsatio thesauri spūalis ecclesiæ perinde videtur Papæ cōmissa, ac aliorum ministeriorū. At dispēsatio aliorū ministeriorū, etiam si male, ac sine causa fiat, valet tamen. Is enim, quē Papa etiā indignè efficit presbyterū, diaconū, vel subdiaconum, presbyter est, diaconus, aut subdiaconus: & is, quem indignè episcopū, abbatem, vel priorē verè, vt plurimū, est, episcopus, abbas, aut prior: licet in eo Papa pec

cet. VII. quôd poenitentiarum iniunctio, quæ fit à sacerdote post confessionē sacramentalem ex dispositione humana, & nō diuina debetur: ergo sublatio obligationis implendi eam, etiã si male fiat à Roma. Pōti. valebit tamē, arg. c. Proposuit. de cōcess. præben. & l. Princeps. ff. de leg. & notatorum in cap. i. de constitut.

Ad horum primū respōdeo †, multo plures, & firmitus, & firmitibus fundamētis tenere nostrū hoc notabile cum ampliatio-
7
ne sua, quā contrariū. Ad. 2. sequutus mē-
tem Adriani, & Caiet. respōdeo, † quod ad
8
indulgentiam concedendam non requiri-
tur causa æquipollens: sed sufficiens, verbi-
gratia, quoad concedendam indulgētiam
viginti dierum nō oportet interuenire ta-
lem causam, quæ per se mereatur tantā re-
missionem poenæ, quantam poenitentia
20. dierum mereretur: sed alia minor, quæ
sit iusta causa, quare prælatus pro ea. 20. di-
erum poenitentiam relaxet. Quanto autē
minor sufficiat, & quanto minor non suffi-
ciat, Deum solum omnisciū scire arbitror.
Sicut & quæ sit sufficiens, & adæquata poe-
nitentia ad condonandam poenam tempo-

ralem debitam peccato mortali con-
 nato solus ipse nouit. Ad III. concedo
 Papam sæpe pro eod. opere maiorē, & mi-
 norem concedere indulgentiā: sed nego
 ex eo inferri quicquam contra nos, qui nō
 negamus, minorē indulgentiā recte con-
 cedi posse pro causa merente maiorē. Ad
 IIII. respondeo, quòd [†] mens Papæ conce-
 dentis grauissimas, & maximas indulgen-
 tias pro leuibus, & paruis rebus, nō est, vt
 quicumque illa quoquomodo fecerit, totā
 illā indulgentiam quærat: sed quòd intra
 metam indulgentiæ illius quærat tantū,
 ad quantum concedendū implementum
 illius parux rei sufficiet: Ita, quòd licet
 vulgaris impletio illius rei leuis, & parux
 non sit causa tantæ indulgentiæ, tamen cum
 tanta peccatorū contritione, & tanta in
 Deum reuerentia, & tanto charitatis fer-
 uore posset illam rem parua facere, quod
 efficeret iustā causam indulgentiæ tantæ
 sibi concedendæ. Quæ responsio plurimū
 quadrat verbis, & mēti Inno. in. d. c. Quod
 autē. pro ampliacione huius notab. supra
 relati: verbis item, & mēti Extr. i. de poen.
 p. cod. ibidē citatæ, vt in illatio. 6. 7. 8. & 9.

demonstrabo. Ad V. pro illius dissolutione præmitto, Papæ quidem omnium, & alijs prælatis aliquorum spiritualium, & temporalium dispensationem esse concessam, & nõ dominium, saltem plenum, iuxta illud Apostoli: Dispensatio mihi credita est. Sed illam dispensationem non esse in omnibus suæ potestati subiectis eiusdem naturæ. Quoniam sunt quædam, quorum dispensatio bene, vel malè facta ipso iure tenet, licet mala sit: qualis est dispensatio ordinum, beneficiorum, & legum humanarum, quæ ut plurimum, licet fieri nõ debeat, facta tamè tenet, arg. eorũ, quæ habentur in tit. de eo, qui furt. ord. suscepit. tit. de biga. & seruis non ordinand. & c. Graue. de præbend. & eorum, quæ latè ibi diximus: & eorũ, quæ ponit vterque Thomas in. 1. Secun. q. 95. & in. 2. Secun. q. 88. arti. 12. Sunt autem alia, quorum mala dispensatio iure non tenet, licet aliquem aliquando effectum sortiantur. Qualis est dispensatio bonorum temporalium ecclesiæ, quoad alienationem saltem, quæ si mala est, ob defectum saltem causæ non valet ipso iure. cap. Sine exceptione.

eum ei annotatis. 12. q. 2. potest tamen habere aliquem effectum facti, quia possessio vera, licet forte iniusta in eum, cui fit transfibit, arg. l. 1. §. Si vir. ff. de acquir. ed. possess. Sunt alia, quorum mala dispensatio, nec iure valet, neque vllum facti sortitur effectum. Qualis est dispensatio mala voti, & absolutio iuramenti, & dispensatio huius thesauri spiritualis, quæ si male sunt saltem ex defectu causæ veræ, non tenent ipso iure, & vix aliquem facti effectum sortiuntur, nisi forte quo ad forum exterius. Quæ autem sint illa, quorum dispensatio etiam mala teneat: & quæ, quorum dispensatio mala non teneat ex campo iuris diuini, & humani declarantis illud decerpendum est. Ad arg. ergo in forma respondeo concedendo dispensationem quidem ordinum, beneficiorum, & multorum aliorum, etiam sine iusta causa factam, ut plurimum tenere: non autem dispensationem thesauri, iuxta proxime dicta.

II Ad. vi. concedo, quod[†] sublatio poenitentia à sacerdote post confessionem sacramentalē iniunctæ, etiam sine causa facta à Roma. Ponti. valet, dato, quod sit mala, adeo,

quòd poenitens non tenebitur eã implere. Nego tamen ob id ei condonari poenã temporalem, ad quam iure diuino tenetur. Et ita concedo, posse quidem Papam, etiã sine vlla causa concedere indulgẽtiam, qua obligationem implendi poenitentiam iniũctam tollat: non tamen, qua poenam Dei iudicio ei taxatã cõdonet. Quia humana potestate constituta, licet si bene cõstituta sunt, nõ debeãt sine iusta causa destrui, & tolli: tamẽ destructio, & sublatio facta per Papã tenet. c. Proposuit. de concess. præb. l. Princeps. ff. de legi. cũ tamẽ diuino iure cõstituta nequeant ita dissolui p prædicta.

E X H I S õnibus infertur primo quidem, ¶ duplicem esse poenam, vel poenitentiam debitam à poenitente. Alteram, quã arbitrio Dei, & iure naturali taxatam subire debet. Alteram, quam arbitrio sacerdotis humano iure taxatam debet.

I I. nullas indulgentias debere concedi à Roma. Pontifi. vel alio prælato absq; vlla causa rationabili. **I I I.** concessionem indulgentiarum, quibus poena Dei arbitrio taxata, sine vlla causa relaxatur, non solũ esse malam: sed etiam ipso iure, ac omnino

nullam. IIII. concessionem indulgentiarū, quibus pœna humano iudicio taxata, sine causa laxatur, etiam si mala sit, valere, & per eam verè absolui peccatorem ab ea, quatenus humanitus est taxata. V. nō omnem causam, quæ iustificat vnā indulgentiam sufficere ad iustificandā etiā aliam maiorem: & causam, quæ non sufficit iustificare totam indulgentiam, quæ ob eam conceditur, sufficere tamen ad iustificandam eam illius partem, respectu cuius sufficiens esset: & ita cui illa conceditur, quæsiturum illam, licet totam non quærat. VI. † indulgentiam ob aliquā causam concessam, ea mente videri indultā, vt eam totam lucrifaciat, si confectio illius causæ, vel suapte natura, vel ob egregium, & feruidum eius conficiendæ modum, vel ob paruitatem pœnæ debitæ à lucrifactoro tanta sit, quantam oportet esse ad eam quærendam: alioqui solam eam illius partem quæret, cuius respectu est sufficiens. VII. † fieri posse, vt multi verè poenitentes facerent idem opus, ob quod indulgentia plenissima conceditur, & eorum alius quæreret eam totam, alius semissem,

alius trientem, & alius quadrantē, & alius
 aliā partem maiorē, vel minorem. Cuius
 ratio illa est, quòd, vt ex mente Extrauag.
 l. de poenit. & Inno. in. d. c. Quod autē, re-
 cepti, supra dicebā, causam cōcedendi in-
 dulgentias multum auget, vel minuit mo-
 dus eam implendi: Paruitas item poenæ
 debitæ efficere potest, vt quæ causa tibi
 iusta fuerit ad quærendam indulgentiā,
 quæ tibi erit plenissima, mihi vix sit sem-
 plena. VIII. ¶ eū, cui indulgētia plena cō-
 cederetur ob visitationē faciliē vnus, vel al-
 terius ecclesiæ, vel altaris, vel ob pronūtia-
 tionē vnus, vel alterius precis dominicæ,
 vel ob acceptationē deuotā vnus, vel alte-
 rius benedictiōis Papalis, vel episcopalis:
 vel ob auditionē vnus, vel alterius cōcio-
 nis in hac, vel illa ecclesia, cū tanta pecca-
 torū contritione, cū tanta Dei reuerētia, &
 tāto charitatis feruore posse id facere, vel
 tā parū poenæ fortē debere, vt totā eā in-
 dulgentiā, etiā si plenissima esset, per illū
 astū lucrifaceret. Et e contrario eū, cui ob
 arduā valde causam plenissima indulgen-
 tia concederetur cum tā exili contritione,
 & cum tam tepida Dei reuerentia, & tam

16

frigida mente id efficere posse, vt eam totam non lucrifaceret, quanuis partē eius aliquam quēreret. Quoniam modo adimplendi frigidō causam suapte natura in idoneam diminuit. I X. vtilius† esse nobis indulgentias magnas pro causis suapte natura paruis, & eis indignis, concedi, quā alias minores pares causis concedēdi, iuxta earum naturam solum consideratis.

Quoniam in posteriori casu per nostram industriam, & conatum indulgentia vltra suam metam crescere nequit: in priore verò sic intra metam, vt singulariter dicit Inno. in. d. c. Quod autē. X. nolle me per hæc sentire solum id aliud, quod ibi doctissime dicit Inno. nempe tātā posse quem habere contritionem peccatorum, tantū erga Deum charitatis feruorē, vt sine indulgentia Papæ, vel alterius prælati plenissimā quæreret à Deo indulgentiam totius poenæ, in purgatorio debitæ. Sētio enim, quòd sicut verissimū est hoc: ita est verū, quòd licet opus, ob quod indulgentia cōceditur, non fiat cum tanta contritione, neq; cum tanto charitatis feruore, vt id ex se, sine indulgentia sufficeret ad plenariam

poenæ ab id faciente debitæ remissionem: potest tamen esse iusta causa, quo indulgentiam plenariam totius poenæ à se debitæ consequatur. XI. † ad hunc modum etiam esse temperandas indulgentias, quibus vnâ, vel alteram missam in illa, aut illa ecclesia, vel illud, aut aliud opus facile in illo, aut illo loco facienti conceditur, vt vnâ ex Purgatorio animam, quâ volet, extrahere possit. Tã parua enim esse posset poena, per illam animam luenda, vel cum tanto charitatis ardore opus pro ea liberanda fieri posset, vt etiam si illa missa, vel illud opus suapte natura cum mediocri pietate factum non esset causa iusta indulgentiæ plenissimæ poenæ maximæ per illam animam luendæ: esset tamen, si fieret cum heroica quadam animi deuotione, & etiã factum cum mediocri, si poena per illam animam debita non esset vsque adeò magna. XII. per hæc conciliari posse multas opiniones inter se contrarias: & saluari posse indulgentias, quas sæpe Romani Pontifices nimium largas iudicio multorū faciūt, quoad eorum mentem. Quauis qua parte ansam præbent populo credendi plus per

cas quæri, quàm verè quærat, negligenti-
 tiam inducant minus, quàm par est poeni-
 tendi. Cui tamen parochorum, & cõcionari-
 torum sana doctrina facile mederi potest.

18. XIII. † graui reprehensione dignos esse
 multos indulgentiarũ denuntiatores, qui
 pecuniæ inhiantes vulgo indocto persua-
 dent, tantam esse indulgentiæ, quam prædi-
 cant, virtutem, vt per solum opus, ob quod
 illa cõceditur, euolatura sit anima eius, qui
 id fecerit, recta in paradysum, nulla men-
 tione de modo id faciendi: imò neque de ve-
 ra cõtritione facta. XIII. nō me negare
 tamen, posse Papam errare in decernedo,
 quòd hæc, vel illa sit iusta causa conceden-
 di hanc, vel illam indulgentiam: neque ob
 id aliquid erroris impingi ecclesiæ, vt
 Adria. & Caieta. declarant. Quauis per
 prædicta, quæ luculētissime causam indul-
 gentiarum declarant, quædam eorũ dicta
 parum sint huic negotio declarãdo neces-
 saria. XV. verum esse id, Paluda. in 4.
 19. dist. 20. q. 4. col. 6. †. f. quòd indulgentia in
 perpetuum, vel in tempus aliquod certũ
 visitantibus aliquam ecclesiã concessa, hu-
 crifieri potest quolibet anno, quolibet me

se, & quolibet die: non autem qualibet hora, vel momento diei, eo quod ad tã repetitã indulgentiã acquisitionem multò maior causa est necessaria, quã ad alias prædictas: & quia id videtur alienũ ab intentione Romæ. Ponti. qui indulgentiã iusta de causa concedere debet, per prædicta: & non ita querẽdam, vt videatur ludicra.

XVI. Notabile de condonatione peccati, quòd non tollat omnẽ pœnã.

S V M M A R I A.

- 1 Peccato condonato per contritionem, non condonari omnem pœnam, nisi ob magnitudinẽ contritionis. n. 3. vel per baptismũ n. 4. aut per indulgentiam. n. 5.
- 2 Peccati culpa infinita, qua parte.
- 6 Purgatory ratio fundamentalis.
- 7 Peccati condonatio baptismalis, & pœnitentialis, vt differunt.

XVI. Principaliter colligo ex prædicta Extr. Unigenitus. † in. 12. not. transcripta, condonato peccato per contritionẽ solam, vel per eã, & absolutionẽ sacramentalẽ non

condonari vt plurimum omnem poenam ei debitam: imò eam esse delendam per dignos poenitentiae fructus. Quod colligit glo. 8. praedictae Extrauag. i. de poenit. & remissio. Habet enim hic tex. expresse, per indulgentiam Roma. Pontifi. tolli vere poenitenti, & confesso poenam temporalem pro peccato debitam. Et ita clare praesupponit peccatorem, cui per veram contritionem, & etiam absolutionem sacramentalem condonatum est peccatum, teneri ad aliquam poenam temporalem pro illo peccato luendam. Ad idem facit, quòd secundum Augustinum. 15. de Trinit. relatū à Tho. Quodlibet. 2. arti. 16. non est idem abstrahere telum, & sanare vulnus. Telum enim peccati abstrahitur per remissionem peccati: vulnus autem sanatur per reformationem imaginis, quae quidem fit per opera satisfactoris.

Ad idem facit, quòd culpa licet in sese finita sit: infinita tamen est ex parte auersionis, quae se ab infinito bono, Deo. s. Opt. Max. miser peccator auertit, secundum Thomam receptum. i. Sec. q. 87. arti. 4. & praedicta glo. 8. Extrauag. i. de poenit. & remissio. & ita poena culpa mortali debita infinita est,

quoad durationem: licet non quoad inten-
 sionem, secundum eundem ibidem, & pro-
 bat cap. Voluissent. supra eo. Quod opti-
 me declarat idem Thomas in. 4. dist. 46. q.
 1. art. 3. vt ibi diximus: & ideo cū culpa mor-
 talis à Deo condonatur per poenitentiam,
 poena illa infinita, & perpetua in tempo-
 ralem mutatur, secundū eundem, & Com-
 munem, in. 4. dist. 20. & glo. singul. 8. d. Ex-
 trauag. 1. de poenit. & remiss. & probat tex.
 cum glo. & his, quæ ei annotauimus in. c.
 Nullus. de poenit. dist. 1. Nisi cum tanta est
 contritio, † & tantus gemitus, saltem cor-
 dis, vt omnem peccati maculā radere suffi-
 ciat, iuxta glo. prædictam. d. Extrauag. &
 cap. Mensuram. supra ea. & c. Si is qui. 23.
 q. 4. & c. Baptismi vicem. de consecratio.
 dist. 4. & Inno. in. c. Deus qui. de poeniten.
 Calder. in. c. Nostro. col. 7. eod. tit. & Felin.
 in. c. Sicut dignū. col. 2. de homi. Dixi, pec-
 cato cōdonato per contritionē, † quia, cū
 condonatur per baptismum, tota poena pe-
 nitus raditur. c. Sine poenitentia. adiuncta
 glo. & c. Baptismi vicem. ead. dist. & c. De
 bitū. de baptismo. † Quod ipsum contin-
 git, quādo indulgentia in id sufficiens con-

currit cum tali contritione, vt hic tex. palam probat in verb. prototali.

- 6 Ex his infertur primo, †ratio fundamē talis, perquā conciliū Florentinū determinauit esse purgatoriū locū, vt videre est in bulla Eugenij. 4. cōtinentē doctrinā sacramentorum, esse purgatorium locū, in quo animæ defunctorū, qui cum gratia Christi gratum faciēte decesserūt, reliquijs peccatorum purgantur: quò nitidè ad nitidissimā Dei præsentia, & visionē admittantur. Quod & alijs modis multis latè probant Thomas, & alij in. 4. dist. 20. & 45. & Echius in libro super hoc quadripertito, & Alphonsus Castre. in libro contra omnes hæreses, verbo, Purgatorium, & verbo, suffragium. Quorum de ea re argumenta notabile quoque nostrum probant.
- 7 Inferitur, †longam esse differentiam inter condonationem peccati poenitentialem, & baptismalem. Quia hæc tam maculam peccati mortalis propriam (quam vulgus culpam appellat) quam poenam æternam ei debitam, & à fortiori maculam impropriā peccati venialis, & poenā temporale ob eā luendā tollit. Ita quòd moriens cum

gratia baptismali antequam vltim aliud peccatum superueniat recta pergat ad gloriam. Illa verò. s. poenitentialis solā cōdonat maculā, seu culpam peccati mortiferi, & poenam aternā ei debitā, & maculā impropria peccati venialis, cū poena tēporali ei debita, & aliquātam partem poenae tēporariae peccato mortifero debita: non autem totam vt plurimum saltem, etiam si contritionem comitetur, consequaturue, absolutio sacramentalis. Imò poenā aternā in tēporariā in hoc, vel altero seculo luedā mutat. Quod gl. 8. Extrauag. i. de poen. pulchrè aperit, & supra dictum est.

XVII. Notab. de indulgētia, quod soli uerè poenitenti quæratur.

1. Indulgentiā soli uerè poenitenti quæri, nō ergo alij etiā pro quo tēpore poenituerit. n. 2.
2. etiā pro peccatis a tēpore cōdonatis. n. 3. quous per opus mali quæratur bono defūcto. n. 4.
3. Indulgētiā a paucis quæri uerendum: licet a multis quæri possint. n. 19.
4. Arbitriolibero solo caditur: sed nō resurgit.

- 7 Gratiam primam nemo sibi meretur de con-
digno, neq; reparationem post casum. n. 8.
- 9 Pœnitens verè quis resolutè.
- 10 Vita mutatio difficilis, nisi. & c. n. 18.
- 11 Indulgentiæ quærenda multa requisita.
- 12 Gratia datur facienti quod in se est.
- 13 Carnis vitio diu deditos difficile resurgere,
& gloriopetas quosdam. n. 14. & alienate
nentes. n. 15. & nobiles quosdam. n. 16.
- 17 Indulgentiam quærens, vt beatus.
- 20 Exhortatio ad pœnitentiam.

XVII. Principaliter colligo ex prædi-
cta Extrauag. Vnigenitus. in. 12. notabili
transcripta, ¶ nullas eorum, de quibus lo-
quimur, indulgentias alijs, quàm verè pœ-
nitentibus quæri. Habet enim contextus,
Petro, & successoribus eius à CHR Iſto
concessam esse prædicti thesauri satisfac-
tionum dispensationem ad applicandum
ex rationabili causa verè pœnitentibus, &
confessis. Et ne putes, hic solum, quoad in-
dulgentiam anni iobelei, probari hoc no-
tabile, considera, quòd initium huius Ex-
trauag. in his præsertim verbis, de omni

bas indulgentijs, & omnium earum fonte, & dispensatore in vniuersum agit: & ita nullibi hæc conclusio vniuersaliter, & expressim ita probatur, vt hic. Licet pro eadem faciat etiam versic. Statuentes. Extrauag. i. eiusdem tit. quæ indulgentiã anni iobelei, solis verè poenitentibus, & confessis cõcedit: & Clem. i. de reliq. & vener. sanctorum, quæ non omnibus, qui diuinis festi Corporis C Hristi officijs interfunt: sed tantùm verè poenitentibus, & confessis impertit indulgentias. Adde, quòd venia non conceditur, nisi correcto. c. Venia. de regul. iur. li. 6. c. Legatur. 24. q. 2. & quòd iure diuino cõtritio exigitur, licet iure humano cõfessio scdùm Caiet. de indulg. c. 10.

Ex quibus infertur primo verum esse id, quod Palud. in. 4. dist. 20. q. 4. col. pen. dixit .s. indulgentiam nihil prodesse infecto culpa mortali, siue lethali. Quod ipsum ait Calder. cõiter receptus à nostris vbi supra, col. 7. & 5. I I. infertur nimia fiducia dictum videri, id, quod ait Siluest. verb. indulgentia. q. 7. .s. cum qui infectus culpa mortali facit id, quod indulgentia querenda exigit, eam querere, nõ pro illo

tempore: sed eo, quòd in gratia fuerit statu: eo quòd intentio concedentis videtur esse, vt indulgentia profit ad eam requisita facienti, quàm optimo modo possit. Quod etiam nobis aliquando visum fuit probabile: Sed nunc perpendo id esse contrariũ, nõ solũ cõmuni sententiæ: sed etiã huic notab. & prædictæ Extr. vnde id elicitur. Quatenus habet hũc thesaurũ, dispensandũ esse solũ verè poenitẽtibus, nõ hoc anno tantũ: sed & alijs tẽporibus. Et ne respõdeas etiã dicere dispẽsandũ esse cõfessis: cũ tamẽ dispensari possit et nõ confessis, vt mox dicã: quia replicari põt, diuersam longe rationẽ esse inter confessionẽ, sine qua actu facta quis potest esse Deo amicus, et inter verã poenitẽtiã, sine qua nõ potest esse. Et C Hristus ac sancti non videntur voluisse satisfacere pro mẽbris aridis, & inimicis: licet voluerint eos fieri prius amicos, & mẽbra viua, & postea eis applicari sua merita. Nõ obstat ratio Syluest. de intẽtiõe cõcedẽtis: quia cõtrariã esse illi apparet ex eo, quòd Extr. prædicta declarat, thesaurũ hũc solis verè poenitentibus esse cõmunicandum.

3 III. infertur, ¶ lethali peccato infectũ non

posse quærere indulgētias poenarū, etiā p
 pētis sibi alias cōdonatis, de bitarū: quāuis
 quidā recētiores id dicāt: & quāuis pro eis
 faciat, quòd Scot. in. 4. dist. 15. q. 1. cū alijs re
 latis, & probatis à nobis in princi. c. 1. de
 poenit. dist. 6. n. 46. dicat, posse quē in statu
 peccati lethalis satisfacere p poena tēpora
 li suis peccatis cōdonatis debita: et quāuis
 etiā Thom. & asseclæ eius in. 4. dist. 16. te
 neāt, poenitiā sacramētalē in statu pec
 cati lethalis factā, prodesse faciēt in tēpus,
 quoad statū gratiæ redierit. Quoniā ex his
 nō infertur, idē quoq; dicēdū esse de indul
 gētia, eo quòd satisfactiōne propriā per poe
 nitentiā sacramētalē præsertim applicat
 quis poenæ à se soluendæ. Satisfactiōne au
 tem C H R I S T I, & sanctorum non vult
 Deus applicari, nisi iustis, vt per hāc Extr.
 declaratum est, & ratio supradieta persua
 det. III I. infertur, † nō esse cōsequēs his fal
 sum esse id, quod Aug. ab Ancho. de potest.
 eccle. q. 32. art. 2. col. 3. & Fel. de indul. col. 7
 dicūt. s. existentem in Purgatorio quærere
 posse indulgētiā per opus existētis in pec
 cato lethali, siue mortali, vtpalam est. An
 autē id alia ratione cadat, postea dicetur.

- 5 V. infertur† quod dolens refero, verendū esse, ne plus satis verum sit id, quod ait glo. singul. Clem. i. de reliq. & venera. sancto. sub finem, verbo, confessis. s. paucos indulgentias consequi, eo, quod de verè poenitēte, ac confessio secundū illam dici possit illud Ecclesiast. 31. Quis est hic, & laudabimus illum: Verendum, inquam, id plus satis esse verum. Primo quidem, quia nemo, nisi verè poenitēs, eas cōsequitur, ob prædicta, & vera poenitētia difficile attingitur.
- 6 Tū, quod† licet solo nostro libero arbitrio peccare possim⁹, & in Dei Opt. Max. inimicitias nosmet præcipitare: ab eis tñ in amicitia eius exurgere sine illius favore & gratia nequimus, iuxta tria postrema capitula de consecra. dist. 4. & tradita latè per Magist. & omnes alios in lib. 2. sententiarū. dist. 27. & sequenti. Tum, quod† nemo potest sibi primam gratiam de condigno mereri. secundum Thomam communiter receptum in. 2. dist. 27. arti. 4. & in. 1. Sec. q. 114. art. 5. † neque reparationē post casum, secundum eundem ibid. Et quanuis Deus munificentissimus sua magnificentia facientibus id, quod in se est, eam conferat,

vt mox dicam: rari tamen sunt aliorum col-
 latione, qui id faciunt. Tū, † quia tunc de-
 mū dicitur quis verè poenitens, cū ei omnia,
 & singula peccata lethalia ita ob Dei amo-
 re principaliter displicuerint, quòd ob nul-
 lū bonū querendum, malūue vitandū ea
 denuo admittere proponat, iuxta ea, quæ
 latius in. c. Perfecta. supra ead. dist. 1. dixi-
 mus, post Thom. in Quodlib. 1. art. 9. Pa-
 lud. in. 4. dist. 17. q. 1. & Diuū Antoni. 3. par-
 te tit. 14. cap. 18. & Thomam de vio. 2. tom:
 de contritio. q. 1. col. 3. Quinquā fateor non
 esse necessarium ad veram poenitentiam, cre-
 dere nunquam nos denuo lethaliter pecca-
 tuos, secundum Innocentium receptū in
 c. Omnis. de poenit. Fateor item sufficere
 nobis, velle verè concipere tam altū, tamq;
 viro Christiano dignum odium, & horro-
 rem omnis peccati lethalis horrendi, & do-
 lere, quòd concipere nequeamus, secundū
 Paluda. receptū in. 4. dist. 17. q. 1. art. 5. Tū,
 quòd † non est facilis mutatio vitæ: sed cū
 magno animi labore fit, attestante id im-
 peratore in Authen. de monachis. §. Hinc
 autem. col. 1 & glo. final. in. c. Reperiuntur.
 infra de poenit. dist. 3. vbi Augustinus ait,

facilius se inuenisse, qui ritè seruauerit innocentia, quàm qui ritè egerit poenitentiã. At constat paucos esse, qui rectè seruauerint innocentia. Secundo quòd pauci cõsequantur indulgentias, facit principaliter, quòd ad id ultra verã poenitentiã, vera quoq; cõfessio, vt plurimũ exigitur iuxta nota. isequēs. Tertio, q, vltra hæc requiritur, quòd opus, ob quòd indulgentia cõceditur, in statu gratiæ fiat, aut subeatur, & q, bene moraliter fiat, scdm eos, quos i not. 19. referemus. Quarto quòd præter hæc exigitur, vt eã consequentur, vel poenitentiã ea cõdonatione dignã à confessario iã acceptauerit, vel agere eã deliberauerit, vt in eodẽ not. 19. dicetur.

Contra tñ illã glø. facit, quòd visa fuit stupèda, vel rectius stuporẽ incutiēs modestissimo Feli. in. d. sermon. de indulg. col. 6 Primũ quidẽ, quia tã facilis est cõtritiõ ad hæc indulgentiã lucrifaciendã, ac ad cõfessionẽ, & absolutionẽ sacramentalẽ dignè faciendã, & suscipiendã. Deinde quòd difficilior est aliquorũ negotiorũ seculariũ explicatio, quã mutatio ppositi mali in bonũ. Potuit vir doctissimus adducere illud Ezechi. 33. quòd in. c. Põderet. 50. dist. trãsfertur

d. Quacūq; hora ingemuerit peccator, om-
 niū iniquitatū eius nō recordabor. Potuit
 itē allegare illud Psal. 31. trāstati in. c. Dixi.
 supra ead. f. Dixi cōfitebor aduersum me
 iniustitiā meā dñe, & tu remisisti impietate
 peccati mei. Sup quo ait August. verba, que
 c. Sequēs. habet. f. Magna Dei pietas, vt ad
 solā promissionē peccata dimiserit. Potuit
 itē allegare, quòd secūdū† catholicā verita-
 tē, peccator faciēs id, quod i se est meretur
 de cōgruo: & ideo Deus misericors, & beni-
 gnus adiuuat eū ad resurgēdū à peccato, cō-
 ferendo ei gratiā gratū faciētē, iuxta illud
 Zach. 1. Conuertimini ad me, & ego cōuer-
 tar ad vos: & illud Iacob. 4. Appropinquate
 Deo et a propinquabit vobis: et illud Apoc. 3
 Ego sto ad ostiū & pulso, et alia quæ in hoc
 citabat Gabr. in. 2. d. 27. q. 3. col. 6. Per quæ et
 id genus alia glo. prædicta olim nobis illā
 Clem. Salmanticæ interpretātib. ac postea
 multo tēpore displicuit, et sn̄ia Felin. pluri-
 mum placuit. Substiti tñ et dubitare coepi
 postea q̄ prædicta perpēdi, simul et animad-
 uerti† plurimos vitio carnis iā inde ab a-
 adolescētia deditos, adeò difficile iducere
 se posse ppositū firmū nunq̄ eo iterū vtēdi,

12

13

- 41 vt quidam falso mihi diceret, se non posse sine illo abusu viuere. Posteaquàm itē comperi nō paucos † gloriæ vanę, ac honori tēporario adeò addictos, vt citius mortē optent, & cupiant, quàm remittant rancorem conceptum in eos, qui sibi facies alapis dehonestarunt, aut castitatem, vel fidelitatem suis falsis testimonijs traduxerunt.
- 51 Postea item quàm offendi † multos rapinis, furtis, vsuris, & alijs illicitis modis ditatos, & beneficijs ecclesiasticis malè quęsitis refertos, adeò à restituendis, & relinquendis malè quęsitis abhorrentes, vt cædas Græcas prius expectare possis, quàm id fiat ab eis.
- 61 Posteaquàm † inueni multos, & nobiles, & milites certos potius tartarea regna petere, quàm duella eis oblata detrectare, etiamsi nequeant ea licitè suscipere, & alios varij ordinis homines, qui fauorē, & gloriam apud stultū vulgus, & præmia apud reges prodigos duellis, vindicationibus iniustis, susurrationibus, detractionibus: diuinationibus, veneficijs, & alijs id genus modis iniustis quęsitā adeo amant, vt nullapossint arte induci ad nolendū, & dolendum eam sic sibi quęsisse. Quamob

rem pro quali quali concordia, & peccatorum solatio dicimus primo verum esse, nullas indulgentias, nisi verè contritis, quæri. 17
 Deinde † beatos esse illos beatitate saltem viæ, quibus eas lucrifacere cōtingit: quandoquidē & filij, & amici Dei sunt. Tertio verius, quàm ipse vellem, esse, quàm plurimos putare sibi quærere illam, vel illā indulgentiam, quam tamē minimè quærūt, vt prædicta glo. sensit. Quarto difficiliore esse emendationem vitæ, quàm Felin. aut innocens, aut emendatissimus præsupponebat. Quinto quòd quanuis quis indulgentiæ huius anni iobelei causa cēties hoc anno Romã ierit: nulla tamen vice eam sibi quæret, nisi verè eum suorū omniū peccatorum saltē mortiferorum poenituerit, & 18
 alia in id requisita nō fecerit. Sexto † verū esse id, quod Felin. ait in his, qui peccauerūt quidem: sed non adeo sæpe, neque tã lōgo tempore, vt iam sint eis occallati. Septimo 19
 satis facile † etiam omnes alios indulgentias assequi posse, vt ait Felin. si nobis mēs læua nō esset, per ea Ezechielis, & Dauidis testimonia, & alia pro eo adducta. At verò plurimos mente in hoc læua esse, dum vel

nullatenus, vel non, vt quantū, & ob quod
 oportet, vitia, & peccata nostra odimus, dū
 eis visco dæmonis, mundi, & carnis arti-
 bus confecto adhæremus, & veluti ferru-
 20 minamur, & plūbamur. Quapropter o-
 randus est IESVS CHRISTVS in
 hoc præsertim tempore, quo passionis eius
 acerbissimæ memoria recolitur moestissi-
 ma, vt veram nobis omnibus per semetip-
 sum infundat peccatorum, & vitiorū pœ-
 nitudinem, verum odiū, verum horrorem,
 quibus ea omnia conteramus, & verā con-
 tritionem efficiamus. Quod vt eius diui-
 na ope nobis contingat, expergiscamur pa-
 tres, & fratres, quibus futuram catholica fi-
 des vitam proponit, quibus spes certa eam
 30 promittit: & animis in vires collectis, de
 somno surgamus, vitamq; nostram circū-
 spiciamus, errata, præsertim lethalia, plus
 quàm mortem ipsam oderimus: conemur
 malle mortē oppetiisse corpoream, quàm
 40 diuinam perdidisse amicitiam. Sataga-
 mus malle cuncta alia bona cum vita ipsa
 corporea perdere, quàm ab amicitia Dei
 nostri deficere, reputātes nobiscū id, quod
 lugubris hic dies repræsentat, nepe ipsum

pro immensa, qua in nos est, beneuolentia proprio suo filio, & tali, ac tanto filio primo, & vnigenito non pepercisse: & filium item ipsum pro summa in patrem obedientia constantissimo, eodemq; misericordissimo animo mortem subiisse acerbissimam, & infamissimam, quò nos miseros, & infames à fauce draconis liberaret, & in regna coelestia eueheret. ibiq; apud se, & apud suam, eandemq; gloriosissimam virginem matrem collocaret. Amen.

XVIII. Notabil. de confessione, quatenus indulgentiæ quærendæ necessaria sit.

SUMMARIA.

1. Confessio peccatorum an necessaria indulgentiæ latet? pro affirmatiua. n. 2. & potest esse pars causæ. n. 3. & sine illa concedi. n. 9. ut in dubio presumitur. n. 10. quia id iure humano requiritur licet contritio diuina. n. 11. quæ etiam aliter differunt. n. 19.

- 3 Copulatiua, proprietas, forma, seruanda,
 & n. 6.
- 4 Indulgentia vna vilitas magna.
- 5 Contritionem rari, nisi confessuri habent.
- 7 Contritio quando necessaria.
- 12 Indulgentia cōfraternitatis corporis Christi
 scilicet, vt queratur, & festi corporis eiusdē,
 & aliorum. n. 13.
- 14 Contritus non potens confiteri querit, &
 qui se putat legitime confessum, cū non
 sit. n. 15. & quid de impotenti in articulo
 mortis. n. 16.
- 17 Confessio non confessorum sufficit: idem.
 n. 18.

XVIII. Colligo ex eadem Extrauag.
 Vnigenitus. de poenit. in. 12. notabili supra
 transcripta, Teum, qui huius anni iobelei
 indulgentiam quæsiturus est, non solū de-
 bere suorum peccatorum verè poenitere,
 vt in notab. præcedenti dictum est: sed etiā
 ea, si sunt mortifera, prius actu confiteri.
 Habet enim tex. eam concedi verè poeni-
 tētibus, & confessis, Quod tenet glo. 8. Ex.

trauag. i. de poenit. quæ sub sui finem ait,
 verbum, confessis, in illa positum intelli-
 gendum esse de illis, quæ non solum propo-
 sito: sed etiam facto sunt cōfessi. Quod ip-
 sum sentit etiã glo. 9. col. 2. & 4. eiusdē Ex-
 trauag. † Quod etiam nobis pridem coepit 2
 placere: licet olim contrarium cum Com-
 muni tenuerimus in. d. Clemen. i. de reliq.
 & vener. Tum, quia glo. prædictæ in hoc
 maxima est autoritas, eo quòd eius autor
 loh. Monach. Cardinalis erat, & multa de
 interpretatione Bonifacij cōditoris illius
 Extrauag. facta viua voce audiuit. Tum,
 quia postea idem affirmavit Thom. à Vio
 alter Cardinal. eorū, qui nostra ætate fue-
 runt, et si non eloquentissimus, certè doctif-
 simus, & acutissimus, & rerum Romana-
 rum ad hoc spectatiū peritissimus in tra-
 cta. de indulg. ca. 10. Tū, † quia quæ disposi- 3
 tio copulata est, vtriusque partis veritatē
 exigit. l. Si hæredi plures. ff. de cōdit. instit.
 Si ita quis. & l. Si quis ita. ff. de verb. tradit
 gl. cū Cōi in. c. 2. de rescript. & cōcessio præ-
 dictæ indulgentiæ, quæ fit verè poenitenti-
 bus, & confessis, copulata dispositio est. Tū,
 quia in dubio à verborum proprietate nō

est recedendum. l. Non aliter. ff. de leg. 3. c.
 Intelligentia. de verbor. sign. glo. c. Cupien-
 tes. §. Quòd si per. xx. de electio. li. 6.. Tum
 quia forma diligenter seruanda est. l. Dili-
 genter. ff. mandat. c. Pisanis. de restit. spo-
 lia. Tum, quia non eadem ratio persuadet
 idem in solum verè poenitente, & in verè
 poenitente, & confesso. Tū, † quia vna, &
 4 principalis indulgentiæ concedendæ utili-
 tas est, per eā Christicolas ad verā poeni-
 tudinē allicere, vt postea dicemus: ad quā
 plurimū confessio vocalis actu facta coope-
 ratur, eo quòd, multi secundū Tho. & Cō-
 munē, per eā, & absolutionē sacramentalē
 5 subsequētā de attritis fiunt contriti. † Mul-
 ti raro, aut nunquā iustum de peccatis do-
 lore concipiunt, nisi cū vel cōfitemur, vel
 ad statim confitendū sese parant. Constat
 enim multo magis nos abhominari, & hor-
 rere peccata, cū cōfitemur, vel iam iam vo-
 lumus ea cū verecundia cōfessarijs confite-
 ri, quā cum solū proponimus, id postea
 in quadragesima sequēti facere. Accedit,
 quòd pro contraria parte nullus vsquā est
 6 tex. nulla † efficax ratio, sine quibus subau-
 ditiones, restrictiones, & improprietates ver-

borum suapte natura clarorum non sunt
 faciendæ, per prædicta. Adde, quòd tutior
 est hæc opinio, & pietatem maiorem pa-
 rit. Et quòd ferè vbique viri iudicio qua-
 drato, & latinè pulchrè callentes, verbaq;
 syncerè intelligentes ita interpretari so-
 lebant clausulam illam: verè poenitenti-
 bus, & confessis, insertam breuibus, qui-
 bus frequenter bonæ memoriæ Paulus ter-
 tius indulgentiam anni iobelei alijs de
 causis concessit. Quin & vix verbis asse-
 qui queam, quantum erga Deum amo-
 ris ardorem, quantum in peccata horro-
 rem illa interpretatio suscitavit in ani-
 mis ferè omnium, qui cura incredibili sa-
 cerdotes, quibus cōfiterentur, quæritabāt.
 Quorum profecto bonā partē frigere, aut
 certè tepere vidisses, si parochi Cōmunē
 sequuti respōdissent, satis eis esse, propo-
 situm in quadragesima cōfiterendi cōcipere.
 Adde, quòd nihil aduersarios iuvat dice-
 re, quòd satis confessus dicitur esse, secū-
 dum iuris interpretationem is, qui eo āno
 iuxta præceptum ecclesiæ fuit confessus,
 secundum. c. Omnis. de poenit. Tum, quia
 id verum est, quoad iuris communis esse-

Etum: non tamen, quoad effectum priuile-
giorum suas priuatas formas habentium.

- Tum, quia pari ratione diceres sufficere,
quòd in quadragesima poenituisset. Quia
et poenitens dicitur, què in quadragesima
suorū erratorū poenituit: nec regulariter
7 alio † tempore, quàm illo, sub poena noui
peccati poenitere, ac contritionem habere
tenetur, iuxta ea, quæ in princip. dist. 5. de
poenitentia latè diximus. Tū, quia si ver-
bum, confessis, intelligendum esset de eo,
qui eo anno in quadragesima esset confes-
sus, grande cōsequeretur absurdum. scilicet eos,
qui quadragesima proxime lapsa non es-
sent confessi, non posse quærere indulgen-
8 tiam huius anni iobelei. Adde, † quòd cau-
sam concedendi auget onus cōfitendi pec-
cata extra quadragesimam: & quoniam
indulgentia, præsertim plenissima pro ha-
bente multa peccata, magnam causam re-
quirit: & quoniam frequenter satis de leui
causa concedit eam Papa verè poenitenti,
& confesso, præsumi potest, confessionem
peccatorum actu faciendam pro parte cau-
sæ iustæ adiecisse. Quibus rationibus, &
autoribus, hoc nobis videtur consulendum:

licet contrarium olim tenuerimus, & con-
 trarium teneat Paluda. cum Cómuni, in
 4. dist. 20. q. 3. col. 8. & Cardin. in Clemen. 1.
 sub finem. de reliq. & vener. sanctorum. &
 Pan. in. c. Omnis. de poenit. & Fel. in serm.
 de indulg. col. 6. Syl. dicēs sic declarasse cō-
 cil Cōst. quod tamen nō cōstat. Imo Basil.
 sess. 24. cōtra ire videtur: & Tabiē. diuū An-
 toni. in hōc sequuti: cuius tamen attestatio
 illa. f. quōd Papa nonnūquam illi verb. cō-
 fessis, solet addere, vel qui intra mensem
 confitebuntur, plurimum pro nostra par-
 te vrget: quam etiam tutiorem, & magis
 tenēdam dixit Angel. in summa, verb. in-
 dulgentia. §. 17. Cui adhæreo: non tamē eo
 animo, vt damnem tenentes a lteram par-
 tem: quæ vera est, si aliunde constaret de
 mente Papæ concedentis indulgentiam.
 Concedimus enim, posse Papā concedere
 indulgentiā verē poenitenti, & contrito, li-
 cet nondum confesso. Ergo dicamus pri-
 mo, †neminem, qui gratia gratum Deo fa-
 ciente caret, acquirere indulgentias sibi: li-
 cet ob factū eius quæri possit alteri iusto.
 II. posse Papam concedere illas contrito:
 licet nōdum actū sit confessus: Imo †præsu-

9

10

- mendum esse, eum illas cōcedere verè pœnitentibus, non confessis, nisi exprimat, se illam concedere pœnitentibus, & confessis. Quia licet, quando vtrunque exprimit, vtrūque requiratur †: tamen posterius iure tantum humano exigitur: prius autem etiam diuino, secundum Caiet. de indulg. c. 10. vt in præcedenti notabili diximus.
- 11
- 12 V. quæsituros plenariam indulgentiam, † quam bulla confraternitatis Corporis Domini concedit his, qui se illi addicunt eodem die, quo nomen dant illi, oportere esse confessos. Quoniam solum contritis, & confessis conceditur. Quod pridem respondimus, & in sumuario illius bullæ, quod excussum fuit, exprimi persuasimus, cum alijs doctissimis doctoribus, qui idem censuerunt. VI. † idipsum esse dicendum de indulgentijs festi Corporis Domini, & Conceptionis virginis Matris, & de alijs aliorum breuium, per quas indulgentiæ instar anni iubelei concedi solent. VIII. † eum tamen, qui cōtritus voluit quidē confiteri: non tū potuit, vel ob defectum confessoriorum, vel ob aegritudinem, vel etiam ob excom-
- 13
- 14

municationem, vel aliam legitimam cau-
 sam acquisituum esse indulgentiam poe-
 nitentibus, & confessis concessam. Quod
 satis exprimit Angel. vbi supra: quoniam
 ea mente videtur fuisse concedens: quod 15
 est valde quotidianū. IX. † huic con-
 sequens esse, idem dicendum de illo, qui
 probabili facti, vel iuris ignorantia pu-
 tat se legitimè confessum: cum tamen
 aliqua de occulta ei causa, sua confessio,
 vel non valuisset, vel haberet aliqua pec-
 cata, quæ sine tamen peccato nondum
 fuit confessus. Quoniam is satis videtur
 saltem iurè a confitendo impeditus, argu-
 mento notatorū in regul. Ignorantia. de re 16
 gul. iur. lib. 6. & §. Notandum. l. q. 4.
 X. eum, † cui poenitenti, & confesso con-
 ceditur plenaria indulgentia in articulo
 mortis, acquisituum eam, si tunc defe-
 ctus voce, memoria, vel iudicio non po-
 tuit confiteri. Hoc tamen intelligo, cum
 simpliciter conceditur indulgentia: se-
 cus autem, cum Papa concedit faculta-
 tem eligendi confessorem, qui eum ple-
 nariè a peccatis absoluat. Quoniam cum
 nemo sacramentaliter absolvere possit eū,

- qui sibi non est confessus, consequens est nō posse absoluerē plenariē eum, qui sibi non est confessus: quæ sententia est Antoni. &
- 17 **Commūnis.** XI. † nisi aliud exprimat bulla, non esse necessarium, vt omnia peccata ante acta confiteatur is, cui contrito, & cōfesso conceditur indulgentia plenaria, sed satis esse, vt cōfiteatur ea mortifera, quæ nunquam antea cōfessus fuit, vt sensit glo. sing. quæ nona est Extrauag. i. de pœnit. Sufficit enim, quòd ita sit confessus, quòd non teneatur ad confitendum. Non enim videtur fuisse Papæ intentio obligandi ad iterum cōfitenda peccata, quæ legitimè se mel confessus fuit, vel probabiliter se legitimè illa confessum credit.
- 18 **XII.** † non esse necessarium facere confessionem die, vel tempore, quo indulgētia est lucrificiēda: sed satis esse, quòd post vltimam cōfessionem nullum peccatum mortiferū admiserit: neque de aliquo nondū confessione detecto nouè recordatus fuerit. Quod prædicta glo. nona. d. Extr. i. de pœn. tenet: licet plus satis in col. 4. id inuoluat: quod
- 19 frequenter respondi. **XIII.** † quòd licet cōtritio, & confessio, vt prædixi, conueniant

in hoc, quòd vtraque est actu necessaria, si haberi potest. Differunt tamen plurimū in alio. s. quòd defectus contritionis legitimæ semper, & vbiq̄ue impedit acquisitionem indulgentiæ: defectus autem confessionis legitimæ non semper: quia non, cum fieri non potest, vel facta iustè creditur legitima. Cuius ratio est, quòd Papa nunquam in dubio videtur concedere indulgentiam existenti in peccato mortali: Imò neque potest pro tempore, quo est in peccato mortali, saltem quoad poenā illi mortali debitam, secundum omnes: licet, secundum aliquos possit, quoad poenā temporalem pro alijs peccatis mortalibus condonatis debitam: licet item posset existenti in peccato mortali concedere pro tempore, quo fuerit contritus, secundum eosdem, quos in corollario. 5. nimium fidere diximus.

XIX. Notabile de requisitis ad indulgentiam alijs à cōtritione, & confessione.

SUMMARIA.

- 1 Indulgentia, ut queratur requirit subitio-
 nē operis, aut oneris p̄ totius, nō partistātū.
 n. 2. etiam quoad partē. n. 3. nec iuuat pauper-
 tas, aut impotētia. n. 4. nec clausura, vel car-
 cer. n. 5. & oportet, ut bene fiat. n. 6. Imo
 in statu gratiæ, secundū Caiet. n. 7. contra
 quem est Cōis. n. 11. pro qua septem funda-
 menta ponuntur. n. 12. sed ipse defenditur,
 & limitatur. n. 16.
- 8 Indulgentiæ tria tempora consideranda.
- 9 Mortuum opus esse non verē p̄nitentis:
 imo & verē p̄nitentis, nisi benefiat.
- 13 Indulgentiarum magnus reditus alicubi.
- 14 Bullā accepturus raro p̄nitet, rari etiā pe-
 regrini, ut debent. n. 15.
- 17 Indulgentiæ causa proxima, & remota sic
 differunt, cuius pars bene impleta quando
 prodest. n. 18.
- 19 Bulla in malo statu, quoad quæ prodest, quē
 accepturi quid præmonendi. n. 20.
- 21 Lusitani in capiēdis bullis, quibus præstant.
- 22 Indulgentias statas qui non querunt, &
 quid, ut querant, facient. n. 23.

XIX. Principaliter colligo, † eū, qui adeptus est indulgentiā cōcessam, nō solū debere poenitere, & cōfiteri, quando id exprimitur, vt predictū est, in duobus notabilibus precedētibus: sed etiā efficere, vel subire opus, aut onus piū, quod ei ad eā quærendā imponitur. Quod colligitur ex hac Extrauag. quatenus in. §. Statuētes. probatur, eū, qui adeptus est indulgentiā huius anni iobelei, oportere adire Romā, & ibi quædā tēpla quindecies, aut trigessies vīsitare. Facit, quod Paluda. ait in. 4. dist. 20. q. 4. col. penult. indulgentiam concessam crucem sumentibus ad bellum sacrum quæri, simul ac eam sumpserint: concessam autem euntibus, non antequām ierint: concessam vero transfretantibus, non donec trāsfretauerint. Hoc autem notabile amplio † primo ex dictis Antoni. 1. part. tit. 10. c. 3. §. 4. f. quod nō sufficit partē implere, vt partē habeat indulgentiæ. Vnde si quis teneatur ex forma indulgentiæ certis diebus ieiunare, & non ieiunauerit oībus, nō assequitur eā, neq; vllā eius partē: quāuis aliquot ieiunauerit. Siquis itē vīsitare debeat 4. ecclesias, intra. 15. dies, & nō vīsitet, nisi. 3.

3
4

vel nō, nisi intra.20. dies†, neque totā, neq;
 partē indulgentiæ quæret. Secundo † am-
 plio procedere, etiā si paupertas, vel impo-
 tentia, vel aliud impedimentū quodcunq;
 & quāmlibet legitimū impediret. Quoniā
 illud non prodest ad quærendam indul-
 gentiam, quæ sub illa conditione videtur
 concessa, vt efficaciter probat prædicta Ex-
 traug. Vnigenitus. quatenus in versic. Ad-
 iicientes. habet, eos, qui hoc anno causa in-
 dulgentiæ consequendæ iter adeundi Ro-
 mā arripuerint, & legitime impediti, vel
 morte præuenti, vel peruenientes visitatio-
 nes ecclesiarum præstitutas facere nequi-
 uerint, eandem consequantur. Ex hoc enim
 colligitur speciale esse in hac indulgētia,
 & non quidē in omnibus: sed in his tantū,
 qui ad adeundam Romā iter arripuerint,
 vt illi, licet non potuerint efficere opus ad
 indulgentiam cōsequendam propositum:
 eam tamen cōsequantur: Ergo regulariter
 contrarium est tenendum. c. Præsenti. de
 præb. lib. 6. c. Quoniam. de coniug. leprosi.
 Itaque hic videtur casus singularis pro hac
 ampliatione, quā affirmavit Ricardus in
 4. d. 20. art. 3. q. 3. & Palud. q. 4. col. penal. &

Maior. q. 2. col. 5. & Fel. vbi supra, col. 6. post
 Diuum Anton. 1. parte tit. 10. c. 3. §. 2. Facit,
 quòd † nec moniales etiam suburbiorū Ro-
 manæ vr̄bis, perpetuam clausuram seruan-
 tes, hanc huius anni iobelei indulgentiam
 quæsiissent, ni cum facultate ad id iusta vi-
 sitassent ecclesias in prædicta Extrauag. cō-
 tentas: vel facultatis causa intra sua mona-
 steria lucrandi eis, & ob eas omnibus san-
 ctimonialibus similibus totius orbis, Iu-
 lius iij. P. M. fecisset diplomate sui vicarij,
 cuius transcriptum vidimus. Ex quo infer-
 tur, minus eas lucraturos in carcerem con-
 iectos. Quod memorabile est pro limita-
 tione. c. Magna. de poenit. d. 1. quatenus ha-
 bet, votum pro facto reputari, vt non pro-
 cedat in indulgentiarum materia. Quod
 non meminit Felin. in tractat: Quādo co-
 natus, &c. Amplio III. † quòd non sufficit
 quoquo modo efficere id, quod pro indul-
 gentia consequenda est faciendū: sed oportet
 illud bene moraliter facere: adeò quidē,
 quòd si in eo conficiendo, vel venialiter
 peccaretur, non acquireretur indulgentia,
 secundum mētem Adria. de indulg. col. 12.
 vers. Quartacōclusio. Amplio III. † quòd

non sufficit etiam bene moraliter facere
 sed oportere, ut in gratiæ statu id fiat: ita
 quod quæsiturus indulgentiam non solum
 debet esse verè poenitens, & in statu gratiæ
 tempore, quo ipsa indulgentia quærenda
 est: sed etiã tempore, quo fit opus, ob quod
 illa conceditur, secundum Thom. de Vio
 in tracta. posteriore de indulg. cap. 9. Quæ
 quotidiana conclusio est. † Quoniam licet
 quandoque idem tēpus sit operis, & acqui-
 sitionis indulgentiæ. ut cum ea conceditur
 omnibus illic, vel illic præsentibus: frequē-
 ter tamen alio tempore conceditur, & alte-
 ro fit opus, ob quod cōceditur, & alio quæ-
 ritur. Ut cū Papa concedit, ut qui hãc, vel
 illam eleemosynã erogauerit, possit plena-
 riè à suo confessario illo, vel illo tēpore sua
 vitæ, vel mortis absolui. In hac enim for-
 ma, vel alia simili vno die conceditur in-
 dulgentia, & alio fit opus, propter quod cō-
 ceditur: & alio quærenda est illa, ut palam
 est. Dicit igitur prædictus Thomas. à Vio,
 quod quanuis quæsiturum indulgentiam
 non oporteat esse verè poenitentem, quo
 tempore cōceditur facultas quæredi eam:
 oportet tamen eum esse talem duobus a

lijs temporibus: nempe, cum facit opus, ob
 quod conceditur, & cum absoluitur, vel
 eam quarit. Tum quia consueta forma ec-
 clesiæ, quæ, ut ille ait, semper in indulgen-
 tijs subintelligitur, etiam si non exprima-
 tur, continet expresse, quòd opus fiat à ve-
 rè poenitentibus. Continet enim: Omni-
 bus igitur verè poenitentibus, & confessis,
 qui visitauerint, vel dederint, &c. Quod vi-
 detur præsupponere, faciendum esse opus
 per verè poenitentem. Tum, quia oportet
 re videtur, ut causam indulgentiæ, quæ est
 ratio communionis passionum CHRIS-
 STI, & sanctorum cum membris viuuis,
 sit viuuum opus. Quia nulla est conuentio
 tenebrarum ad lucem, neque mortis ad vi-
 tam. 2. ad Corinthios. 6. &c. Si enim. de
 poeniten. distin. 2. Constat autem, † opus
 factum à non verè poenitente esse mor-
 tuum, iuxta notata per glos. magnam, &
 Cardinal. in c. Querat. §. Quod autem.
 &c. sequenti. de poenit. distin. 1. & glos. &
 Communem. c. Quod quidam. de poenit.
 & remissio. & Thomam communiter re-
 ceptum, tertia parte. q. 89. articul. 4. & in
 4. distin. 14. q. 1. & in distinct. 15. quæst. 2.

Tum, quia adimpletio causæ indulgentiæ est meritum communionis remissiuæ. Ita quòd nihil aliud exigitur ad remissionem, nisi mera exequutio meriti remissionis poenæ peccato debitæ. IIII. vltra eum facit, quòd tex. in hac Extrauag. §. Statuentes. in illo verbo, qui vere poenitentes, & confessi, adiuncto verbo, visitauerit, quod est eorum appositum, id significare videtur de opere, quod hæc indulgentia iobelea exigit. V. facit, quòd contrariam opinionem videretur cõsequi, quòd opera mortua per poenitentiam reuiuiscerent, & redirent. Quandoquidem ei, cui concessa est indulgentia, si verè poenitens inueniatur tempore, quo ea quærenda est, opus illud, ob quod indulgentia concedebatur mortuum ad promerendam eam reuiuere videtur: quod est argumentatio, quam sensit glo. 9. Extra. i. de poenit. & remiss. VI. quòd Adria. de indul. col. 12. versic. Quarta cõclusio. singulariter sentit non sufficere, quòd opus fiat in statu gratiæ, nisi etiam bene moraliter fiat. Quæ conclusio etiam ex rationibus Thomæ de Vio deducitur, quatenus exigunt opus illud viuum, & meritorium, quale nõ

potest esse id, quod non est moraliter bonum. VII. quod indulgentia neque debet, neque potest concedi, nisi ob rationabilem causam, ut habet hæc Extrauag. & in not. 15. est prædictum. At opus non gratum CHRISTO, quale est opus etiam moraliter bonum in statu damnato existentis, non videtur rationabilis causa, quo CHRISTI passionis fructus ei communicetur, per viam saltem iustitiæ, per quam indulgentia prodest. VIII. quod ferè omnium doctorum mens habet id, quod in notab. 15. dicebatur. scilicet causam concedendi indulgentiam debere quidem esse in sese sufficientem: non autem æquivalentem, hoc est, ex sese aliquantam remissionem merentem, licet non tantam, quanta per indulgentiam conceditur. At opus eius, qui lethali culpa est infectus, nullam penitus remissionem: saltem de condigno meretur, secundum Thomam, & eius asseclas: ergo non potest esse causa sufficiens querendi indulgentiam. IX. quod secundum mentem Doctorum gratia indulgentiæ in eo consistit, quod propter opus, quod ex sese non meretur, nisi certæ poenæ veniã multo maior, vel plena, aut plenissimam.

ma ei cōcedatur facienti illud: & ita mens
 Doctorum præsупponit oportere, vt opus
 ipsum aliquāta poenæ veniam mereatur;
 cui consequens est, in gratiæ statu id esse
 faciendū. X. quod licet aliquādo Papa cō-
 cedat indulgentiā facienti aliquid, & post
 ea intra certum tempus confitenti, vt Pa-
 luda. in. 4. dist. 20. q. 4. col. penult. & eum se-
 quitur Antoninus testantur: nunquam ta-
 men concedit eam alicui ob opus aliquod,
 post quod intra certum tempus poeniteat
 peccatorum: quanuis id ab eo fieri posse pa-
 lam testetur Maior, vbi supra.

ii Contrarium tamen Thuius ampliatio-
 nis videtur sentire glo. 9. d. Extrauag. i. in
 principio, quatenus sentit, hanc indulgen-
 tiam lucrifaciendam fore, etiam ab his pe-
 regrinis, qui aliquot dies in lethali statu
 peregrinantur. Et clarè affirmat Antoni. in
 parte tit. 10. c. 3. §. 5. versic. Sexto quaritur.
 & Felin. in sermo. de indulg. col. 7. & Ioh.
 Tabiens. verb. indulgentia. q. 4. allegans in
 hoc Thom. Quodlibet. 2. arti. final. vbi ta-
 men hoc non dixit: idem Syl. eodem verb.
 q. 10. versicul. Nonum. qui tamen nihil pro-
 se adducunt, neque contraria soluant: imò

alius post alium ita sequuntur Antonium, ut grænes suam ducem: Divus autem Antonin, eo solo nititur, quod pœnitentia iniuncta, & in lethali peccato acta prodest eam agenti, etiam quoad pœnæ sublationem, si ab eo resurgeret. † Ipse tamen allego secundo pro eis, quod secundum opinionem Thomæ à vio is, cui concederetur indulgentia, si septem psalmos recitaret, vel tot ecclesias visitaret, vel illud, aut illud opus pium faceret, etiam si erogatio eleemosynæ esset, non quæreret eam, nisi id in statu charitatis diceret, aut faceret. Quod tamen multis videtur falsum: sed ipse Tho. de Vio ingenuè id fateatur. III. contra eundem Thomam facit, quod eius opinionem consequeretur, quod in † aliquibus, eisdemq; latissimis regnis, in quibus triennio quoque tot indigenæ eorum tot bullas, siue diplomata indulgentiarum dicuntur accipere, ut nummi argentei, qui à singulis tantum bini solvantur, noningètorum millium aureorum, siue ducatorum summam excedere dicantur: vix duo millia eorum indulgentias in eis contentas quærerent.

14

Quoniã † etsi multi, qui bullas prædictas capiunt, postea conterantur, & confiteantur, quando indulgentiam sunt quæsiturus: rari tamen sunt, qui quo tempore bullas capiunt, & nummos illos binos argenteos soluunt, quæ est causa illas concedendi, cõtritionis, & cõfessionis satis meminerint: rariores verò, qui dolorem vllum præteritorum cõcipiant: rarissimi autem, qui perfectam contritionem præhabere satagant, quo illud pium opus soluendi nummos illos argenteos in gratiæ statu peragant. Quòd si fateamur, vt arbitror, quod Thomas fateretur, consequi videtur, miserandam, & lachrymis vberrimis deflendã esse perditionem illam. IIII. facit, quòd licet is tex. probet, ob rationabilem causam tantum concedendas esse indulgentias: nõ tamen probat, eam causam debere esse meritum de condigno. Quoniam frequenter earum concedendarum finis primarius est pax, & concordia principum: frequenter decus, honor, & gloria Dei, vel sanctorum eius. Qualis videtur esse finis indulgentiæ anni iobelei. Sed replicari potest, quòd licet causa principalis concedendi indul-

gentiam generatim non sit meritum: tamē
 causa principalis, propter quam hic, vel il-
 le eam meretur, est meritum: opus. s. illud
 bene, ac in charitate, & gratia factū: quod
 in forma indulgentiæ indicitur. V. facit,
 quod[†] consequeretur, paucissimos de plu-
 rimis ituris hoc anno iobeleo Romā, eius
 indulgentiā adepturos. Quotus enim quis
 que eorū ab arrepto itinere noctes, & dies
 in itinere, & vrbe vsque ad vltimam tem-
 plorum ad id præscriptorū visitationē, in
 statu gratiæ permanebit? VI. facit, quod
 eadem ratione consequeretur, bonā partē
 eorum, qui in his regnis bullas, quas appel-
 lant, misericordiæ, redemptionis captiuo-
 rum, & alias accipiunt, frustra eas accipe-
 re. Quandoquidem bona pars eorum sine
 debito peccatorū dolore eas accipit. VII.
 facit, quod nusquam prædicatur, acceptu-
 ros bullas ante illarum acceptionē debere
 poenitere: licet ante acquisitionē indulgē-
 tiæ sic. Et ita, aut earū prædicatores errāt,
 nimiūue sunt negligentes: aut opinio Tho-
 mæ de Vio falsa est. Hæ septem cōsidera-
 tiones vehementer me in Diui Antonini
 opinionem impulerunt, compulissentq; ni

- 16 me alix pro Thoma de Vio allatæ in eius opinione retinuisent. Quam tamen, vt minus † dara videatur, limito solum procedere in ipsa nuda indulgentia: non autem in alijs facultatibus, quæ vnà cum ea conceduntur. Qualis est facultas concessa cuiquam eligendi confessorium, qui eum etiam à reseruatibus absoluat: qualis facultas edendi oua, & lacticia diebus ieiuniorum ab ecclesia indictorum: audiendi diuina tempore interdicti, sacrificandi super altari portatili extra loca sacra, & id genus alia multa, quæ bullæ fabricæ sancti Petri, misericordiæ, expeditionis in infideles, & alix multæ continent. Quoad has enim facultates nihil concludunt rationes Thomæ, neque alię pro eo adiectæ.
- 17 II. limito eam etiam, vt tantum vendicat sibi locum † in opere, quod pro causa proxima, & principali causæ quærendæ indulgentiæ iubetur, & non in principali remota, neque in minus principali proxima: vt si Iulius tertius, cuius pontificatus initia insigni laude efferuntur inter omnes Christianorum reges, quod pij summe desiderant, pacem componeret perpetuam, eaq; in

ter eos mála intentione omnium fieret, ut
 sæpe accidere solet, & ille indulgentiam
 iobeleam cōcederet eis, qui confessi, & con-
 triti eucharistiã sumerent, & gratias Deo
 pro tanto beneficio agerent. Quãuis enim
 causa principalis remota. s. pax inita, pec-
 catum esset lethale: & qui eam fecissent,
 mortiferè peccassent: hi tamen, qui in sta-
 tu gratiæ sacramentum poenitentiae su-
 merent, gratiasque pro pace agerent, in-
 dulgentiam profecto lucrarentur concef-
 sam. Quoniam, etsi principale opus re-
 motum, ob quod indulgentia concede-
 retur, non esset meritorium: proximum
 tamen tale esset. In hoc item anno io-
 beleo licet peregrini Romam euntes le-
 thali peccato infecti arriperent, vel con-
 tinuarent totum iter, aut partem eius: si
 tamen Romã peruenientes, verè poeniten-
 tes, & confessi ecclesias præscriptas visita-
 rent, indulgentiam hanc lucrifacerent, eo
 quod, etsi totum opus in statu gratiæ non
 peragerent: principale tamen, & proxi-
 mum opus, nempe visitationem ecclesia-
 rû in eo statu requisito peragerent. Limi-
 to tertio eã procedere, quando totu opus 18

in damnato statu fieret:secus, quādo pars in bono, & pars in malo. Quia tunc, licet totam indulgentiam quis non quæret, partem tamen, quæ illi parti operis boni, & bene impleti responderet, lucrifaceret:verbi gratia:Peregrinus quispiam ecclesias in hac Extrauag. contentas trigessies visitat, decies quidem peccato lethali infectus: vigessies verò eo liberatus, is non lucrabitur totam, sed tertiam partem indulgentiæ plenissimæ. Tum ob ea, quæ in 15. notabili dicta fuere. Tum, quia intentionis Roma. Pontif. videtur, quòd, licet indulgentia per eum ob aliquod opus concessa nemini ali, quærat, quàm totum illud opus facienti: et quanuis eius intentionis sit, vt illud in statu gratiæ fiat ad quærendam totam indulgentiam: tamen credendum est, eius mentis esse: vt quærat partem proportionabilem parti operis in bono statu impleti: modò totum opus in bono, vel malo peragat. **Limito IIII.** ampliatione opinionis Thom. de Vio ex Adriano, supra eodẽ notabili. n. 6. desumptã, eodem modo, quo Thomæ de Vio opinio proxime limitau. s. quòd licet opus,

quod indulgentia quærenda est, oporteat esse bene moraliter factum: si tamen pars operis successiui per indulgentiæ formam requisiti bene moraliter fiat: pars verò malè, pro parte bene peracta indulgentiæ partem ei respōdentem acquirat, licet si bene, vel malè totum opus non fuisset factum, nihil de indulgentia quæreret.

Ex quibus infertur. I. † bullas fabricæ basilicæ Apostolorū principis, vel misericordiæ, vel expeditionis in Turcas, vel alias similes in peccati lethalis statu acceptas, prodesse, quoad omnes facultates, quæ indulgentiarum acquisitionem non respiciunt, quæque homini peccato lethali infecto cōcedi possent, & solēt. Quorū aliquot exempla supra eo. not. n. 16. tacta fuerunt: quibus addi potest facultas absoluendi à censuris quibuslibet. II. infertur, prædictas bullas nihil prodesse, quoad indulgentias, quæ per solā bullæ acceptionē, vel solā solutionem tot nummorum, vel dationem nominis in sodalitiū aliquod, fraternitatēque, eo ipso, sine alio actu conceditur. III. infertur prodesse eas, quoad facultatem quærēdi indulgentias Romæ statas, siue stationum

Romanarum, visitando tres ecclesias, aut tria altaria. Quia si accipiens in gratiæ statu id fecerit, quæret eas. Quia licet causa remota illius indulgentiæ. i. datio tot nummorum non fiat in gratiæ statu: visitatio tamen ecclesiarum, quæ est causa proxima earum in eo fit, quòd sufficit, iuxta limitationem secundam. IIII. inferitur, non prodesse prædictas bullas, quoad potestatem absoluendi accipientem bullam plenè, vel cum aliqua remissione in vita, vel morte. Quia licet hæc absolutio non quærat per bullæ acceptionem, sed per absolutionem postea faciendâ sit quærenda: tum tamen debita est bullâ accipienti, sine alio opere ipsius, quàm soluendi tot nummos, ob quod in peccati lethalis statu factum, bulla ei data est. IIII. inferitur præmonendum esse plurimum populû, vt accepturi bullas, eisq; soluendis sese obligaturi, aut nomen daturi prius magna cura iustum dolorem de peccatis præteritis, cum proposito iusto ea confitendi, cauendiq; futura concipiant. V. inferitur, † gratiorem Deo esse vsum accipiendi bullas, quo hæc Lusitaniæ florentissima, ac aliis

quædam regna vtuntur, quàm ille alius
 quæstuosior, quo alia quædam nonnun-
 quam abutuntur. In his enim certus locus,
 vel certa loca deputantur, vbi præsto sunt
 ministri ad dandum bullas desideranti-
 bus eas, ad quærendas indulgētias, & alias
 facultates in eis concessas, & erogare vo-
 lentibus eleemosynam, ob quam concedi-
 tur: et pœnitentes, vel alij pietate in deum
 ducti de consilio confessoriorum, aut a-
 liorum eruditorum ante confessionem,
 vel post eam ante absolutionem cum iu-
 sta cura, & iusto peccatorum dolore spõ-
 te vadunt, aut mittunt pro bulla quæren-
 da. In alijs verò quibusdam regnis varij
 per varias partes prædicatores earū depu-
 tantur, qui ad eūtes miseros popellos, nonnū-
 quā quando maior est necessitas metendi,
 trituri ad tres cōciones de bullis au-
 diēdas intra tridū venire per censuras cō-
 pellunt omnes patres, & matres familiās:
 facta tamē facultate discedendi, vel nō ve-
 niēdi ei, qui acceperit antea bullā. Quo fit,
 vt illi nō amore indulgentiarū, nō pietate
 ducti, sed timore seruilis perdēdi messem,
 & alia incōmoda incurrēdi accipiūt bullas.

detrahentes eis, & cōpellentibus se ad eas accipiēdas, vel ad messem, & triturā suam derelinquendam, nouisq; se peccatis vincunt, qui antiqua delere debuissent, ut magnum bullarum beneficiū sanctè acciperent. VI. infertur, † eos non lucrifacere sibi indulgentias, qui extra quadragessimam, vel intra eam, antequām confiteantur, vel veram, & perfectam cōtritionem suorum peccatorum lethalium â cōfessione postrema admissorum cōcipiant, in varia templa vrbium, vel suburbiorum, vel eremi cōcedunt, cum alijs suis comitibus, recreandi se potius, quām expiandi causa: etiamsi quēpiam dolorē imperfectum tamen suorum errorum habeant: præsertim si nunc vana, nunc |detractoria, nunc obscœna colloquantur. VII. infertur, neque illos quærere indulgentias, qui episcopali benedictioni intersunt, vel cōcionem priuilegio indulgentiarum donatam audiunt, vel qui pro rege in hoc priuilegio donato, qualis est Franciæ, ut in repet. c. Quando. de |cōsecratio. dist. i. not. 19. n. 89. dicebam, orāt. Neque qui orationes beatæ Brigidæ, & alias, quarū pronuntiatoribus

gentiæ conceduntur, recitant. Nisi velle à confessione postrema mundos à peccato lethali seruarint, vel magna cura eorum, quæ postea peccarunt, contritionem perfectam præhabuerint: licet aliquantulam eorum memoriam, & aliquantulum dolorem præcõceperint. VIII. infertur, eū, qui semel lethali culpa[†] est infectus, tū demū, 23 & non antea, vel minimam indulgentiam sibi quæsiturum: cū ei omnia, & singula peccata lethalia ita ob Dei amorem principaliter displicuerint, quòd ob nullum bonū quærendum, malūue vitādum ea denuo admittere proponat, eo quòd tūc demum, & non antea dicitur verè poenitens, iuxta ea, quæ latius in. c. Perfecta. supra eadē distin. diximus post Thom. in Quodlibet. i. art. 9. Paluda. in. 4. distin. 17. q. 1. Diuū Anton. 3. parte tit. 14. cap. 18. & Thom. de Vio 2. tom. de contritio. q. 1. col. 3. Quanquam fateor non esse necessarium ad veram poenitentiam, credere nunquam nos denuo lethali ter peccaturos, secundum Inno. receptum in. c. Omnis. de poenit. Fateor itē sufficere nobis, velle verè concipere tam altū, tamq; viro Christiano dignum odium, &

horrorem omnis peccati lethalis horrendi, & dolere, quod eū cōcipere nequit, secū-
dum Palud. receptū in. 4. dist. 17. q. 1. art. 5.

XX. Notabil. de diffinitione
indulgentiæ, & multis, quæ
illam consequuntur.

SUMMARIA.

1. Indulgentia diffinitio, & quid verbum, in-
dulgētia, varia significat. n. 2. & an hic
latine sumatur. n. 3. & diffinitio Caiet. ma-
la. n. 13. & Calder. Felin. Henrri. & Com-
munis nimia. n. 14.
4. Indulgentia semper est absolutio, secūdum
Caiet. pro quo argumenta. n. 5. & contra.
n. 8. concordia. n. 10.
6. Indulgentiæ concessio, non est iustitiæ di-
stributiue actus.
7. Iurisdicctio, quæ redditur in inuitū.
9. Absoluit se nemo, & absolutio non est ge-
nus ad indulgentiam. n. 11.
12. Indulgētia genus est remissio, prout equi-
pollet illi disuncto absolutio, vel cōpensatio.

15 Remissio latroni facta in cruce, vera indulgentia:

Sed non remissio professionis. n. 17.

16 Indulgentiam mortuo concedi posse.

18 Indulgentia quæ cōcedenti prodest, & quæ non. n. 19.

XX. Principaliter colligo ex saepe dicta Extra. Vnigenitus. de poenit. in .12. not. supra trāscripto verbo, veniam, & ex octo notabilibus ex ea supra excerptis, quod indulgentia rectè diffinitur esse remissio^t poenæ temporariæ debitæ actui peccato i poenitentis extra sacramentalem absolutio^{nē}, facta à prælato ecclesiæ, ob rationabile causam, eā de thesauro satisfactionū ecclesiæ cōpensante. Dixi, remissio pro genere: siquidem omnis indulgentia, prout hīc sumitur, remissio quædam, seu cōdonatio est, ut prædicta Extrauag. habet: non contra, omnis remissio, vel cōdonatio est indulgentia, de qua hīc loquimur. Dixi, poenæ, quod differat à remissione culpæ, aut rectius maculæ peccati, quæ sine sacramento non potest à prælato ecclesiæ fieri, ut diximus in not. 10. p. c. Nemo. de cōsecr. dist. 4. & dicta

Thom. recepti. 3. parte. q. 64. arti. 3. & 4.
 Addidi, temporaria: quia per indulgentiã
 non condonatur poena æterna: sed tantum
 temporaria, vt hæc Extrauag. habet, tũ ex-
 presse, tum tacitè: quatenus habet indul-
 gentiam solis verè poenitentibus quari.
 At constat eum, qui verè poenitet, nullam
 æternam poenam debere, secundum om-
 nes. Dixi, debita: quia remissio, & cõdona-
 tio, quæ priuatio quædam est, debitã præ-
 supponit poenam, arg. l. Manumissiones. ff.
 de iusti. & iure. & c. Ad dissoluendum. de
 spõsatio. impub. Addidi, actui peccato, ad
 excludendam indulgentiam poenæ debi-
 tæ originali peccato, quæ non remittitur,
 nisi per sacramentum, vel à Deo immedia-
 tè. Dixi, poenitentis: quia nõ poenitenti nõ
 conceditur, vt hæc Extrauag. habet. & in
 notab. 17. est dictum: Nõ tamen addidi, cõ-
 fessio: quia, vt dictum est in notab. 18. conce-
 di potest: Imo in dubio, nisi aliud exprima-
 tur, videtur concessa poenitenti, licet non
 sit actũ confessus. Addidi, extra absolutio-
 nem sacramentalem: quia remissio poenæ
 temporariæ, quæ fit à sacerdote virtute sa-
 cramenti, iuxta .c. Quem poenitet. infra

cod. non est, de qua loquimur indulgentia. Dixi, facta à prælato ecclesiæ: quia quæ fit à rege, alioue seculari iudice, nō est, de qua loquimur indulgentia, quam solus prælatus ecclesiasticus potest cōcedere, per infra dicenda. Addidi, ob rationabilem causam per ea, quæ supra. in. 15. notabili dixi. Addidi, eam de thesauro satisfactionū ecclesiæ compensante, ad significandam rationē, qua fit hæc remissio: de qua supra notab. 13. & ad excludendas remissiones, quæ per eleemosynas, ieiunia, & alia pia fiunt opera, iuxta. c. Animæ. 13. q. 2. & c. 1. 2. 6. q. 7. & notata in. 4. dist. 16. & 45.

Ex hac diffinitione inferā multa, quibus non pauca contraria dissolvas, & non paucas opiniones concilies. Quæ breuitatis, & claritatis gratia substitui, candide lector, oppositionibus, & earū solutionibus, quas iā scripserā. Primo igitur ifero, verb. indulgentia, [†]æquiucū esse, ac varia signi-
ficare. In hac enim materia significat remissionē poenæ in foro poenitentiali. Ali-
bi verò gratiam, priuilegium, & dispensationē. c. 1. de rescript. & c. fin. vt lit. pend.
Clem. 2. de celebratio. missarū. c. Indultū.

de reg. iur. li. 6. & c. Interfectores. 33 q. 2. Ali-
 bi remissionem poenæ in foro exteriori. l.
 final. C. de aboli. Latinis autem, indulgen-
 tia, est mollis permissio, & educatio, iuxta
 illud Quinti. i. instit. Mollis illa educatio,
 quam indulgentiam vocamus, nervos om-
 nes, & mentis, & corporis frangit. Sic acci-
 pitur in. c. Cum ad monasterium. de statu
 monacho. Quandoque, indulgere, est dare
 operam, & ferè in malam partem: vt indul-
 gere gulæ noli, & c. & indulgere nouis ami-
 citijs, apud Ciceronem, de Amicitia. Qui-
 bus consequens est primo, recitè Deciū in
 c. i. de rescript. reprehendisse Antoni. in. c.
 In nostra. de sepult. dicentem, priuilegium
 eo differre ab indulgētia, quòd hæc sit tem-
 poralis: illud verò perpetuum. Deinde re-
 cte nos etiam discessisse à Decio in. d. c. i. di-
 cente, indulgentiam diffiniri remissionem
 poenæ. Tum, quòd in illo ipso. c. non signi-
 ficat remissionem poenæ: sed priuilegium,
 vel gratiam, vel beneficium principis. Tū,
 quòd indulgere, pro, ignoscere, soli barba-
 ri dicunt, secundum Vallam, lib. 4. c. 18.
 Tertio[†] verbum, indulgentia, non nimis
 Latine sumi hic pro remissione poenæ, non

qualiscunque: sed debita in foro poenitentiali. Quinquam indulgentia crimen abolere, sit apud iuriconsultum in l. Lucius. ff. ad Senatusconsult. Turp. & de molli educatione facile ad hanc remissionem transferri potest. I I. principaliter infero, indulgentiam. † de qua loquimur, secundum omnes, esse liberationem à poena temporaria, pro peccato mortali condonato, vel pro veniali sustinenda. Quavis, secundum alios, hæc liberatio immediatè, & principaliter sit solutio poenæ ab vno debita per compensationem poenæ ab alio susceptæ: & mediatè, ac minus principaliter absolutio. Secundum verò alios, e contrario immediatè, & principaliter est absolutio à poena: & per viam causæ iustificantis continet compensationem cum poena ab alio suscepta. Et pro hac posteriori opinione, † quam Tho. à Vio sustentat, facit primo. d. c. Quod autè, quatenus efficaciter prebare videtur, indulgentiã cõcedere, esse vel ligare, vel absoluere: & cõstat nõ esse ligare. 2. ergo erit absoluere: quod ipsum et. c. pbat, neminẽ posse illã alteri, quã subdito suo cõcedere, sine consensu superioris eius,

cui conceditur: & ita probat concedere indulgentiam esse iurisdictionis: cum tamen soluere creditori pro debitore, non sit iurisdictionis: sed priuatæ potestatis, & operationis. l. Soluendo. ff. de neg. gest. & l. Inuito. C. de solutio: & quotidie in materia ipsa nostra vnus existens in charitate pro alio viuo, vel mortuo existente in charitate satisfacit, iuxta ea, quæ latè habentur in 4. sententiarum, dist. 16. & 45. & probatur in. c. Animæ. & c. Tempus. 13. q. 2. & c. 1. 26.

- 6 q. 7. III. quòd concessio † indulgentiæ nō est actus iustitiæ distributiæ. Quoniam sine vlla consideratione proportionis meritorum vnus ad merita alterius conceditur, vtpalam est. Quod iustè fieri non posset, si esset distributio, & actus iustitiæ distributiæ, iuxta doctrinam Aristotelis. 5. Ethicorum: & ea, quæ latè nos tradidimus in. c. Graue. de præb. Ergo est actus iurisdictionis, & non condemnatio: ergo absolutio.
- 7 III. quòd non obstat, quòd iurisdictionis reddatur in inuitū, † & indulgentia nō cōcedatur inuito. Quoniam omissa consideratione Thomæ à Vio responderi potest, quòd licet contentiosa iurisdictionis reddatur in

inuitum. l. Inter stipulātem. §. i. ff. de verb.
 non tamen voluntaria, saltem vt plurimū:
 & ad hāc videtur pertinere indulgentiarū
 concessio: sicut etiā pertinet legitimatio,
 emancipatio; collatio beneficij, & id genus
 alia, iuxta notata in. c. Nouit. de offic. lega.
 & l. 2. ff. de offic. procōsul. V. quòd animis
 Purgatorij Papa non concedit simpliciter
 indulgentiam, sicut viuis: sed per viam suf-
 fragij, & non alia ratione, nisi quia super
 illis non habet iurisdictionem ad absolue-
 dum eas autoritatiuè. Quia iuxta notata
 in. c. A nobis. de sententia excōmuni. & c.
 Quòdcunque. 24. q. 1. solum habet iurisdic-
 tionem super terram, & non sub eam: Er-
 go indulgentiarū concessio principaliter
 est absolutio. PRO altera verò opinio-
 ne, † quā Palud. sequitur in. 4. d. 20. q. 4. col. §
 penult. oppidò vrget primum, quòd proxi-
 mum argumentum probat, indulgentiam
 aliquam aliquo modo cōcedi posse animis
 Purgatorij. Quod ipse quoque Thom. de
 Vio fatetur. At illa concessio non est abso-
 lutio: quod etiā ipsemet fatetur: Ergo nō
 omnis indulgētia est absolutio. Secūdo vr-
 get plurimum, quòd tam secundum eun-

de Tho. de Vio, quàm secundū Thomā, Pa-
danū, & alios, vbi supra is, qui cōcedit in-
dulgētiā, potest fieri particeps eius. At
nemo potest se ipsum absoluere. l. penult.
ff. de recept. arbitr. l. Ille, à quo. §. Tempesti-
uum. ff. ad Senatusconsult. Trebell. Nec sa-
tisfacit, responsio Caiet. quā ad aliud pro-
positū posuit Cal. in. c. Nostro. de poenit. &
remissio. s. quod concedens indulgētiā
non participat eam. sicut alij: sed potest eo
mittere alicui sacerdoti, vt absoluat eū eo
modo, & ab eadem poena, quo modo, &
qua ipse absoluit alios: sicut & Papa subij-
cit se absolutioni sacramētali: Nō, inquit
hoc satisfacit. Tum, quia sicut nemo potest
se ipsum absoluere, vel condemnare: ita
nemo potest dare alteri potestatem se ab-
soluendi, vel ligandi, arg. c. Qui per alium
de reg. iur. lib. 6. Tum, quia potestatis, qui
quis non habet, non potest alteri manda-
re. l. Si vniuersa. C. de leg. & c. Quod autē
de iure patro. At nemo habet potestatem
absoluedi: Ergo nemo potest alteri delegare
illā. Tū, quia ratio, qua Papa absoluitur
à suo confessario, nō est, quia ipse cōmittit
ei iurisdictionē id faciēdi: sed alia, vt pro-

fundius, quàm hactenus scriptum sit, scri-
 tabamur, in. c. Placuit. de poenit. dist. 6. à. n.
 15. vsque ad. 22. III. inferitur † pro quali qua
 libarum opinionũ concordia, indulgẽcias
 aliquas esse principaliter absolutiones: a-
 lias autẽ principaliter cõpensationes. Est
 enim vera absolutio indulgẽtia, per quam
 principaliter, & imediatẽ tollitur poenitẽ-
 tia iniũcta & acceptata: ita, vt ad eã imple-
 dã non teneatur: siue poena in foro Dei de-
 beatur, siue nõ: licet mediatẽ, & cõsequẽter
 etiã condonetur ei poena correspondẽs poe-
 nitẽtiã iniunctã, in Purgatorio luẽda, si ea
 debetur, & alia necessaria concurrant, & c.
 Quod autẽ. de hac loquitur. Qm̃ loquitur
 de ordinario, qui saltẽ olĩ solũ dabat indul-
 gẽcias ad relaxandũ poenitẽcias iniunctas.
 c. Cũ ex eo. de poenit. & remiss. Et in his ser-
 uari posset opinio prior. Altera verò, in in-
 dulgentia, per quã imediatẽ, & principa-
 liter condonatur poena in Purgatorio luẽ-
 da: licet mediatẽ, & per cõsequutionẽ tolla-
 tur quãdoq; etiã poenitẽtia iniuncta. Fa-
 teor tamẽ, Th. de Vio nolle admittere hãc
 diuersam naturã indulgentiã: cũ tamen ex
 suis ipsi dictis oriatur efficaciter, vt supra

- 11 probabam. V. infertur, verbum † absolutio, non esse genus ad indulgentiã, cõtra Thomam de Vio. Quia datur aliqua indulgentia, quæ non est absolutio: illa nempe, quæ lucrificat ipse, qui eam dat, faciendo illud opus, ob quodeam alijs concedit. Illa item, quæ conceditur animis purgatorij, quam etiam ipse Caiet. concedit non esse absolutionem.
- 12 V I. patet, verb. † remissio, positum in nostra diffinitione tantũ valere, ac hoc disiunctum, absolutio, vel compensatio, vt tanquam verum genus omnes comprehendat indulgentias. V II. infertur, verb. poenæ, positum in diffinitione non solum cõprehendere poenam in purgatorio luendam: sed etiam poenitentiam iniunctam, siue aliquid debeat in Purgatorio, siue non. V III. eandem indulgentiam vno respectu dici posse absolutionem, & alio compensationem. Qualis est indulgẽtia huius anni iobelei, quæ respectu poenitentiarum iniunctarum viuorũ est absolutio: respectu verò poenæ, quã viuus debet ultra eã, quæ per exequutionem poenitiẽe iniunctæ relaxari potuisset, est compensatio.
- 13 I X. diffinitionem Caiet. † quam ille summa ani;

mi intentione, & subtilitate dedit, & defēdit, quæ est: Absolutio ab iniuncta poenitentia in foro poenitentiali: non esse bonam. Quandoquidem non comprehendit indulgentiam animis Purgatorij concessam, neque concedenti communicatam, neque aliquot alias. Fatetur enim ipse, posse Papam concedere nobis indulgentiam poenitentiarum non iniūctarum, quæ tamē iungi debuissent, vel erant necessariae ad integram peccati deletionem, etiam per viam compensationis, & suffragij, si vellet. Itaque amplius est diffinitum, quàm diffinitio, contra. l. i. ff. de dol. & glo. in rubri. de summa trinit. & alia, quæ adduximus in rubri. de præbend. X. nimium † redundan-
 tem esse diffinitionem Calderini, quā pri- 14
 mus omnium circumspectè profecto dedit in. d. c. Nostro. de poenit. & remiss. col. 7. quam Felin. transcribit in sermo. de indulg. col. 3. quam Henrri. Gand. Quodlibet. 15. & postremo art. 2. sibi tribuit, cuiusq; esse illā credidit Cardi. in hoc ipso. §. art. 1. Ex qua & nos nostram paulò limatiorem desumplimus. XI. veram indulgentiā fuisse, remissionem † illam plenariam, quā 15

redemptor pendens in cruce latroni prope se pendentem concessit, per ea verba: Hodie mecum eris in paradiso. Luc. 23. & c. Baptisti vicē, de consecra. dist. 4. Quāvis antequam eius aduentū nullus veteris testamenti sacerdos indulgentiā vllā cōcessisset, secundū Innoc. in. c. Quod autē, de poenit. Quod optimē fulcit conclusionem nostrā, repeti. c. Nouit. de iudi. notab. 3. n. 39. s. potestatem ecclesiasticā à CHR Iſto Petro datam nunquā antea fuisse. XI. Tractē posse mortuis indulgentiā concedi, secundū Innoc. in. d. c. Quod autē, vbi eū sequitur Cardi. cū Cōmuni. & in Clem. 1. §. Ad hæc. q. 13. de poenit. & remis. & Feli. vbi supra, col. 3. Calde. in. d. c. Nostro. col. 20. Thom. & Cōm. in. 4. dist. 20. & August. ab Ancho. de potestat. eccl. q. 32. art. 3. Quoniā quæ ratio maximē huic cōclusioni obstat, illa est, quod nō videtur Papa posse absoluere mortuos, in quos secundū Cōm. nō habet iurisdictionē. c. A nobis. cū ei annotatis, de sent. ex cōm. At secundū hāc diffinitionē, & eius declarationē nō est de substātia indulgentiæ, quod sit absolutio: sed satis est, quod sit absolutio, vel cōpensatio, iuxta dicta in corol. 6. & 7.

Quibus autē mortuis cōcedi possit, postea
 dicemus. XII. non videri, † verū id, qđ tri-
 buntur Tho. in. 2. Sec. q. 139. s. cū, qui p̄fiteetur
 aliqua religione, perinde quærere sibi in-
 dulgentiā plenariā, ac qui suū corpus subfi-
 diō terræ sanctæ deuotet. Quoniā, etsi a-
 ctus p̄fessionis sit actus heroicus, & per eū
 in gratiæ statu factū plurimū quis merea-
 tur, & magnā, & integrā, ac forte plenā suo-
 rū peccatorū remissionē proprio merito ni-
 tente consequatur: nullā tamen indulgen-
 tiā consequi videtur. Quia nullā remissio-
 nē alienis meritis nitente per compensatio-
 nē a prelato factā. Quod definitio prædi-
 cta exigit ad indulgentiæ essentiā. Neque
 Thomas id, vbi supra dixit, tametsi multi
 posteriores, & in his Felin. vbi supra col. 4.
 id putet. Eius enim ea de re verba hæc sūt:
 Rationabiliter autem dici potest, quòd
 etiam per ingressum religionis aliquis
 consequatur remissionem omnium pecca-
 torum. Si enim aliquibus eleemosynis fa-
 ctis homo potest statim satisfacere de pec-
 catis suis: secundum illud Danielis. 4.
 Peccata tua eleemosynis redime: multo
 magis in satisfactionem pro omnibus

peccatis sufficit, quod aliquis se totaliter di-
 uinis obsequijs mancipet, per religionis
 ingressum, qua exceditur omne genus satisf-
 actionis etiam publicæ poenitentiæ, vt ha-
 betur in decretis. 33. q. 2. c. Admonere. Sicut
 etiam holocaustum excedit sacrificiū, vt
 Gregor. dicit super Eccles. Vnde legitur in
 vitis patrū, quod eandē gratiam consequū-
 tur religione intrantes, quā consequuntur
 baptizati. Hactenus ille. Qui i illis verbis:
 elemosynis factis. &c. & in illis: Sicut ho-
 locaustū. &c. palam significat, se de remis-
 sione merito proprio nitente, & non de in-
 dulgentia de meritis alienis hausta agere.
 Adde, quod gratia baptismalis, cui secun-
 dum aliquos æquat gratiam confessionis,
 non est indulgentia, vt palam est: quia non
 datur sine sacramento; tametsi memoran-
 da est virtus illa magna professionis, quā
 vir ille doctissimus simul cum communi
 voto peregrinationis in terram sanctam
 facto longè præponit. Dandaq; opera est,
 vt quicumque eā facturus est, in gratiæ sta-
 tu faciat. Quoniā alioqui tamq; opus mor-
 tui nihil prodest, neque ad gratiam, neque
 ad vllam peccatorum remissionem etiam

pro tēpore, quo in gratiæ statū redierit, vt alter Thom. ibidem declarat. XIII. infer tur ratio, quare Papa, & alij prælati conce dētes alijs indulgētias, eas sibi quærūt: faciē 18 do ea, ob quæ facta alijs concedunt. Ratio enim illa, quam reddit August. ab Ancho. vbi supra. q. 29. art. 2. quamq; sequuntur Ca ieta. & Feli. vbi supra. col. 8. f. quòd potest dare alij potestatiē absoluendi se, confutata fuit supra notab. 20. n. 9. Quardā itē aliæ ta ctæ per Cal. in. d. c. Nostro. col. 3. & 19. faci lē confutare possent: Sed vera ratio est, quā tangit idem Calderinus col. 13. f. quòd in- dulgentia non est remissio poenæ per viam sententiæ: sed per modum dispensationis. Cuius rationis ratio est, quòd non omnis indulgentia est absolutio, & ita sententiæ: sed absolutio, vel cōpensatio, per prædicta. Et quāuis nemo in sese possit sententiā dice re, neque per cōsequutionē seipsum absol uere. l. penult. ff. de recept. arbitr. potest tñ cōpensare, & de thesauro cōmunitatis eo modo, quo alijs, sibi haurire. Non obstat ar gumentum illud Calder. f. quòd prælati nō possunt concedere indulgētias, nisi suis sub ditis. c. Quod autē. de poenit. & quòd præla

latus concedens non est sibi subditus: quod
 adeo neruosum sibi visum fuit, vt pro sua
 modestia dicere non erubuerit, se ibi velle
 doceri. Id autem ideo nō obstare dixit qui-
 dam vir celebris, quod illi. c. non est locus
 in Papa. Sed replicari potest, esse saltem in
 alijs praelatis: & ita nullum praelatum aliū
 à Papa quærere posse sibi indulgentiā à se
 alijs cōcessam. Quod cōtra ferè oēs est. De
 inde quod saltē ratio tex. f. quod ideo indul-
 gentia non prodest eis, qui eam concedēti
 non subsunt, quod non habet in eis iurisdic-
 tionē, cōprehēdit eū. Hæc enī ratio æquē
 videtur cōprehēdere eū, ac aliū: quia cōstat
 in sese iurisdictionem non habere. Quare
 ipse distinguerē inter indulgentiā directā
 poenitētiæ iniunctæ, quæ principaliter est
 vera absolutio, quæq; olim maximè erat
 in vsu: & indulgentiā indirectam iniungē-
 dæ, quæ principaliter est compensatio per
 prædicta. Et. c. Quod autē. solum procedat
 in indulgētia priore: nō autē in posteriore.
 XIII. infertur, † indulgētiā directam
 de iniunctis poenitentijs non prodesse con-
 cedenti. Quoniam illa solas iniunctas, nō
 autem iniungendas, & nondum iniunctas,

per supradicta in notab. ii. n. 12. Et nemo sibi potest concedere indulgentiam ab iniunctis: quia id esset sese absolueret, per corollarium præcedens.

XXI. Notabile de requisita dispositione quæsituri indulgentiam ultra gratiam.

SUMMARIA.

- 1 Indulgentiam quæsituro satis esse gratiam, sine proposito satisfaciendi: sed contra Caetan. n. 2. & defenditur multis. n. 3. sed satis est conditionale. n. 13.
- 4 Aliena ope indignus, qui sibi nõ opitulatur.
- 5 Indulgentiam irrationabiliter volens peccat.
- 6 CHRISTVS non est passus, pro quibus non erat patiendum.
- 7 Satisfacere posse pro se an quis semper dicatur.
- 8 Pœnitentiũ duplex genus, & quãdiu pœnitentiũ. n. 9. & pœnitens à verè pœnitete differre. n. 10. & pœnitere velle noua ratione vtile. n. 14.

- 11 *Mortuis quod non proffit indulgentia, non
ua ratio.*
- 12 *Pœnitentia rogata spe redimendi eam in
dulgentijs, an proffit.*

- XXI. Principaliter colligi posse videtur ex prædicta Extrauag. Vnigenitus. in verb. cōsequatur, adiuncto notab. 17. 18. & 19.
- 1 **†** quod ad querendam indulgentiã ex parte adepturi sufficit, vt sit verè cōtritus, & cōfessus cū id exprimiūt: & opus, vel onus piū à prælato præstitutū subeat, vel faciat in statugratia. Nihil enim aliud ex parte eius exigere videtur prædict. Extrauag. neque vllus alius canon: quin & conclusio Cōmunis in. 4. dist. 20. & Calde. in. c. Nostro. col. u. de poenit. cōmuniter recept. tria tantum exigunt ad indulgentiam querendã. scilicet autoritatem in concedente, habilitatem in quærente, & pietatem in opere.
- 2 **†** Contrarium tamē affirmat Thom. 1^a 2ª Vio in primo tracta. de indulg. c. penul. dicens in summa, necessariū esse præter prædicta adepturo indulgentiã, & remissionē alicuius poenæ, acceptasse à cōfessario agendam, aut animo proposuisse agere tantam

poenitentiã, quãta illi poenã delendã suffice-
 ret: aut certè illa esse mète, vt per sua bona
 opera, piãsq; passionẽs, ac labores velit in
 hoc seculo Deo satisfacere: aut opus, ob quod
 indulgentia cõceditur adeò sit arduum; vt
 velle id ob illam quærendam subire, sit tan-
 tum, vel plus facere velle, quàm poena de-
 bita pro sua satisfactione requirat. Quod
 cõtingit in his, quibus ob mortem natura-
 lem, vel ciuilem propter C H R Istum op-
 petendam plena conceditur indulgentia.
 Quæ opinio abhinc duodeuiginti annis,
 cum hunc §. in celeberrima Salmanticensi
 Academia multis nominibus mihi sem-
 per suspicienda in frequentissimo audito-
 rio prælegerem, arridere cõepit. † Nunc au-
 tem etiam perplacet. Nõ quidem ea ratio-
 ne prima Thom. à Vio. s. quod distributor
 prædicti thesauri per sacramenta tanto est
 liberalior, quàm distributor per indulgen-
 tiam: quanto Deus est liberalior homine.
 Et quod ad consequendam indulgentiã ple-
 nam, per distributionem sacramentale nõ
 sufficit contritio, neque confessio cum gra-
 tia: ergo neque ad plenã indulgentiã per
 distributionem indulgentiarũ. Hoc enim

argumentum non concludit propositum. Quoniam, si illud concluderet, euinceret etiam, nō quæri indulgentiam plenariam etiā ei, cui esset mens omnino satisfaciendi: imō neque illi, qui condignam suis peccatis poenitentiam iniunctam acceptasset. Quoniam, per absolutionem sacramentalem non condonatur tota poena eiusmodi poenitenti. Mouet me autem ad hanc opinionem tenendam primo, quod per eam suus honor indulgentijs seruatur, Christiani ad poenitentiae opera subeunda excitantur, obstruuntur ora in indulgentias debachantium, & suffragia ecclesie non contemnuntur, de liberatione sua solliciti eam consequuntur, & negligentes sui corporis poenas pendunt, aut saltem diligentiae aliorum fructum non percipiunt. Deinde mouet me, [†] quod indignus est aliena ope, qui sibi non vult opitulari, cum possit, iuxta. l. Bona fides. ff. deposit. & glo. 2. & comunem doctrinā in. c. Quæ in ecclesiarū. de cōstit. Cui alludit illud Apostol. 2. ad Thes. 3. Qui nō vult operari, non manducet. Qui ergo poenitens, etiā si gratiā Dei gratū faciente habeat, nō vult, aut nō curat, cū possit, satis

facere de reliquijs suorum peccatorum, siue de poena, quam pro eis debet temporali, indignus erit ope aliena, & per consequentem, vt ecclesia ei de thesauro predicto subueniat. Tertio, quòd vicarius, & delegatus alicuius non debet facere id, quòd principalis non faceret. c. Super literis. de rescript. At CHRISTVS non iuuaret suis satisfactiõibus eum, qui toperet, & sibi subuenire negligeret, iuxta illud Matth. 24. & Marc. 13. Vigilate ego, quia nescitis qua hora dominus vesterenturus sit. III. quòd qui irrationabiliter vult sibi distribui indulgentiã, peccat & indignũ se facit ea. Quoniã, vt in. 19. n. dicebam, per actũ, qui malus est, etiã venialiter tantũ, ea quæri nequit. At qui poentens, etiam Dei amicus, pro poena per ù personaliter luenda, cum possit, non vult pro se redimẽdo laborẽ perferre, & vt CHRISTVM, & seruos eius pro eo irrationabiliter id vult. Quoniã perinde se habet poenitens Purgatorij grauissimis poenis obnoxius ad thesaurum predictum, & eius dispensatorem: ac debitor poenæ verberũ, & grauiũ cruciatuũ, qui pecunia,

vel alio labore leuiori suo, vel amicorum
 suorum eam redimere possit. At si is habi-
 tu corporis ad labores apro, & pecuniosus
 nollet suo se labore, vel pecunia à tam gra-
 uibus cruciatibus redimere: sed vellet, &
 peteret, vt suus amicus omnem labore ad
 id necessarium subiret, vel pecuniam om-
 nem solueret, irrationabiliter profectò id
 vlllet, & peteret, ac per consequutione pec-
 cæet, saltem venialiter. V. quòd non obstat
 6 huic rationi dicere, quòd † C H R I stus, &
 eius sancti iam sunt passi, & ita huiusmodi
 poenitens nò vult eos pati: sed passionibus
 eorù per ecclesiã ei dispensatis frui. Quo-
 niam illi non sunt passi, pro quibus nò erat
 patientium. & ideo, si pro poenitètibz pro
 se reditendis satisfacere negligètibz nò
 esset patendum, non sunt etiam pro eif-
 dem pass. V. I. quòd ex ærario publico non
 debet succurri eis, qui, cum possint de suo
 as alienum soluere, nolūt. Quoniã per id
 daretur materia negligentia, ac delicti, cõ-
 tra. c. Ex parte. de consuetudi. & .l. Conue-
 nire. ff. de part. dotal. Ergo neque ex thesau-
 ro satisfactorio ecclesiæ, qui quoddam æra-
 riũ publicũ est, solui debet p poenitètibz

potentibus quidem, sed nolentibus per se
 solvere. † Et ne dicas, hanc rationem cōclu- 7
 dere, nemini ferè largiendam esse indulgen-
 tiam, eo quòd ferè nemo est, qui, si velit, nò
 possit pro suis peccatis satisfacere. Ne, in-
 quam, hoc dicas, considera, quòd qui non
 potest cōmodè facere, dicitur non posse. l.
 Nepos Proculo. ff. de verb. signi. & quòd ali-
 quod tempus vitæ exigitur ad poenitentiam
 peragendam: & quòd in nullius potestate
 est vitæ duratio: & quòd quis, etiã si velit,
 non potest ilico satisfacere: & quòd diffici-
 lis est satisfactio: & per consequentiam ra-
 ri essent, qui cōmodè, & quàm citò vellēt,
 satisfacere possint: cum tamen omnes ilico
 possint velle id facere tempore competen-
 ti, & qui in citò cōmodè poterunt. VII.
 quòd † poenitentium alij sunt, qui contenti 5
 gratia, & amicitia Dei negligūt liberatio-
 nem à poenis Purgatorij. Alij diligentes,
 qui non cōtenti qualiquali amicitia, & gra-
 tia diuina proponunt in hac vita satisfacere
 iustitiæ diuinæ, quo illis terribilibus pœ-
 nis liberentur: quibus solis videtur conce-
 di indulgentia. Quippe qui verè dicuntur
 poenitere, eo quòd non solum carent actu

contrario poenitentiae: sed etiam habent
 actum virtuale eius: nempe voluntatem
 iuste pro poena satisfaciendi: Et indulgentia
 non omnibus poenitentibus: sed tantum
 vere poenitentibus conceditur, ut praedictae
 duae Extrauag. exprimunt. **¶** Facit, quod, ut
 ait Thomas. 3. parte. q. 84. art. 8. poeniten-
 tia exterior durare deberet usque ad deter-
 minatum tempus, secundum mensuram pec-
 cati. i. usquequo satisfaceret pro poena tem-
 porali peccato donato debita, saltem hone-
 statis debito. Postremo facit, quod secun-
 dum antiquam indulgentiarum formam
 solae poenitentiae iniunctae relaxabantur:
 et ita illae, quae taxatae erant, & quas poeni-
 tens implere decreuerat: Et ideo licet per
 nouas formas, praesertim plenariarum in-
 dulgentiarum, aliquando etiam poena, cui
 tollendae idonea poenitentia, & taxata non
 est acceptata, tollatur: tamen non videtur
 tolli, nisi ea, cui tollendae idonea proponeretur
 batur facienda. Nam iniuncta poeniten-
 tia duo significat, taxationem poenitentiae
 & animum eam implendi. Quorum alterum
 saltem. s. propositum faciendi poeni-
 tentiam tantae poenae diluendae idonea re-

quirere videtur indulgentia. Non obstat,
 quòd prædicta Extrauag. neq; vllus alius
 canon requirat aliud ex parte adepturi in-
 dulgentiam, quàm prædicta tria, vel qua-
 tuor. s. contritionem, confessionem, cum id
 exprimitur, & operis, vel oneris pij factio-
 nem, vel subitione in statu gratiæ. Tū, quia
 id negari potest. Tum, quia hoc satis expri-
 mit prædicta Extrauag. dum indulgentiã
 nõ omnibus: † sed tantum verè poeniten-
 tibus cõcedit, per illud verè id, quod dici-
 mus, significans, vt in. 6. fundamēto tange-
 bamus. Tum, quia canones antiquiores, &
 forma indulgentiarũ antiqua, qui de rela-
 xatione iniunctarum poenitentiarũ agūt,
 satis id ipsum innuunt, vt in vltimo funda-
 mento tangebã. Tum, quia rationes ner-
 uosæ de sacris literis, & de iuris, & boni, &
 æqui prudētia decerptæ id ipsum euincūt.
 Itaque in ea sum opinione, vt satis putem
 solertem disputatorem posse quidem ad
 hæc argumēta coloratè in hominũ etiã do-
 ctorũ theatro respõdere: corã Deo verò, &
 in scrinio cõsciētia sereno minimè. Quare
 tamen si nõ damno diuersæ partis fautores:
 certè oēs etiã atq; etiam rogo, & adhortor,

vt hanc opinionem amplectantur, eam cōcionentur, populoq; ad indulgentias quærendas prono eam suadeāt, & ad cōcipiendos animos satisfaciendi pro peccatis suis in hac vita pro viribus cohortentur: moneantq; ipsum, hanc esse regiã, tutissimãq; ad indulgentias quærendas viam: hanc animo C H R Istiano dignissimam: ideoq; ad eam omnes accingere se debere. At illi qui sunt adeo degenerere animo, vt in hanc sese attollere non curent: hi demum cōmunem illam ingrediãtur: ita, vt omnes hac, vel illa in indulgentias quærendas magno animo, & fiducia ferantur.

- II Ex his infertur primo † noua ratio dubitandi de indulgentia mortuis concessa, an illis prosit. Nam si indulgentia nō prodest etiam illis uiuis, qui non proponūt satisfacere Deo pro peccatis suis, dum viuūt, minus proderit mortuo, qui sine huiusmodi proposito è vita migrauit. De quo in notab. sequenti dicemus. II. infertur, non sufficere animum satisfaciendi fictũ: sed oportere esse verum. III. veriorem videri opinionẽ † prædicti Tho. à Vio, quàm Adriã quatenus ille opinatur, & affirmat, parũ
- 12

aut nihil prodesse poenitenti rogare cōfes-
 sarium, vt ei grandes poenitentias iniūgat,
 quo per indulgentiam de iniunctis poeni-
 tentijs concessam illæ sibi remittantur, nul-
 latenus id aliās rogaturus: imò neque im-
 positas suscepturus, nisi certus esset, eas sibi
 per indulgentiam mox esse remittendas.
 Quia, vt inquit ille, eiusmodi poenitēs nō
 habet animum pro se satisfaciendi, neque
 per iniunctas, neque per alias. Quæ ratio
 solum concludit in eo, qui verè nō vult sa-
 tisfacere: sed simulat velle. Ideò credo opi-
 nionem Adriani procedere posse, cum poe-
 nitens ea mente rogat confessarium gra-
 uum poenitentiarum iniūctionem, vt eas
 vere velit facere, si nulla indulgentia iue-
 tur: quamvis speret se per aliquā illas redē-
 pturum. Nec obest, quod destitutus illa spe
 id nō proposuisset, modo cū illa, vel sine il-
 la id vere proponat facere. III. consequi-
 tur, ¶ satis esse, vt indulgentiam quæras, ha-
 bere propositum cōditionale satisfaciendi
 per alia opera, si per indulgentias non iue-
 ris: licet non habeas propositū satisfacien-
 di eis quæsitis. V. consequitur, rē esse mul-
 to utilissimam, tum alio nomine, tum etiā

indulgentiarum quærendarum velle, ac conari, nunc ieiunijs, nunc precibus, nunc elemosynis, & alijs operibus, & laboribus iustis redimere se à poena in Purgatorio alioqui luenda.

XXII. NOTabile de indulgentia, an, & quæ, & quando, & quo modo mortuis prosit

SUMMARIA.

- 1 Mortuo non queritur huius anni indulgentia: & quare. n. 2.
- 3 Mortuis paradisi, inferni, & limbi indulgentia non prodest, nec purgatorij, si detur à inferiore Papa. n. 4. nec data à Papa per modum autoritatis. n. 5. nec etiam per modum suffragij. n. 8. nisi ut in. n. 10.
- 6 Papa nec soluit, nec ligat mortuos, & n. 9.
- 7 Voluntas non est pro facto in indulgentia idem in notab. 19. n. 4.
- 11 Anima purgatorij, in quo cum beatis, & in quo nobiscum communicant.

- 12 *Theſaurus eccleſiæ cōmunicari poteſt mortuis, vt viuis.*
- 13 *Indulgentiam prodeſſe per modum ſuffragij non eſt, quod ſentit Calder. ſed quod dicitur. n. 21. & poteſt ſic viuis prodeſſe. n. 23. Imò frequenter ſic prodeſt. n. 24.*
- 14 *Suffragium auxiliū eccleſiaſticum eſt hic, & triplex, quod defunctis datur. n. 15. & nec ſatiſſactorium prodeſt eis via iuſtitiae, ſecundum Caiet. n. 16. cōtra quem tenetur. n. 18. & quod omnibus defunctis proſit. n. 44. contra Caieta. 43.*
- 17 *Forum animae ſeparatae aliud à noſtro.*
- 19 *Suffragia ex ſe non ſatiſſacere, ſecundum iuſtitia: ſed attenda diuina acceptatione ſic.*
- 20 *Indulgentia via iuſtitiae prodeſt mortuo, contra Caietanum.*
- 22 *Indulgentiam abſoluere indirectè, quid? 15*
- 25 *Indulgentia, quae abſolutio, & quae compenſatio. & quae vtraque. n. 27.*
- 26 *Iudex non abſoluit directè à ſententia ſuperioris: licet pro eo ſoluēdo indirectè poſſit.*

- 28 Indulg. per modum suffragij nō minoris effectus, quā alia: & hæc quoad diuersos: imō & diuersa eiusdē peccata, diuersa est. n. 29.
- 30 Mortuus quærit indulg. facto uiuentis mali.
- 31 Malus nec pro se, nec pro alio, nisi ministerialiter satisfacit.
- 32 Indulg. alius uiuus aly uiuo quādo quærit.
- 33 Indulg. à Papa concessa mortuo simpliciter audita eius morte, an, & quando valeat.
- 34 Indulg. mortuo simpliciter concessa uidetur per modū suffragij, & non directā absolutio. n. 35.
- 36 Indulg. causa eam præcedere potest.
- 37 Papæ amicitia cur morienti utilis, & cui non potest pro libito uacuare Purgatoriu.
- 38 Mortuo, qui uiuens noluit satisfacere, an profit indulg. & illam ei quærendam ab amicis. n. 39.
- 40 Morientes bene expresse, vel tacitè integre uelle pœnitere, id est; sufficere ad indulg. n. 41.
- 42 Morienti utilis uoluntas Deo satisfacere dicitur.

ob duos respectus novos.

44 *CHRISTI* descensu ad inferos qui Purgatorio liberati. & n. 48.

46 Suffragia potentiora indulgentijs in quibus
& suffragio posse iuuari, non esse premium accidentale. n. 47. licet *CHRISTI* descensu liberari tale fuerit. n. 49.

51 Suffragia letus faciet hęc, & hęc reputans.

55 Suffragia fiunt pro mortuo post indulgentiam plenariam, ob quinque novas rationes, & tres antiquas.

XXII. Principaliter colligo ex. d. Extravag. Vnigenitus. in. 12. notab. transcripta, in verbo. Quicumque voluerit. hanc huius anni iobelei indulgentiam [†] non posse queri mortuis. Tum, quia illi ordinaria salte potestate nequeunt facere id, quod hic dicitur, sine quo illa non queritur, iuxta dicta in notab. 19. Per quam ratione satis hoc affirmat Aug. ab Ancho. vbi supra. q. 30. art. 3. Tum, quia nulla indulgentia [†] extenditur ad mortuos, nisi concedens eam expresse ad eos extendat, secundum mentem Thom. iii. 4. d. 45. q. 2. art. 3. & aliorum omnium. Quod

procedit etiā, si quis viuus pro mortuo Ro-
 manā adiret, & id, quod hic dicitur, effice-
 ret, secundum Calderm. in. d. c. Nostro. col.
 20. de poenit. Et merito. Nā & si quis viuus
 pro altero viuo Romā adiret hoc anno, &
 faceret huic indulgentiā quæreda necessa-
 ria, non quæreret illa illi, secundū oēs.

An autem concedens extendere possit
 eam ad mortuos, quæstionis fuit olim non
 mediocris. Et primo quidē dico, inter om-
 nes conuenire, non posse ad mortuos coeli
 colas. Quia non habet, quibus expientur,
 sordes, neq; quibus soluiatur, vincula, arg.
 c. Cum Marthe. de celebra. miss. & c. Tem-
 pus. 13. q. 2. cum eis annotatis. Neque ad pue-
 ros in limbo detētos: Quia non habet, qua
 CHR isti membra fiant, charitatem. Ne-
 que ad omnino dānatos: Quia in inferno
 nulla est redēptio, vt canit ecclesia, & pba-
 tur. Job. 10. & iuxta. e. In presenti. §. Verū. &
 c. sequenti. 13. q. 2. II. dico conuenire debe-
 re inter omnes, mea sententia, quod infe-
 rior Papa non potest indulgentiam exte-
 dere ad mortuos purgatorij. Tū, arg. c. Cū
 ex eo. de poenit. Tum, quod nūquam vide-
 tur id hæctenus factum. Tum, quod etiam

non parum dubitatum, exitit, an Papa id
 efficere posset, iuxta latissimè congesta per
 Feli. vbi supra, col. 7. Tum, quòd hoc sensit
 Inno. iiii. in. c. Quòd aut. de poenit. & Car
 dinal. in hoc. §. In Leui. n. 71. Ill. dico etiam
 Romanum Pötificem non videri posse
 concedere indulgentiam mortuis Purga
 torij per modù autoritatis, & iudiciariæ
 potestatis, absoluèdo eos directè, vt conclu
 dit Calder. in. d. c. Nostro. col. 20. & Cardi.
 hic art. 6. & Richardus cõmuniter recep
 tus in. 4. dist. 20. art. 3. q. 3. Tù per. c. Verbù.
 de poenit. dist. 1. ibi: Dominus par ius soluè
 di voluit esse, & ligandi: Sed Papa † nò po
 test autoritate iudiciaria ligare illos, qui
 sunt in Purgatorio: Ergo neque soluere.
 Tum, quia quoties Roman. pontif. con
 cedit indulgentiam pro mortuis, toties
 addit, per modum sustràgij, quasi diceret,
 se non directè absoluèdo: sed indirectè sol
 uèdo pro eis, eos iuuare. Tum, quòd indul
 gentia per modum autoritatis nò prodest
 illis, qui cõcedenti nò subiacent. d. c. Quòd
 autem. de poenit. Nec illis, qui nò faciunt
 illud, ob quod ea datur, licet volùtatem fa
 ciendi habeant. Quãuis enim quoad præ

mium essenziale non potenti operari volu-
 tas profecto sit. c. Magna. de poenit. d. i. no-
 7 tamen quodlibet primum accidentale, †
 nec per consequentiam, quoad remissio-
 nem poenae, per indulgentiam obtinenda,
 ut in notab. 9. n. 4. diximus. Mortui autem
 purgatorij non sunt iurisdictionis praelato-
 rum ecclesiae, ut innuit illud domini ad Pe-
 trum, Matth. 16. & c. Quodcunque. 24. q. 1.
 Quodcunque solueris super terram. Per il-
 lud enim, super terram, visus est restringe-
 re potestatem eius ad hanc vitam mortalem
 viuentes. Quod etiam innuit. c. A nobis. 2.
 de senten. excō. Non possunt etiam facere,
 saltem lege cōmuni, quod continet forma
 indulgentiae: Quia etsi ob orationes pro ali-
 quo principe, vel aliquo speciali negotio ec-
 clesiae faciendis concedatur, & illi orare
 possint: id tamen illi nesciunt, nisi speciali
 revelatione. Et si per eam, vel quia forte dū
 8 viuerent nouerunt, id sciret, & orarent: no-
 tamen † esset eis ita poenalis illa oratio, ac
 vitam mortalem viuentis, secundum Ri-
 chard. vbi supra. Quae ratio concludit non
 posse quari mortuis regulariter indulgen-
 tiam etiam a Papa, etiam per modum suffra-

gij concessam. Addo, quod Ioha. Maior in
 4. dist. 20. q. 2. col. 8. ait, in senatum doctorū
 Parisiensium ad discutiendos quosdam ar-
 ticulos dubios coactum, allatam fuisse vnā
 propositionem cuiusdā Iohan. Angeli hu-
 iusmodi tenoris: Animæ in purgatorio exi-
 stentes sunt de iurisdictione Papæ: & si il-
 le vellet, posset totum purgatorium euacua-
 re. De qua senatum ita censuisse testatur:
 Hæc propositio est in se dubia, & ad mæte
 asserentis, per modū iurisdictionis, & ordi-
 nariæ potestatis de falsitate suspecta, & scā-
 dalosa, & nullatenus populo publicè prædi-
 canda. Nec obstat, quod, vt Gabr. in cano-
 lec. 57. l. ait, Pius secundus, Sixtus quartus, &
 Innoc. octauus cōcesserunt visitantibus ec-
 clesiā Sanctonensim facultatē liberandi sin-
 gulas animas è purgatorio: Et quod Calix-
 tus tertius hoc concessit in Hispania eccle-
 siæ Tyrazinensi: Et quod idem legitur de
 Paschasio quinto, cuius factum vndecim
 pōtifices cōfirmarunt, vt in literis authēti-
 cis in introitu sacelli ecclesiæ. S. Praxedis
 Romæ haberi dicitur: Idēq; cōcessum esse
 visitantibus ecclesiā. S. Laurentij extra-
 muros. Quoniā, vt ipsemet ait, omnes ad-

diderunt illā clausulam, per modū suffra-
 gij. III. dico inter plerofque omnes con-
 uenire, † quòd indulgentia Papæ prodest
 mortuis existētibus in purgatorio per viā
 suffragij. Tum, quòd Innoc. cōmuniter re-
 ceptus in. c. Quod autē. in verb. Iudice. de
 poenit. & remiss. dixit, nō esse negandum,
 indulgentiam, quam Papa concederet de-
 functis, eis prodesse. Et nō prodest eis per
 modum autoritatis, vt prædictū est: Ergo
 proderit per viam suffragij. Tum, quia † a-
 nimæ purgatorij, sicut cōmunicant cū ec-
 clesia triumphante in impotentia peccan-
 di: Ita cōmunicant cum militante in susti-
 nenda poena, & cum vtraque in charitate:
 & ideo videtur, quòd ecclesia militans po-
 test eos iuuare, tanquam sibi cōiunctos per
 charitatem, & quā maximè auxilio eius
 indigentes: vtpote qui sunt in statu, in quo
 non possint poenam assumere voluntariā;
 per quam citius ad visionem admittantur
 beatificā. Potest, inquā, iuuare per sua suff-
 fragia, & per indulgentias per modū suf-
 fragiorum. Tū, quia meritum thesauri ec-
 clesie, quod per indulgentias dispensatur,
 maius est, quā meritum vnus singulari

ris personæ, vt in notab. habitū. 13. est: ac me-
 ritum singularis personæ prodest existen-
 tibus in purgatorio. c. Anima. 13. q. 2. ergo
 multo magis eis proderit indulgētia. Tū,
 quod nulla ratio reddi potest, quare thesau-
 rus † satisfactionū, de quo in notabili. 13. ap-
 plicari potius possit viuīs, quā mortuis pur-
 gatorij, secundum Thomam receptum in
 4. d. 45. q. 2. art. 3. V. dico † indulgētia[m] ideo
 dici prodesse mortuis per viam suffragij,
 secundum mētem Calder. vbi supra, quod
 ita prodesse potest viuus mortuo, per ac-
 quisitiōnē eius, ac per aliud opus piū: Ver-
 bi gratia: Sicut vnus audiens vnā missam,
 vel faciens eleemosynam ea mēte, vt ea au-
 ditio, vel eleemosyna alicui mortuo prosit,
 proderit ei: Ita etiam acquisitio indulgen-
 tiæ ea mēte facta, vt illud bonum opus ac-
 quirondi sibi indulgētia[m] prosit alicui mor-
 tuo, proderit illi. Quod (vt videtur) ille hau-
 sit ex dictis Richardi, vbi supra. Quæ tamē
 declaratio videtur falsa, & omnino respu-
 enda. Tum, quia nimium restringit indul-
 gentias mortuis cōcessas. Tum, quia secun-
 dum hanc sententiā nulla indulgētia ple-
 na prodesset mortuis. Quod est contra con-

cessiones multorū Romanorū pōtif. supra
 relatas. Tum, quia indulgentia cōcessa per
 modū suffragij tā grādis est, ac cōcessa dire
 ctē per modum autoritatis quoad effectū,
 scdm Gabr, lect. 57. L. dicēte Thoma in 4.
 dist. 45. q. 2. art. 3. nullā rationem reddi pos
 se, quare ecclesia transferre valeat meriti
 communia, quibus indulgētiæ immituntur
 in vivos, & non in mortuos: subditq; non
 inferri ex hoc, quod praelatus ecclesie pos
 sit pro suo libito animas à purgatorio libe
 rare. Quia, vt indulgētiæ valeant, requiri
 tur causa cōueniens indulgētiarū faciendi.

14 Aliter ergo, quā Calde. sentiat, rē declar
 raturū † dicimus primo, verbum, suffragij,
 prædictæ clausulæ idem in hoc proposito
 significare, quod verbum, auxiliij, & sumi
 pro auxilio ecclesiastico, quod per opera
 pia defunctis datur: ideoq; cōcedere indul
 gentiam mortuis per modum suffragij, esse
 concedere, vt illi iuuentur eo modo, quo
 pijs operibus iuari possunt. Ex verborum
 enim loquentis significatione deprehēditur
 tur mēs eius. l. Labeo. ff. de supell. leg. l. Nō
 aliter. ff. de leg. 3. c. Præerea. de verb. signi
 Dicimus scdo, modū auxiliandi defunctis

per indulgentiā, ad modū suffragij, quia est
 auxiliū instar suffragij, nō posse satis intel-
 ligi, nisi prius intelligatur modus auxiliādi
 eisdē per pia opa, arg. 1. In testamēto. ff. de
 cōdit. & demonstr. † Modus aut auxiliādi
 defunctis per pia opera triplex est, secūdū
 Cardinalem. S. X. tractat. 2. de indulg. q. 5.
 Primus merēdo per ea illis de cōgruo tantū
 auxiliū liberationis. Secūdus impetrā-
 do precibus illud. Tertius satisfaciēdo pro
 illis, per poenaliū operum passionem. Et
 quia, vt dictum fuit in notab. 5. indulgen-
 tia, quatenus indulgentia est, non est meri-
 toria, neque impetratoria: sed satisfacto-
 ria: consequitur suffragium, vel auxiliū
 indulgentiæ non esse per modum suffragij
 meritorij, vel impetratorij. sed satisfacto-
 rij. Dicimus tertio, prædictū † Caieta. af-
 firmare, quod auxiliū suffragiorum ec-
 clesiæ, & per consequentionem auxiliū in-
 dulgentiæ via gratiæ, seu misericordiæ, &
 non iustitiæ, deducitur ad defūctos. Primo
 quidē quod in ōnibus fere suis suffragijs ec-
 clesia orat Deū, vt per suam diuinā mise-
 ricordiam, & gratiā ea sint ei accepta pro
 liberandis animabus, quibus suffragatur.

Secundo, quòd poenæ huius seculi, secundum Thom. 3 part. q. 46. art. 6. alterius generis sunt, quàm poenæ animarum separatarum: sicut poena pecuniaria est alterius rationis, quàm poena seruitutis, vel sanguinis. Et ideo videtur, quòd sicut seruitus non redimitur pecunia, secundum iustitiæ rigorem: sed secundum domini acceptationem: Ita poenæ animæ separatae, poenis nostris non redimuntur, secundum iustitiæ rationem: sed secundum diuinæ misericordiæ dispensationem. Tertio, quòd alterum est forum, in quo nos patimur, & alterum altius, in quo animæ separatae patiuntur. Nostri enim est mite, quasi canonicum, vel civile: illud verò rigorosum, & quasi sanguinis, & criminale. At poenæ civiles, & canonice non sufficiunt ad liberandum quem à poenis sanguinis. In seruatorum. ff. de poenis. Quarto, quòd clericus, qui traditur curiæ seculari, iuxta. c. Cum non ab homine. de iudi. & c. Degradatio. de poen. li. 6. cum eis annotatis, & ita in forum sanguinis decedit, non potest liberari poenis pontificiis, vel civilibus, secundum iustitiæ rigorem, ut ibidem habetur: ergo nec poenæ nostræ sufficiunt, se-

eundem iustitiæ rigorem ad satisfaciendum pro poenis animarum separatarum: ad quas in illo rigoroso, & sanguinis foro damnatae sunt. Hæc tamen opinio † nona
 mihi videtur, & relinquenda. Tum, quia est contraria menti Richardi, & Thomæ, ac Cōis m. 4. dist. 20. & d. 45. Tū, quia Gregorius in c. Animæ. 13. q. 2. affirmat, animas defunctorū quatuor modis solui, aut precibus sanctorum, aut charorum elemosynis, aut ieiunio cognatorum. Tū, quia Augustinus in Enchir. relatus in c. Tempus. 13. q. 2. ait, negādum non esse defunctorum animas pietate suorum viuentium releuari, cum pro illis sacrificium mediatoris offertur, vel elemosynæ fiunt in ecclesia. Quin & mox subiicit, hæc prodesse eis, qui tū viuerent, hæc sibi, ut postea possent prodesse, meruerunt. Quod ipsum ait in lib. de cura pro mortuis agen. relatus in c. Non asserimus. 13. q. 2. Tum, quia ipsemet Careta fatetur ibidem, vnū viuum pro alio viuo via iustitiæ satisfacere: Ergo & pro mortuo. Quia in vtroq; est eadem ratio. s. charitatis cōmunio, ut asseruit etiam Ioh. Memens in Cod. de satisfactio. q. 5. Tū, quia

18

21

eius opinio teporem quendam ab officijs for-
 nebris retrahentem inducere videtur.
 Neque obstant argumenta eius, & si primo
 aspectu sint nervosa. Ad primum enim co-
 cedo, quod ecclesia petit, vt Deus sua mise-
 ricordia, & gratia suscipiat suffragia pro
 defunctis oblata: Sed nego ex eo sequi, quod
 non satisfacit via iustitiæ. Tū, quia idē pe-
 tit ecclesia de suffragijs, quæ pro viujs fa-
 cit: attamen ipse fatetur, viuum pro viujs
 via iustitiæ satisfacere. Tum, quia illa pe-
 titio ecclesiæ respicit † suffragia secundum
 suam naturam cōsiderata, secundū quam
 neque illa, neq; vlla alia opera nostra sunt
 meritoria, neque satisfactoria de cōdigno,
 & via iustitiæ, iuxta illud Apostoli ad Ro-
 ma. 8. Non sunt cōdignæ passionēs nostræ
 ad futurā gloriā, quæ reuelabitur in nobis.
 vti declarat Thomas cōmuniter rece-
 ptus. 1. Sec. q. 114. art. 3. Quin & licet cōsyde-
 rata, vt manant ex gratia Spiritus sancti,
 sint meritoria de condigno, & inducant
 stum simpliciter quoad mercedem, iuxta
 illud. 2. ad Timoth. 4. In reliquo repositus
 est mihi corona iustitiæ, quā reddet mihi
 dñs in illa die iustus iudex: Quoad tamen

Deum retributorem, non inducunt iustū
 simpliciter: sed paternū, vel dominatiuū,
 ut ipsemet Caiet. dixit in. d. arc. 3. Et ita hoc
 quoque respectu id potest ecclesia petere.
 Ad secundum cōcedo, quod poenæ nostræ
 in se cōsideratæ deficiunt à ratione poe-
 narum purgatorij: sed consideratæ, prout
 procedunt à gratia, & secundum accepta-
 tionem diuinam æquipollent eis. Ad. 3. con-
 cedo, forum animarum separatarū esse &
 altiorem foro nostro, quoad multa: sed nō
 quoad hoc, attenda diuina acceptatione: &
 quod poena minor hie voluntariè assum-
 pta æquipollet maiori ibi coactè toleratæ.
 Concludendum igitur videtur, auxiliū
 suffragiorum ecclesiæ, quatenus est satisfactorium,
 prodesse defunctis via iustitiæ:
 quantum quatenus est meritorium, vel im-
 petratium liberationis, eorum, sola via
 gratiæ nitatur. Dicimus quarto, tertiā
 indulgentias via iustitiæ defunctis prodesse. 20
 se: quia profunt per modum suffragij eccle-
 siastici satisfactorij: quod prodesse via iu-
 stitiæ nunc diximus. Cuius etiam contra-
 rium tenet Caiet. vbi supra, ea ratione no-
 ta, quod indulgentiæ defunctis cōceditur

per modum suffragij, vt patet ex concessio-
 num formis: viuis autem per modum abso-
 lutionis, vt patet de poenit. & remissio.
 c. Quòd autem. Et non alia ratione, secun-
 dum eum, quàm quia nos, qui viuimus su-
 mus subditi Pontifici, & poenæ nostræ ad
 forum presentis vitæ spectat: & propterea
 seruatis seruandis indulgentia ad nos de-
 fertur via iustitiæ, per iudicis actum. s. ab-
 solutione: Defuncti autem, quia extra huc
 forum manent, nequeunt à Papa absolui.
 Sed hæc ratio nil concludit. Tum, quia fal-
 sum est ea ratione, quã dat ille, Ro. pontif.
 vt illa diuersitate. Tum, quia supra in no-
 tabil. 20. demonstrauimus, non omnem in-
 dulgentiam, quæ viuis cõceditur, esse prin-
 cipaliter absolutione in cõpensatione fun-
 datam: sed aliquã esse principaliter com-
 pensationem, operantem cõsequenter ab-
 solutionem: eam. s. quæ fit de poenitentijs nõ
 iniunctis: & hanc, & illam, quæ fit defun-
 ctis, eiusdem esse generis. Non obstat etiã
 similitudo, quam ille adducit de principe,
 qui ex sui regni, vel ciuitatis ærario publi-
 co depromeret pecuniam ad liberandum
 omnes suos ciues, vel regnicolas ære ali-

non grauatatos: quorum alij in suo dominio, alij in alieno propter id seruituti addicti essent. Quo casu, licet princeps ex publico thesaurario autoritatiuè nummos pro vtrisque dispensaret, & degentes in suo dominio iudicialiter liberaret: degentes autem alibi non posset, nisi per modum auxiliij alterius gratiam, ac absolutionem expectando. Nō, inquam, hoc obstat. Tum, quia argumentatur à similitudine duorum principum omnino separatorum ad duos, quorum alter est vicarius alterius: qui dato, quod non sit vicarius, quoad existentes in purgatorio respectu potestatis iudicandi: est autem respectu potestatis iuuandi per suffragia satisfactoria: quorum de numero est thesaurus satisfactionum superfluarū CHRISTI, & sanctorum, de quo in nota tab. 13. Tum, quia argumentatur de principe, qui non promisit verbo, nec declarauit facto, se accepturū pecuniam pro redemptione subditi alterius principis sibi ab eodem commissam: ad principē, qui vel promisit, vel saltem facto declarauit, se accepturum satisfactiones viuorū pro redemptione mortuorum. Tum denique, quod princeps, de

quo loquitur, non potest ciues iam verè factos seruos intra suum dominium existentes iudicialiter, vt ipse patat, liberare, contra. l. id quod. ff. de reg. iur. Dicimus ergo
 21 postremo, † quòd ideo dicitur indulgentia mortuis concedi per viam suffragij: quia conceditur, vt profit eis eo modo, quo suffragium ecclesiasticum satisfactoriũ prodest. s. satisfaciendo pro debito eorum, & soluendo poenas ab eis debitas, CHRISTI, & sanctorum satisfactionibus in ecclesie thesauro reconditis. Et quia non conceditur, vt absolutio iudicialia: sed vt compensatio extraiudicialia.

Ex his inferitur primo, quòd nulla indulgentia potest mortuis concedi per modum absolutionis iudicialis. II. Papam inuare quidem posse defunctos indulgentijs eo modo, quo ecclesia, cognati, & amici iuuant eos suis suffragijs satisfactorijs: & ita
 22 absoluere eos indirectè, † hoc est, soluere quod ipsi debent: quod consequitur diuina absolutio: iurisdictionem tamen absoluendi cum directè nullam in eos habere: sicut nec ligandi vllam habet potestatem. III.
 23 posse Papam † cõcedere indulgentiã viuõ

per modū suffragij. Qua enim ratione potest mortuis, eadem, & fortiori potest viuis. Cui consequens est, concessioni indulgentiæ mortuorum nō addi per Papā clausulam, per modum suffragij, ad significandum, se non posse viuis per eundem modū concedere: sed ad denotandum se non posse concedere illis per viam absolutionis iudiciariæ. III. non solum posse Papam concedere indulgentiam viuis per viam suffragij: sed etiam frequentissimè id facere. Licet enim cum Caietano contra Cōmunē arbitrer, non omnem indulgentiā esse principaliter compensationem, & consequenter absolutionem: Ita cum Cōmuni contra eundem credo, non omnem indulgentiam esse principaliter absolutionē: sed aliquam esse principaliter cōpensationem, vt in notab. 20. probabam. Indulgentiam enim, quæ ab iniuncta, & acceptata poenitentia quem absoluit, quatenus ab ea absoluitur, arbitrator principaliter esse absolutionem ab illa sententia, & vinculo iudicis humani: licet fundetur in compensacione, & solutione debiti per applicationem thesauri ecclesiæ facta: Et licet, quatenus absoluit à

24

25

- 25 sententia, & condemnatione Dei potius
 fit compensatio extrajudicialia. Indulgen-
 tia vero, quæ liberat quem non à eõdemna-
 tione hominis poenitentiam imponentis:
 sed à condemnatione Dei dampnantis ad
 tantam purgatorij poenam, etiã vivo con-
 cessam arbitror esse principaliter compen-
 sationem, & solutionem: licet consequen-
 ter pariat divinam absolutionem. Tu, quia
 26 à superioris sententia, & condemnatione
 inferior absolueret directè nequit, arg. ff.
 Præses. ff. de minor. c. Ut nostrum. de ap-
 pellat. Tum, quia de quo non cognouit iu-
 dex, nõ pronuntiat. l. De qua re. ff. de testi-
 c. Cum super. de caus. poss. Quãvis pro con-
 demnato à superiore etiã debitum inco-
 gnitum possit soluere inferior, & priuatus
 quilibet. l. Soluendo. ff. de neg. gest. l. An uito.
 C. de solut. l. Solutionem, & l. Si pro me. ff.
 eod. & ita indirectè absolueret. Quod ec-
 27. clesia facit, dum quempiam à poenitentia
 non iniuncta liberat. Quibus consequens
 videtur id, quod in notab. 20. dicebam, Tria
 indulgentias plenarias partim esse directas
 absolutiones in compensatione fundatas,
 partim directas compensationes absolu-

tionem patientes. V. infertur † inter indulgentiam per modum suffragij concessam, & inter eam, quæ simpliciter conceditur, non esse illam differentiam, quam aliqui putant. s. quod altera sit maioris effectus, altera minoris: Sed quod illa nunquam est principaliter absolutio: hæc autem sic: licet nonnunquam sit solum compensatio principaliter, & nonnunquam principaliter absolutio quoad vnum, & principaliter compensatio quoad alium. Et nonnunquam principaliter † absolutio quoad partem peccatorum vnus: & principaliter compensatio quoad partem peccatorum eiusdem. Quoniam eorum, qui aliquam indulgentiam plenariam quærunt, alij debent poenitentias iniunctas, & alij nõ: & alij debet poenitentiam iniunctam pro alijs peccatis, & pro alijs nõ. VI. indulgentiam tum demum mortuo prodesse, cum forma eius id habet, & ab aliquo viuo fit illud, propter quod mortuo illa conceditur. Nec refert, † an viuus, qui id facit, sit in statu gratiæ, vel peccati lethalis, vt August. ab Aneho. vbi supra. q. 32. art. 4. eleganter probat, & sequitur Felin. vbi supra, col. 8. Non obstat, † quod malus non potest. 28
29
30
31

satisfacere pro se, secundum Thomam in
 4. dist. 15. q. 1. art. 3. neque pro alio, secundum
 Palud. in. 4. dist. 45. q. 1. col. 3. communiter
 receptos. Tum, quia in proposito nostro non
 satisfacit malus: sed facit illud opus, ob
 quod Papa satisfactionem CHRISTI, & a-
 liorum sanctorum defuncto impertit. Tū,
 quia etiam malus potest ministerialiter sa-
 tisfacere pro alio, cuius mandato fecit elee-
 mosynam, vel aliquid aliud boni, ut dixit
 Paluda. communiter receptus in ead. col. pau-
 lo superius. Tametsi hæc ratio non conclu-
 dit, ut præcedens. VII. quod, † licet
 32 unus pro alio nequeat indulgentiam qua-
 rere, quando id eius forma non habet: po-
 test tamen, quando ea id haberet. Si enim
 viuis mortuo eam quaerere potest, cū eius
 forma id habet: à fortiori viuis viuis pote-
 rit, per prædicta, arg. c. Cum in cunctis. de
 electio. Authen. Multo magis. C. de sacro
 sanct. eccles.

† VIII. dubitari posset, † an illa indulgen-
 33 tia plena, quæ dicitur à quodam Papa con-
 cessa cuidam magistro Parisiensi, audita eius
 morte eo quod Parisijs defendisset, Papam
 posse indulgentiam mortuis concedere, ut

leat? Quāuis de eius valore non dubitet
 Felin. vbi supra, col. 3. neq; Alexand. Lombard.
 quem ipse citat in. 4. dist. 20. neque alius
 (quem meminerim): dubitari autem merito
 potest. Tum, quia non dixit, se concedere
 illā per modum suffragij. Tū, quia videtur
 directē voluisse absoluerē. Tum, quia nemo
 viuorum fecit aliquid, ob quod eā tanta
 indulgentia cōcederetur. Quibus tamen non
 obstantibus arbitror eam valuisse, si in
 statu gratiæ obijt. Tū, quod audio, alios
 quoque Papas similia effecisse erga quosdam,
 qui de Sede Apostolica bene meriti mortem
 obierunt: & iustum est, vt Romani Pontificis
 acta, quoad eius fieri poterit, defendamus,
 arg. c. 1. 40. distin. Ad primum contrariorum
 respondeo, Papam quidem, vt supra dictum est,
 nō posse cōcedere indulgentiā mortuo aliter,
 quā per modum suffragij: Sed non esse necessarium,
 vt ipse dicat, se per illum modū concedere.
 Nam eo ipso, † quod simpliciter cōcedit
 indulgentiam mortuo, per eum modum, qui
 valere potest, videtur concedere: & non per
 modum, qui valere non potest, arg. l. Quoties
 idem sermo. ff. de reg. iur. &

I. Quoties. ff. de reb. dub. l. Quoties. ff. de verb. Ad secundum nego, eū directe absoluerit voluisse, per iura proximè citata. Ad tertium nego, nullum viuū fecisse id, ob quod ea indulgētia defuncto data fuit. Quia ille ipse, cum viueret, fecit. Ex quibus solutionibus pulchra inferas.

IX. ex prædictis solutionibus inferuntur noua quædam, & singularia hactenus non tacta: Nempe, indulgentiam à Papa mortuis simpliciter concessam, intelligendam esse per modum suffragij, vt res potius valeat, quàm pereat: Et quòd in dubio Papa non videtur velle absoluerit mortuum directè: sed indirectè ad modum supra declaratum: Et quòd indulgentia mortuo concedi potest ob ea, quæ ipse viuens digna illa fecit. Et quòd licet indulgentia requiratur iustam concedendi causam, vt diximus in notab. 15. non tamen requirit causam, quæ indulgentiæ concessionem consequatur: sed satis est, quòd eam præcedat: Et quòd amicitia Papæ non solum multis alijs nominibus est vtilissima viuētib: sed etiā isto est multo vtilissima morientibus.

X. infertur omnia, quæ necessaria sunt vi-

uentibus ad quærendam indulgentiam et
 etiã morientibus esse necessaria. Cui conse-
 quens est conclusio Thomæ cõmuniter re-
 cepti in. 4. dist. 45. s. Papam non posse pro-
 hibito euacuare purgatorium animabus in
 eo detentis. XI. infertur, quod videtur
 non posse concedi indulgentia omnibus 38
 defunctis purgatorij, si teneamus opinio-
 nem Caieta. supra in notab. proximo de-
 fensam. s. quod ei solum potest indulgẽtia
 prodesse, qui vel tantam poenitentiam sibi
 iniunctam acceptauit, vel tantam non in-
 iunctam proponit in hac vita facere, quan-
 ta sufficit ad delendam poenam per illam
 indulgentiam condonãdam. Quoniã non
 omnes incolæ purgatorij acceptarunt, ne-
 que decreuerunt in hac vita tantam poeni-
 tentiam agere. Quæ conclusio non solum
 videtur elici ex prædicta conclusione Cai-
 eta. quam affirmat in. 1. tractat. de indulg.
 q. penult. sed etiam in specie asseritur ab
 eod. in. 1. tract. de thesauro indulgen. q. 5.
 Equidem, vt magis inclino in priorem cõ-
 clusionem in præcedenti notab. defensam,
 quam in Communem ei contrariam: Ita
 etiam magis placet hoc corollarium: ¶ ta- 39

metis, ut ibi adhortabar omnes, etiam non
 habentes propositum in hac vita poeniten-
 tiam suis peccatis condignam agendi, ut
 indulgentijs querendis operam darét: ita
 nunc quoque exhortor omnes, ut pro om-
 nibus defunctis, quos non constat esse bea-
 tos, vel perpetuo damnatos, vel limbo ad-
 dictos satagant eas querere. Et eo quidem
 magis, quòd vna, & non minima rationũ,
 quæ me mouebant ad affirmadũ, nõ qua-
 ri indulgentiam ab eo, qui non vult agere
 poenitentia, erat, ut omnes verè, & integrè
 ad poenitendũ conaremur. Quæ ratio in de-
 fuctis cessat, arg. c. Qualis. 25. d. & c. 126. q. 7.

40 Eo itè magis, quo rariores sunt defuncti
 purgatorij, si repentinam mortem nõ obier-
 runt, qui voluntatem satisfaciendi integrè
 pro peccatis comissis expresse, & formaliter
 vel saltè æquipollenter: aut virtute, seu
 41 virtualiter non conceperint. † Quòd vi-
 detur sufficere, arg. l. final. ff. mand. & c. p.

Licet ex quadam. de testi. Et quia etiam ip-
 semet Caieta. ait, eum querere indulgen-
 tiam, qui decreuit facere id, ob quod ex da-
 tur, quando est maioris poenæ, quàm poeni-
 tentia pro peccatis suis sumenda. Quòd

nulla ratione alia defendi satis potest, quā
 quia eiusmodi homo virtualiter, & tacite
 decreuit integrè poenitere. XII. infertur
 utilissimū [†] persuadere agrote, & iam iam 42
 morituro, vt concipiat animum Deo satisf
 faciendi pro peccatis in hoc seculo, si vita
 ei supersit. Tum, quia is post talem mentē
 conceptam absolutus plenariè, per bullas
 ad id idoneas plenariam in illo mortis ar
 ticulo indulgentiam consequetur, secun
 dum omniū opiniones. Tum, quòd viuo
 rum suffragijs, & indulgētijs pro mortuis
 cōcessis iuuari poterit, secūdam omnium
 opiniones: Cum tamen alij, qui id animo
 non concepit, neque viuo in mortis articulo o. p.
 absolutio plena fieri, neque mortuo in
 dūlgentia quæri possit, secundum opinio
 nem Caieta. quæ memorabilia, & quotidiana
 nāduco. XIII. inferri videtur alia con
 clusio Caiet. in. d. tract. de thesauro indulg.
 q. 5. s. [†] non omnibus defunctis purgatorij 43
 suffragia ecclesiæ specialia pro eis facta
 prodesse. Nā primo si indulgentia, quæ tā
 vel magis efficax remedium est, quàm alia
 suffragia, & conceditur per modum suffra
 gij, non prodest eis minus: vel nō plus pro

derunt illa. Deinde, quòd Aug. in lib. de cura pro mort. agend. relatus in. c. Non æstimemus. 13. q. 2. ait, suffragia nò prodesse omnibus defunctis: sed his tantum, qui dum viuunt, cooperantur, vt profint. Et idem in Enchiridiori relatus in. c. Tempus. ead. c. & q. ait, suffragia eis tantum prodesse, qui cū viuerent, vt postea prodesse possent, meruerunt. Quibus locis satis aperte videtur asserere Augusti. nò omnibus mortuis nostra suffragia prodesse. Tertio facit, quòd meritum, vt suffragia, post mortem profint, nò est meritum præmij essentialis: sed accidentalis: At non omnes, qui præmium essentialiale merentur, continuo merentur accidentalialia, vt colligitur ex. 4. dist. 49. Quarto facit, quòd Thom. in. 3. parte. q. 52. art. 8 ad primū in hæc verba scripsit: In CHRISTI descensu ad inferos non solum liberati sunt illi, quorum tēpus purgationis aduenerat: sed etiam illi, qui ob specialem in hac vita deuotionem ad CHRISTI aduentum meruerunt, vt CHRISTO visitante liberarentur. Per quæ verba satis aperte significauit, accidentali merito huius vitæ tributum, vt pœnæ remissio in purgato:

flo accelerata fuerit. Non [†]obstantibus 45
 tamen his contrarium videtur tenendum.
 Primum, quòd suffragia vnius viui cui-
 bet iusto viuo, pro quo fiūt, profunt. Et nò
 alia ratione, quàm quia ambo sunt vnius
 corporis membra per charitatem coniun-
 cta, secundum omnes: Et omnis mortuus
 purgatorij iustus est, & viuo iusto charita-
 te coniunctus: Ergo suffragia viui, qua ra-
 tione profunt viuo iusto, proderūt & mor-
 tuo iusto, arg. c. 2. de translat. prælat. l. Illud.
 ff. ad l. Aquil. Deinde, quòd etiam ipsemet
 Caiet. fatetur, suffragia generalia ecclesiæ
 omnibus mortuis purgatorij prodesse: Er-
 go à fortiori specialia. Cum in hac ma-
 teria specialia plus profint ei, pro quo fi-
 unt, quàm generalia huic, vel illi, secun-
 dum Communem in. 4. dist. 45. vt latè tra-
 didimus in. c. Non medioeriter. de conse-
 cra. dist. 5. Ad primum fundamentū Ca-
 ietani respondeo, [†]non esse eandem ratio- 46
 nem indulgentiæ, & suffragiorum, quoad
 hoc. Nam ratio præcipua, quare indulgen-
 tia non prodest cui libet defuncto purga-
 torij, illa est: quòd CHRISTVS, & sancti,
 qui plus, quàm debebant, passi sunt non vi

dentur habuisse intentionē animi ad com-
 municandum illa superflua his, qui nolūt
 per se dignam poenitentiam in hoc seculo
 facere. At cum quispiā viuus mortuo pur-
 gatorij suffragiū aliquod præstat, cōstat de
 intētionē animi eius, quōd id illi velit ap-
 plicare. Ex quo colligitur, hoc respectu po-
 tentius esse suffragiū indulgētia: licet potē-
 tior sit indulgētia suffragio eo alio, quōd al-
 ſūpta à malo pro defūcto pdest ei: licet suf-
 fragiū mali non proſit, vt infra. n. 5c. tange-
 tur: & supra. n. 30. est tactum. Ad secundū
 concedo, August. in illis duobus locis ſen-
 ſiſſe, ſuffragia non prodeſſe oībus mortuis.
 Quoniam non proſunt omnino beatis, vel
 dānatis, neque intra limbū perpetuo detinē-
 nendis: Sed nego, quōd vir grauiſſimus, ac
 ſanctiſſimus ſenſerit ea non prodeſſe om-
 nibus purgatorij. Quoniam omnibus, qui
 non ſunt valde mali, nec valde boni, pro-
 ſunt, ſecundum eundem in cap. Tempus
 13. q. 2. & c. Cum Martha. §. Tertio. de cele-
 bratio. miſſ. & inter omnes ferē theologos
 in. 4. diſtin. 45. & canonum peritos, in. d. c.
 Tempus. & in. d. §. Tertio. cōuenit, omnes,
 qui ſunt in purgatorio loco eſſe mediocri-

ter bonos, & mediocriter malos: quāuis in
 ratione reddenda tur ita dicantur, sint va-
 rij. Ad tertiū cōcedo, eū, † qui præmiū ef-
 fentiale beatitudinis meretur, non conti-
 nuo quidem mereri alia præmia accidenta-
 lia: sed nego facultatem, vt suffragia viuo-
 rum proficiat mortuo, esse tale præmiū acci-
 dentale mortui: sed potius quiddam anne-
 xum charitati cōmune viuo, ac mortuo, vt
 in primo nostro fundamento tetigi. Nam
 quemadmodum ait Gregorius in cap. Ani-
 mæ. 13. q. 2. animas solui suffragijs cognato-
 rum, & amicorum: Ita inquit Theodorus
 in c. 1. 16. q. 7. amicorū orationibus, & ele-
 mosynarū studijs pondus poenitentiæ ægro-
 ti, qui pro se non potest satisfacere, suble-
 uandum. Ad quartum † respōdeo primū,
 aliquos, in quorum opinionē inclinat Ri-
 chard. tenere in 3. distin. 22. quod per Chri-
 sti descēsum ad inferos omnes animæ pur-
 gatorij fuerunt ab eo liberatæ: vt omnes in
 carcere coniecti nouo aduētū principis so-
 lent liberari. Quod certè mihi persuasum
 habeo: & hoc dicenti nihil obstat Thomæ
 dictum à Caiet. citatum. Secundo respon-
 deri † potest, aliud esse de remedio illo ex-

47

48

49

traordinario, quod nūquam nisi semel contingit, neque vnquam continget amplius, vt habeatur pro præmio quodam accidentalitè aliud de remedio suffragiorum ordinario.

50 Quod nunquam cessat. XIII. infertur noua ratio, † quare suffragia fiunt pro mortuo, posteaquam in articulo mortis plene fuit absolutus, vel post mortem, quæ sita est aliqua indulgentia plenaria. Est etenim illa, quod fieri potest, vt indulgentia non profuerit ei, saltem, quoad effectum tollendi totam poenam purgatorij: eo quòd viuens non habuisset iustū, & sufficiens propositū pro tota illa Deo satisfaciendi. Altera ratio etiam noua colligi potest ex his, quæ in notab. 9. dicebamus. s. quòd non omnis plena indulgentia tollit omnem poenā in purgatorio luendam: imò neque omnis plenior, licet plenissima sic regulariter. Quod maximè memorabile est. Tertia etiam ratio, & noua colligi potest ex notabil. 15. s. quòd etiam plenissima non liberat plenissimè, nisi causa, ob quā ea cōceditur sit ad id sufficiens. Quarta etiam noua colligi posset ex opinione Caieta. supra relata. s. quòd indulgentiæ via gratiæ, & non iur

stititiae profunt mortuis: & ita non est certū,
 à Deo eam pro mortuo fuisse acceptatam.
 Quod etiam sensit Gabriel, vbi supra. Cu-
 ius tamen contrarium supra defendimus.
 Ad quam tamen opinionem tollendā ex-
 pedit facere, quæ nocere nequeunt, licet nō
 prosint, arg. c. Nō æstimemus. 13. q. 2. 08
 Quinta etiā noua desumi potest ex ea opinione,
 quæ habet, indulgentiam assumptam à vi-
 uo malo pro mortuo, nō prodesse illi, sicut
 neque suffragium prodesset: & ita cum de
 nemine viuente sciatur, an sit in statu gra-
 tia: nō potest etiam sciri, an indulgētia ab
 eo pro mortuo accepta profuerit ei. Nos ta-
 men cōtrarium illius opinionis supra te-
 nuimus. Aliæ verò antiquæ, quas post alios
 late prosequitur Gabriel in lectio. 57. P.
 sunt, quod fiunt ad gratiarum actionem:
 Sicut etiā pro puero recens baptizato mor-
 tuo fiunt suffragia, nō quidem ad expia-
 tionem animæ illius: sed ad gratias agen-
 das, vt docuit Alexander. 4. part. q. 41. art.
 6. Fiunt item ad augēdum gaudium acci-
 dentale mortuorum, qui regnantes in coe-
 lo plurimum gaudent: quod amici eius tā-
 piā pro eis agentes Deo gratiores fiant: &

quòd Deus honoretur: & quòd animæ aliæ
 purgatorij iuuentur. Itaque indulgètia ad
 solam accelerationem liberationis animæ
 à poenis Purgatorij prodest. Suffragia ve-
 rò & quoad hoc: licet nõ ita efficaciter, ac
 illa, & quoad alià multa, & facienti, & eis,
 51 pro quibus sũt, profunt. † Quæ omnia qui
 Christianus animo satis reuoluerit, & læ-
 tẽ indulgentias cognato, & amico mortuo
 quæret, & lætius suffragia faciet, fieriq; cu-
 rabit: Vtraque quidem, vt celerius ab illis
 horrendis poenis liberetur: suffragia vero
 etiam vt gaudium accidentale quoddam
 perpetuum eis accrescat, & aliæ animæ iu-
 uentur: & anima suffragantis ditescat, gra-
 tiorq; Deo fiat: & eius diuina maiestas ho-
 noretur. Quin & eo lætius suffragabitur,
 quo probabilius sibi fuerit, animum ami-
 ci, vel cognati liberum à poenis cœlos in-
 colere, reputans secum, quanta cum animi
 gratitudine, & quanto efficacius, quàm in
 purgatorio illa beata anima in curia ingra-
 titudinis nescia, pro eo ad regem regum,
 & patrem misericordiarum, & Deum tot-
 tius consolationis, & retributionis interce-
 det. Quæramus ergo defunctis sese iuuare

nequeantibus indulgentias, quæ ad eas extendantur, plenarias, & plenissimas: latis eis suffragemur animis, ut latiores illæ à poenis liberæ etiam atque etiam orent patrem cõmunem, ut nos liberet à malis in terris, & cum eis locet in cœlis. Amen.

XXIII. notab. quod neque in Extrava g. Vnigenitus. neque in alijs canonibus sacris literis abutitur Papa contra maledicos.

SVM MARIA.

- 1. S. Thomæ gratia aguntur.
- 2. Papa abutitur sacris literis in canonibus hic, & alibi, secundum quosdã: quod est falsum. n. 4.
- 3. Indulgentia nemo fit amicus Dei: sed iam factus per eam citius consummatur. n. 7.
- 4. Amicitia Dei duplex.
- 5. Thesaurus sapientiæ diuinæ multa continet, & in his merita CHRISTI, ut satisfactoria. n. 8.

9 Papatus per quæ verba promissus, & per quæ datus: & eo vacante non carere ecclesiâ sponso pastore, & rectore: sed vicario eius .n. 13.

10 Intellectus .c. In nouo. & .c. Quānis. 21. dist.

11 Intellectus .c. Translato. de constit.

12 Sacerdotium non esse translatum proprie à CHRISTO in Petrum: sed improprie: & ita intelligendam glo. c. Translato. n. 14.

15 Verbum, transferre, pro concedere nonnunquam.

XXIII. loco admoneo, quiddam parergon, & excessum materiæ indulgentiarum. Tum, quia intellectum multorum canonum tangit. Tum, ut gratias pro mea viri li habeam diuo Thomæ[†] Aquinati, cuius scholæ insignis discipulus alter Thomas à Vio eius solidam doctrinam, & summam erga sedem Apostol. & eius canones obseruantiam, sequutus dexterè canones in hoc arti. ac alibi sæpe tutatur. Est ergo parergon, & parum ad indulgentias pertinens, aliquos dixisse, [†] per hanc Extrauag. Ro-

manos Pontifices in suis canonibus abuti
 solere sacra scriptura: eo quòd hæc Extra-
 uag. abuti videtur illa scriptura libri Sapi-
 entia. c. 7. Infinitus thesaurus est homini-
 bus, quo qui vsi sunt, participes facti sunt
 amicitia Dei. Quãdoquidē† nemo vsu the-
 sauri istius, de quo hæc Extrauag. loquitur,
 efficitur amicus Dei. Quoniam per indul-
 gentias, quatenus tales sunt, neque effici-
 mur amici Dei, neque meremur, vt in .s. no-
 tab. diximus: sed eius antea facti amici sol-
 uimus id, quod debemus, vt in notab. 17. ha-
 beretur. Id ipsum confirmant, per .c. Quãuis.
 21. dist. quatenus habet, Romanam ecclesi-
 am esse prælatam cunctis ecclesijs Euang.
 voce Matth. 16. Tu es Petrus, & c. Et tamen
 constat per illam domini sententiam non
 esse Petrum prælatum cæteris: sed per illã
 Iohan. 20. Pasce oues meas. Tertio confir-
 mant per .c. In nouo. 21. dist. in illis verbis:
 In nouo testamento post CHRISTUM do-
 minum à Petro sacerdotalis coepit ordo:
 quia ipsi primo pontificatus in ecclesia da-
 tus est, domino dicente ad eũ: Tu es Petrus,
 & super hanc petram ædificabo ecclesiam
 meam, & portæ inferi non præualebunt adt-

uersus eam: & dabo tibi clauēs regnī cōelō
 rum. Quarto, quod in. c. Translato. de con
 stitut. affertur autoritas Apostoli ad He
 bræos. 7. Translato sacerdotio necesse est,
 vt translatio quoque legis fiat: ad proban
 dum sacerdotium esse translatum à Mose
 in CHRĪstum, & à CHRĪsto in Petrum.
 Constat autē impiū esse dicere sacerdotiū
 translatum à CHRĪSTO in Petrum;
 Abutitur ergo Apostolica Sedes in suis ca
 nonibus sacra scriptura, vimq; illi infert.
 Hæc tamen conclusio † falsa est, & ani
 mus per eam detrahendi Roma. Pontif. ac
 subinde sacrosanctæ Sedi Apostolicæ lon
 ge pessimus. Neq; Extr auag. hæc, neq; alia
 pro corollario adducta quicquam probāt.
 Non primo hæc Extr auag. Quia quadam
 tenus clarius loquendo, quàm Caiet. loqui
 tur in vlti. q. lib. 27. quæstio. consydero pri
 mum, † quod duplex est amicitia Dei. s. cō
 sūmata, quæ erit in patria: & non cōsūma
 ta, quæ est in via. Secundo, † quod thesau
 rus sapientiæ diuinæ, de quo loquitur illud
 c. 7. Sapiē. est thesaurus CHRĪsti: qui est
 diuina sapientia, & fons omnis sapientiæ:
 multa q; continet, actus. s. sapiendi, secun

dum Deum, & merita CHR I sti, quatenus
 sunt meritoria, & eadem, quatenus sunt sa-
 tisfactoria, & alia multa. Tercio, quòd nul-
 lo thesauro vtens particeps amicitie Dei
 consummata fiet, nisi in eo vsu vsque in fi-
 nem perseuerauerit. Quarto, quòd licet
 nemo vtatur thesauro indulgentiarum, nisi
 sit amicus Dei amicitia via: † tanto tamen
 prius fiet particeps amicitie Dei consum-
 mata, quanto sua debita prius tolluntur, per
 indulgentias. Ex quibus constat, † quòd the-
 saurus indulgentiarum verè est thesaurus
 diuinæ sapientie meritorum. s. CHR I sti,
 qui est diuina sapientia, quo qui perseuerã-
 ter vsi sunt, participes amicitie Dei con-
 summata sunt effecti tanto citius, quanto
 tardius fuissent effecti, si eo thesauro non
 fuissent adiuti. Ad secundum † concedo
 cum glo. s. d. c. In nouo. approbata ibi per
 omnes, quòd per illa verba, non fuit datus
 pontificatus maximus Petro: sed promissus.
 Datus enim fuit per illa: Pasce oues
 meas, Iohan. 30. At quia CHR I stus est
 via, veritas, & vita. Ioh. 14. & c. Si enim.
 col. 2. de poenit. dist. 2. vbi tres glossæ breues
 quàm breuissimè, & scitissimè id exponunt

- 10 ideo† eo ipso, quòd illa autoritas probat Petro fuisse promissum illum pontificatū: probat consequenter etiam fuisse datum: & hæc est mēs Anacleti in.d.c. In nouo.& Pelagij in.d.c. Quauis. per quod etiā soluitur tertium. Ad quartum nego Ro. Pontifi. probare, vel sentire voluisse per illud
- 11 c.† Tráslato. de constit. sacerdotiū à CHristo translatum esse in Petrum. Tum, quia illa verba illius.c. non sunt Papæ: sed August. Tum, quia secundum Pan. & recētiores per illam autoritatem solum intendit Gregorius. 9. probare, legem in vno casu loquentem extendendam esse ad connexa. Quod in sese verū est, & ibi probatur. Tū, quia secundum Anton. ibidē, quem sequutus fui Salmanticæ abhinc. 25. annis, intentio Gregorij fuit probare, legem condendi potestatem esse penes Papam: eo quod sacerdotium esset tráslatum in CHristum, cuius ille est vicarius. Quæ aptior lectio est. Neq; obstat, quòd glo. ibi dicat, † sacerdotium fuisse translatum à CHristo in Petrū: & quòd ibi glo. nemo carpat. Quia non est credendum glo. loqui de tráslatione, per quam CHristus desineret esse sum

mus sacerdos: † cum passim à canonibus, 13
 glossis, & doctoribus omnibus Papa appel-
 letur eius vicarius. c. Quanto. & c. Licet.
 de translat. præl. Eius, inquam, vicarius, &
 Petri successor. c. 1. de homic. lib. 6. Cumq;
 glo. memorab. in verb. cōsonā. Clemē. Ne
 Romani. de electio. ab omnibus vbiq; rece-
 pta, dicat, vacante Sede Apostolica nō esse
 ecclesiā sine spōso, pastore, & rectore: quia
 CHRISTUS ipse est spōsus, pastor, & rector
 verus, & p̄prius: & Papa vicarius eius, quo-
 tūc vacat. † Bernardus ergo glossēmatarius 14
 doctissimus, cū dicit in gl. illius. c. quōd trā-
 statū est sacerdotiū de CHristo ad Papā, &
 doctores eū non carpētes, nō sunt intelligē-
 di sensisse de translatione, qua potestas de
 vno in alium ita transfertur, vt non rema-
 neat penes priorē: sed de ea, qua posterior
 fit prioris vicarius. Quo modo loquendi
 vtuntur dicentes: quōd potestas episcopi
 transfertur in vicarium eius. † Nam ver- 15
 bo, transferre, pro, concedere, etiam Iuris-
 consultus videtur vsus in. l. 1. ff. de offic. præ-
 fect. præl. secundum. glo. l. 1. ff. de constit.
 princip. in verb. Concessit. & in. §. Sed &
 quod principi. Instit. de iur. natur. gent. Va

leant ergo temerarij apud semetipfos sapientes, nitentesq; suæ prudentiæ, qui sacrorum canonum, eorumq; autorum autoritate contra ius, fasq; eleuare nituntur. Quod qui fecerunt omnes in varios errores turpiter deciderunt.

XXIII. Notabile, & tenor Extrauag. Quemadmodum quæ. 4. est de poenit. & remissio. & a quo die iobeleus incipitur.

SUMMARIA.

1. Iobeleum annum in. 25. primū Paulus. 2. mutauit: qui à vigilia Natiuitatis incipit. n. 2.
 2. A, prepositio excludit: sed non hinc. n. 4.

XXIII. Principaliter infero eam partem Extrauag. Quemadmodum. quæ. 4. est. in tit. de poenit. & remiss. quæ nostro proposito inseruit, vt inde. 24. notab. eliciam.

Extrauagans. Quemadmodum. de poenit. & remiss. quæ est in ordine. 4.

Sixtus quartus.

QVE Madmodum, &c. Olim
 foelicis recordationis Paulus
 Papa secundus prædecessor noster
 rationabilibus causis tūc expressis in-
 ductus, annum iobeleum ad breuius
 tempus, nempe ad annum. 25. Apосто-
 lica autoritate restrinxit, ac voluit, sta-
 tuit, & decreuit ex causis prædictis,
 quòd singulis. 25. annis iobeleus annus
 prædictus celebrari deberet: quòdq;
 à vigilia Natiuitatis domini nostri I E-
 SV CHRI sti idē annus iobeleus inci-
 peret, & vt sequitur, finiretur. Et dein-
 de nos, qui (dicto prædecessore, sicut
 domino placuit, sublato de medio) fui-
 mus diuina disponente clementia ad
 apicē sūmi Apostolatus assumpti: &
 per alias nostras literas eiusdem Pauli
 prædecessoris ordinationem, volunta-
 tem, & statutum approbantes simili-

ter statuimus, & ordinamus, quòd annus iobeus prædictus, cum eisdem indulgentijs, & remissionibus plenarijs peccatorum, anno proximè futuro, à vigilia Natiuitatis incipere, & vt sequitur, continuari debere. Verùm quia postmodum tã nos, quàm idem Paulus prædecessor noster multorũ principum, & aliorum CHRISTI fidelium pulsati precibus, diuersas indulgètijs, & peccatorum remissiones plenarias nonnullis ecclesijs, monasterijs, & pijs locis duximus concedendas, propter quas populorum forsam concursus ad basilicas, & ecclesias antedictas retardari, aut ipsius anni iobei celebritas minui, vel intermitti posset cum animarum non modico detrimèto. Nos, ne propter aliarum indulgentiarũ hæctenus à nobis, seu eodem Paulo, vel alijs prædecessoribus nostris concessarum, huiusmodi concessionẽ, hoc san-

ctū opus, ac remissionis, & gratiæ an-
 nus iobeus inter mittatur, aut fideles
 ipsi à tanto munere reddantur exper-
 tes, remedijs opportunis prouidere
 volentes, omnes, & singulas plenarias
 etiam ad instar iobei, ac etiam com-
 mutandi vota, aut super eis, & male
 ablatis incertis, aut per vsurariam pra-
 uitatem, vel alium illicitum modū ex-
 tortis dispensandi, & cōponendi, aut
 illa sub certis modo, & forma remit-
 tendi, & deputandi confessores cū po-
 testate absoluendi: etiam in casibus Se-
 di Apostol. reseruatis, facultates, con-
 cessiones, & indulta à nobis, & eadem
 Sede, vel illius autoritate, quibuscun-
 que ecclesijs, monasterijs, hospitali-
 bus: & pijs locis, vniuersitatibus, frater-
 nitatibus quibuscumque, tã in perpetuū,
 quàm ad certum tēpus, in vita, seu in
 mortis articulo, quouis modo, aut qua-
 uis causa, quomodolibet concessas, &

concessa, & in posterum forsitam concedendas, vel concedenda autoritate Apostolica, tenore præsentium de Apostolicæ potestatis plenitudine, usque ad nostrum, & eiusdem Sedis beneplacitum suspendimus: illasq; durate beneplacito nostro, & Sedis prædictæ suspensas esse volumus, nec interim alicui suffragari: indulgentiis tamen basilicarum ecclesiarum dictæ urbis in suo plenario robore durantibus. Distinctius inhibentes alias indulgentias, præter istas duntaxat, in locis publicis, vel privatis prædicari, aut nuntiari, earumq; prætextu à quæstoribus aliquid exigi quoquo modo. Quinimo quæstores, & prædicatores quoscumq; per locorum ordinarios à prædicationibus, & quæstibus huiusmodi faciendis, volumus, & mandamus præsentium autoritate arceri, sub censuris, & poenis ecclesiasticis, de quibus visum fuerit opportunum.

FX hac Extrauag. 4. colligo. 24. quòd si
 cut Bonifac. octauus fuit † primus, qui
 literis mandauit, iobeleum annum singu-
 lis centenis annis celebrari, per Extrauag.
 i. tit. de poeniten. cuius tenorem notab. 7.
 inseruimus. Et sicut Clemens. 6. fuit, qui
 primus statuit, vt singulis quinquaginta
 annis celebraretur, per Extrauag. Vnigeni-
 tus. eiusdem tit. cuius tenorem in notab. 12.
 transcripsimus. Sic primus, qui ordinauit,
 vt singulis. 25. annis celebraretur, fuit Pau-
 lus secundus: & primus, qui postea id pro-
 bavit, & exequutus est Sixtus. 4. Quorum
 vterq; † statuit, vt inciperet à vigilia Nati-
 uitatis Domini. † Vbi annotandum, quòd
 licet præpositio illa, à, propriè sit exclusi-
 ua, ita quòd dies, cui adijcitur, non compu-
 tetur in termino, iuxta glo. memorabilem
 Clemèti. Sicut. de appellatio. verb. Die, cõ-
 muniter receptam ibi, & in. c. Super eo. 2.
 de appellatio. vt ibi latè per Perusi. Præpo-
 sit. & Deciũ: Hic tamen non excludit. Nã,
 vt audio, in primis vespèris Natiuitatis
 Domini hic annus incipitur: & in eisdem
 reuoluto anno finitur. Nisi dicamus, vigi-
 liam Natiuitatis Domini finiri quodãmo

4 do incipiente vespertino eiusdē festi officio, ad cōd vsq; durat officium vigilia: † vel quod huius specialitatis causa sit materia subiecta, in qua dictio illa non solet excludere, arg. c. 1. & 2. de ferijs: quę statuendo, vt dies dominici à vespera in vesperam obseruetur, non excludunt, imò includunt vesperam. Ex quo infertur, rectē me dudū monuisse sanctimoniales quasdam: quę volētes vti priuilegio dato à S. D. N. Iulio. 3. omnibus monialibus clausuram seruantibus, vt intra sua monasteria hoc anno indulgentiam iobelem sibi quærere possent, perinde ac si Romam adijissent, illius acquisitionem in diem Natalis Domini proximē futurā causa maioris deuotionis differre volebant. Eas enim monui, ne id facerent. Quoniam annus iobelem ad illum vsque diē exclusiue esset duraturus, per hanc Extrauag. in hoc mihi singularem: et ita dies ille sanctissimus non esset futurus pars huius anni iobelem.

XXV. Notabile quod anno iobelem alia, & quę indulgentiæ suspenduntur, &c.

SUMMARI A.

1. Iobelea indulgentia suspendit alias plenas tãtũ. n. 2. licet omnium prædicationes vetet. n. 5.
3. Causa finali cessante, lex cessat.
4. Gratianõ extēditur per verba executionis.
6. Refertur ad omnia determinatio sequens.

XXV. Principaliter noto illa verba: diuersas indulgētiã, prædictã Extrauag. 4. transcriptã in præcedenti notab. ad hoc, quòd hoc anno iobeleo, & omnibus alijs similibus suspensã sunt indulgentiã aliã ab iobelea Romę quãrenda. Quæstionis tamen magnã fuit hoc anno, an solã plenariã, an omnes aliã etiam non plenariã suspenderentur. Et quòd omnes sint suspensã, faciunt primo verba hæc, diuersas indulgētiã, simpliciter prolata. Secundo verba illa, propter aliarum indulgētiã, etiam simpliciter prolata. III. quòd excipit à suspensione indulgentias solas ecclesiarũ vrbis. Quo verbo simpliciter prolato certum est includi plenarias, & nõ plenarias: Ergo & regula, vnde illa exceptio facta fuit, etiam omnes aliã, tam non plenarias,

quàm plenarias videtur includere. Quia exceptio debet esse de regula, hoc est, de contentis sub significato verborum regula, secundum Dy. in rubr. de reg. iur. lib. 6. Bar. in. l. i. ff. eo. III. quòd districtè prohibet prædicari hoc anno alias indulgètijs, præter istas duntaxat: Ergo neque plenarias, neque non plenarias. Ponderandum enim videtur verbum, duntaxat, & verbū, præter istas. V. facit, quòd indulgentiæ concessæ, quo pleniores sunt, eo difficilius videntur tolli. Tum, quia maius præiudiciū fit, eas, quàm minus plenas, habèti. Tū, quia hic text. in illis verbis, plenarias etiam ad instar iobelei, significare videtur, quòd retro catis plenis non videretur reuocata plenissima, qualis est illa, quæ instar iobelei datur. VI. quòd per prædicta argumenta videtur addendum particula, etiam, inter verbum, singulas, & verbū, plenarias, vt sit sensus: Suspèdimus omnes, & singulas indulgentias, etiam plenarias.

2. H I S tamen non obstantibus † contrarium respondi, & quidem (mea sententia) verè. Quoniam primo verba, per quæ hic Sixtus, 4. suspendit indulgètijs, in effectu

sunt illa: Omnes, & singulas plenarias, et
 etiã ad instar iobelei suspendimus. At hæc
 solas plenarias includunt. Deinde quòd
 causa finalis constitutionis cessante, etiã 3
 ipsa constitutio cessare videtur. l. Adigere.
 §. Quãuis. ff. de iurepatro. c. Meminimus.
 c. Suggestum. cū ei annotat. per Panor. de
 appell. Sed causa principalis, quare suspen-
 duntur hoc anno indulgentiã, vt exprimi-
 tur in litera, est, ne fideles retrahantur à pe-
 regrinatione Romana ob facultatem, quã
 habent quærendi indulgentias domi. At
 hæc ratio cessat i aliis à plenarijs. Tū, quia
 illæ, vt plurimum, conceduntur de indulgē-
 tijs iniunctis: & ita nihil profunt non ha-
 bentibus iniunctas, vt in notab. ii. n. 12. dice-
 bam. Et horum de numero sumus ferè om-
 nes. Quoniam omnibus parvæ poenitentiæ
 de more iniunguntur. Tertio, quòd 4 [¶] verba
 posita in exequutione dispositionis nō am-
 pliãt illã, iuxta tex. singul. Clem. i. de præ-
 bend. in princi. quatenus habet, gratiã, per
 quam habenti vnam dignitatem concedi-
 tur altera simpliciter, nulla de cura facta
 mentione, non valere, si curã habebat an-
 nexam, etiamsi in literis super ea gratia cõ-

factis sit insertum, ne cura, si qua illis, vel
 alteri earum imminet, negligatur: Ergover
 sic. Districtius. huius Extrauag. cum solū
 respiciat executionem suspensionis hu
 ius Extrauag. non ampliat eam: Et ita om
 nium argumentorum pro altera parte nec
 notissimum clare tollitur. Ill. quod in
 secundo responso illius Clem. i. videtur ea
 sus similimus huic nostro ad hoc, quod ver
 sicul. Districtius. non ampliat suspensio
 nem superius factam. Habet enim illud se
 cundum responsum, quod mandatum de
 prouidendo alicui de dignitate ad quorū
 cunque dispositionem spectante non com
 prendit dignitatem electiuam, etiamsi
 in eod. inhibeatur eis, ad quorum disposi
 tionem dignitates pertinent, ne de vlla di
 gnitate, etiamsi sit electiua disponant. Hac
 ergo suspensio indulgentiarum plenariarū
 non extenditur ad non plenarias: propter
 ea quod in eius calce inhibeatur, ne vlla
 alia indulgentia prædicentur. Faciunt et
 tiam illa, quæ aiunt Pan. & Fel. in. c. Cum
 pro causa. de sententia excomuni. & Fel.
 in. c. Licet. col. 4. de for. comp. & in. c. In no
 stra. col. 14. de rescr. & Ias. in. l. Ius autem ci

nile. col. 2. ff. de iusti. & iur. & l. Qui Ro-
 ma. §. Duo fratres. col. 15. ff. de verb. oblig.
 & alij alibi. Adde nouet quod non habet S
 hæc clausula, nullas alias valere: sed quod
 nullæ aliæ prædicentur. Quod est diuer-
 sum, & diuersa ratio. Nam prædicatio pro-
 hiberi potest, non solum, eo quod non vale-
 ant: sed ne vulgus putet, eas tantum vale-
 re, vt ob eas omittat Romanas. V. quod
 Sixtus hic narrans causam suspēdendi in-
 dulgentias dixit, se, & Paulum concessisse
 diuersas indulgentias, & peccatorū remis-
 siones plenarias: et determinationem illā,
 plenarias, referēdo ad utrūque verbū præ-
 cedens, iuxta regulam. c. Secundo requiris.
 de appellatio. significat, concessionem ple-
 nariarum indulgentiarum à se, & à Paulo
 factam esse causam suspendendi: & ita nõ
 concessionem aliarum non plenariarum.
 Non obstat pro contraria parte citata.
 Non primum. Quia non dicit simpliciter
 diuersas indulgentias: sed diuersas indul-
 gentias, & remissiones peccatorum plena-
 rias. Vnde referendo verbum, plenarias, S
 positum in fine ad utrūque præcedens: sicut
 verbum, diuersas, positum in principio re-

fertur ad idem vtrūque sequens facit pro nobis, vt proximè argumentabar. Ad secundum respondeo, quòd verbum, aliarū, debet intelligi de plenarijs, propter arg. 2. pro nobis supra factum. Ad tertium dico, nihil aliud probare, quàm quòd per illā exceptionem excipiuntur plenariæ vrbs Romæ. Quod concedimus. Ad quartū dico, solutū esse in tertio, & quarto arg. pro nobis allatis: imò & in contrariam partē retortum. Ad quintum respondeo, id esse verum in dubio: & quando non militaret eadem, vel maior ratio tollendi maiorem indulgētiam, quàm minorem. At hic res clara est, & maior ratio est tollēdi plenas: quàm alias, vt palam est. Ad sextū quòd illa additio mera diuinatio, & contextus violatio est.

XXVI. Notab. quod indulgentia instar iobei est species plenæ. s. plenissima, &c.

SUMMARIA.
 Indulgentia instar iobei plenissima est.
 Instar alterius tale, quale alterum: & an pe-

3. *reac cum eo. n. 8.*

3. *Etiā, verbum implicat magis dubium.*

4. *Indulgentia ad instar aliarū, quod non expeditur, nisi, &c. ius exorbitans est: & an conscientia. n. 6.*

5. *Regula Cancell. que danda.*

7. *Gracia signata perfecta.*

9. *Indulgentiarum instar aliarum moderatio Paul. 3.*

XXVI. Principaliter noto illa verba: plenarias etiam ad instar iobelei. in. d. Extrauag. 4. in notab. 24. trāscripta, de poenit. ad hoc, † quod alia est indulgentia plenaria: alia instar iobelei. Sed hæc diuersitas non est rerum omnino separatarum: sed generis, & speciei. Quoniam plenaria est generis. Quia inter eam, & plenam nulla est differētia, nisi quod hæc est vox Latina: illa verò barbara, vt in not. 9. diximus, addēdo, quod diuiditur in tres species, plenam, pleniorē, & plenissimam: quas ibidem diffiniuimus. Indulgentia autem instar iobelei est species plene, nempe plenissima. Quia indulgētia instar iobelei idem

est, quod indulgentia instar indulgentiæ anni iobelei: & hæc videtur plenissima. Tū, quia citatio instar edicti prætorij in albo propositi tantum ligat, quantum edictum prætorium in albo propositum, Clementi. i. de iudi. † Et quod habet instar rei iudicata, virtutē habet rei iudicata, vt innuit .l. Instar. C. de iur. fisci. lib. io. Et priuilegia concessa vni Academiae instar priuilegiorum alterius, perinde valent, ac illius priuilegia, secundum Bal. receptum in .l. Omnia. C. de episcopis, & cleri. Et prærogatiua expectantium instar descriptorum tantum valet, quantum prærogatiua descriptorum: saltem contra alios, quam descriptos, vt præsupponit glō. regul. Cancel. iul. 2. parte vlti. fol. 4. vbi & in regul. io. fol. penult. quædam de his notatu digna dixit. Facit, quod indulgentia instar iobeleæ concessa est illa, quæ ad similitudinē illius conceditur. Id enim significat, instar, vt declarat Seruius super illo Vergilij: Instar mōtis æquum. &c. At hæc similitudo nō potest assignari in alio, quam in plenitudine: Ergo erit plena, vt iobelea: & per consequentione plenissima. Postremo facit hæc Extrauag.

quæ habet, plenarias etiam ad instar iobe-
 lei, non obscure significans, maiore esse ple-
 nariam instar iobelei, quam plenariã sim-
 plicem: cum dictio, etiã, † implicatiua sit
 casus maioris, & magis dubij, iuxta. l. Etiã.
 ff. de minor. & Clem. Religiosus. de procu-
 rat. & Clem. i. de testamen. & iuxta tradi-
 ta utrobique per Cardi. & Maria. de viuit.
 fol. 2. col. 3. Facit etiã, quod legatus missus
 cum potestate legati de latere habet pote-
 statem legati de latere, secundum Deci. con-
 sil. 149. col. 4. Ex quibus infertur primo,
 quod regul. Cancell. § 3. exorbitat à iure cõ-
 muni, quatenus statuit, † quod super indul-
 gentijs concessis ad instar aliarum nõ de-
 bent expediri bulle, nisi specificetur: & ita
 glo. ibidem dixit, speciale esse id in illis.
 Is enim tex. clarè probat, esse indulgentiã
 plenam instar iobelex concessam, sine in-
 dulgentiarum iobelearum alia explicatio-
 ne. Facit † etiam, quod illa regul. non est de
 dandis, secundum glo. eiusdem regul. Quia
 solam expeditionem literarũ respicit. iux-
 ta doctrinam Francisc. Pauni. in prælud.
 Extravag. Ioh. 22. col. 2. & Felin. in. c. Ex par-
 te. 1. de rescript. & Ludoui. in fine. q. 2. in

prooemio regulæ Cancellariæ. Quare si
 litteræ super indulgentijs ad instar expedi-
 direntur, sine alia expressione, validæ iu-
 dicarentur indulgentiæ in eis contentæ: li-
 cet peti posset bullarum correctio, vt Fran-
 cisc. Pavin. vbi supra, docet. Quæ tamē pe-
 titio cessaret, quando per cameram expedi-
 rētur. Quia regulæ expeditionem Cancel-
 lariæ respiciunt: & per camerā expediū-
 tur multa, quæ non per Cancellariam, vt
 glo. sentit in prædicta regul. & etiā in. 49.
 & 50. & fere in omnibus regulis non dandis.

6 II. infertur, † quod indulgentiæ datæ instar
 aliarum videntur valere in foro conscien-
 tiæ, etiam ante literarum expeditionē, at-
 tento iure cōmuni, non obstante illa regu-
 la, nisi aliquid noui adiecerit in suis Iulius
 tertius: quarum copia mihi nondum con-
 tigit, saltem quoad illa, quæ vero simile est
 Papam concessurum fuisse in specie. Quo-
 7 niam omnis gratia † simulac signatur, per
 festā est, & valet. c. Institutionis. 25. q. 2. &
 Clem. Dudum. §. Nos enim. de sepult. cum
 alijs, quæ in repet. c. Accepta. opposit. §. n.
 29. vtiliter dixi, & citavi. III. infertur, quod
 8 sublati † indulgentijs alicuius ecclesiæ, hos

pitalis, ordinis, vel societatis, non censerentur sublata indulgentiæ cōcessæ alij instar earū. Sicut priuilegia concessa Academia Aurelianensi instar priuilegioeū Tholossa noſcuntur non tollerētur: licet Academia Tholossina perderet sua, secundum Bald. receptum in l. Omnia, C. de episco. & cleri. col. 2. Quoniam eiusmodi indulgentiæ nō pendent ab alijs quoad conseruationē: sed quoad productionē. Quod alijs verbis obscurioribus id dixit Bald. ibidem distinguendo, an pendeāt in essendo, an in fiendo.

Illi intertur, quæstiōis esse hodie magna, an idem sit dicendum, † posteaquam Paulus tertius quandam moderationem promulgauit, qua motu proprio, saltē certas indulgentias instar aliarum concessas restrinxit: eamq; omnibus literis super fraternitate sacrosancti corporis Domini expediendis inseri iussit, vt quotidie inseruntur. Quam forte in fine huius repetitionis ad utilitatem communem inseram: & hanc quæstiōnē, si per tēpus licuerit, tangā.

XXVII. Notabile, quod potestas dispensandi, & commutandi uota dif

ferunt, & quod altera suspēsa, uel cō-
cessa: altera non suspenditur, uel con-
ceditur, &c.

SVMMARIA.

Voti dispensatio, & cōmutatio differūt, in quo
n. 2. et altera suspēsa, altera nō suspenditur.

3. nec altera cōcessa, altera cōceditur n. 4.

Quod malè aliquot cōfessarij aduertūt. n. 7.

5. Dispensandi actus adiosus, potestas non.

6. Argumentum à maiori negato ad minus
negatum, & ab equiparatis quando ualeat.

XXVII. Principaliter noto illud uerbum
commutandi .d. Extrauag. 4. in. 24. non
trāscripta, ad hoc, quod suspēsa, & uel data
potestate cōmutandi uota, nō cēsetur sus-
pēsa, uel data potestas super illis dispēsan-
di, neq; econtrario. Pro diuersis enim hic
ponuntur illæ duæ potestates: & à diuersis
non fit illatio. l. Papinianus exuli. ff. de ma-
nor. c. 2. de translat. prælat. Et lōge differūt
commutare uotum, & dispensare super eo,
ut sensit glo. uerb. Absolui. c. Quāto. de iure
iur. ubi latè probauimus, post utrūq; Tho-

in. 2. Sec. q. 88. art. 12. † ea præsertim ratione,
 quòd dispensatio materiã voti, & vinculũ
 tollit, arg. §. Nisi rigor, sub. c. Requiris. i. q. 7.
 Cõmutatio verò solũ mutat materiã eius:
 nõ autẽ tollit vinculũ. Et dispensatio fieri
 nõ potest, nisi ob impedimentũ voto adim-
 plendo repugnãs: cõmutatio autẽ sic, etiam
 ob bonitatẽ maiorẽ rei, in quã fit, vt elegan-
 ter declarat Tho. à Vio in. d. art. 12. & nos in
 d. c. Quãto. mōstrauimus.

Ex quo infertur, † quòd si hæc Extr. solũ
 suspēdisset facultatẽ cõmutandi, vt ipse sus-
 picatus fui, & dixi in quadã prælectione
 ob literã, quã habeo vitiatã, nõ fuisset sus-
 pēsa dispēlãdi potestas. Tũ, quia lōge sunt
 diuersã, vt dixi. Tũ, quia sicut cõcessio pote-
 statis dispēlãdi est fauorabilis, iuxta glo.
 sing. Clem. i. de offi. vicar. † licet ipsa dispē-
 latio, sicut actus dispēlãdi sit odiosus. c. 1.
 & 2. de filijs presb. lib. 6. Ita p cõtrariũ vide-
 tur odiosa sublatio ptãtis ad cõmutãdũ, vel
 dispēlãdũ, eo saltẽ respectu, quòd est cõtra-
 ria iuri cõmuni cõtẽto in regula. Decet. de
 reg. iur. lib. 6. et per cõsecutionẽ, de vna re
 ad aliã nõ esset extēdēda, arg. l. Cũ quidã. ff.
 de liber. & posth. & c. Odiã. de reg. iur. li. 6.

Hæc tamen ratio, quæ cuidam viro docto
placebat, non est necessaria. † Quoniam me-
tiam potestatum harum altera cōcessa, ni-
videtur concessa altera: licet concessio sit
favorabilis, & non restringibilis, per præ-
dicta.

Contra tamen hanc cōclusionem facit
quòd plus est dispensare, quàm commuta-
re, per supradicta: Ergo, si per hanc suspen-
sionem tollitur potestas commutandi, tol-
litur quoque potestas dispensandi. Quis
cui non licet minus, non debet quod plus
est licere, arg. c. Cui plus. de reg. iur. lib. 6.
l. Non debet. c. i. ff. eo. II. contra prædi-

cta facit, quòd † dispositum in vno æquipa-
ratorum, censetur dispositum in altero.
Et tantum. ff. de seruo corrupt. adiuncta
Si quis seruo. C. de furt. & est glo. penult.
c. Si postquã. de electio. lib. 6. putata singu-
à Panor. in. c. 1. col. 4. de mut. petitio. & alibi
alibi: quæ tamẽ similem habet in d. l. Si quis
seruo. & in. c. Miramur. de tempor. ordi-
tio. & in. c. De multa. §. In eadem. de præ-
ben. & in Clem. 1. verb. Sacerdotij, de offi-
vicarij: Ad horũ tamen prius respõde-
tũc demũ videri negari, quod est maius

cui negatur id, quod est minus, quando eadem ratio vtriusque negationem persuadet: alias nō, vt probat. c. i. de tornea. adiungit glo. & glo. recepta in. d. regul. Cui plus. In commutatione autem, & dispensatione voti non est eadem ratio. Tum, quia multi sunt, qui discernunt, an sit iusta causa dispensandi, qui nesciūt discernere rē iustā, in quā cōmutent. Tum, quia qui potestatem cōmutandi habet, potest arbitrari eleemosynas, in quas commutet, quasque sibi colligat: quod habens solum potestatem dispensandi nō potest. Itaque est, cui credi potest dispensatio, & non commutatio.

Ad posterius autem nego, commutationem, & dispensationē parificari à iure simpliciter, per supradicta.

Infertur, male facere multos confessorios, qui per literas Apostolicas, siue bullas solum potestatem cōmutandi vota facientes, soleant super eis dispensare, vel mutare votum de vna re bona in minus bonā. Quod fieri nequit, sine aliqua dispensatione, vt super. d. glo. d. c. Quanto. latius declaro.

7

XXVIII. Notabile, quod annus iobeleus suspendit quinque, quæ ampli-
antur octo modis, & angustantur
quinque, cū multis quotidianis illatis.

SUMMARIÆ

1. Iobeleus annus quinque suspendit, quæ ampliatur 8. modis. n. 2. & angustatur quinque, n. 3.
3. Facultas faciendi, & præceptum differunt.
4. Pape & Apost. Sedis, placitum differre.
5. Confratria à phratris græco, non à fraternitate.
6. Articulus mortis ab alio tempore differt.
7. Papa priuilegia etiam remuneratoria, vel pretio data interdum reuocat.
8. Incerta restituenda duplicia.
9. Cōfessariū deputādi potestas, sine facultate absoluēdi à reseruat. Pape hic nō suspensa.
10. Factum cum qualitate vetitum non vetatur sine illa, nec pulsus à maiori pellitur à minori. n. 11.
12. Argumentum à remoto genere ad speciem validum.

- 13 Indulgentijs, et alijs priuilegijs collegioru, vniuersitatu, &c. suspēsis, nō suspendi singulariter, nec habenti in confessionariū, et bullas. n. 20.
- 14 Vniuersitas, & ciuitas aliud, quā singularēs ciues, uel collegia.
- 15 Moritur nūquā vniuersitas, vt singularis.
- 16 Absoluendi à reseruatis episcopo facultas nō suspenditur hic, etiā à Papa facta. n. 7. nec absoluendi à reseruatis Papæ nūcio, prout est talis facta. n. 18.
- 19 Legatus est ordinarius extraordinariē.
- 20 Indultum edendi oua, lactantia, habendi alia, &c. hic non suspendi.
- 21 Lex non continet, quæ verba eius non continent, & quæ ad similia extendatur. n. 24.
- 22 Extendi non debet à iure exorbitans.
- 23 Intellectus nouus. c. Cum dilecta. de confir. & util. vel inutil. et Extr. Quæ admodū. n. 26.
- 24 Indulgentiarum suspensio Extr. Quæ admodum. etiam ad alios annos, quā iobelei extēdi, latē probatur, nec legi reuocata. n. 31.
- 25 sed coniicitur reuocata, vel modificata. n. 32.

- 28 *Beneplacitum Papæ, vel iudicis, ut durat.*
 29 *Iobeleum ante annum conditâ Extrauag.
 Quemadmodum, mensibus. 16.*
 30 *Indulgentiarum quasi prodigus Sixtus. 4.*
 33 *Iobeleum annum limitare omnes indulgen-
 tias, facultates, &c.*

XXVIII. Principaliter noto illa verba omnes, & singulas, & cætera, vsque ad verbum, suspendimus, ad hoc, quod quinque tantum [†] suspenduntur per hanc Extrauag. Primum indulgentiæ plenariæ. Secundum commutatio votorum. Tertium potestas dispensandi super eis. Quartum potestas dispensandi, vel componendi super malè ablati incertis, vel ea certo modo remittendi. Quintum potestas deputandi confessores, cum potestate absoluedi, etiam in casibus Apostolicæ Sedi reseruatis. Amplificatur autem suspensio horum quinque, & angustatur multis modis, qui ex litera colliguntur. Ampliatur quidem primo, ut procedat quocunque nomine vocentur, gratiæ in hoc factæ, siue facultates, siue cōcessionēs, siue indulta. Licet enim [†] alias concel-

si facultatis faciendi aliquid a præcepto
 faciendi illud plurimū differat, vt habetur
 in. c. Cum aliquibus. de rescript. lib. 6. &
 annotatur per Doctor. præsertim per Pa-
 nor. & Felin. in. c. Licet. de offic. ord. hic ta-
 men nihil refert. Licet item indulta, quæ
 frequenter ob remunerationem beneficij,
 vel obsequij præteriti, præsentis, vel futuri
 solent concedi, ab alijs liberaliter cōcessis
 differre soleant, iuxta ea, quæ Andr. Sicul.
 Aret. & Felin. scribūt in c. Nouit. de iudi.
 tamen quoad hoc nihil videntur differre.
 Secundo ampliatur, vt procedant, siue sint
 cōcessa ab ipso Sytso nomine proprio, vel
 nomine sedis Apostolicæ, quæ alias longe
 differunt, iuxta. c. Si gratiosa. de rescript.
 li. 6. & notata in c. Quoniã abbas. de offic.
 deleg. siue ab alio eorum autoritate: puta
 legato Apostolico, qui haberet potesta-
 tem dandi autoritate Apostolica faculta-
 te aliquibus faciendi aliquod prædictorū.
 Hoc enim etiam mihi comprehendūt illa
 verba: vel illius autoritate, arg. c. Hi qui,
 & c. Si apostolicæ Sedis. de præb. li. 6. licet
 etiam cōprehēdāt successores Sixti, vt in. 7
 ampliatione dicā. Tertio ampliatur prædi-

- Et horum suspensio etiam si concessa fuerint ad fouendum hospitalia per illa verba: quibuscunque ecclesijs, monasterijs, hospitalibus, & pijs locis. Quauis alias inter hospitalia, & alia beneficia differentia ponatur non minima, Clement. Per literas. de præbend. vel ad fauendum fraternitatibus, quæ per multa priuilegia eis priuatim concessa sunt valde munita.
- 5 Quas confratrias rectius appelles, [†] à verbo, phratria, quod conuenticulum, vel pagum eorum, qui vno puteo communi vituntur, significat: & non à voce, frater, vel fraternitas, secundum Bud. in .b. i. ff. de offic. quæstor. Quarto ampliatur, vt comprehendat tam perpetua, quàm temporaria: licet inter ea in alijs dispositionibus magna soleat esse differentia cap. final. de rescript. lib. 6. Clemēt. i. de offic. vicar. ad iuncto cap. Cum ex eo. de electio. lib. 6.
- 6 Quinto ampliatur, vt comprehendat omnia prædicta, siue data sint, [†] vt in articulo tantum mortis profint, siue etiam, vt alio tempore vitæ: licet in his alias magna soleat esse differentia, iuxta capit. Si quis suadente. 17. q. 4. & tradita per nos in. c.

primo, in princip. n. 73. de poenitē. dist. 6.
 Sexto ampliatur, vt comprehendat omnia
 indulta quouis modo, aut quauis cau-
 sa quomodolibet concessa, † & per con-
 sequutionem, mea sententia, etiam con-
 cessa ob remunerationem: licet secundum
 And. Sicul. Aretin. & Felin. in. c. Nouit. de
 iud. reuocari nequeant regulariter, postea-
 quam sunt accepta. Illa item, quæ precio
 aliquo interueniente, siue nomine compo-
 sitionis, siue alio fuerint concessa: licet regu-
 lariter reuocari nequeant, secundum Bal-
 dum in. l. Qui se patris. col. ii. C. vnde liber.
 & Deci. conf. 292. col. 3. Omnia enim hæc ar-
 bitror esse suspensa. Quoniã iusta de cau-
 sa possunt ea tolli, quanto magis suspendi,
 secundum prædictos. Sicut & princeps, li-
 cet regulariter contra suum cōtractum ve-
 nire nequeat, iuxta cap. i. de probat. potest
 tamen iusta de causa, secundum omnes,
 præsertim Baldum in. l. final. ff. de senat.
 & Felin. in. d. c. i. n. 6. de probat. Faciūt an-
 notata in. c. Quæ in ecclesiarū. de constit.
 Causam autem id faciendi iustam in pro-
 posito nostro interuenire nemo est, qui ne-
 get. Septimo ampliatur, vt cōprehendat tā

concedenda, quã cõcessa, licet regulariter
 Iex solũ futura respicere, soleat. c. 2. & c. fi.
 de constit. Octauo ampliatur, vt hæc sus-
 pensio non solum durauerit durante vita
 Sixti: sed etiam postea. Quoniam nõ sus-
 pendit solum vsque ad beneplacitum suũ:
 sed etiam vsque ad beneplacitũ Sedis Apo-
 stolice. Et constat quod licet beneplacitum
 Roma. ponti. cesset morte ipsius: non tamẽ
 beneplacitum Sedis Apostolicæ, vt est tex.
 omnium totius iuris optimus, reddens ra-
 tionẽ huius, in. c. Si gratiosa. de refer. lib. 6.

Angustatur autem, & restringitur sus-
 pensio prædicta, vt non comprehendat in-
 dulgentias, quæ non sunt plenæ, siue plena-
 riæ, per ea quæ dicta sunt in notab. 25. Secũ-
 do angustatur, † ne comprehendat faculta-
 tem remittendi, dispensandi, componendi
 super rebus incertis restituendis non male,
 neq; illicito modo ablati. Quoniã alia sũt
 incerta restituenda malo, & illicito modo
 quæ sita: aliabene, vel licito modo habita, vt
 in not. 2. c. Cũ sit. 2. de iudæis ostẽdo. Et solũ
 hic suspeditur † facultas dispensandi super
 male ablati, & illicito modo quæ sitis. Ter-
 tio angustatur, ne cõprehẽdat facultatẽ de

putandi cōfessarios, sine potestate absoluēdi
 in casibus Sedi Apostol. reseruatis. Tū quia
 hic tantum suspenditur facultas deputādi
 confessarios cum illa potestate: & aliud est
 hoc, & aliud facultas deputādi, sine illa. Et
 hæc suspensio, quæ est odiosa, quia cōtra re-
 gulam. c. Decet. de regul. iur. lib. 6. nō debet
 extendi de alio ad aliud, præsertim, vbi nō
 est eadē ratio, vt hic, arg. c. Odiā. de regul.
 iur. li. 6. l. Cum, quidam. ff. de liber. & posth. 10
 ¶ Tum, quia cui prohibetur factum quali-
 ficatum, non censetur ob id prohibitum fa-
 ctum simpliciter: vt prohibitus ius dicere
 extra territorium, vel diebus feriatis, aut
 locis sacris, non est prohibitus ius dicere. l.
 final. ff. de iuris. omni iud. c. 2. de cōstit. li. 6.
 c. final. de fer. c. Decet. de imuni. eccles. li. 6. 3
 Neque repulsus a petitione, qua peteret, ali-
 quid actione reuēdicationis: eo quod esset
 factus dominus eius, per traditionē Gaij,
 censetur repulsus a petitione, qua pete-
 ret idem, quasi suum actione publiciana
 quæsitā ei, per illam traditionem, secundū
 Cyn. receptū, in. l. 2. C. de probat. arg. illius
 legis. Neque repulsus ab accusatione adul-
 terij cum Titio facti, repellitur ab accusan-

do adulterij cū alio admissi. l. Denuntiaste. §. Quid tamen. ff. de adult. Neque repulsus ab accusatione percussione cum sanguinis effusione, aut cum armis videtur repulsus ab accusando percussione simpliciter proposita, secundum mentem Cyn. vbi supra: & mentem Bartol. in. d. §. Quid tamē.

11 Denique repulsus à maiori non censetur repulsus à minori. c. Cum in cunctis. de electio. in princi. & §. Inferiora. Clem. Generalem. de ætat. & qual. c. 1. & 2. de fil. presb. lib. 6. Ergo prohibitus, repulsus, & suspensus à potestate deputandi confessarios, cū facultate absoluēdi à reseruatis Papæ, quæ est factum qualitate grandi qualificatum, & maius, quàm factum sine illa, per se sumptum, nō censetur repulsus, suspensus, prohibitusue à facultate deputandi confessarios, sine illa. Tum, quia licet à quoēque remouetur genus, quælibet eius species remota videtur, iuxta. l. Si causa cognita. cū glo. penult. C. de trāsactio. c. fin. de pact. & tradita per Bald. in. l. Conuēticolā. col. 2. C. de epis. & cleri. Nō tamen à quo remouetur species, remouetur genus. c. Quæadmodū. de iurciur. §. 1. Licet enim. consequatur:

Non est animal: Ergo nō est homo. Non tamē cōsequitur: Nō est homo: Ergo non est animal. Cū igitur hic remoueat species, & nō genus, sequitur, quōd ea remota non cōsequitur remotū genus. Et ita, quōd licet, si simpliciter suspēsa fuisset potestas deputādi cōfessarios, suspēsa fuisset potestas deputandi eos, cū illa, vel illa facultate: Nō tñ suspēsa potestate deputādi cū illa vel illa facultate cōsequitur suspēsa potestas deputādi cū alia.

Quarto angustatur, ne comprehendat facultates alias, quā a sede Apostolica, vel eius auctoritate concessas. Sixtus enim hic solum suspendit facultates concessas a se, vel a Sede Apostolica, vel eius auctoritate: non ergo alio modo concessas, arg. prædict. in. 3. restrict. Quinto angustatur, ne comprehendat facultates singularibus personis concessas. Quoniā hic solū suspenduntur concessæ ecclesijs, monasterijs, hospitalibus, pijs locis, & vniuersitatibus, & fraternitatibus, siue cōfratris: at nihil horū est singularis persona. Si enim aliquod horum esset singularis persona, maximē esset vniuersitas, vel fraternitas, quæ ex personis cōstāt: sed hoc est falsū: quia aliud est vniuersitas,

& collegium: & aliud singuli collegij, vel
 vniuersitatis, vt elegāter dixit Ludouic. Ro-
 ma. cōsil. 400. Queritur. Libertus enim col-
 legij, vel vniuersitatis non est singularum
 personarum eius. l. Sed si hæc. §. Qui manu-
 mittitur. ff. de in ius vocan. c. Episcopus. §.
 Qui manumittitur. 12. q. 2. Nec bona vni-
 uersitatis sunt bona singulorum. l. In tan-
 tum. §. Vniuersitatis. ff. de rer. diuis. Et ali-
 ud est ciuis, & aliud ciuitas, vt probat. §. l.
 Conuenticula. alias. Conuenticulas. mea-
 sententia, vitiose. de pac. iur. firmat. in v-
 sib. feud. Et pacta conuenta inter regē Un-
 gariæ, & communitatem Venetorum non
 constringunt ciues Venetos singulos, vt
 pulchrè consuluit Petrus ab Ancharr. con-
 sil. 204. Et interdicta i ciuitate, non censentur
 interdicti ciues: qui extra illā ciuitatē
 sacra audire possunt. c. Si sententia. de sen-
 ten. excōmunic. lib. 6. Et licet interdictum
 populo, singuli de populo censeantur interd-
 dicti, per illud cap. id tamen non est ideo,
 quia singuli de populo sint populus: sed
 quia alioqui id interdictum esset inane,
 vt contextus ipse habet. Sicut & interd-
 cta ciuitate censentur interdicta suburbia.

c. Si ciuitas. eod. tit. lib. 6. non quia suburbia
sint pars vrbis: sed ne id interdictū sit ina-
ne. Cum ergo suspensio facultatum colle-
gijs concessa non sit futura inanis, licet fa-
cultates singularibus concessæ non censeā-
tur suspensæ, cōsequitur propositū. s. quod
priuilegia, de quibus hic, cōcessa collegijs,
& vniuersitatibus licet suspēdantur: nō ta-
men censebuntur suspensa concessa singu-
laribus illorum collegiorum. Faciunt mul-
ta, quæ adduxit Felin. in. c. Eam te. de ref-
cript. n. 14. probantia aliud esse capitulum,
aliud singulos capituli: & Deci. consil. 286.
Vissis. Stringit illud Ioan. And. in. c. Per in-
quisitionem. de electio. s. pendente inqui-
sitione super delicto contra collegium, vel
capitulum, posse promoueri singulos eius,
si non erant in inquisitione nominati. Cur
ergo suspensio facultatis collegij collega-
rum facultates suspendet? Adde, quod inhi-
bita vniuersitate ne conferat beneficiū ali-
quod, non censebuntur inhibiti singulares e-
ius, arg. c. Cum in illis. §. final. de præbend.
lib. 6. Denique facit, quod non est tanta ra-
tio suspendendi facultates concessas singu-
lis, sicut concessas collegijs, & vniuersitati

- 15 bus. † Quoniam ob singularium facultates pauciores, & breviori tempore retrahentur ab adeunda Roma ob iobeleum, quam ob collegiorum, & vniuersitatum facultates. Quandoquidē singuli pauciores sunt, & moriantur; vniuersi verò plures, & sunt perpetui. l. Proponebatur. ff. de iud. & .7. q. 1. c. Denique. vbi glo. Ex hoc notabili amplificato, & angustato, vt supra, infertur primo, rectē me respondisse hoc anno eum, cui erat facultas deputandi confessarios, etiam cum facultate absoluedi à reseruatīs Papæ, posse deputare hoc anno confessarios, sine illa, per dicta in tertia restrictione. II. infertur, rectē me respondisse, † facultates, quas multi habent absoluendi à peccatis episcopis reseruatīs, factas ab ipsis episcopis, vel à legatis Papæ non suspendi: quia non sunt autoritate Apostolica factæ, † neque factæ ab ipso Papa: quia non sunt de reseruatīs Papæ. III. item rectē me respondisse † facultates, quas nūcius Apostol. quatenus est legatus, fecit, etiam de reseruatīs Papæ: qualis est absolutio ab excomunicacione. c. Si quis suadente. 17. q. 4, à qua ipse absoluere

potest. c. Excommunicatis. de offic. legat.
 & c. Ad eminentiã. de sentent. excommu-
 nic. non suspendi: quia & illæ conceduntur
 autoritate ordinaria, arg. c. Hi qui. & c. Si
 Apostolicæ Sedis de præbend. lib. 6. Quia
 licet legatus [†] autoritate Apostolica sit ef-
 fectus legatus: ea tamen, quæ facit, vt lega-
 tus autoritate ordinaria facit: quia est or-
 dinarius. c. 2. de offic. legat. lib. 6. quamvis
 extraordinario modo inductus, iuxta glo.
 singul. Clement. 2. de offic. ordin. Faculta-
 tes autem datas ab eo virtute specialium
 facultatum à Papa ei concessarum essent
 suspensæ. Quia illæ autoritate Sedis Apo-
 stolicæ dantur: & ita in dicta Extrauagan.
 comprehenduntur, vt in ampliacione secū-
 da diximus. III. inferitur, verum [†] esse
 id, quod interrogatus satis superque cun-
 ctabundus tandem multis respondi. Nem-
 pe, diplomata illa, quæ vocant confessiona-
 lia singularibus personis concessa, non esse
 suspensæ quoad hæc quinque, neq; quoad ali-
 quod eorū, quominus vti possint personæ
 in eis expressæ, vel expressæ ante hunc an-
 num per expressas in eis habentes ad id
 facultatem: Imò neque bullas redẽptionis

19

20

21

22

Si
uere

captiuorū, misericordiæ, cruciatæ, vel aliæ
 similes ante hūc annum acceptæ. Quoniã
 primo & irrefragabiliter per hanc Extra-
 uag. non suspenditur aliquid horū quinque
 singularibus personis concessum, vt in. s. re-
 strictione probatum est: At per confessio-
 nalia, & bullas prædictas hæc quinque, vel
 aliquod eorum singularibus personis con-
 cedūtur: Ergo per hanc Extrauag. ea non
 sunt suspensa. Secundo facit, quod nihil re-
 fert an Papa immediate, & absolute conce-
 dat alicui aliquid, vel mediate, & sub cōdi-
 tione ad vtendum eo post adimpletã con-
 ditionem, & mediatam cōcessionem. c. Si
 pro te. de rescript. lib. 6. & gl. memorabilis
 magna. c. Si soli. de concess. præb. eo. lib. &
 c. Si Apostolice. de præb. lib. 6. Sed in. 4. re-
 strictione late est conclusum nihil eorum,
 quæ papa singularibus personis absolute,
 & immediate concessisset, per hanc Extr.
 suspendi: Ergo neq; quicquã eorū, quæ me-
 diate per alium, vel sub aliqua cōditione
 cōcessisset. At omnibus prædictis, vel im-
 mediate & absolute Papa cōcessit, vel me-
 diate, & sub conditione, que ante hunc an-
 num fuit adimpleta: Ergo cōcessa eis ab eo

per hanc Extrauag. non suspenduntur.

V. infertur, non suspendi per hanc Extrauagā. facultatem edendi oua, & ex lacte confecta, quæ vulgus, lacticia, Celsus vero lib. 2. cap. 28. lactantia appellat, in per vigilijs festorū, & in quadragesima, neq; facultatem habēdi altare portatile: neque facultatem audiendi missam tēpore interdicti: neque facultatem accipiēdi coenaculum, quam collationem, vocamus, paulo ampliolem solita. neque aliqua alia, præter hæc quinque. Primo quidem, † quod cui verba legis non conueniunt, neque decisio conuenire potest. l. 4. §. Toties. ff. de dāno infect. & ibi annotauit Bart. & Paulus. c. Indemnitatibus. §. Supradicta. de electio. lib. 6. quod iuris optimū dixit Felin. in. c. Nonnulli. col. 31. de rescript. Deinde, quod exceptio firmat regulam. c. Quoniam. de coniugio. leprof. c. Dominus. 32. q. 7. l. Que situm. §. Denique alias. Idem respondit. ff. de fund. instru. Ad hæc, quod gloss. memorab. verbo. Inquisitionis. c. In fidei fauore. de electio lib. 6. habet, quod c. Illud permit tens, vt in causa inquisitionis hæreicos testes alioqui non idonei admittantur, non

23 habet locum in accusatione eiusdem criminis. Et glo. celebris, & singularis, secundum aliquos. c. Quæ à iure. de reg. iur. lib. 6. quæ tamen similem habet in. c. Constitutione de regul. lib. 6. & in Clemen. Dudum. de sepult. verb. De iure: habet prædicta Clemen. Dudum, quæ loquitur de prædicatoribus, & minor. non esse locum in Carmelitis, & heremitis. S. August. Quod intelligendum est attento iure. Quauis hodie per privilegia peculiaris sit locus, vt annotauit Cardinal. in. d. Clem. Dudum. versic. Ab olim. q. 8. Et tex. qui confirmat has glossas in. d. c. Constitutionem. de regul. lib. 6. adiuncta glo. habet: constitutioni, quæ infirmitatem professionem prædicatorum, & minorum ante certum tempus factam, non esse locum in alijs mendicantium ordinibus. Et Ludo. Roma. consil. 337. col. pen. dixit, quod ex tante regula, quod omnis expectans publice intra certum tempus acceptationem beneficij in ecclesia, cuius est illud, præter Romæ morantes, quibus permittitur publicare in audientia cōtradictarum curiæ Romanæ nõ satisfacit is, qui publicat eam in audientia concilij generalis alibi coacti.

Facit, quod adēpta vna re legata, non cen-
setur adēpta alia, nisi essent indiuisibiliter
annexa. l. i. adiuncta glo. ff. de adim. legat.
Et quod adēptio totius, vel partis faculta-
tis cōcessa à principe odiosa videtur: & cō-
tra c. Decet. de reg. iur. lib. 6. Deniq; facit,
quod ratio suspēdēdi hęc quinq; nō suadet
aliorū suspēsiōnē. Nā ratio suspēdēdi hęc
fuit, ne Christi fideles à visitatione eccle-
siarū Romanæ vr̄bis, & ab agnitione Papæ
in ecclesiæ Christianæ principē retraherē-
tur. Et singula horū quinq; habēt aliquatā
vim notabile retrahendi ab hac peregrina-
tione, quantā cætera nō habēt. VI. infer-
tur ex hoc proximē dicto, nō ob stare huic
corollario, quod casus exceptus à regula ob-
rationis similitudinē extenditur. c. Cū di-
lecta. de cōfir. vtil. vel inutil. etiā si casui ex-
cepto adderetur dictio exclusiua, tantū, vel
solum. l. His solis. C. de reuoc. donat. adiun-
ctā glo. facit. §. Aliud quoque capitulū. Au-
then. Vt cū. de appel. agnos. collat. s. & Au-
thē. Nō liceat. C. de liber. præter. adiuncto
dicto Guliel. de Cun. cū his, quæ latē addit
loh. Lup. in repet. rubr. §. 16. n. s. de donat.
inter vir. & vxor. Imò & statutū conforme

iuricomuni loquens de vno casu extenditur ad alium ei simile, per. c. Ad audientiam. de cleri. non residenti. vbi hoc annotauit Panor. Infertur, inquam, ex ratione predicta non obstare hoc corollario predicto: quia non est eadem ratio de alijs. Responderi etiam posset noue [†] adductis in argumento locum esse, quando legislator ideo de aliquibus expressit: quia vel erant frequentiora: vel quia tunc alia verisimiliter non occurrerunt: In casu autem nostro videbat Papa p diplomata Apostolica passim concedi alias multas facultates vltra has quinque hic expressas: E quibus tamen solas has easdemq; restrictas, quas suspenderet, delegit, aperte per id significans: nolle se alias suspendere. Quæ noua cõsideratio plurimum iuuat ad soluenda contraria, que opponi solent dicto cap. Cum dilecta. & ad nouam eius declarationem. VII. inferri [†] videri potest alicui id, quod quidam doctor doctus respondebat. f. per hanc Extr. solum suspensas gratias Sixti: non autem aliorum põtificum Roma. prædecessorũ, vel successorum suorũ. Quoniam de solis suis tantũ loqui videtur ibi: a nobis, vel ead.

Sede, &c. Sed contrarium videtur verius:
Tum, quia superius narrauit se moueri ad
hanc suspensionem faciendam ob effusio-
nem gratiarum a se, Paulo, & ab alijs præ-
decessoribus suis concessam. Tum, quia nõ
solum dicit a nobis: sed etiam ab eadẽ sede.
Et non solum ab eadẽ Sede: sed etiam, vel
eius authoritate. Et non solum ait, cõcessa:
sed etiam concedẽda. Sic enim habet: A no-
bis, vel ead. Sede vel illius authoritate con-
cessa, vel in posterum forsitam concedẽda.
Omnes autem gratiæ huiusmodi quorun-
cunque Romã. Ponti. sunt gratiæ cõcessæ,
vel concedendæ a Syxto, vel a Sede aposto-
lica, vel authoritate eius. Omnia enim quæ
Roma. Ponti. facit, vt Roma. Põti. licet nõ
faciat nomine. S. Apostol. authoritate ta-
men eius facit. Nam etiã in casu illiusmet
c. Si gratiosæ. facultas retinendi beneficiũ
facta episcopo promotõ a Rom. Ponti. ad
beneplacitum suum: licet dici posset perso-
nalis, & nõ facta ab ipsa sede: sed præfecto
ipsi sedi: Tamen nemo negare potest illam
esse factam authoritate ipsius Sedis: Ergo
omnes huiusmodi gratiæ factæ a Sixto, &
prædecessoribus, & successoribus eius veredi

centur facta a Sixto, vel ab ead. Sede, vel eius autoritate. Quod, mea quidem sententia, firmiter probatum est. VIII. inferri videtur conclusio mirabilis. scilicet omnes indulgentias plenarias, & alia quatuor hic expressa non solum esse suspensa, quoad annum iohanneum: sed etiam quoad omne aliud tempus. Primo quidem, quod per hanc Extravag. facta fuit suspensio eorum usque ad beneplacitum Sed. Apost. quod constat durare usque ad expressam reuocationem, nec morte Papae expirare. c. Si gratiosa. de rescript. lib. 6. Et licet de morte Sixti constet: nullibi tamen constat de reuocatione ab eo facta. II. quod licet poena successiva, sine praefinitione temporis apposita decennio finiatur regulariter, per tex. singul. l. Sine praefinitione. ff. de poen. non tamen, quando imponitur usque ad beneplacitam iudicantis. Quia tunc durat, usque ad mortem, vel usque ad expressam reuocationem eius: & minus cum imponitur usque ad beneplacitum officij, cuius ratione iudicatur. Quia tunc durat usque ad reuocationem expressam, nec morte imponentis finitur, secundum Bart. in l. Centessimis. §. fin. ff. de verb. coniter rece

ptum, qui per d. c. Si gratiosa. ait, quod exilium, vel relegatio facta vsque ad beneplacitum iudicis relegantis, vel exulem faciētis, morte illius reuocatur: & facta vsq; ad beneplacitum officij sui non reuocatur, per eius mortē: minus ergo suspētio hęc facta a Sixto non solū vsque ad beneplacitū suū: sed etiam. S. Apostolicæ non fuit reuocata per mortē Sixti. At de alia reuocatione expressa nullibi constat: Ergo. III. quod hęc Extrauag. nullū verbū habet, quo significetur, hanc suspensionē solum fuisse factam pro āno iobeleo tantum. Quia simpliciter facta fuit vsque ad beneplacitū suspendentis, & S. Apostol. III. & neruose quidē, qđ vel oportet concedere nihil suspendi, per hanc Extrauag. hoc anno iobeleo, vel suspendi etiā alijs annis. Nam aut reuocata est hęc Extr. aut non. Si est reuocata nihil suspendit hoc anno: si non est reuocata suspendit etiā alijs annis: Ergo cum omnes dicamus per hanc Extrauag. suspensa esse hoc anno iobeleo omnia illa quinque hic expressa: consequitur suspensa etiam esse quoad alios ānos. V. quod nihiliuat respōdere, quod mens Sixti fuit solū suspendere

quoad annū iobeletū tantū: eo quod tantum
 videtur voluisse præcauere, ne eo anno cei-
 sarent fideles a visitanda Roma: teo quod
 hæc quinque in suis terris, vel prope eas in-
 uenirēt. Non, inquam, hoc iuuat. Quoniā
 spes certa habēdi hæc quinque paulo ante
 initium anni iobeletū, & statim post finem
 eius plurimū retrahit homines ab adeūda
 Roma, vt palam est. Multi enim, qui nō a-
 dierūt hoc anno adijssent Romā, si aliquot
 annis ante hūc nullam potuissēt acquirere
 indulgentiam plenariam, neque aliquot a-
 lijs post eum lapsuris quærere possent, vt
 palā est. VI. quia hæc Extrauag. facta fuit
 ante annum iobeletū. s. cal. Septem. anni
 1543. & ita sedecim mensibus ante annū
 iobeletū, qui fuit anno. 1575. vt ex eius fi-
 ne apparet: et nemo diceret, per ea nō fuisse
 suspensa hæc quinque ante initium anni io-
 beletū: ergo pari ratione confiteri debet sus-
 pensa mansisse post illū annū, vsque ad re-
 uocationē: Ergo propositum. VII. adiutiat
 nos, quod autor compēdij priuil. ordin. in
 verb. indulgētia ait, in quadam tabula an-
 tiqua contineri, quod. d. Syxtus. 4. ad pre-
 ces cuiusdam fratris indulsit, ne qui yadūt

ad consequendas indulgentias suspensas, ignorantibus eas esse suspensas, in censuras illas incurrant. Per quod etiā significatur quod hæc suspensio etiā post annū iobeleū durasset. VIII. facit quod Syxtus [†] omnium iudicio fuit nimius in concedendis indulgentijs. Quod etiam ipsemet significat in. d. extrauag. versic. Verū. ibi: Ne propter indulgentiarum a nobis. &c. concessarum huiusmodi effusionem, arg. glo. in verbo. Effusione. c. Cum illorū. de sent. exc. &c. Reuertimini. 16. q. 1. Et in extr. Et si dominicæ. ibi: ob multitudinem facultatum per nos & auctoritatem nostram concessarum. Et ideo hac occasione accepta voluit forte mederi suæ prodigalitati: quod & fecit.

HUNC articulum propter [†] eius difficultatem, & periculum ex eius solutione imminens nec in cathedra publice, necque extra eā priuatim hactenus proposui: nec decidissem antequā id lucis, quod Roma expecto mihi aduenisset: nisi quia iam declinat annus iobeleus, & tota fere relectio hæc est impressa, & instare incipiūt prælectiones in sequētis anni, quibus oeciū amplius vacandi huic rei tolletur. Quod

autem iuri consonatius esse nunc occurrit
 est primū quidem, per hanc extrauag. factam
 etiam fuisse suspensionem omnium horū
 quinque, nō solum quoad annum iobeleū:
 sed etiam quoad omnes alios, vt argumētari
 prædicta irrefragabiliter probant. Secūdo
 eam durasse donec expresse reuocaretur,
 vt etiam argumenta probant. Tertio nul-
 libi me vnquam vidisse, legisse, neque au-
 disse vllam huius suspensionis reuocatio-
 nem expressam: mirarique me plurimū,
 quod nec Francisc. Pavi. qui illam prodidit,
 neq; aliquis alius, quē viderim, ea de re vl-
 lam mentionem faciat. Quarto cōiicere
 me tamen eam ab eod. Sixto reuocatā, vel
 saltem modificatā fuisse. Quoniam Extra-
 sequens: Et si dominicæ. que est eiusdē Six-
 ti, & facta anno. 1578. & ita quinque annis
 post. d. Extraua. Quemadmodū. clare præ-
 supponit multos potuisse absolui etiā in ca-
 sibus Apost. S. reseruatis, & etiā quærere in-
 dulgētias plenarias virtute suarum gratia-
 rū. Quod fieri non posset, nisi prædicta sus-
 pensio, vel sublata, vel modificata fuisset.
 Et ne dicas id verificari posse ī gratijs, quæ
 singularibus personis concessit, quas nō es-

se hoc anno suspēsas supra in §. restrictiōe probauimus, considera, quod. d. Extrauag. Et si dominicæ. non solū præsupponit hoc in gratijs singularibus concessis: sed etiam in concessis capitulis, collegijs, cōuētibus, hospitalibus, &c. ut in ea patet. Quinto certum esse, quod si suspēsis prædicta indulta per. d. Extrauag. penitus reuocata fuisset per eam, nihil suspēderetur hoc anno iobeleo, neque aliquo alio, ut argumenta superius facta efficaciter probant. Sexto loco arbitrari me suspensionem illam modificatā fuisse postea, per eundem Sixtū, ne haberet effectum, nisi quoad annum iobeleum. Tū, quia non consonat rationi, ut eam quantū ad illum annum reuocaret. Tum, quia constare videtur, quod reuocauit quoad aliquod tempus: & nullum videtur negotio conuenientius, quam prædictum. Tum, quia anno superiore Paulus. 3. antequam moreretur præclaro ordini societatis IESV concessit, ut vno die singulis annis per eos eligendo, in eorum collegio Conuenticæ acquireretur indulgentia plena, excepto tamen anno iobeleo, per quod significatur, suspensionem hanc modificatam.

fuisse quoad annum iobeleum. In hac igitur opinione sum, & ero, donec plus lucis mihi Roma deferatur, vel aliunde hauriam, idque si hoc mense Septembris, superuenerit scribam, super. d. Extrauagat. Et si dominicæ. cuius tenorem sub finem, cum aliquot scholijs subiiciam.

33 IX. inferri videtur ^Tverum item esse id quod sepe hoc anno respondi. s. omnes facultates, ecclesijs, monasterijs & ordinibus & cæteris, in. d. Extranag. Quæadmodū. expressis datas, etiam post illam, etiã cū clausulis derogatorijs, & derogatoriarū derogatorijs, limitandas esse per dictam Extr. ne locum habeant anno iobeleo: & quaquã scio longum hic aperiri disputandi cāpum, & dexterum disputatorem facile posse vtramque partem defendere in hanc tamen procliuior sum ob tantã iobelei anni celebritatem, & maximã, quæ ad eum suscipiendum mouet, æquitatem, & ob mentē d. Rom. Pon. qui eum post Bonif. 8. cum exquisitis cæremonijs, parique pompa, summaq; deuotione peregrinorū & Romanorum omnium celebrarūt, & coluerunt representantes per id toti orbi Christiano qua

dā tenus aditum gloriæ cælestis, aduētūq;
regni Dei, quod a patre cælesti frequentis-
sime petitum nobis omnibus tandem ad-
ueniat. Amen.

XXIX. notab. quod incerta male
ablata potest Papa remittere, dispē-
sare, & componere: & quando, &
quatenus sunt tuti. &c.

SUMMARIA.

1. Papa dispendit, remittit, & componit incer-
ta: quia sumus dispensator. n. 2. Quia Chri-
sti vicarius, & non Petri. n. 3.
4. Restituere debentes per remissionem, & cō-
positionē quatenus tuti, et quæ sunt incerta.

XXIX. Noto illa verba: super male a-
blatis incertis, aut per vsurariam prauita-
tem, vel alium illicitū modum extortis dis-
pēfandi, aut illa sub certis modis, & forma
remittendi: ad hoc, quod super male abla-
tis incertis † triplicem potestaté, & habet
papa & dare potest. s. dispensandi, compo-

nendi, & remittēdi. Dispensandi quidem,
 quod potest ea impendere. Componendi,
 quod potest super eis transigere: Remittē
 di vero, quod potest ea cōdonare. Pro quo
 facit, quod ipse habet plenitudinē potesta-
 tis. c. Ad honorē. de auth. & usu. c. Qui scit.
 2. q. 6. Ipse est pater patrū, & cōcurrit cū oī
 bus prælatis in iurisdictione, secūdu Bald.
 in. c. i. col. i. qui feud. dar. poss. Ipse primus,
 & maximus omniū prælatorū, secūdu Tho
 mā cōtra error. Græcor. c. 55. † Est summus
 rerū ecclesiæ, & pauperum gubernator, &
 distributor secūdu card. S. Sixti in. c. Si res.
 14. q. 5. art. i. & Diu. Anton. 2. part. tit. 2. c. 6.
 versus finem. Quia Christus est dominus
 omniū rerū ecclesiæ. c. Cum secūdu aposto
 lum. de præb. c. Cū ex eo. de electio. lib. 6. &
 tenet Innocē. in. c. Cum super. de caus. pos
 sess. quem late sequuti fuimus in. d. c. Cum
 secundum. † & Papa est eius summus vica
 rius, & Petri successor. c. i. de homicid. li. 6.
 c. Quanto. & c. Licet. de translat. præl. at.
 Quāuis enim in. c. Ego Ludouicus. 63. dist.
 & c. Constantinus. 96. dist. & c. Quoties. 1.
 q. 7. appelletur vicarius Petri: tamen ea ap
 pellatio est impropria, vel ita intelligēda,

quod exercet eādem vicariam, quā Petrus, ut gl. singularis in verbo: Vicariū. Cle. i. de iure iur. dixit. Cum igitur Christus possit hæc tria facere, eadem quoque Papa poterit. Ex quibus† inferri videtur eos, qui sup. 4 incertis male ablati cum Papa, vel cōmissarijs eius compositionē, vel transactionē fecerunt: eos item, qui remissionem eorū ab eis acceperūt, tutos esse. Quod cum multis alijs huc pertinētibus, & diffinitione incertorū, et corollarijs ex ea illatis, ne nemiū relectio crescat, mitto in cōmentum. c. Cū sit. de Iudæ. Quod cum repeti. cap. Ita quorundā. eiusd. tit. sub prælo est.

*XXX. Notabil. quod concessio-
num indulgentiæ plenariæ variæ sunt
formæ, & de ea, quæ conceditur in ar-
ticulo mortis multa quotidiana.*

SUMMARIA.

*1. Indulgentiarum formæ variæ, & quæ cōis
eius, quæ datur pro articulo mortis. n. 7.*

2. Sepulcrū Dñi nemo, sine licentia Papæ, visat.

3 *Articulus mortis presumptus nō verus hic dicitur, nisi aliud exprimat. n. 5.*

4 *Vnctio extrema finem vitæ presumptum tantum requirit.*

6 *Confiteri nō tenetur confessa ob indulgētiā.*

8 *Absolutiōi plenariæ, quæ verbanecessaria,*

& quando eam laicus faciat. n. 9. & inclu-

dit oblata. n. 11. & cui a mēti fieri pōt. n. 12.

10 *Confessarius idoneus, an quandoque laicus.*

13 *Indulgentia aut datur, aut mandatur dari:*

& de cautelis in articulo mortis seruandis.

XXX. loco noto verba illa: tam in per-

petuū, quam ad certum tempus in vita, seu

1 mortis articulo: ad hoc quod [†] indulgen-

tiarum plenarum concessio variæ formæ

est. Alia enim conceditur visitantibus cer-

2 tum locū quocunque tēpore qualis est cō-

cessa visitati Domini [†] sepulchrum. Quo

tamē nō licet ire sine licētia Papæ, ne leues

homines blandicijs, terroribus, aut cruecia

tibus farracenorū à fide diuertant, vt testa-

tur Diuus Anto. i. parte. tit. 10. c. 3. §. 4. Alia

conceditur visitanti certo die anni certum

locum: qualis dicitur esse cōcessa visitanti

templum: vbi Diuæ Mariæ Magdalenaë corpus sepultū in Balnea. Alia ōnibus faciē
tibus certū opus: qualis est, quæ conceditur
assumentibus crucē contra infideles. c. Ad
liberādam. de iudæis. in parte decisa. Qua-
lis hæc itē iobelea, que cōceditur oībus eū-
tibus Romā, & visitātibus certas ecclesias
anno iobeleo, de qua in Extrauag. 1. 2. & 4.
de poenit. & remissio. Alia ita cōceditur, vt
extra mortis articulum quæri possit. Alia
vero in articulo tantū mortis. Et super hac
postrema, de qua olim multa dubitatio
fuit, secundū, Diuū Anton. 1. pte tit. 10. c. 3. §.
4. quē Felin. Syluest. & alij sequuti sunt, &
cui in aliquibus consentit Cardinal. S. X.
vir illius temporis in arti. 3. col. 7, huius. §.
dico primo † quod per articulū mortis in
hac materia intelligendus est articulus præ
sumptus, & nō verus, si nihil aliud expri-
mitur in gratia: † Sicut, & extremus finis
vitæ, in quo solo extrema vnctio danda est
nō est verus finis: sed præsumptus, iuxta no-
tata in c. Præbiter, & c. Illud. 95. dist. & in
4. dist. 2; Vnde probabiliter moriturus vti
potest indulgētia pro articulo mortis sibi
cōcessa, & lucrabitur eā, quamuis nō mori-

tur. Sed postea uti nō poterit amplius ea,
 etiam si cōualescat, & postea in articulo
 mortis vero uti ea velit. Nō ociose dixi: si
 nihil aliud† exprimitur in gratia. Quoniā
 si quid exprimeretur id seruandum esset,
 arg. l. Continuus. §. Cum ita .ff. de verborū
 oblig. Si enim exprimeretur quōd toties ea
 uti posset, quoties in articulū mortis inci-
 deret, uti posset ea, quoties in præsūpto mo-
 riendi articulo constitueretur, & ille vsus
 sibi esset utilis. Si autē exprimeretur quōd
 daretur pro articulo mortis vero, nihil pro-
 desset vsus eius in articulo præsūpto, ne-
 que consumeret gratiam: quæ tamē postea
 utilis esset in articulo mortis vero. Neque,
 mea sententia, refert an confessarius dicat
 id, quod Diuus Anton. & Felin. aiunt, dice-
 re debere. s. quod concedit eā indulgentiā
 ea conditione, si ex illa aegritudine obierit:
 alioqui reseruat illam pro vero mortis ar-
 ticulo. Quia nullo iure ad id dicēdū astrin-
 gitur confessarius, & eius reseruatō, vel re-
 seruationis omisio non pōt mutare gratiā
 Papæ, arg. Clemēt. Ne Romanū. de elect.
 Secundo dico, quod quāuis† indultū dicat
 de plenaria remissione omniū pctorū, de

quibus est ore cōfessus, & cōtritus: tamē nō
 tenetur cōfiteri de alijs antea cōfessis, nec
 venialibus, vt late p multa cōcludit. D. An
 ton. vbisupra. § 5. & oēs probant, sicut & su
 pranotab. 18. diximus. Tertio, qd illa † de
 bet esse forma verborum in remissione ple
 naria concedenda, quam concedens indul
 gentiam decreuit: quia mandati forma ob
 seruanda est. l. Diligenter. ff. mand. c. Pifa
 nis. de restit. spoliat. Concessionum autem
 huiusmodi formā, vt plurimū, esse, quod ta
 lis habeat facultatem eligendi idoneū con
 fessorem in articulo mortis: qui vigore ta
 lis indulgentiæ valeat eum absoluerē ab
 omnibus peccatis, de quibus est corde con
 tritus, & ore cōfessus: exceptis illis, quæ per
 petrasset sub fiducia talis gratiæ. Quare †
 quod, scd: prædictos absoluēs debet vti his
 verbis: *Authoritate Sedis apostolicæ mihi
 pro nunc cōmissa concedo tibi plenariam
 remissionē peccatorum tuorum, de quibus
 es contritus, & ore confessus, exceptis his,
 quæ ex cōfidentia huius indulti cōmisisti.*
 Subduntque Anton. & Felin. super flūū esse
 dicere: *Restituo te illi inocētia, in qua eras
 quando baptizatus fuisti: licet id dictū nō*

7

6

viciet actum. Quibus adde, quod non viciaret etiam omisio illius particulæ: Exceptis his, &c. licet contenta in illa exceptione sub illa absolutione non includerentur. Adde item, multa etiam alia non necessaria contineri in prædicta absolutionis forma. Tum, quia concessionis prædictæ forma non habet, ut absolvens in absolutione aut executione indulgentiæ ponat hæc verba: sed quod fiat id quod illa significant. & nulla verba præscripta, vel statuta sunt ad concedendam indulgentiam plenariam: & ideo sufficiunt quæcunq; id exprimentia. Qualia sunt: Concedo tibi indulgentiam, in hac bulla contentâ, vel ut in hac bulla continetur. vel aliud æquipolles. Tum, quod, quia ad absolutionem a sententia excoicationis nulla verba præscribuntur, sufficiunt ad eam faciendam quæcunque significatiua, quod absolvens vult absolvere illum, & absoluit, ut ait Ricard. in 4. dist. 15. art. 10. q. 5. quem cõiter receptum sequuti sumus in. c. 1. n. 59. de poenit. dist. 6. Tum, quia Scotus in. 4. dist. 15. q. 4. dixit, quod etiam ad absolutionem a peccatis sacramentalem sufficiunt qualiacunq; verba expri-

mentia sententiam absoluentis. Et si dicas
 eum nimis late loquutū, vt annotauit Tho-
 mas à Vio. 3. parte. q. 84. ar. 3. oportet tamen
 dicere secūdum oēs cum Thoma, nō esse
 de substantia illius alia, quā illa: Ego te ab-
 soluo. vt latius dixi in. d. c. i. a. n. 8. vsque ad
 n. 29. Tū quod etiam ipsemet Diuus An-
 to. in col. præcedēti hoc ipsum dicit, & vide-
 tur sibi contrarius. Quod demiror: neque
 Feli. neque aliquē aliū animaduertisse. Quī
 to dico, quod nō est necesse concedentem
 hanc remissionem esse sacerdotē nisi hoc
 expresse in cōmissione caueatur: quia si nō
 oportet, vt concedens sit sacerdos secūdū
 Tho. cōiter receptū in. 4. distin. 20. & Ioh.
 Andr. & Pan. etiā cōmuniter receptos in. c.
 Accedentibus. de excess. prælat: Ergo neq;
 exequēs: Imo[†] si in cōcessiōe nō dicatur qd
 sit sacerdos: sed solum, quod sit idoneus cō-
 fessarius, vt in supradicta forma, et nequi-
 ret haberi in articulo mortis sacerdos, suffi-
 ceret alius clericus: & si nec alius clericus
 haberi posset sufficeret laicus. Quia eo casu
 laicus satis idoneus confessarius videtur.
 Quoniā absolutio hæc nō est sacramentalis,
 quæ nō pōt fieri nisi per sacerdotem. Et tali

casu laicus laudabiliter audit peccata nō
 habētis copiā sacerdotis, cui cōfiteatur, iux
 ta. c. 1. & ea, quæ sup̄ eo scripsimus de poen.
 distin. 6. Itaq; si huiusmodi bullā habes in
 tali articulo constitutus confiteatur laico
 necessario confitenda, vel mortalia cōmis
 sa post vltimam confessionem, satisfacit
 ad consequēdam indulgentiam talem, &
 vt eam ipse laicus concedere possit. Hæc
 [10] est determinatio quotidiana diui Anto
 nin. vbi supra, quam omnes sequuntur.
 Quæ etiam nobis quia fauorabilis est pla
 cet, licet facile contrarium defendi pos
 set ab eo, qui contenderet, Roma. Pontifi.
 per verbum illud, idoneum confessarium,
 intellexisse sacerdotem: eo quod † laicus e
 tiam in articulo mortis, et deficiente cle
 rico non est confessarius idoneus, cum vt
 etiam ipsemet Anto. fatetur, & late tradi
 dimus in. c. 1. de poen. d. 6. cōfessū ei semel,
 si à periculo liberetur oporteat iterū confi
 teri sacerdoti: Sed etiam contendī potest
 eū esse cōfessariū idoneū quoad hoc, licet
 non sit idoneus quoad alia per prædicta.
 Sexto, qđ talis indulgētia extēditur ad pec
 cata tradita obliuioni †, nec vnquā decreta

in cōfessione, si de ipsis debite dolet, per an
 notata in.c. Omnis. de poenit. & p nos in.c.
 fin.n.64. & seq. de poenit. d.6. & supra eodē
 not.18.n.14. & sequēt. Septimo, qd̄ [†] effectus 12
 lethargicus, phreneticus, vel amēs ante ele
 ctionē confessarij absolui poterit plenarie
 per huiusmodi indulgentiam in articulo
 mortis, si cum adhuc sana mente esset de
 clarauit se velle absolui, quando huiusmo
 di casus ei contingeret: Imo idem aiūt An
 tonin. Felin. & Syl. esse dicendum de eo,
 qui nō declarauit, sed ea mente fuit, dicētes
 qd̄ electio habitualis sufficit. Quæ deter
 minatio quotidiana, & vera est intelligen
 do, per habitualem, virtualem, iuxta ea,
 quæ nos de intentione actuali, & virtuali
 tradimus in notabili.10.repet.c. Ita quorū
 dam. de iudæ.n.8. & de attentione actuali,
 & virtuali in repetitio.c. Quando. de con
 secratio. distin.1. notab. 2.n.1. & in notab.13.
 n.17. & de relatione actus in finē actuali, &
 virtuali in repet. c. Inter verba.11.q.3.n.309.
 Ex quibus infertur primo, [†] quod ægrotus
 sic vsū loquellæ amittēs, vt nullo modo va 13
 deat confessario intimare sua peccata, non
 videtur indulgentiam consequi quod te 14

net Cardi. hic: quia illa non datur nisi contritis, & confessis: & is non est confessus secundū eundē. Quæ cōclusio nō est vera, secundū Cōmunē late tractatā in notab. 17. supra eodē. s. qđ sola contritio cū proposito confitēdi tpe debito sufficit: Imo neq; scđm opinionē glo. Extrau. 1. de poenit. quā secuti fuimus in d. notab. 17. & quā Cardi. etiā hic tenere videtur. s. qđ necessaria est actualis cōfessio: Quia id intelligendū diximus in potēte confiteri: qualis nō est is, de quo Car-

14 din. agit. II. infertur † magnā differentiā esse inter indulgentiam, quæ immediate a Papa hoc vel illud faciēti cōceditur, & inter eam, quam mandat concedi per confessorium. Illa enim sine alia alicuius absolutione acquiritur: hæc autē non nisi mediante illa, vt per superiora patet. Sicuti etiā

15 magna differentiā † est inter cōcessionem cōditionalē beneficij a Papa factam: quales sūt accessus, regressus, & coadiutoria cū futura successione, quæ simulac conditio adimpletur, confert ius, nulla alia executoris expectata collatione: & inter mandatū de providendo, per quod non quæritur beneficium, nisi executoris consequuta prou-

sione, iuxta ea, quæ in prælectio. c. Si quando. pag. 4. & .5. de rescript. scripsimus.

II. quod multi habentes [†]arcas bullis Apostolicis plenas, quarum singulis eis plenaria indulgentia conceditur, sine vilius acquisitione decedunt. Quoniam, ut prædictum est, bullæ, vel diplomata, quibus singularibus personis indulgentia plena, vel plenissima pro articulo mortis cõceditur, ut plurimum concedunt iuxta formam in. 3. dicto supra relatam: per quam palam est, non quæri eas, nisi absolutione consecuta: & plurimi, præsertim plebeiij immemores, vel non animaduertentes id esse necessarium, non petunt eam: neque confessarij earum ignari: & non curantes interrogare eos, an habeant tales bullas, vel gratias, eis quicquã concedunt: & ita nihil de illis refrigerij in locũ illũ horrendũ igniuomũq; deferunt. III. [†]parochi, confessarij; munus esse, interrogare ægrotum, num talia diplomata, vel gratias habeat, ut eum, cum opus fuerit, absoluat. IIII. hanc plenissimam in articulo mortis absolutionem esse vtiliorem, quo tardius, & tẽpore morti propiore fit. Quoniam solum delet poenã

peccatorum vsque ad illam admissorum,
 & non sequentiū: & fieri potest, quòd vel
 lethaler, vel venialiter peccet ægrotus
 post absolutionem, antequā moriatur: quo
 rum poena, quæ per cōtritionem, vel eam,
 & absolutionem sacramentalē deleta non
 fuerit, iuxta dicta in .i. 9. notab. supra eo.
 luenda erit in purgatorio. V. vtile con-
 silium tertiā esse, vt qui ægrotus multas hu-
 iusmodi gratias distinctas habet, quales
 innumeri sunt in regnis Cestellæ, vna ea-
 rum vtatur statim cum ad articulum mor-
 tis præsumptum venerit: & altera, cum iā
 efflare animam parat, ne dum vltimæ vi-
 tæ spiritus expectatur, subito antequā pu-
 tabatur, moriens omnia lucrifacere volēs
 omnia perdat. Qui non habent autem, nisi
 vnā tantum, consulerē, vt tempore extre-
 mæ vnctionis ea vtātur.

*XXXI. Notabile oēs fere de iobe
 leo, & indulgētia quæstiones absoluit,
 uel per remissionē ad notabilia præce-
 dentia, uel per absolutiones formatas.*

S V M M A R I A.

- 1 Indulgentias dat Papa, & concilium, & legatus, & episcopus, & c. n. 3. etiam non consecratus. n. 4. nō inferior, nō vicarius. n. 6. nō parochus. n. 9. nec excommunicatus, vel hereticus n. 10. Sed alioquin malus sic. n. 11.
- 2 Concilium concedit indulgentiam, etiā plenā.
- 5 Electus confirmatus, & promissus equatur.
- 7 Consuetudo dat facultatem indulgendi.
- 8 Iurisdictioni oīa iure canonico delegantur.
- 12 Episcopus nō indulget pro opere extra episcopatū faciēdo, nec nō subdito, nisi in tribus casibus: n. 13. licet cōicet merita sui episcopatus. n. 14.
- 15 Peregrinantes facultatem querende indulgentie petant. (let.)
- 16 Indulgentia cōcessa ultra modū quatenus va-
- 17 Cardinales, & poenitentarius: ut dent centum dies.
- 18 Merita sua alteri etiā laicus cōmunicat intentione triplici. n. 19. et que illorū cōmunicatio indulgentia. n. 20. & que non. n. 21. & que non suspenditur suspensa indulgentia. n. 22.

- 23 Meritorū cōicatio quo magis utilis, & quo
minus q̄ indulgētia, & in quo melior. n. 24.
- 25 Indulgētia non reuocatur per mortem in-
dulgētis: sed per destructionem loci sic. n.
27. nec expressa nocet ignorantī. n. 28.
- 26 Licentia celebrandi, & aliæ similes non spi-
rant per mortem concedentium.
- 29 Indulgētia non prodest lethaliter infecto,
etiam quoad quærendam gratiam. n. 33.
- 30 Confessio quando requiritur noua ratione.
- 31 Indulgētiæ quinque requisita.
- 32 Indulgētia prodest perfectis, religiosis, mor-
tuis, cōcedenti: et cōcedi potest ita, vt ab vno
vivo alteri viuo quærat: Sed nō solet. n. 33.
- 34 Indulgētia vt quæritur pro opere indeter-
minato: & vt pro determinato. n. 35.
- 36 Indulgētia perennis, & tēporalis vt differūt:
& hæc quando eodē die bis quærat. n. 37.
- 38 Indulgētia poenitentia iniuncta non tollit
non iniunctam.
- 39 Annus poenitentia continuus, dies utilis, vt
intelligatur: & quando indulgētia. 40. die.

*rum æqua indulgentia anni. n. 40. & quot
dierum is annus. n. 41. quanto maior annus
simplex, quàm iniuncta pœnitentiæ. n. 42.*

43 *Pœnitentia iniuncta non necessario imple
nda, acquisita pari indulgentia: sed de consilio
sic. n. 44.*

45 *Prædicans indulg. indiscretas ut peccat.*

46 *Quæstores indulgentiarum quales, &
quid faciant, & quibus legibus cõtraeãt.*

47 *Simonia ut excusatur in indulgentijs pro
re temporali.*

48 *Purgatorium ut spoliatur per indulgentiã.*

XXXI. & postremo ex prædictis om-
nibus, & alijs paucis additis colligo, ple-
nam omnium penè de iobeleo, & indul-
gentijs quæstionum absolutionem. Primo
vnde vox illa, iobeleus, deducitur, quid
significet, utque scribi debeat, ex proba-
tis autoribus, notab. 1. II. quid remit-
tebat, condonabãtue annus iobeleus He-
bræis, notab. 2. III. anni iobelei Hebræ-
orum remissio, quid figurabat, & quòd
non præmonstrabat nostrum hũc annum

iobeleum: licet ei similis fuerit, & quortus sit, fueritq; notab. 3. & 4. III. Quod iobelea indulgentia plenissima sit: & quo iure id probetur, notab. 6. & quis eius inuentor, notabi. 7. & à quo die incipitur annus iobeleus not. 24. & quæ indulgentiæ suspenduntur per illum notab. 25. & quæ aliæ gratiæ not. 25. & indulgentia instar iobeleæ quanta sit not. 26. V. unde hoc verb. indulgentia, deducatur, & quid significet, & an sit vox Latina notab. 20. & aliquid not. 8.

VI. definitio eius, prout in hac materia accipitur, exactior, quàm hactenus in notab. 20. cum sua declaratione, & multorum non parui ponderis illatione.

VII. diuisio indulgentiæ, quæ duplex sit illa, & quid plena, & non plena: & quod plena diuidatur in plenam, plenioram, & plenissimam, cum earum exactis definitionibus, & multis ad eam rem pertinentibus in notab. 9. VIII. quod indulgentiæ utiles sint, & etiam perrectis quærendæ, notab. 5. Quæ origo earum, & quàm antiquæ not. 7. IX. quod merita Christi quorum virtuti satisfactiæ maxime nituntur indulgentiæ, mira sunt, & in-

nita, not. 12. X. quid sit, & qualis thesaurus ille indulgentiarum inexhaustus, & quòd ex meritis CHRISTI, & sanctorum eius sit collectus notab. 13. XI. quòd thesaurus hic dispendi possit, & quòd aliter per sacramentorum collationem, aliter per indulgentias dispendatur, & huc pertinentia not. 14. XII. quid, quæue poena per indulgentias condonetur, quid sit culpa, quid poena, quid macula, quid reatus peccati: quæ absolutio à culpa, & poena, & huc pertinentia not. 10. XIII. an condonato per poenitentiam peccato condonetur tota poena ei debita: quidque purgatorium, quod indulgentiæ præsupponunt esse, concludit notab. 16. XIII. quid valeant indulgentiæ, & an quantū sonant, & an plus vni, quàm alteri, cum plurimis ad hæc pertinentibus, not. 11. XV. an causa iusta concedendi indulgentiam requiratur, & an debeat esse sufficiens ad tantam indulgentiam, an ad aliquantam, & id genus alia. n. 9.

XVI. quis possit indulgentiam concedere tangitur in notab. 14. quatenus habet in prædicta Extrauag. Vnigenitus. probari,

Roma. pontif. Petri successorem esse, dispensatorem thesauri indulgentiarum. Cui tamen addendum est primo, aliquos ob hoc dixisse, ut refert Paluda. in. 4. dist. 20. q. 4. col. 6. neminem aliū à Papa autoritate ordinaria posse concedere indulgētias: sed solum delegata per fundamenta, per eum ibi recitata: quibus ipsemet respondet.

2 Addo secundo contrarium tamen cum eo videri tenendum, & dicendum, Roma. pontif. esse quidem primum, & summū huius thesauri dispensatorem: solumq; posse in plenam indulgentiam de illo depromere, & illam concedere, secundum Communionem in. d. c. Quod autem. de poenit. & remiss. non excluso tamen concilio œcumenico legitime [†] coacto. Quia etiā illud hoc facere potest, secundū Panorm. in. sermo. super concil. Basiliē. quē refert, & sequitur Feli. in sermo. de indulg. col. fin. Quo iure vsus fuit prædictū concilium Basiliē. cū in sess. 24. indulgētia plenā, imò & plenissimā præductione Græcorū cōcessit: & ita intelligendū esse id, quod in. d. Extr. de solo Rom. pontif. traditur. Addo tertio, etiā alios inferiores Papa esse ordinarios: licet secunda

rios illius thesauri sanctissimi dispensatores ad concedendas indulgentias minime plenas. Quorum primus † est legatus intra fines suæ legationis. Secundus patriarcha intra suum patriarchatū. Tertius primas intra suum primatum. Quartus archiepiscopus intra suum archiepiscopatū. Quintus episcopus intra suum episcopatum. Hi enim omnes, & singuli cōferre possunt indulgentias, modò non excedant summam dierum. 40. vel unum annū in dedicatione Basilicæ etiā si à pluribus dedicetur, iuxta. c. Cū ex co. de poenit. & c. Nostro. eod. tit. & notat Cardinal in Clemēt. 2. de poenit. & remiss. Possunt autem hi conferre, etiam si non sint in episcopos cōsecrati, imò etiā si non sint presbyteri, modò iam sint legati facti, vel in episcopos, aut superiores dignitates electi, & confirmati, iuxta text. & ibi annotata in. c. Transmissam. de electio. vt Thom. communiter receptus probat in 4. dist. 20. & Cardinal. S. X. hic arti. 5. & Panor. etiam communiter receptus in fin. c. Accedentibus. de excess. prælat. & August. ab Anthon. de potestat. eccles. q. 29. Quod ipsum est dicendum de prouiso per literas

- 5 Apostolicas cū præsentatione, vel absque
 illa. Quoniam [†]is æquatur electo, & confir-
 mato, secundū glo: omniū iuris optimā, in
 c. i. verb. Prouisionē. de electio. lib. 6. licet
 etiam glo. verb. Formā. c. Vt circa. eod. tit.
 & lib. & in Clementi. final. eod. tit. idē pro-
 6 bent. Addo tertio, quod [†]inferior episcopo
 eas conferre non potest. d. c. Accedētibus.
 neque vicarius episcopi generalis, neque
 capitulum, Sede vacante, secundum Calde-
 rin. in. d. c. Nostro. de poenit. col. penult. &
 final. latē id probantem: etiā si consuetudo
 haberet contrariū. Quod late Cardinal. S.
 X. hic defendit in. d. arti. s. tametsi finis. d.
 c. Accedentibus. de priuilegijs mihi cōtra-
 7 riū suadeat, [†]putemq; id cum Panor. ibi-
 dem esse verius, cum hoc non ad ordinis:
 sed iurisdictionis potestatem pertineat, per
 multa, quæ in hoc adduci possent: quæ cau-
 sa breuitatis omitto. Sicut & tenendum est,
 8 inferiores clericos ex commissione Papæ,
 vel episcoporum indulgentiam concedere
 posse. Quia omnia, quæ spectant ad iurisdic-
 tionem sunt delegabilia iure pontificio,
 iuxta glo. receptam in. c. Peruenit. 95. dist.
 & notata in. c. Quod sedem. de offic. ordi-

nar. Neq; ¶ parochus id potest, etiam cum
 poenitentem à peccatis absoluit, secundum
 Calder. ibi. col. 17. & Thomam cōmuniter
 vbi supra receptū. Quāuis Innocent. in. c.
 Quod autē. & Angelus vbi supra cōtradi-
 cāt. Quoniā iura in id citata non probāt,
 confessarium condonare posse poenitenti
 per viā indulgentiæ quicq; sed quòd arbi-
 trari possit poenitentiā minorē, quā à iure
 impositā ad hoc, vt non teneatur in hac
 vita ad maiorem: Et etiam, quòd de poena
 Purgatorij remittere potest aliquid vi cla-
 uium, & inducendo ad maiorem pudorē,
 & contritionem. Ex quo infertur, abusus
 esse vsus eorum confessariorum, qui nullo
 ad id muniti priuilegio suo, vel poeniten-
 tis cōcedūt ei indulgentiam, iuxta aliquas
 absoluendi formas malè compositas. Adde
 quinto, etiam episcopos, & superiores id nō
 posse facere, ¶ si sūt excōmunicati, schisma-
 tici, vel hæretici. Quia carent, vel suspensā
 sunt omni iurisdictione. c. Audiuimus. 24.
 q. 1. c. Cum dilecti. de dol. & cōtuma. Quan-
 uis ¶ non obstāte peccato solo lethali id pos-
 sint, perinde ac alij sanctissimi, secundum
 Thomam, & alios, vbi supra. Quia dare in

9

10

8

11

- dulgentias spectat ad iurisdictionem, quæ per peccatum lethale nõ tollitur, neque suspenditur, secundũ omnes. Addo septimo, Calder. in. d. c. Nostro. disputantem per. 4. columnas, & concludentẽ †, quòd episcopus vnius diocesis non potest concedere indulgentiam pro opere pio in alia diocesi: faciendo etiam de consensu episcopi proprii, vt grauitè dixit Specul. tit. de poenit. §. i. n. 3. quanuis contrarium sine vllò scrupulo præsupponat Paluda. vbi supra. Arbitror autem ipse, quòd episcopus existens extra suum episcopatum posset concedere hominibus eiusdem indulgentiam intra suum episcopatum quærendam, argu. eorum, quæ notantur in. c. Nouit. de offic. leg.
- B** Addo octauo, quòd etiam episcopi, & superiores non possunt concedere indulgentias nõ subditis, exceptis primo exẽptis sui episcopatus, secundũ Palud. in. 4. d. 20. q. 4. col. pen. pro quo facit cõsil. 14. Frederi. quicquid imponatei Feli. in. c. Pastoralis. §. i. col. 3. de offi. ord. Exceptis scđo his, quibus à superioribus suis facta est facultas eas quæred. i. c. Quod autem. de poenit. & re. Superior autẽ quo ad id videtur et esse parochus, secundũ

Innoc. & glo. cōmunius receptā ibidē. excep-
 ptis tertio saltem mediatē subiectis: quales
 sunt subditi suffraganeorum, respectu ar-
 chiepiscopi. c. Pastoralis. de offi. ordin. His
 enim archiepiscopus concedit. d. c. Nostro.
 de poenit. Quāuis enim † episcopus possit
 facere participes bonorum, quæ sūt in suo
 episcopatu eos, qui sibi non subijciuntur,
 etiam inuitis eorū episcopis: sicut & præ-
 lati aliarum congregationū: quia id aliud
 est ab indulgētia, vt prædictum est in ad-
 dit. 10. Non pōt tamen eis concedere indul-
 gētias, secundū Specul. de poenit. & remis.
 §. 1. n. 6. Ex quibus infertur primo, vtile esse
 consilium † Panor. in. c. Quod autē. de poe-
 nit. & remiss. s. vt is, qui vult peregrinari, &
 visere loca pia, munit se facultate sui epis-
 copi ad quærendas indulgētias episcopo-
 rum alienorum. Secundo infertur, falsum
 videri id, quod quidam vir certē doctus, &
 acri iudicio in suo tractatu de indulgent.
 vulgari sermone scripto, sine vllō scrupulo
 affirmat. s. indulgētias concessas ab epis-
 copo omnibus etiam exteris ad suam dioe-
 cesim venientibus prodesse, etiam si nulla
 in id facultate suorum episcoporū sint mu-

14

15

- 16 niti. Addo. 9. indulgentiam† concessam ab inferiore ultra modum in. d. c. Cum ex eo. præfixū, non valere, per. c. final. de poenit. & remiss. lib. 6. nisi quoad id, quod concedere potuit, secundum glo. Arch. Io. And. & Commem. contra Io. Mon. ibidem. Nō
- 17 memini† tamen (quod sciam) ius aliquod per quod fiat summo poenitentiario, & alijs cardinalibus facultas concedendi centum indulgentiarū dies, vti videmus eos concedere in bullis, seu diplomatibus, quæ Roma deferuntur multis sigillis munita: & de summo poenitentiario id exprimit Palud. vbi supra. Nisi eā facultatē habeāt viua forsitan vocis oraculo eis factam, vel consuetudine, Papa sciente, ac toleratē vsucaptā, iuxta opinionem Patior. in. c. Accederibus. de excess. prælat. quā contra Cardinal. hic supra fuimus sequuti. Sicut etiam aliquot verbi Dei concionatores habēt priuilegiū concedendi indulgentias auditoribus suis: quas tamen non quarent, si ipsi oblitifuerint eas eis cōcedere. Addo. 10. † posse tantē quemlibet etiam laicum sua merita cōmunicare alijs, etiam quoad vim satisfactoriā: Prælatos item inferiores cuiusque con-

gregationis posse cōmunicare merita suarum congregationum, pro benefactoribus suis facta. Quia id non est cōcedere indulgentiā, vt ex diffinitione eius posita in not. 20. colligitur, & ex Thoma cōmuniter recepto, qui in. 4. dist. 20. relatus hic p Card. & alios alibi in hæc ferè verba scripsit: Indulgentiæ effectum habent secundum quod opera satisfactoria vnius alteri computantur, non solum ex vi charitatis: sed ex intentione operantis aliquo modo directā ad ipsum. Intentio verò alicuius potest ad alterū dirigi † tripliciter: aut in generali, aut in speciali, aut in singulari. In singulari quidem, vt cum quis pro alio determinato satisfacit, & sic quilibet potest alteri opera sua communicare. In speciali autem, cum quis orat pro congregatione sua, & familiaribus, & benefactoribus: & ad hoc ordinat etiam opera sua satisfactoria. Et sic ille, qui cōgregationi præest, potest opera sua alteri communicare, applicando intentionem illorū, quæ sunt de cōgregatione sua ad hunc, vel illum determinatē. In generali verò, sicut cum quis opera sua ordinat ecclesiæ vniuersæ: & sic qui præest ecclesiæ

- vniuersæ, potest illa opera communicare,
 applicando intentionem suam ad hunc, vel
 illum. Et quia homo est pars congregatio-
 nis, & congregatio pars ecclesiæ: ideo ille,
 qui præest ecclesiæ, potest cōmunicare ea,
 quæ sunt congregationis, & huius homi-
 nis: & ille, qui præest congregationi ea, quæ
 sunt huiusmodi hominis: sed non e contra-
 20 rio. Aduertendum autē est, † quod nec pri-
 ma communicatio, nec secunda dicitur in-
 dulgentiæ: sed solum tertia. Hactenus Tho-
 mas. Ex quibus infertur primo, eum, cui
 alicuius sodalitiij, vel confratriæ bona com-
 municantur non absolui ab obligatione a-
 gendi pœnitentiā à cōfessario sibi pro pec-
 catis iniunctā, etiam si per illam communi-
 cationem assequutus forte sit quoad Deū
 remissionem omnem poenæ in purgatorio
 per eum subeundæ. Quoniam neque ab-
 solueretur, si alius pro eo tantūdem pœni-
 tentiā, quantum est sibi iniunctum, ageret.
 Secundo infertur, suspensis indulgētijis nō
 esse suspensam facultatem, quam quis ha-
 bet ad cōmunicandum sua propria, vel sua
 congregationis bona alicui, vel aliquibus.
 21 Quoniam † aliud est indulgentiā, aliud est

hæc cōmunicatio, vt ait Tho. receptus. III.
 infertur p bullas, quas appellant Cruciatæ,
 & alias similes, suspendentes omnes alias
 indulgentias (quod frequentissimum est in
 Castella) nō t̄ videri suspensam facultatem, 22
 quam monasteria, & ordines habent reci-
 piendi aliquos in fratres suos spirituales,
 & communicandi eis sua bona spiritualia, 02
 & dandi literas (quas appellant) cōfratris.
 Quod est quotidianum, & certè verum, li-
 cet sciã, quæstoribus Cruciatæ Castellæ ali-
 quando id ingratum fuisse. Et eadem ratio-
 ne hoc anno iobeleo fieri posse has cōmuni-
 cationes cum literis confratriarum, & sine
 illis: non obstante Extrauag. Quemadmo-
 dum. supra transcripta, not. 24. Quarto in-
 fertur, quòd licet indulgentia t̄ vno respe- 23
 ctu sit vtilior, quàm receptio ad bona, &
 merita alicuius cōmunis: altero tamen est
 inutilior. Vtilior quidem, eo quòd per in-
 dulgentiam certius, & efficacius soluitur
 poena peccatis debita, Quia nititur thesau-
 ro infinito, & qui deficere non potest per
 dicta in notab. 13. Per receptionem autem
 ad merita alicuius communis, siue commu- 11
 nitatis non soluitur poena, per eum debita,

nisi tantum meriti satisfactorij super sit illi communi, quantum ad id sufficiat. Quæ res incerta est, cū merita illa sint finiti valoris. Inutilior autem est indulgentia, quā hæc cōmunicatio: eo quod indulgentia solum prodest ad satisfaciendum pro poena, vel poenitentia in hoc, vel alio seculo subeunda: receptio verò prodest non solum ad satisfactionem poenæ in alio seculo subeunda: sed etiam ad augmentum gratiæ gratū facientis habitæ, & ad præparandum se ad recuperandam eam iam perditam, ad firmitus bene operandum, ad fortius dæmoni, mūdo, & carni resistendū, & id genus alia, arg. eorum, quæ de cōmunionē & bonorū latius scribimus in parergis. c. pen. de senten. excōi. Quæ cum hac reper. simul & cōponūtur, & mox excudūtur. Indulgētia item nō prodest, nisi ad poenæ remissionem: Cōmunicatio verò bonorum operum sic, etiā ad gratiæ acquisitionē, secūdū Tho. vbi supra.

XVII. absolutio est eius, quod in Thæ re petitione nondum occurrit, de reuocatione indulgentiarū .s. quod per mortem concedentis non reuocatur, secūdū Innoc. singulariter in. c. Quod translationē. de offic.

legat. cōmuniter receptū. Pro quo est regu-
 la. Decet. de reg. iur. lib. 6. c. Si super gratia.
 de offic. leg. lib. 6. et glo. singul. cap. final. de
 offic. legat. communiter recepta, quæ ha-
 bet, indulgentiam concessam à legato ad re-
 fectionē alicuius pōtis, durare etiā eo mor-
 tuo, reuocato, vel recedēte: Sicut nec literæ
 salui conductus pereunt mortuo conceden-
 te, secundum Domi. in. c. final. n. 7. de res-
 cript. lib. 6. Nec licentia celebrandi † in lo-
 co non consecrato à vicario Papæ, secun-
 dum Rotam in antiq. decis. 330. Per quod
 idem nos respondimus de licētia celebra-
 di extra locum sacrū ab episcopo concessa.
 Nec licentia recipiendi ordines, vt sæpissi-
 me respondimus, secundum Cardinal. in.
 d. Clementi. final. q. 5. Neque vlla gratia
 Papæ iam signata per mortē eius ante lite-
 rarū expeditionē, secūdū Rotā in antiq. 332.
 & tradita à Felin. & Deci. & Ripa in rubr.
 de constit. Neque denique vlla licentia, se-
 cūdum Cardinal. vbi supra. † Destructo
 men loco, cui conceduntur indulgētiæ, cen-
 sentur reuocata, secundum Paluda. in. 4.
 dist. 20. q. 4. col. 5. Reuocatio verò, † vel sus-
 pensio expressa indulgētiæ perimit, vel sus-

26

27

28

pendit eam, arg. d. Extrauag. Quemadmo-
 dum. & Clement. Dudum. §. Nos etenim.
 de sepult. Attamen non nocet, donec scia-
 tur, secundum Dorn. in. c. 1. de cōcess. præb.
 lib. 6. n. 8. arg. l. Si procuratorem. ff. de pro-
 cur. l. Si mandasse. ff. manda. & l. Sed si pu-
 pillus. §. de quo palā. ff. De instit. a. & io. &
 idem videtur eadem ratione de suspensio-
 ne: quod in Castella quotidianum est. Sic
 licentia concessa religioso ad consentien-
 dum electioni non spirat morte conceden-
 tis, secundum Cardinal. singulariter in Cle-
 ment. final. q. 5. de electio. nec licentia non
 se promouēdi ad presbyterium, iuxta. c. Li-
 cet canon. de electio. lib. 6. secundum glo.
 singul. c. Cum ex eo. eod. tit. & lib.

XVIII. est, quod ad indulgentiam mul-
 ta requiruntur. Primum iusta causa, notab.
 29 15. Secundum contritio. Nec placet illud
 Syl. in. q. 7. qd licet ipse nō dicat, atea fuit
 Paluda. vbi supra col. penul. s. infectum le-
 thali peccato posse querere pro tēpore, quo
 futurus est in gratia: qd est contra Tho. ibi.
 & contra dicta in. dicto notab. 17. Acquisi-
 tio enim indulgentiæ neque est sacramen-
 tum, neque sacramentale, vt palam est: &

ita recedente fictione non operatur, ut illa,
iuxta. c. Tunc valere. de conse. d. 4. & quæ
ibi diximus. Tertium confessio, † quando con-
ceditur contritis, & confessis. not. 13. Quan-
uis Syluester dicat, contrarium fuisse decla- 30
ratum in concil. Constanciens. secundum
quendam fratrem sui ordinis in quodam li-
bello manu descripto ab eo relatum. Ipse
tamen id non inuenio in concilio: neque
Cardinal. Caieta. neque Cardinal. à Turre
cremata id meminerunt: licet vterque sit
ordinis prædicatorij: & vterque contrariū
teneat, ut in. d. notab. 18. dicebam. Quod nō
memini confirmare ibi ex eo, quòd tã Syl-
uest. quàm ferè omnes tenent, quòd indul-
gentia cōcessa cōtritis, & ore confessis exi-
git confessionem actam: at inter cōfessum,
& ore cōfessum, nihil mihi distare videtur.
Quandoquidē ore facienda est confessio,
nō pede. Quartū subitio operis, vel datio
rei, ob quam indulgētia cōceditur p acta.
Quia non sufficit propositū, not. 21. † Quin-
tum propositum satisfaciendi pro peccato 31
in hoc seculo, not. 19. XI X. quæ indul-
gentia, & quantum, & quando, & cui mor-
tuorum proffit, notab. 22. XX. quòd varia

indulgentiarum plenariarum forma variū
 effectum producit, not. 30. XXI. quibus
 32 indulgentiæ profunt. Nam [†]. 5. notab. habet,
 pdesse etiā perfectis, ac per consequentione
 et religionis, qui de prælatorū suorū licētia
 dat, faciūt, sive eū id, qđ pro ea quæreda,
 secūdu tenorē bullæ est necessarium. Quia
 33 scđm Tho. in. 4. dist. 20. q. 4. art. 2. non sunt
 minus adiuuabiles meritis scđorū, quā a
 alijs: nō tñ per eas remittūtur illis imposita i
 foro capituli. Quia illud, vt ille ait, quasi iu
 dicialē est, & nō poenitētiale. Propter indul
 gentias tamē quæredas obseruātia regularis
 nō debet dissolui. Quia licet illæ plus vale
 at quoad remissionē pœnæ, quā obseruā
 tia: hæc tamē plus prodest quoad acquisitio
 nē præmij, qđ est melius, quā illæ. Profunt
 etiā mortuis, cū tenor concessionis id cōti
 net. Profunt etiā cōcedētibz, vt in not. 20.
 n. 18. subtiliter defēditur. Quia scđm Tho.
 vbi supra. q. 5. ar. 4. cōiter receptū: licet pr
 latus non possit sibi soli indulgentiam da
 re: quia causa, vt se prouocet ad ea, quæ ver
 gunt in Dei honorem, & utilitatem eccle
 siæ, gratia cuius datur, nō est iusta: quia ho
 rum cura est illi commissa: tamē ea, quam

dat alijs vti potest sub eadē forma. Quod etiam Calder. in. d. c. Nostro. col. 18. & Gem. in. d. c. Indulgentiæ. de poenit. & re. lib. 6. tenet: & facit illud doct. in. c. Per venerabile. qui filij sint legit. s. quod princeps legitime potest filios suos, non tanquam pater; sed tanquam princeps. Et ad argumentum contrarium respondimus nouè in. d. not. 20. †

33

Profunt etiam vni viuo per ministerium alterius viui, si id continet gratia: qualē tñ nunq̄ vidimus, neq; audiuius. Quo fit, vt parū prudēter faciāt, qui mittūt alios ad loca, in quibus quærūtur indulgentiæ visitati bus ea, vt singulariter ait Abul. Matth. c. 16. q. 60. Quāuis enī rectē faciat, & mereatur id faciēs: tñ stultē credit prodesse sibi ad indulgētias quæ solis illō cunctibus quærūtur. Nō p̄sūt tñ lethali peccato infectis, quoad remissionē poenæ, scdm omnes: imò neque quoad acquirendā gratiā, secundū Th. vbi supra, cōtra quosdā. Quia per indulgētiā non dispendūtur merita quo ad hoc, sed solum in quo ad remissionē poenæ, & ita illam tantū operantur. l. Nō omnis ff. Si cert. pet.

XXII. quod indulgētia, † quæ datur danti, vel facienti aliquid indeterminatum, pu

34

ta manus adiutrices porrigenti, vel oranti,
 ab illo solo quæritur, qui dat, facitue, prout
 suæ personæ congruit. Pauperi quidē dan-
 ti parum, diuiti verò danti multum. & ta-
 men, qui minus, quàm decet, dat, aliquid
 ex ea quærit, & si non totum, secundum om-
 nes. Dixi, indeterminatum: † quia si quod
 35 faciendum, dandumue fuerit est determi-
 natū, illud omnino subeundū est, vt in no-
 tab. 9. est dictum. Quin & secundū cōmu-
 nem opinionem non refert quoad indulgē-
 tiam, & poenæ remissionem, an fiat cū ma-
 gno labore vel paruo: Quia indulgētia nō
 proportionatur labori: sed meritis dispen-
 satis, licet referat quantum ad meritū: Vn-
 de secundum Tho. vbi supra. q. 3. art. 4. cle-
 rici, & alij ecclesiæ vicini tantam indulgē-
 tiam quærun, quantā ē longinquo venien-
 tes nisi aliud exprimatur in concessionis
 forma: sed non tantum cæteris paribus me-
 rentur. Quam ipse cōclusionem limitandā
 censeo, vt procedat cum id, quod determi-
 natur faciendum, vel dādum, mediocriter
 datum, vel factum, est iusta causa concedē-
 di totam indulgentiam, & mediocriter fit,
 vt illa tota quærat: non autem aliās. Quo

niam id, quod ex sese non est iusta causa cōcedendi certam indulgentiā, tanta cū charitate, & religione dari, fieriue potest, vt iusta efficiatur causa eiusdem: & econtra-rio id, quod ex sese iusta est indulgētiæ concessæ causa, si mediocriter detur, vel fiat, tā frigidè, tamq; parum religiose fieri posset, vt delinat esse iusta, secundum ea, quæ nouè: sed utiliter in notabili. 15. diximus.

XXIII. quòd grandis videtur† differentia 36
inter indulgentiam perennem: qualis est
quadraginta dierum concessa visitantibus
ecclesiam beati Petri vrbis Romæ: & inter
indulgentiam concessam pro certo tempo-
re determinato: quales sunt quas videmus
passim concessas certis locis pro certis die-
bus, à vesperis in vespas eorū visitatibus.
Prior enim sæpius quæri potest: posterior
verò semel tātum, secundum Thom. in. 4.
dist. 20. q. 3. art. 2. cuius opinio videtur seque-
da. Tum, quòd vsu recipitur, & vsus est op-
timis legum interpret. c. Cum dilectus. de
consuetud. l. Minime. ff. de leg. Tum, quòd
Palud. & Cōmunis eā ibi sequitur: & Do-
m. & Perusi. in. c. final. de poenit. & remis-
sionibus. l. ibidè, & aliquot alij alibi con-

- 37 tradicant. Palud. tamen vbi supra [†] subdit, quòd perennes eodem diebis quæri nequeunt, ne ludibrio esset indulgentia, si quis eã sæpissime eodem momento ingrediendo, egrediendoq; ecclesiam lucrifaceret. Et ne sine iusta causa videretur cõcessa, quæ tam leuiter lucrãda proponeretur contra dicta in not. 15. Quæ tamen ratio non cõcludit in eo, qui statutis horis, vel alijs vadit ad ecclesiam talẽ ad orãdũ, vel audiendũ verbũ Dei, nõ causa fraudis, neq; irrisionis, sed deuotionis ad id motus. Quare verius videtur id, qd̄ Feli. nõ facta menciónẽ de Palud. ait post Lyrã. s. quòd bis, & pluries potest quæri eodem die indulgentiã perennis: Sed non toties, & tali modo, vt fraus quadam, & irrisio videatur. XXIII. quòd vt supra in notab. 10. diximus, per indulgentiam [†] dierum, vel annorum iniũctorum solũ condonantur dies, & anni poenitentiarum iniunctarum à confessario in foro poenitentiali: ideoq; nihil eorũ lucriferi ab eo, cui nihil eorũ est impositũ. [†] Et qd̄ sensus illius dicti Hostiens. in. c. Cum ex eo. de poenit. s. Dies indulgentiarum esse vtilis: annos verò continnos, secundũ Ioan. Andr. Pan. & Cõmuni-
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621
 622
 623
 624
 625
 626
 627
 628
 629
 630
 631
 632
 633
 634
 635
 636
 637
 638
 639
 640
 641
 642
 643
 644
 645
 646
 647
 648
 649
 650
 651
 652
 653
 654
 655
 656
 657
 658
 659
 660
 661
 662
 663
 664
 665
 666
 667
 668
 669
 670
 671
 672
 673
 674
 675
 676
 677
 678
 679
 680
 681
 682
 683
 684
 685
 686
 687
 688
 689
 690
 691
 692
 693
 694
 695
 696
 697
 698
 699
 700
 701
 702
 703
 704
 705
 706
 707
 708
 709
 710
 711
 712
 713
 714
 715
 716
 717
 718
 719
 720
 721
 722
 723
 724
 725
 726
 727
 728
 729
 730
 731
 732
 733
 734
 735
 736
 737
 738
 739
 740
 741
 742
 743
 744
 745
 746
 747
 748
 749
 750
 751
 752
 753
 754
 755
 756
 757
 758
 759
 760
 761
 762
 763
 764
 765
 766
 767
 768
 769
 770
 771
 772
 773
 774
 775
 776
 777
 778
 779
 780
 781
 782
 783
 784
 785
 786
 787
 788
 789
 790
 791
 792
 793
 794
 795
 796
 797
 798
 799
 800
 801
 802
 803
 804
 805
 806
 807
 808
 809
 810
 811
 812
 813
 814
 815
 816
 817
 818
 819
 820
 821
 822
 823
 824
 825
 826
 827
 828
 829
 830
 831
 832
 833
 834
 835
 836
 837
 838
 839
 840
 841
 842
 843
 844
 845
 846
 847
 848
 849
 850
 851
 852
 853
 854
 855
 856
 857
 858
 859
 860
 861
 862
 863
 864
 865
 866
 867
 868
 869
 870
 871
 872
 873
 874
 875
 876
 877
 878
 879
 880
 881
 882
 883
 884
 885
 886
 887
 888
 889
 890
 891
 892
 893
 894
 895
 896
 897
 898
 899
 900
 901
 902
 903
 904
 905
 906
 907
 908
 909
 910
 911
 912
 913
 914
 915
 916
 917
 918
 919
 920
 921
 922
 923
 924
 925
 926
 927
 928
 929
 930
 931
 932
 933
 934
 935
 936
 937
 938
 939
 940
 941
 942
 943
 944
 945
 946
 947
 948
 949
 950
 951
 952
 953
 954
 955
 956
 957
 958
 959
 960
 961
 962
 963
 964
 965
 966
 967
 968
 969
 970
 971
 972
 973
 974
 975
 976
 977
 978
 979
 980
 981
 982
 983
 984
 985
 986
 987
 988
 989
 990
 991
 992
 993
 994
 995
 996
 997
 998
 999
 1000

meri dierū simpliciter cōcessā tollitur poe-
 nitēcia toridē dierū: etiāsi dies poenitentia
 nō esset cōtinuis: sed interpolati: ita vt per
 indulgētiā. 40. dierū nō solū cēseatur cōdo-
 nati. 40. dies poenitētiā implenda. 40. die-
 bus cōtinuis: sed etiā implēda. 20. hebdo-
 madis: Per indulgētiā autē vnus āni non
 tollitur, nisi poenitētia vno anno implēda,
 etiāsi solis quinquaginta diebus esset in eo
 poenitendū: vt quia ita data est annalis poe-
 nitentia, vt singulis quartis, & sextis ferijs
 sit tantū orandū, vel ieiunādū. Ex quo infer-
 tur primo, aliquos nouiores id parum apte
 explicasse. II. quòd aliquando indulgētia
 40. dierum tātum tollet, quātum indulgē-
 tia anni: & aliquādo indulgētia anni plus,
 quā indulgētia trecētorum dierū. Quia
 indulgētiā tātū valēt, quātum sonāt, vt in
 not. n. est dictū. III. quòd plurimū refert,
 an indulgētia vnus āni de iniūctis poenitē-
 tijs, an indulgētia vnus āni simpliciter cō-
 cedatur. Quia prior pot est cōtinere plures,
 vel pauciores dies, prout pluribus, vel pau-
 cioribus diebus anni iniūcti insisset cōfes-
 sarijs poenitere. Posterior verò videtur cō-
 tinere. 375. dies. Quia toridē cōtinēt ānis,
 40
 23
 41
 23

iuxta glo. c. Quā sit. de electio. lib. 6. in ver-
bo. Mensur. llll. quòd licet grandis sit dif-
ferentia inter indulgentiā certi numeri die-
rum iniunctorum, & indulgentiā certi nu-
meri dierum simpliciter concessorū. Quia,
42 vt in notab. ii. diximus, per hanc condona-
tur poena, † etiam si non sit iniuncta poeni-
tentia: per illam autem non. Maior tamen
est inter indulgentiam certi numeri anno-
rum iniunctorum, & indulgentiam certi
numeri annorum simpliciter. Quoniam
per hanc semper censetur concessa indul-
gentia. 375. dierum: per illam autem nihil,
si nullus annus poenitentiae est iniunctus.
Præterea si qui anni sunt iniuncti, non
condonatur poenitentia tot dierum, quot
annos habet: sed tot dierum vnius anni,
quot iussus fuit à confessario poenitere.

43 **XXV.** † quòd is, cui certus dierū, vel
annorum numerus poenitentiae iniunctus
est, non tenetur explere illam, si toridē in-
dulgentiā ritè fuerit cōsecutus. Quia in-
dulgentiā æquipollet satisfationi poeni-
tentiali. c. Cum ex eo. de poenit. quatenus
habet, per indulgentiam eneruari poeni-
tentialē satisfationem: quod non con-

tingeret, nisi obligationem eam implendi
tolleret. Contra quod obstat is nouus scrupulus,
quod nemo scit certo, an quaesierit indulgentiam.
Quia nemo scit, an sit odio, vel amore dignus.
Ecclesiast. 9. c. final. de purg. cano. & nemo, qui non est in charitate
quærit indulgentiam. Extrauag. 1. & 2. de poenit. & remiss.
Sed respondeo, quod satis est, quod probabiliter
putet se quaesivisse indulgentiam, non quoad hoc,
ut verè condonetur ei poena in purgatorio luenda.
Quia illa non tollitur, nisi verè indulgentiam quaesierit:
sed sic quoad hoc, ut ipse liberetur ab obligatione
faciendi poenitentiam iniunctam. Sicut & confessio
informis habita probabiliter pro informata excusat
ab iteranda confessione, secundum Thom. in. 4. d. 17. q. 4. art. 1.
cõmuniter receptum. Et assumptio sacramenti
Eucharistiæ ab existente in peccato mortali, putante
se esse in statu gratiæ absoluit assumptum ab obligatione,
quam habebat tunc assumendi, iuxta. c. Quotidie. & ea,
quæ ibi diximus, de conf. d. 2. Quod ut quotidianum,
ita & memorabile duco. Omnium tamen, tum Theologorum,
tum Canonistarum vna est sententia, consulendum

esse, ne quis ob indulgentias ab poenitentia operibus cesset. Quia, ut Tho. receptus ait, in. 4. dist. 20. opera poenitentia non solum sunt in satisfactionem: sed etiam in remedium contra peccata: praecipue quia interdum quis debet plura, quam credat. Tum etiam, quia nescitur, an sacerdos poenitentiam debitam totam iniunxerit: & communiter an ad aliquid ab eo non iniunctum, & per consequentem per indulgentiam aliquando non relaxatum teneamur. **XXIII.** quod religiosi indulgentias indiscretas praedicantes peccant lethaliter, Clementi. i. §. 1. de privileg. quo sub virtute obedientiae, & maledictionis aeternae prohibetur id facere. Indulgentiae autem dicuntur indiscretae primo non concessae per glo. eiusdem Clementi. verb. Indiscretas. probatam ibidem per omnes. Secundo illae, quae concessae quidem sunt: concedi tamen non potuerunt ab eo, qui eas concessit. Quia taxam. c. Cum ex eo. de poenit. excedebant, secundum Paulum a Leazaris: quem sequuntur Ioh. Imol. & Cardi. in 6. notab. & in. q. 2. & Bonifa. col. 10. Tertio, quae probari non possunt, vel literis Papae, si ab eo sunt concessae: vel literis conceden-

tis, aut testibus, quando ab alio inferiore,
 secundum prædictos. Adde tamen eis pri-
 mo, quòd hoc tertio casu non peccaret, præ-
 fertim lethaliter in foro conscientie reli-
 giosus, qui sciret verè esse concessas ab eo,
 qui poterat, aut indicijs probabilibus id
 crederet. Tū, quia lex fundata in præsum-
 ptione quoad forū cōscientie cessat, quādo
 veritas ei est contraria. c. Tua. de sponsal.
 vt in relectio. c. Ita quorundam. de iudæ.
 notab. 10 dicebam. Tum, quòd coram Deo,
 qui omnia nouit. c. Nouit. de iudi. non sunt
 indiscretæ, si sunt verè, ac benè concessæ.
 Nec temerè facit, qui indicijs probabilibus
 id credit, arg. c. i. c. Afferte. & c. Illud. de præ-
 sumptio. Tum, quòd alioqui quàm pluri-
 mi concionatores, qui in suggesto existen-
 tes rogantur per schedulas, vt publicè in-
 dulgentias sibi ignotas illo, vel illo die: illo,
 vel illo loco quærendas peccarent. Quod
 mihi durum videtur. Adde secundo, indis-
 cretas etiam videri indulgentias, quæ sine
 iusta causa conceduntur, per ea, quæ in no-
 tab. 15. diximus. quod serit. c. Cum ex eo. de
 pœnit. & remiss. quarum tamen prædica-
 tores religiosi nō videtur peccare. Quippe

qui de superiorum facto iudicare non de-
 bent. c. Inferior. 21. dist. & c. Cum inferior.
 de maior. Adde tertio, quod quamvis illa
 Clementi. de religiosis tantum loquatur:
 & quamvis illi sic prædicantes plus, quam
 alij peccent: non tamen alios clericos, & à
 fortiori laicos id facientes à peccato excu-
 sari: non quidem per illam Clementi: sed
 per rationem, qua illa nititur. Quod vide-
 tur sensisse Divus Antoni. dum in. 3. parte
 tit. 18. c. 4. illam Clementi. ad omnes prædi-
 catores extendere videtur. XXIII. quod
 46 quæstores † eleemosynarum, & pecuniarum,
 quæ ad indulgentias assequendas dantur
 multipliciter errant. Primum quidem con-
 tra concilium generale, quod in. d. c. Cū ex
 co. de poenit. posteaquam scripsit formam
 literarum, quibus. S. Apostolica indulgen-
 tias concedit in hæc verba de illis edixit:
 Qui autem ad quærendas eleemosynas de-
 stinantur, modesti sint, & discreti: nec in ta-
 bernis, aut in alijs locis incongruis hospi-
 tentur: nec inutiles, aut sumptuosas faciāt
 expensas, cauentes omnino, ne falsæ reli-
 gionis habitum gestent. At contra plurimi
 eorū sūt imodesti potui, & esui, & vtinā nō

libidini dedit: cumq; sint laici, & coniuga
 ti pileo rotundo, tonso capillo, & corona,
 quod peius est, rafa simulant se in sacris cō
 stitutos, vt ex suggesto prædicent in terris
 à suis municipijs longè semotis. Deinde
 quòd toti sunt in haurienda per fas, aut ne
 fas pecunia. Quia prius eleemosynarū pro
 uentum conducunt, aut redimunt à mona
 sterijs, & alijs pijs locis, pro quibus quarun
 tur, & postea eas quarūt. Et quia lucrū, vel
 damnum eis totum cedit, multas abusio
 nes proponunt in suis prædicationibus, vt
 simplices decipiāt, & aurū subtili, vel fal
 laci potius ingenio extorqueāt, vt habet. d.
 Clem. 2. de poenit. & remiss. III. quòd cum
 eorum officium non sit prædicare: sed cha
 ritatis subsidia suppliciter petere, & indul
 gentiam exponere. c. Vt officium. §. Con
 pascendi. de hæret. lib. 6. ipsi tamen prædi
 cant contra. d. Clemen. 2. de poenit. III.
 quòd, vt eadem Clemen. in. §. i. subiungit:
 Non sine multa temeritatis audacia, & de
 ceptione multiplici animarū indulgentias
 populo motu suo, pprio de facto cōcedūt,
 sup votis dispēsant, à periurijs, homicidijs,
 & peccatis alijs sibi confitentes absoluunt.

V. quòd aliquot eorū, qui habuerūt priuilegia faciēdi aliquid prædictorū vtūtur, vel potius abutūtur eis, cū sint reuocata per. d. §. i. d. Clem. 2. VI. quòd tēpore mellis, & tritura in regno Castellæ diebus profestis cōpellūt miseros agricolas venire ad suas cōciones audiēdas, & operas suas perdere, cōtra. l. 2. tit. 8. lib. 1. ordi. eiusdē regni. VII. quòd eosdē volētes, nolētes cōpellūt ad accipiēdas indulgētiarū bullas, vocādo eos ad cōciones importunas, & cōpellēdo, vt veniant p cēsuras ecclīasticas, et de vno pago ad aliū, qđ pluris eis cōstat, quā ipsa bulla, cōtra. l. 9. tit. 12. lib. 3. ordi. eiusdē regni, & pragmati. Pintie, vel Valleolerti factā, anno. 1523. l. 10. & aliā Madritiā anni. 1528. l. 88. eiusdē regni. VIII. quòd cū pecunias pro bullis indulgētiarū acceptis debitas, vel permissas via ordinaria petere debeāt, iuxta. l. 11. legū Pintie. Ipsi tñ per cēsuras, & captionē inhumanā pignorū: & etiā interdū culcitre vilissimæ, qđ miser rusticus habet vnicā, vel straguli similis: Imò & in defectū oīm aliorū bonorū, ianuā domus. Quas oēs culpas ppfus vexatus in Ro. Pōti. & regē imerito rejicere solet. Tū, quia Ro. Pontif. qua par-

te potuit, his abusionibus viā præclufit, in d. Clem. 2. quatenus in principio eius prohibuit, ne vlli quæstores admittantur sine literis a postol. per diocefanos examinatis, vel sine literis ipsiusmet diocefani. Quatenus itē vetat, ne vllatenus populo prædicet: sed solū indulgētiās cōcessas ei insinuēt: & subsidia simpliciter ab eodem postulent: neque aliud, quàm quod in bulla continetur, exponāt. Quatenus itē in §. 2. eis multa prohibet in .4. abusu superius citata. Quatenus itē tollit eis oia priuilegia faciēdi ea. Quatenus itē in §. Quæstores. statuit, vt illi nō obstāte quocūque priuilegio, possint ab ordinarijs castigari. Tū etiā, quia catholica regū Castellæ maiestas multis, quas præcituimus, legibus multa dedit remedia: & adeò quidē, vt in. d. l. 9. lib. 3. ordi. statuerit, vt nō impleatur eius iussio, qua bullarū prædicatoribus faciat facultatē cōpellēdi populum, vt ad eorum concionē, etiā relictis suis operibus conueniant. Tū, quia commissarij, siue delegati generales bullarū, quas Cruciatas appellāt, & similiū à regia celsitudine, vel proceribus eius moneri solēt, vt ex præscripto instruāt quæstores, &

prædicatores bullarum, quid, & quo ordi-
 ne, quaq; modestia populis proposituri sint
 vel exposituri, & à quibus abstinere debeant,
 vt mihi pridem commissarij ipsi dixerunt,
 addétes se id diligéter efficere solere. Qua-
 re bonam horum excessuū partem in pa-
 rochos, vel decuriones, aut rectores populo-
 rū reicerem: eo quod ante omnia nō petūt
 à prædicatoribus, & quæstoribus ipsis fieri
 copiam videndi instructionem à cōmissa-
 rio generali eis datam, quo sciāt, in quibus
 eis parere debeant, & à quibus ipsi sibi tem-
 perare. Quod semper vt faciant, etiam at-
 que etiam eos rogo. Illud item admonco,
 quòd cōtra Roma. Pontif. & Cæsaris men-
 tem hi quæstores grauissime aliquando de-
 linquebant, cū ipse adhuc Salmanticæ age-
 rem in eo, quòd cum ob nouas indulgètia-
 rum bullas ad triennium datas præceden-
 tes omnes frequenter suspenderentur, cum
 ea clausula, vt acceptanti nouam omnes ef-
 sent vtilis: & primo anno triennij prædi-
 caretur noua, & acciperetur postea secun-
 do, vel tertio anno eandem bullam in eo-
 dē oppido prædicabant, tanquam nouā, &
 ipsam præcedèti anno prædicatam, & ac-

ceptam suspendētem: & ideo miseri putan-
tes suspensas esse, quas præcedēti anno acce-
perant, eandem pro alia accipiebant. Hec
quæstorum immodestia, & scādalosus ex-
cessus iam dudum in causa fuit in Germa-
nia, vt indulgentiæ reijcerentur: vtinā eo-
rundem emendatio, & renouatio in Hispa-
nia efficiat, vt ab ea magis, magisq; in dies
æstimentur. Amen.

XXV. quòd indulgentia cōcedi potest ob
causam, quæ gloriam Dei, vel sanctorū ho-
norem, vel vtilitatem Christianismi respi-
cit, siue illa sit res in se temporalis, & in o-
pere exteriori consistens: siue spiritualis,
qualis est oratio, secūdam ferè omnes post
Thom. in. d. dist. 20. q. 3. art. 3. Neque cōmit-
titur symonia, cum pro causa temporali da-
tur. Quia, vt Thom. receptus ait ibidē, non
datur pro temporali, quatenus est tēpora-
le: sed quatenus ordinatur ad spiritualia:
ad quæ constat ordinata esse temporalia:
& his ob ea nos vti debere, arg. c. Si quis ob-
iecerit. q. 3. & annotatorum in rubri. de iu-
re patro. Quæ ratio tametsi cōmuniter re-
cepta est, oppugnari tamen neruose potest
per ea, quæ in c. Significatum. de præbend.

super glo. scripsimus: quæ breuitatis causa
ibi legenda, cui volet, omittimus.

XXVI. quod[†] quantum, ut dictum est in not.
16. purgatorium non possit à Papa pro eius li-
bito euacuari: tales tamē, & tā pauca ani-
mæ possent esse in eo, vel tot viui possent fa-
cere requisita ad indulgentiā pro morans
cōcessam, quod omnes in eo manētes vno,
& eodē die liberarentur, secundum mentē
cōmunem in locis prædictis: Neque obstāt
illa multa, quæ præ cæteris attulit August.
ab Anthon. de potestat. eccle. q. 32. art. 3. quæ
in summā rededit Anto. 3. part. tit. 22. c. 5. §.
6. Tū, quod nos loquimur de animis habēti-
bus meritū cōditionale, qd' ille vocat, quod
sint aliqui, qui p' eis in hoc sæculo faciāt ea,
quæ cōcessio indulgentiæ illis quæreda req-
rit. Tū, quod negari pōt, ut mox dicā eius
subtile dictū. s. quod possunt esse animæ in
purgatorio, quæ nunquam fuerint sub pote-
state Papæ: puta qui ante baptismum iusti-
ficati obierunt obligati ad purgatoriū: vel
responderi, quod ex illo non sequitur, non
posse illas per indulgentiam Papæ iuari,
arg. eorum, quæ super diffinitione indulge-
tiæ in notab. 20. diximus. Tum, quod non

obstat dicere, sequutū me fuisse in not. 21.
 Th. à Vio dicētē indulgentias eis solis pro
 desse, qui pœnitentiam debitam secundū
 diuinam iustitiam pro peccatis suis in hoc
 sæculo agere, vel indulgētias redimere ex-
 plicitē, vel implicitē decreuerunt. Quoniā
 respondeo, præsупponere me in hac cōclu-
 sione prædicta tales esse animas, quibus di-
 co purgatorium eodem die spoliari posse.

An autem vlla anima possit esse in pur-
 gatorio, quæ antequā exiret è corpore, nō
 fuisset Papæ subiecta: sicut palam præsup-
 ponūt August. ab Ancho. in. d. q. 32. art. 3. de
 potest. eccles. & Diuus Anton. 3. part. tit. 22,
 c. 5. §. 6. Videtur, quòd sic. Primum, quòd il-
 li grauissimi patres id sine vllō scrupulo
 præsupponūt. Deinde quòd baptismus est
 ianua aliorum sacramentorum. Veniēs.
 de presbyt. non baptizat. Tertio, quòd per
 baptismum aggregatur quis ad coetum fi-
 delium, secundum Thomam 3. parte. q. 70.
 art. 1. & in. d. 18. q. 2. art. 3. q. 1. III. quòd
 qui non est baptizatus excommunicari
 non potest, secundum Thomā. in. d. dist.
 18. q. 2. art. 3. q. 1. & doctrinam receptam Do-
 minici. in. c. Romana. §. In vniuersitatē. de

sententia excōmuni. lib. 6. & nō alia ratio-
 ne, quā quōd nondum baptizatus nō sub-
 est iurisdictioni spiritali ecclesiæ: Ergo
 quis, etiā si sit cathecumenas, & gratia Dei
 iustificatus ante baptismū nō videtur eccle-
 siæ potestati subesse. V. facit, quōd ante
 baptismum nō iuuatur ecclesiæ beneficijs,
 vt post Alexand. Halen. ait Cardi. S. X. in
 c. Quando, de cōsec. d. 4. VI. quōd in die
 Parasceues ecclesia orat pro cathecumenis
 tanquam pro eis, qui nondum sunt Chri-
 stiani effecti: Et quōd in relectione. c. No-
 uit. de iudi. notab. 6. n. 31. diximus omnem
 Christianum, quatenus Christianus est, ef-
 se rem quandam spiritalē, propter cha-
 racterem illum baptismalem in baptismo
 ei impressum: qui cum desit cathecumeno,
 non potest iuste appellari Christianus.
 Sed contra dicendum videtur. Primo qui-
 dem, quōd de necessitate salutis est subesse
 Roma. Pontif. secundum Thom. contra er-
 ror. Gentil. c. 63. qui non latuit Feli. in. c. 1.
 col. 2. de constit. & facit illud. c. & c. Cūcta
 per mundum. 9. q. 3. Ergo repugnat, quē esse
 iustum, siue habere animæ salutem, & non
 subesse Papæ. Deinde, quōd proprius est

membrū ecclesiæ iustificatus, & gratia Dei
 gratum faciente ornatus, quàm baptiza-
 tus lethali peccato infectus, iuxta. c. Nō du-
 bito. & c. Est vnitas. de consecra. d. 4. & la-
 tissimè tradita à loh. de turre cremat. de po-
 testat. eccles. lib. 1. c. 55. 56. 57. & 58. At bap-
 tizatus malus est membrum ecclesiæ Dei, li-
 cet aridum, vt ibidem copiosissime proba-
 tur: Ergo à fortiori constitutus in gratia
 Dei, & iustificatus nondū baptizatus. Ter-
 tio, quòd extra ecclesiam non est salus, ne-
 que remissio peccatorum, iuxta principiū
 Extrauag. Vnam sanctam. de maior. Neq̃
 vllus saluatur, nisi subsit Christo capiti, &
 eius vicario, vt ibidem in versicul. Hæc est.
 & annotauit ibidē glo. memorab. in verb.
 Vnius. Qui ergo fiet id, quod August. & eū
 sequutus Antoni. aiūt. s. vt quis mortuus sit
 in purgatorio, qui viuus nunquam fuit Pa-
 pæ subiectus? Cū nemo in purgatoriū descē-
 dat, nisi qui obierit in gratia, arg. c. Qualis.
 25. dist. & nemo possit illā habere, nisi intra
 ecclesiam: & nemo possit esse intra illam,
 quin vicario Christi sit subiectus, per. d.
 Extrauag. Vnam sanctam. de maior. & per
 illum arti. Symbol. Vnam sanctam eccle-

fiam catholicam III. facit. c. Ante bapti-
 smū. & c. Anteviginti. cū multis sequentib.
 de consecrat. dist. 4. quibus significatur ca-
 thecumeni subesse ecclesiæ, aliqua saltē ex
 parte. V. quòd qui baptismum nimium
 differūt, peccant, vt probat. c. Quando. de
 consecrat. dist. 4. & tradit Thom. 3. part. q.
 68. art. 3. non solum ob transgressionem le-
 gis diuinæ: sed etiam ob trāsgressionem le-
 gis humanæ, si qua esset, quæ præscriberet
 tempus, secundum Thom. de Vio in. d. art.
 3. Ergo, antequàm baptizetur, potest quis es-
 se Papæ subiectus. Quandoquidem lex nō
 ligat non subditos illius latori. c. 2. de con-
 stit. lib. 6. VI. quòd videtur ecclesia præ-
 scribere legem cathecumenis, vt certis die-
 bus certa quædam faciant. c. Ante baptis-
 mum. & c. Ante. 20. dies. de consecrat. d. 4.
 Imò & legem posuit, vt certo tēpore anni
 baptizarentur. c. Duo. & c. De cathecume-
 nis. ead. dist. VII. facit, quòd illud Psal. 118.
 Participem me fac Deus omnium timen-
 tium te: probat secundum omnes, quòd me-
 rita cuiuslibet existentis in gratia profunt
 cuiuslibet alij existēti in eadem sine alia ope-
 rantis intentione, ob solam vnionē chari-

tatis: Et quòd idē pbat etiā articulus Symboli: sanctorum cōmunionem, vt etiam declarat Tho. in expositione Symboli. & Cardinali. S. X. in §. In Leuitico. art. 5. de poen. dist. 1. & Thom. cōmunitet receptus in. 4. dist. 20. q. 1. art. 4. q. 1. cuius verba retulimus supra co. notab. n. 18. At qui iā est iustificatus, antequam baptizetur habet charitatē, & participat de spiritu Christi: ergo habet prædictam cōmunionem: ergo est intra ecclesiam: & per consequentionem præfidi vniuersæ ecclesiæ subijcitur. VIII. facit, quòd triplex est baptismus .s. fluminis, sanguinis, & flaminis. c. 2. cum glo. de presbyt. non baptizat. c. Baptismi vicem. adiuncta glo. & c. Non dubito. de consecrat. d. 4. Quorum præcipuus est baptismus sanguinis cap. Cathecumenum. vbi Cardi. S. X. ead. dist. Et quanuis possit quis iustificari sine baptismo fluminis actu suscepto: non tamē potest. non suscepto baptismo flaminis. Et ita nemo potest adire purgatorium, qui viuens non acceperit aliquem baptismum, saltem flaminis: & hic videtur sufficere, vt quis subdatur Papæ: sicut sufficit, vt fiat membrum viuum Christi. c. Nō du

bito. & c. Est vnitas. de consecr. dist. 4. & c.
 Debitū. de bap. PRO contrariorū iolu-
 tione dico primo, eum, qui non est baptiza-
 tus baptismo fluminis, non insigniri chara-
 ctere baptismali, quo insigniuntur baptiza-
 ti baptismo fluminis. c. Quod quidam. col.
 2. 1. q. 1. c. Displicet. circa medium. 23. q. 4. c.
 Licite. 32. q. 7. etiam si fuerit baptizatus bap-
 ptismo sanguinis, secundum Cardin. in. c.
 Cathecumenum. de consecrat. d. 4. II. di-
 co, baptizatum solo baptismo fluminis, do-
 nec baptizetur baptismo fluminis, inhabi-
 lem esse ad sumendum alia sacramenta. c.
 2. & c. Veniens. de presbyter. non bap. Imò
 & ad audienda missæ secreta: quæ post mis-
 sam cathecumenorum peraguntur. c. Epif-
 copus. de consecrat. d. 1. III. dici potest,
 eiusmodi iustificatum non esse participē.
 suffragiorum ecclesiæ, vt sensit Cardin. in
 d. c. Quando. de consecr. d. 4. Quia solum
 fiunt pro coetu fidelium, vt in parergō. c.
 penult. de sentent. excōmuni. dicimus. Cui
 quis videtur aggregari per susceptionem
 characteris baptismalis, vt ait Tho. 3. pte. q.
 7. & in. 4. d. 18. q. 2. art. 3. q. 3. & arg. c. Displi-
 cet. 23. q. 4. Contrarium tamen arbitror ve-

rius per dictum. 5. Et quòd is videtur quoad
 ad suffragia ecclesiæ similis excommunicato,
 qui secundum cõmunem sententiam est
 excommunicatus iniustus, vel iustus: Sed cõ-
 trarius antequàm absoluat, gaudet eis: li-
 cet ecclesiæ speciatim non oret pro illis.
 Quia non putat eis inesse charitatem, iux-
 ta ea, quæ in. d. parergo dico: sicut neque
 huic, de quo loquimur, iustificato. III. di-
 co huiusmodi iustificatum non esse de ec-
 clesiæ, quoad hunc sensum, quòd possit ab
 ea compelli ad accipiendum baptismum,
 vel seruandam fidem, quam iam semel ac-
 cepit, ut probare videntur argumenta pro
 altera parte facta, &c. Displicet. 23. q. 4. &
 c. Contra Christianos. de hæret. lib. 6.
 V. verò dico, eiusmodi iustificatum, & ita
 baptismo flaminis baptizatum, esse mem-
 brum verum, & viuum Christi, ac per con-
 sequutionem eius sponsæ sacrosanctæ ma-
 tris ecclesiæ: & esse de illa, & intra illam:
 participareq; de omnibus, omnium bono-
 rum, & iustorum operibus: & frui ea com-
 munionem, quæ fit inter iustos omnes, vi cha-
 ritatis, sine vlla applicatione particulari,
 vel generali ecclesiæ, vel alterius privati.

VI. eiusmodi solo baptismo fluminis baptizatum subiectū esse Papæ eo modo, quo est de ecclesia, & est intra eam: non quidē subiectione irreuocabili, vt est baptizatus baptismo fluminis, cap. Contra Christianos. de heret. lib. 6. sed reuocabili, ideoq; si in statu gratiæ decesserit, ad purgatoriūque descenderit perinde posse indulgentijs adiuuari, ac alias animas sanctas in eodē poenas dantes, cum quibus vtinam olim Christo Θεοουθεωσω Opt. Max. cuius infinito merito iobeleæ, & aliæ indulgētiæ nituntur in coelo empyræo perfruamur. Amen.

LAVS DEO.

INDEX LOCUPLES VBI

N. notabile. p. paginam & n.

numerū designat.

A Prepositio excludit. N. 24. p. 237. n. 3. sed nō
hic, ibidem. p. 238. n. 4.

Absoluendi à reseruatō episcopo facultas non sus-
pēditur hic. N. 28. p. 266. n. 16. etiā à Papa facta
ibidē. p. 266. n. 17. nec absoluēdi à reseruatō Pa-
pe nuntio, prout est talis facta, ibidē. p. 266. n. 18.

Absoluit se nemo. N. 20. p. 170. n. 9. & absolutio
nō est genus ad indulgentiā, ibidem. p. 172. n. 11.

Absolutioni plenariæ, quæ verba necēssaria. N. 30.
p. 287. n. 8. & quando eam laicus faciat, ibidē. p.
289. n. 9. & includit oblita, ibidem. p. 290. n. 11.
& cui a menti fieri potest. ibidem. p. 191. n. 12.

Accessus & regressus à mandato de non prou-
dendo differre. N. 30. p. 292. n. 15.

Actus meritorius meretur. N. 13. p. 85. n. 3. & satis-
facit pro agente, vel alio diuersa ratione, ibid.
p. 87. n. 4.

Aliena ope indignus, qui sibi non opitulatur. N. 21.
p. 132. n. 4.

INDEX

- A*micitia Dei duplex. N. 23. p. 228. n. 5.
- A*nime purgatorij in quo cum beatis, & in quo nobiscum communicant. N. 22. p. 198. n. 11.
- A*nthoni quaedam dicta, ut temperata. N. 9. p. 9. n. 9.
- A*nnus penitentie continuus dies vtilis, ut intelligatur. N. 31. p. 313. n. 39. & quando indulgentia. 40. dierum equa indulgentia anni, ibidem. p. 319. n. 40. & quot dierum in annis, ibidem. p. 319. n. 41. quanto maior annus simplex, quam in unum est penitentie, ibidem. p. 320. n. 42.
- A*rbitrio solo caditur: sed non resurgitur. N. 17. p. 124. n. 6.
- A*rgumentum à maiori negato ad minus negatum: & ab equiparatis quando valet. N. 27. p. 252. n. 6.
- A*rgumentum à remoto genere ad speciem validum. N. 23. p. 262. n. 12.
- A*rticulus mortis praesertim non verus hic dicitur. N. 30. p. 285. n. 3. nisi aliud exprimat, ibi. p. 286. n. 5.
- A*rticulus mortis ab alio tempore differt. N. 28. p. 258. n. 6.
- B**
- B**eneplacitum Papae, vel indicis, ut durat. N. 28. p. 274. n. 28.

Bulla in malo statu quoad quæ prodest, N. 19. p. 157.
n. 19. quam accepturi, quid præmonendi, ibidem
p. 158. n. 20.

Bullam accepturus raro poenitet. N. 9. p. 152. n. 14.
rari etiam peregrini, ut debent, ibide p. 153. n. 15.

Bullis cū multis, sine ullius fructu qui dedit. N. 30
p. 9, n. 16. qui verò cū magno. ibid. p. n. 18.

C

Cantum in eadem dictione cur moratur eccle
sia. N. 1. p. 6. n. 8.

Cardinales, & poenitentarius, ut dent centum dies
N. 31. p. 306. n. 7.

Carnis vitio diu deditos difficile resurgere. N. 7.
p. 127. n. 13. et gloripetas quosdam, ibide p. 128. n. 14.

& aliena tenentes, ibidem p. 128. n. 15. & nobi
les quosdam, ibidem p. 128. n. 16.

Causa finali cessante, lex cessat. N. 25. p. 241. n. 3.

Causa indulgentiæ sic impleta maior: sic impleta
minor. N. 15. p. 111. n. 15.

Christi sanguinis gutta una suffecit toti mundo
redimendo. N. 12. p. 81. n. 2. Imò & minima pas
sionum eius, ibide p. 81. n. 3. quod cur versandū
mente, ibidem p. 81. n. 4. quæ ratio tanti pretij.

ibid. p. 82. n. 5.

CH R I S T I merita infinita. ibid. p. 83. n. 7.

etiam secundum intensiorem. ibid. p. 83. n. 8.

CH R I S T I descensus ad inferos. N. 21. p. 218. n. 44, et
qui à purgatorio liberati, ibid. p. 221. n. 48.

CH R I S T O, & sanctis fuisse mentē satisfaciendi
pro alijs. N. 13. p. 90. n. 14.

CH R I S T U S non est passus pro quibus nō erat patien-
dum. N. 21. p. 184. n. 6.

CH R I S T U S gloriā sui corporis, nō aut animæ sibi
meruit, quā tamen infinitis alijs meruit, quoad
sufficiētiā. N. 13. p. 89. n. 10. & ita nunquam
condigne remunerabitur, neque ob id iniuriā
patitur, ibid. p. 90. n. 11.

Cōciliū, cōcedit indulgētiā, et plenā. N. 31. p. 300. n. 2.

Cōfessariū munus qd in tali casu. N. 30. p. 293. n. 17.

Cōfessariū deputādi potestas sine facultate absolui-
di à reseruatū papæ hic nō suspēsa. N. 28. p. 260. n. 9.

Confessarius idoneus, an quandoq; laicus. N. 30. p.
290. n. 10.

Confessio nō cōfessorū sufficit. N. 18. p. 140. n. 17.
ide ibid. p. 140. n. 18.

Confessio peccatorū an necessaria indulgentiæ la

INDEX

- tæ. N. 18. p. 132. n. 1. pro affirmatiua ibi. p. 133. n. 2.
 & pot esse pars cause. ibi. p. 136. n. 8. & sine illa
 cõcedi. ibi. p. 137. n. 9. ut in dubio præsumitur. ibi.
 p. 137. n. 10. quia id iure humano requiritur: licet
 cõtritiõ diuino. ibi. p. 138. n. 11. quæ etiã aliter dif-
 ferunt. ibid. p. 140. n. 19.
 Cõfessio quãdo requiritur noua rõne. N. 31. p. 313. n. 30
 Confiteri non tenetur confessã ob indulgentiam. ibi
 dẽ. p. 286. n. 6. (p. 258. n. 5
 Cõfratria à phratria græco, nõ à fraternitate N. 28
 Copulatiuæ proprietas, forma seruanda. N. 18. p. 133.
 & 134. n. 3. & 6.
 Cõsuetudo dat facultatẽ indulgẽdi. N. 31. p. 302. n. 7.
 Contritiõ quando necessaria. N. 18. p. 136. n. 7.
 Cõtritiõnẽ rari nisi cõfessuri habẽt. N. 18. p. 134. n. 5
 Contritus nõ potens confiteri quærit. N. 18. p. 138.
 n. 14. & qui se putat legitime confessum eũ non
 sit. ibid. p. 139. n. 15. & quid de impotenti in arti-
 culo mortis. ibi. p. 139. n. 16.
 Culpa pcti quid, et quid pœna eiusdẽ. N. 10. p. 46. n. 3

D

- Dispensãdi actus odiosus, potestas nõ. N. 27. p. 252. n. 5.

INDEX

Dispensatio bonorū ecclesie spūaliū, & tēporaliū cō
 cessā papæ quadruplicis generis. N. 15. p. 107. n. 10
 Dispensatio thesauri prædicti, aliter fit per sacramē
 tū, aliter per indulgētiā, N. 14. p. 93. n. 2.

E

Ecclēsiæ bona aliter, quàm per sacramenta cō
 municabilia dispensari posse sine sacramen
 to. N. 14. p. 94. n. 3. (302. n. 5.)

Electus confirmatus, & promissus equatur. N. 31. p.
 Episcopus non indulget pro opere extra episcopatū
 faciendo. N. 31. p. 304. n. 12. nec non subdito, nisi
 in tribus casibus, ibid. p. 304. n. 13. licet cōmunicet
 merita sui episcopatus, ibid. p. 305. n. 14.

Etiā verbū implicat magis dubiū. n. 26. p. 247. n. 3.

Exhortatio ad pœnitentiā. N. 17. p. 130. n. 20.

Extendi non debet à iure exorbitans. N. 28. p.
 279. n. 23.

Extra. 1. de pœnit. & remiss. tenor. N. 7. p. 20. n. 1.

Extravag. Vnigenitus. quæ secunda est de pœnit.
 tenor. N. 12. p. 78. n. 1.

Extrema vntio finē vitæ præsumptum tantū requi
 rit. N. 30. p. 285. n. 4.

F

INDEX

F Actiū cū qualitate vetitur, nō vetatur sine illa.
 N. 28. p. 261. n. 10. nec pulsus a maiori, pellitur a
 minori ibid. p. 262. n. 11. (n. 3.)

Facultas faciēdi, et præceptū differunt. N. 28. p. 256

Forum anime separata aliud à nostro. N. 22. p.
 202. n. 17. G

C Ratia signata perfecta. N. 26. p. 248. n. 7.

G Gratia non extenditur per verba executionis
 N. 25. p. 241. n. 4. (12.)

Gratia datur faciēti quod in se est. N. 17. p. 127. n.

Gratiam primam nemo meretur sibi de condigno,
 ibidem. p. 124. n. 7. neque reparationem post ca-
 sum, ibidem. p. 124. n. 8.

Gregorius autor stationum, siue ceremoniarū Ro-
 mastatarum. N. 7. p. 22. n. 3.

I

Incerta restituēda duplicia. N. 28. p. 260. n. 8.

Indulgentia, & remissio sacramentalis ut
 differant. N. 9. p. 43. n. 13.

Indulgentia immediatè à Papa data, & mandata
 dari ut differunt. N. 30. p. 292. n. 14.

Indulgentia concessa, ultra modū quatenus valet.

INDEX

Indulgentia concessa, ultra modum quatenus valet. N. 31. p. 306. n. 16.

Indulgentia non reuocatur per mortem indulgentis. N. 31. p. 310. n. 25. sed per destructionem loci sic. ibid. p. 312 n. 27. nec expressa nocet ignorantibus ibi. p. 312. n. 28

Indulgentia non prodest lethaliter infecto. ibid. p. 312 n. 29. etiam quo ad quarendam gratiam ibi. p. 315. n. 33

Indulgentia pro leuibus perfectis, religiosis, mortuis, concedenti, & ita concedi potest, ut ab uno uiuo, alteri uiuo queratur. ibid. p. 314. n. 32. Sed non solet, ibid. p. 315. n. 33.

Indulgentia, ut queritur pro opere indeterminato N. 31. p. 315. n. 34. & ut pro determinato. ibid. p. 316. n. 35.

Indulgentia perennis, & temporalis, ut differunt, ibid. p. 317. n. 36. & haec quando eodem die bis queratur, ibid. p. 318. n. 37.

Indulgentia poenitentiae iniunctae non tollit non iniunctam, ibid. p. 318. n. 38.

Indulgentia omnium peccatorum maior, quam plenaria simplex eorum. N. 9. p. 40. n. 10.

Indulgentia quae absolutio, & quae compensatio. N.

INDEX

22. p. 209. n. 25. & que ultra, ibid. p. 110. n. 27.
- Indulgentia per modum suffragii non minoris esse
 Etus, quam alia, et hæc quoad diuersos. ib. p. 211. n. 28
- imo et diuersa eiusdem peccati a diuersa est. ib. p. 211. n. 29
- Indulgentia à Papa concessa mortuo simpliciter au-
 dita eius morte, an, et quando valeat, ib. p. 212. n. 33
- Indulgentia simpliciter concessa mortuo videtur
 per modum suffragii, ibid. p. 213. n. 34. & nõ dire-
 cta absolutio. ibi. p. 214. n. 35.
- Indulgentia nemo fit amicus Dei. N. 23. p. 227. n. 3.
 sed iam factus per eam citius consumatur. ibi.
 p. 229. n. 7. (n. 1.)
- Indulgentia instar iobelei plenissima est. N. 26. p. 245.
- Indulgentia ad instar aliarum quod nõ expeditur,
 nisi. & c. ius exorbitans est. N. 26. p. 247. n. 4. &
 an conscientie. ibid. p. 248. n. 6.
- Indulgentia aut datur, aut mandatur dari, & de cau-
 telis in mortis articulo seruandis. N. 30. p. 29. n. 13
- Indulgentia, ut queratur requirit subitionem operis,
 aut oneris pignori. N. 19. p. 143. n. 1. nõ partitiam
 ib. p. 143. n. 2. et quoad partem, ib. p. 144. n. 3. nec inuat
 p. p. as, aut ipotetia. ibi. p. 144. n. 4. nec clausura

INDEX

- vel carcer, ibidem. p. 145. n. 5. & oportet, ut bene
 fiat, ibidē. p. 145. n. 6. Imò in statu gratiæ, secun-
 dum Caieta. ibidem. p. 145. n. 7. contra quem est
 Cōmunis, ibidem. p. 150. n. 11. pro qua septē fun-
 damenta ponuntur, ibidem. p. 151. n. 12. sed ipse de-
 fenditur, & limitatur ibidem. p. 154. n. 16.
- Indulgentia magna pro re leui cur utilis. N. 15. p. 112.
 n. 16. & qualiter cōperanda, ibidem. p. 113. n. 17.
- Indulgentia, quæ quolibet die: sed non qualibet hora
 queritur, ibidem. p. 114. n. 19.
- Indulgentia confraternitatis corporis Christi ut
 queratur. N. 18. p. 138. n. 12. & festi corporis eius-
 dem, & aliorum ibidem. p. 138. n. 13.
- Indulgentia, quæ concedenti prodest. N. 20. p. 177
 n. 18. & quæ non, ibidem. p. 178. n. 19.
- Indulgentia semper est absolutio, secundum Caiet.
 ibidem. p. 167. n. 4. pro quo argumenta, ibidem.
 p. 167. n. 5. & contra ibidem. p. 169. n. 8. concor-
 dia, ibidem. p. 171. n. 10.
- Indulgentia via iustitiæ prodest mortuo, contra Ca-
 ieta. N. 22. p. 205. n. 20.
- Indulgentia de iunctis non continet indulgentias:

INDEX

- sed absolute concessa sic contra Caieta. N. 11. p. 69. n. 12. & quæ ratio ibidem. p. 70. n. 13. & idè de plena. ibidem. p. 71. n. 14.*
- Indulgentia antiqua an credenda concessa de iniunctis tantum, ibidem. p. 71. n. 15. & an ea, quæ constat simpliciter concessa ad iniungendas extendatur, ibidem. p. 72. n. 16. & quid de noua, ibidem. p. 72. n. 17.*
- Indulgentia certi temporis quoad varios variè intelligenda, ibidem. p. 73. n. 18.*
- Indulgentia eadem aly, plusquàm aly prodest, ibidem. p. 74. n. 19.*
- Indulgentia non tollit pœnam fori exterioris, ibidem. p. 75. n. 20. neq; penitentiam in captiua datur, ibidem. p. 75. n. 21.*
- Indulgentia temporis purgatorij minor, quàm parisi temporis vite, ibidem. p. 75. n. 22.*
- Indulgentia sine causa nihil valet. N. 15. p. 100. n. 1. Sicut nec relaxatio voti, nec iuramenti, ibidem. p. 100. n. 2. neque cum causa, quatenus eam excedit, ibidem. p. 101. & 110. n. 3. & 13.*
- Indulgentia intra metas eõcessionis aly maior, aly*

INDEX

- minor queritur, ibid. p. 101. n. 4. licet multi con-*
tra ibid. p. 102. n. 5. quorum septem rationes, ibi. p.
103. n. 6. Sed profundius alij pro, ibid. p. 105. n. 7.
Indulgentia unius diei quid indulget. N. 11. p. 65. n.
Indulgentia unius diei tam proprie à culpa, & p. 3
na, ac plena. N. 10. p. 55. n. 20.
Indulgentia cum attritione non efficit contritionem
contra Palud. ibid. p. 55. n. 19.
Indulgentia non dicitur tam proprie à culpa &
pœna, ibi. p. 53. n. 16. quã absolutio sacramentalis,
ibi. p. 54. n. 17. & quare improprie, ibi. p. 54. n. 18.
Indulgentia veniam peccati dat. N. 0. p. 45. n. 1. sed pœne
temporariae tantum, ib. p. 46. n. 2. non culpa, vel potius
maculae. ib. p. 51. n. 11. est venialis, ib. p. 52. n. 12. nisi
indirecte, ib. p. 53. n. 14. quia non est idem, quod pœ-
na temporalis ei debita, ibid. m. p. 52. n. 13.
Indulgentia plena concessa non esse concessã ple-
niorẽ, aut plenissimã. N. 9. p. 37. n. 7, quia stri-
cti iuris est, ib. p. 38. n. 8. qua ratione, ibi. p. 39. n. 9.
Indulgentia plena, et non plena, et plena triplex. N. 9.
p. 30. n. 1. & non plena quid nove, ibi. p. 30. n. 2. &
quid plena nove, ibi. p. 31. n. 3. & quid plena in spe

INDEX

- cie plenior, & plenissima. ibid. p. 32. n. 4.*
Indulgentiā peccati, et remissio peccati idē. N. 8. p. 25. n. 1.
licet nō remissio omnium peccatorū, & indulgentiā peccatorum. ibidem p. 27. n. 3.
Indulgentiā querens, ut beatus. N. 17. p. 129. n. 17.
Indulgentiā soli verè poenitenti queri. N. 17. p. 120. n. 1.
nō ergo alij, pro quo tēpore poenituerit, ib. p. 121. n. 2.
et pro peccatis antea condonatis. ibi. p. 122. n. 3. quāuis
p opus mali queratur bono defuncto. ib. p. 123. n. 4.
Indulgentiā mortuo cōcedi posse. N. 20. p. 174. n. 16.
Indulgentiā quesituro satis esse gratiā, sine proposito satisfaciendi. N. 21. p. 180. n. 1. sed cōtra Caiet. ibi. p. 180. n. 2. & defenditur multis. ib. p. 181. n. 3. sed satis est conditionale, ibi. p. 189. n. 13.
Indulgentiā irrationabiliter volēs peccat N. 21. p. 183. n. 5
Indulgentiā prodesse per modū suffragij nō est quod sentit Cald. N. 22. p. 199. n. 13. sed quod dicitur. ib. p. 208. n. 21. & pot sic viuis prodesse. ibid. p. 208. n. 23. Imo frequenter sic prodest, ibid. p. 209. n. 24.
Indulg. absoluerē indirecte quid? N. 22. p. 208. n. 22.
Indulgentiā alijs viuis alij vino quandoq; querit. ibid. p. 218. n. 32.

INDEX

Indulgentiam vtilem esse, licet hic non probetur.

N. 5 p. 14. n. 1.

Indulgentiam querere, etiam perfectorum esse, ibidem. p. 15. n. 2. quia licet ea ipsa non sit meritum, quo tamen acquiritur, opus meritum est, ibidem p. 16. n. 3.

Indulgentiam, etiam iniungenda poenitentiae et ipsius copias concedit. contra Caiet. N. 11. p. 65. n. 9.

Indulgentiam iobeleam plenam: sed hic non probari. N. 6. p. 17. n. 1.

Indulgentiam non esse piam fraudem: & per eam solum effici, ut passio innocentis membri unius corporis, pro alterius eiusdem nocentis satisfatione accipiatur. N. 8. p. 28. n. 4.

Indulgentiam unam, & eandem alius plenius, quam alius querit. N. 11. p. 53. n. 1. licet partem causae eius implens nihil consequatur, ibidem. p. 59. n. 2. non ratione glo. ibidem. p. 59. n. 3. sed noua ibidem. p. 60. n. 4.

Indulgentiarum inuentum non esse nouum. N. 7. p. 21. n. 2.

Indulgentiarum quasi prodigus Sixtus quartus,

INDEX

N. 23. p. 277. n. 30.

Indulgentiarum mentio cur olim rara, & nunc frequens. N. 7. p. 23. n. 5. sicut & purgatorij. ibid. p. 24. n. 6. quia ex hoc ille p̄dēt, ibid. p. 24. n. 7.

Indulgentiarum formæ variæ. N. 30. p. 284. n. 1. et quæ cōmunis eius, quæ datur pro articulo mortis, ibidem. p. 287. n. 7.

Indulgentiarum thesaurus, quid, & unde? N. 13. p. 85. n. 1.

Indulgentiarum thesaurum esse dispensabilem per prelatos, etiam sine sacramenti applicatione. N. 14. p. 92. n. 1.

Indulgentiarum magnus reditus alicubi. N. 19. p. 151

Indulgentiarum instar aliarum moderatio Pauli tertij. N. 26. p. 249. n. 9.

Indulgentiarum suspensio Extravag. Quæadmodum. N. 25. p. 274. n. 27. etiam ad alios annos, quam iobelei extendi, latè probatur, nec legi reuocata, ibid. p. 277. n. 31. sed cōyicitur reuocata, vel modificata, ibidem. p. 278. n. 32.

Indulgentias statas qui non querunt. N. 19. p. 160. n. 22. & quid, ut querant, facient? ibi. p. 161. n. 23.

Z

INDEX

- Indulgentias à paucis quæri verendū. N. 17. p. 124.*
et licet à multis quæri possint. ibi. p. 129. n. 19.
Indulgentias valere quantum sonant, & intelligi de
iniungendis. N. 11. p. 62. n. 6. si sine mentione
in iunctionis concedantur. ibidem. p. 63. n. 7.
Indulgentias dat Papa, & conciliū. N. 30. p. 299.
n. 1. & legatus, & episcopus. & c. ibi. p. 301. n. 3.
etiam non consecratus. ibid. p. 301. n. 4. nō infe-
rior nō vicarius. ibid. p. 302. n. 6. non parochus,
ibi. p. 303. n. 9. nec excōicatus, vel hæreticus. ibi.
p. 303. n. 10. sed alioquin malus sic. ib. p. 303. n. 11.
Indulgentia causa pauperis subuenitō omittitur.
N. 6. p. 17. n. 2. nisi. & c. ib. p. 18. & 19. n. 4. & 5.
Indulgentia una utilitas magna. N. 18. p. 134. n. 4.
Indulgentie tria tpa cōsideranda. N. 19. p. 146. n. 8.
Indulg. querēda multa requisita. N. 17. p. 126. n. 11.
Indulgentie denunciatores, qui reprehendendi
N. 15. p. 114. n. 18.
Indulgentie magnæ pro re leui concessæ excusatio,
& declaratio noua, & singularis. ibid. p. 106.
n. 2. quæ magis explicatur. ibi. p. 110. n. 14.
Indulgentia verum saltem per translationem re

INDEX

- missionem significare. N. 8. p. 26. n. 2.
- Indulgentia eiusdem causa eadem impleta ab uno
 ab ista, impleta ab alio non item. N. 1. p. 61. n. 5.
- Indulgentia causa sit sufficiens: licet non equipol-
 lens. N. 15. p. 105. n. 8.
- Indulgentia causa proxima, & remota sic differ-
 runt. N. 19. p. 154. n. 17. cuius pars bene impleta
 quando prodest. ibid. p. 155. n. 18.
- Indulgentia diffinitio. N. 20. p. 173. n. 1. et quod ver-
 bum, indulgentia, varia significat, ibid. p. 165. n.
 2. & an hic latine sumatur. ibid. p. 166. n. 3. &
 diffinitio Caiet. mala. ibi. p. 172. n. 13. & Calder.
 Felin. Henrri. & Cois nimia. ibi. p. 173. n. 14.
- Indulgentia concessio, non est iustitia distributi-
 va actus. ibid. p. 168. n. 6.
- Indulgentia genus est remissio, pro ut equipollet illi
 distinctio absolutio, vel compensatio, ib. N. 20. p. 172. n. 12.
- Indulgentia causa eadem precedere potest. N. 22. p. 214. n. 36.
- Indulgentia quinque requisita. N. 31. p. 213. n. 31.
- Indulgentiis, & alijs privilegijs collegiorum uniuers-
 sitatum. & c. suspensio non suspensio singularium. N. 28
 p. 26. n. 13. nec habent confessionarium, et bullas

INDEX.

- ibidem*. p. 267. n. 20.
- Indultum edendi oua, lactantia, habendi altare portatile, &c. hic non suspendi.* N. 28. p. 269. n. 21.
- Instar alterius tale, quale alterum.* N. 26. p. 246. n. 2. & an pereat cum eo, *ibidem*. p. 248. n. 8.
- Intellectus nouus. c. Cum dilecta. de confir. vit. vel inuicil.* N. 28. p. 272. n. 25. & *Extra. Quæ ad modum.* *ibidem*. p. 272. n. 26.
- Intellectus. c. In nouo. & c. Quauis. 21. distin.* N. 23. p. 230. n. 10.
- Intellectus. c. Translato. de constit. ibi.* p. 230. n. 11.
- Intellectus illius, Quod infirmum est Dei, &c.* N. 12. p. 82. n. 6.
- Intellectus illius: Quodcumque solueris, &c.* N. 14. p. 95. n. 5.
- Intellectus quorundam dictorum Antoni. de plenaria.* N. 41. p. 9. n. 11. & eã quesituro quid uale. *ibidem*. p. 41. n. 12.
- Iobelea indulgentia suspendit alias.* N. 25. p. 239. n. 1. *plenas tantum, ibidem*. p. 240. n. 2. *licet omnium prædicationes uetet, ibidem*. p. 243. n. 5.
- Iobelei inuentorem non fuisse Bonifacium, contra*

INDEX

- Polydorum*. N. 7. p. 23. n. 4.
- Iobeleus Hebræos perinde vsos, ac Græcos Olympiadibus, & Romanos Iustris*. N. 1. p. 4. n. 4.
- Iobeleum ante annum conditam Extr. Quemadmodum mensibus*. 16. N. 28. p. 276. n. 29.
- Iobeleum annum in vigesimum quintum primū Paulus*. 2. mutauit. N. 24. p. 237. n. 1. *Qui à vigilia Natiuitatis incipit*, ibidem. p. 237. n. 2.
- Iobeleum annum limitare omnes indulgentias, facultates, &c.* N. 28. p. 280. n. 33.
- Iobeleus annus quinque suspendit*, ibidem. p. 256. n. 1. *Que ampliatur octo modis*, ibidem. p. 256. n. 2. *& angustantur quinque*, ibidem. p. 260. n. 8.
- Iobeleus annus Hebræis sollemnis*. N. 1. p. 2. n. 1.
- Iobeleus annus Hebræorum nō figurabat nostrū*. N. 4. p. 11. n. 1.
- Iobeleus annus Hebræorum in quibus similis nostro*, ibidem. p. 13. n. 3.
- Iobeleus annus primum fuit Christianis centesimus, deinde quinquagesimus, nunc est vigesimus quintus*, ibidem. p. 11. n. 2.
- Iobeleus, et iubileus à varijs variè scribi*. N. 1. p. 3.

INDEX

- n.2. sed aptius iobeleus: quia nō à iubilo: sed à Iobel, deducitur, ibi. p.5. et.6. n.6. & 9. Idemq; quod quinquagenarius significat. ibid. p.3. n.3.
- Iobeleus varia vario respectu Hebraeis significasse. ibid. p.7. n.10.
- Iubilum, iubilare, iubilatus esse latinis: iubilus & iubilans non esse. N.1. p.5. n.7.
- Iudex nō absoluit directe a sententia superioris, licet pro eo soluēdo indirecete possit. N.22. p.210. n.26.
- Iurisdictio, quæ redditur inuitā. N.20. p.168. n.7.
- Iurisditionis omnia iure canonico delegantur. N.31. p.302. n.5.
- L**egatus est ordinarius extraordinarie. N.28. p.267. n.9.
- Lex nō cōtinet, quæ verba eius nō cōtinet. N.28. p.269. n.22. et quæ ad similia extēdat, ibi. p.271. n.24.
- Licentia celebrandi, & alia similes non spirant per mortem concederitū. N.31. p.311. n.26.
- Lusitani in capiēdis bullis, quibus præstāt. N.19. p.158. n.21.
- Macula effectus peccati. N.10. p.48. n.4. & quid est, et nihil positivū dicere, ibid. p.50. n.7. manet præterito pctō. ibid. p.51. n.5. & non efficitur à

INDEX.

- De veniali, ibid. p. 51. n. 9.*
Malus nec pro se, nec pro alio nisi ministerialiter
satisfacit. N. 22. p. 211. n. 31.
Maria Magd. suo nos exemplo docuit officia civilia.
N. 5. p. 18. n. 3. pauperum causa non omittenda, ibi. p. 18. n. 4.
Maria virgo in se a peccato, et originali. N. 13. p. 88
n. 8. Et quatuor sanctorum genera. ibi. p. 88. n. 9.
Meretur nemo alij gratiam de condigno, excepto
Christo, ibi. p. 87. n. 5. qui a sua conceptione est
omnibus servandus meruit. ibid. p. 87. n. 6.
Monica Christi quoad vim merendi cur non applicetur
sine sacramento, quoad vim vero satisfaciendi
sic. N. 14. p. 96. n. 7.
Merita sanctorum remunerata ultra condignum, quoad
vim merendi, non autem quoad vim satisfaciendi. N. 13.
p. 90. n. 12. nec ob id Deus iniurius est. ibi. p. 90. n. 13.
Merita sanctorum quatenus satisfactoria, sine sacra-
mento communicari posse. N. 14. p. 95. n. 4.
Merita sua alteri, etiam laicus concipiat. N. 31. p. 306. n.
18. triplici intentione. ibi. p. 307. n. 19. Et quae illo-
rum concipio indulgentia. ibi. p. 308. n. 20. et quae non
ibi. p. 308. n. 21. Et quae non suspenditur indulgentia
suspensa. ibid. p. 309. n. 22.

INDEX

- Meritorum communicatio quò magis, utilis, & quò minus, quam indulgentia, ibid. p. 39. n. 23. & in quo melior, ibidem. p. 310. n. 24.*
- Morientes bene expresse, vel tacite integre velle poenitere. N. 22. p. 216. n. 40. idque sufficere ad indulgentiã. ibid. p. 216. n. 41.*
- Morienti utilis voluntas Deo satisfaciendi ob duos respectus novos. ibid. p. 217. n. 42.*
- Moritur nunquã uniuersitas, vt singularis. N. 28 p. 266. n. 15.*
- Mortuis paradisi, inferni, & limbi indulgentia non prodest, nec purgatorij. N. 22. p. 194. n. 3. si detur ab inferiore Papa. ibid. p. 194. n. 4. nec data à Papa per modũ autoritatis. ibid. p. 195. n. 5. nec etiam per modum suffragij. ibidem. p. 196. n. 8. nisi vt, ibid. p. 198. n. 10.*
- Mortuis quod non profit indulgentia noua ratio. N. 21. p. 188. n. 11.*
- Mortuo, qui viuens voluit satisfacere, an profit indulgentia. N. 22. p. 215. n. 38. & illam ei quærendam ab amicis, ibidem. p. 215. n. 39.*
- Mortuo non queritur huius anni indulgentia, ibi*

INDEX

- dem. p. 193. n. 1. & quare, ibidem. p. 193. n. 2.
 Mortuum opus esse non verè poenitentis: imò &
 verè poenitentis, nisi bene fiat. N. 19. p. 147. n. 9.
 Mortuus quarit indulgentiam factò viuentis ma-
 li. N. 22. p. 211. n. 30.

P

- P**apa dispendit, remittit, & incerta componit.
 N. 29. p. 281. n. 1. quia est summus dispensator
 ibidem. p. 282. n. 2. Quia Christi vicarius, &
 Petri, ibidem. p. 282. n. 3.
 Papa priuilegia, etiam remuneratoria, vel pretio
 data interdum reuocat. N. 28. p. 259. n. 7.
 Papa abutitur sacris literis in canonibus hic, & ali-
 bi. N. 23. p. 226. n. 2. secundum quosdam, quod est
 falsum, ibidem. p. 228. n. 4.
 Papa nec soluit, nec ligat mortuos. N. 22. p. 195. &
 197. n. 6. & 9.
 Papatus per quæ verba promissus, & per quæ da-
 tus. N. 23. p. 229. n. 9. & eo vacante non carere
 ecclesiam sponso, pastore, & rectore: sed vicario
 eius, ibidem. p. 231. n. 13.
 Papa amicitia cur moriēti utilis, & cur nō potest

INDEX

- prohibito vacuare Purgatoriu. N. 22. p. 214. n. 37.*
Papae & Apostolicae sedis placitu differre. N. 28.
p. 257. n. 4.
Peccati culpa infinita, qua parte. N. 16. p. 116. n. 2.
Peccati condonatio baptismalis, & poenitentialis, ut differant. ibid. p. 118. n. 7.
Peccato condonato per contritionem non condonari omnem poenam. N. 16. p. 115. n. 1. nisi ob magnitudinem contritionis. ibidem. p. 117. n. 3. vel per baptismum, ibid. p. 117. n. 4. aut per indulgentiam, ibid. p. 117. n. 5.
Peccatum pro peccato saepe. N. 10. p. 53. n. 15.
Poenitens vere quis resolute. N. 17. p. 125. n. 9.
Poenitentia debita duplex. N. 15. p. 109. n. 12.
Poenitentia rogata spe redimendi eam indulgentijs an profit. N. 21. p. 188. n. 12.
Poenitentia iniuncta non necessario implenda, indulgentia pari acquisita. N. 31. p. 320. n. 43. sed de consilio sic ibidem. p. 321. n. 44.
Poenitentiam iniunctam tollere respectu quodam facilius, quam tollere iniungendam, & dicere hoc facilius esse illo. N. 11. p. 66. n. 10. Ideoque

INDEX.

- Utrunque esse æque facile. *ibid.* p. 67. n. 11.
- Pœnitentiæ actio non solum pœnam peccati sol-
lit: sed etiam medetur cauetq; peccato. N. 5. p.
16. n. 4.
- Pœnitentiæ multæ iniunctio utilis. *Ec.* N. 11. p.
76. n. 23.
- Pœnitentiæ iniunctæ relaxatio à Papa sine cau-
sa tenet. N. 15. p. 108. n. 11.
- Pœnitentium duplex genus. N. 21. p. 185. n. 8. &
quadrupœnitendum, *ibid.* p. 186. n. 9. & pœni-
tens à verè pœnitente differre, *ibid.* p. 187. n.
10. & pœnitere velle noua ratione utile, *ibid.* p.
189. n. 14.
- Peregrinantes facultatem querendæ indulgentiæ
petant. N. 31. p. 305. n. 15.
- Pleno plenius dare quomodo. N. 9. p. 36. n. 6.
- Predicans indulgentias indiscretas, ut peccat.
ibid. p. 322. n. 4.
- Purgatorij ratio fundamentalis. N. 16. p. 118. n. 6.
- Purgatorium ut spoliatur per indulgentiam. N.
31. p. 330. n. 48.

INDEX

Purgatorium non esse, cur non concludat infinitas huius thesauri applicati poenitentibus. N. 14. p. 97. n. 8.

Q

Quaestores indulgentiarum quales, & quid faciant, & quibus contrahant legibus. N. 31. p. 334.

R

n. 46.

Reatus peccati respectu triplicis legis, et poenae. N. 10. p. 48. n. 5. Et quid ibidem. p. 48. n. 4. & macula sublata tollitur. ibid. p. 51. n. 10. eis sublatis manet obligatio poenae temporariae: & proprie non est reatus, ibidem. p. 51. n. 11.

Refertur ad omnia determinatio sequens. N. 25. p. 243. n. 6.

Regula cancell. quae danda. N. 26. p. 247. n. 5.

Remissio omnium peccatorum videtur indulgentia plenissima. N. 9. p. 38. n. 8.

Remissio per indulgentiam longè differt à remissione sacramentali. N. 10. p. 56. n. 21. etiam poenae, qua ratione, ibidem. p. 56. n. 22. & 23.

Remissio latroni facta in cruce, vera indulgentia. N. 20. p. 173. n. 15. Sed non remissio professionis.

INDEX.

ibidem. p. 175. n. 17.

Restituere debentes per remissionem, & compositionem, quatenus tuti, & quæ sunt incerta. N. 29. p. 283. n. 4.

Restitutio plena, & plenissima, ut differant. N. 9. p. 35. n. 5.

S

Sacerdotium non esse translatum proprie à Christo in Petrum. N. 23. p. 230. n. 12. sed improprie: & ita intelligendam glo. c. Translato. ibid. p. 231. n. 14.

Sacramenti effectum sine sacramento dare solius Christi. N. 14. p. 95. n. 6.

Sacramentorum doctrinam ecclesie Romanæ tenendam. N. 13. p. 85. n. 2.

Satisfacere pro se, an quis semper dicatur. N. 21. p. 185. n. 7.

Satisfacit alius pro alio de cō digno. N. 13. p. 87. n. 7.

Septimus dies, septimus mensis, septimus annus, & septimæ hebdomadis annorum finis Hebræis sacer. N. 1. p. 4. n. 5.

Sepulchrum Domini nemo sine licentia Papæ vi-

INDEX

- Sat.* N. 30. p. 284. n. 2.
- Symonia* ut excusatur in indulgentijs pro retempo-
 porali. N. 31. p. 329. n. 47.
- Suffragia* ex se non satisfacere, secundum iustitiã:
 sed a teta diuina acceptatiõe sic. N. 22. p. 204. n. 19
- Suffragia* potentiora indulgentijs in quo, & suffra-
 glopõsse iuuari. *ibid.* p. 219. n. 46. & nõ esse pro-
 mium accidentale, *ibid.* p. 221. n. 47. licet *C. Ari-*
sti decensu liberari tali fuerit, *ibi:* p. 221. n. 49.
- Suffragia* letus faciet hæc, & hæc reputans. *ibid.*
 p. 224. n. 1.
- Suffragia* fiunt pro mortuo post indulgentiã ple-
 nariam, ob quinque nonas rationes, & tres an-
 tiquas. *ibid.* p. 222. n. 50.
- Suffragiũ* auxilium ecclesiasticũ est hic. N. 22. p.
 200. n. 14. & est triplex, quod defunctis datur,
ibid. p. 201. n. 15. & nec satisfactoriũ prodest eis
 via iustitiæ secundũ *Caiet.* *ibid.* p. 201. n. 16. cõ-
 tra quem tenetur, *ibid.* p. 203. n. 18. & quod omni-
 bus defunctis proffit. *ibid.* p. 219. n. 45. contra *Ca-*
iet. *ibid.* p. 217. n. 43.

INDEX

Thesaurus ecclesie communicari potest mor-
tuis, ut viuis. N. 22. p. 199. n. 12.

Thesaurus sapientie diuinae multa continet. N. 23.
p. 208. n. 6. & in his merita Christi, ut scilicet
et gloria. ibid. p. 209. n. 8.

Thome gratia aguntur. N. 23. p. 226. n. 1.

Venia, verbum in hac Extra. quid. N. 10. p. 49.
Verbum, trasseret, pro concedere non nunquam.
N. 23. p. 231. n. 15.

Vita mutatio difficilis. N. 17. p. 125. n. 10. nisi. &c.
ibid. p. 129. n. 18.

Voluntas non est pro facto in indulgentia. N. 22. p.
195. n. 7. idem in notab. 19. p. 144. n. 4.

Voti dispensatio, & commutatio differunt. N. 27. p.
250. n. 1. & in quo, ibid. p. 251. n. 2. & altera sus-
pensa, altera non suspenditur, ibid. p. 251. n. 3. nec
altera concessa, altera conceditur. ibid. p. 251. n. 4.
quod male aliquod confessarij aduertunt. ibid. p.
253. n. 7.

F I N I S.

Nihil aduersum religioni Christianæ
inesse huic relectioni, iudicauit vir eru-
ditissimus, idemq; doctor sacræ Theologiæ lō-
gè insignis, & gymnasta celebris in Academia
Conimbricenti, frater Martinus à Ledesma,
cui ea res mandata fuit à longè illustrissimo
Infante, eodemq; sacro sanctæ Roma. ecclesiæ
Cardinali excellētissimo. D. Henrico, causa-
rum fidei Christianæ in omnibus regnis fra-
tris sui, & domini nostri regis quæsitore sum-
mo, & optimo.

C O N I M B R I C A E

Ioannes Barrerius & Ioannes aluarus

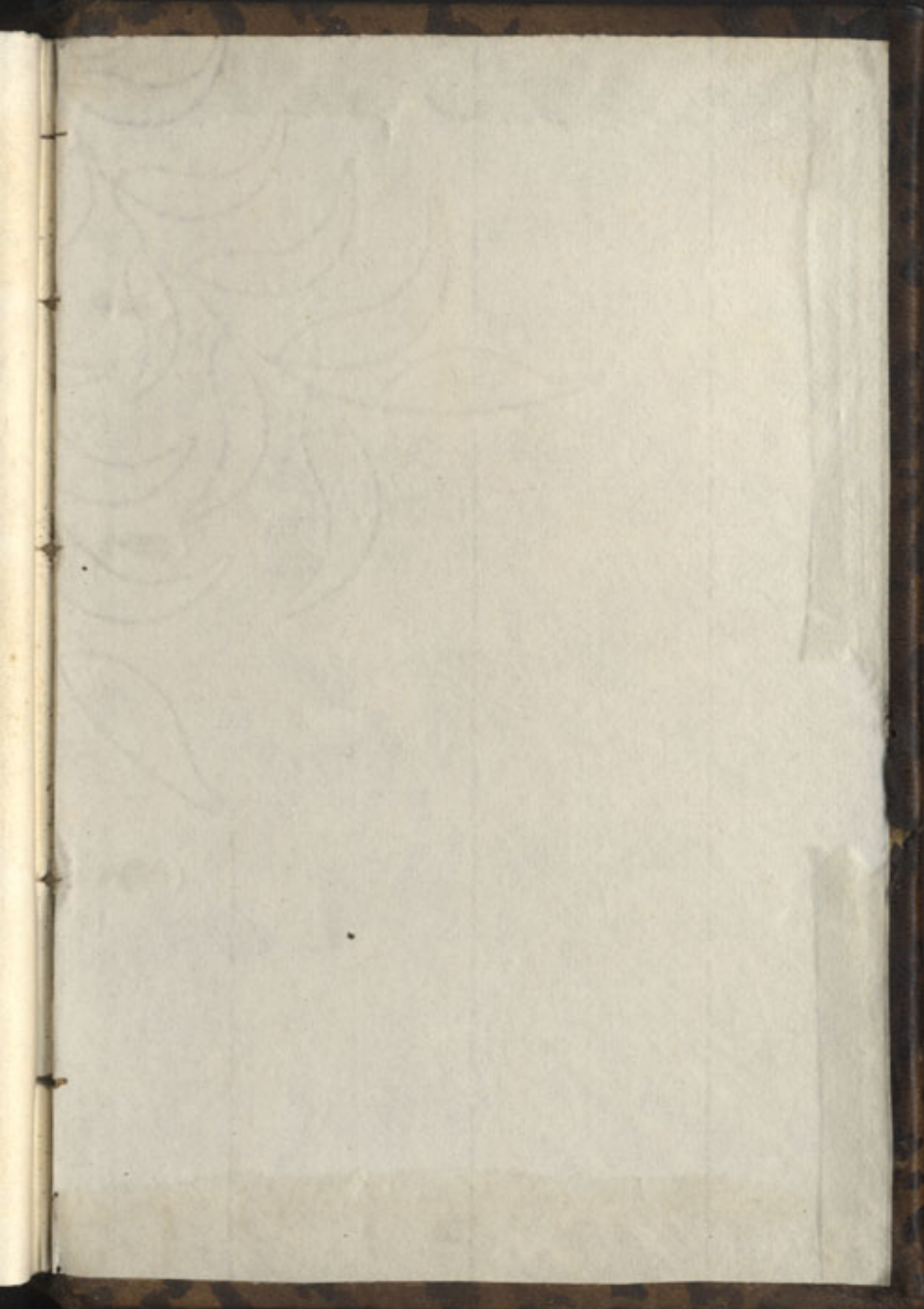
typographi Regij extudebant.

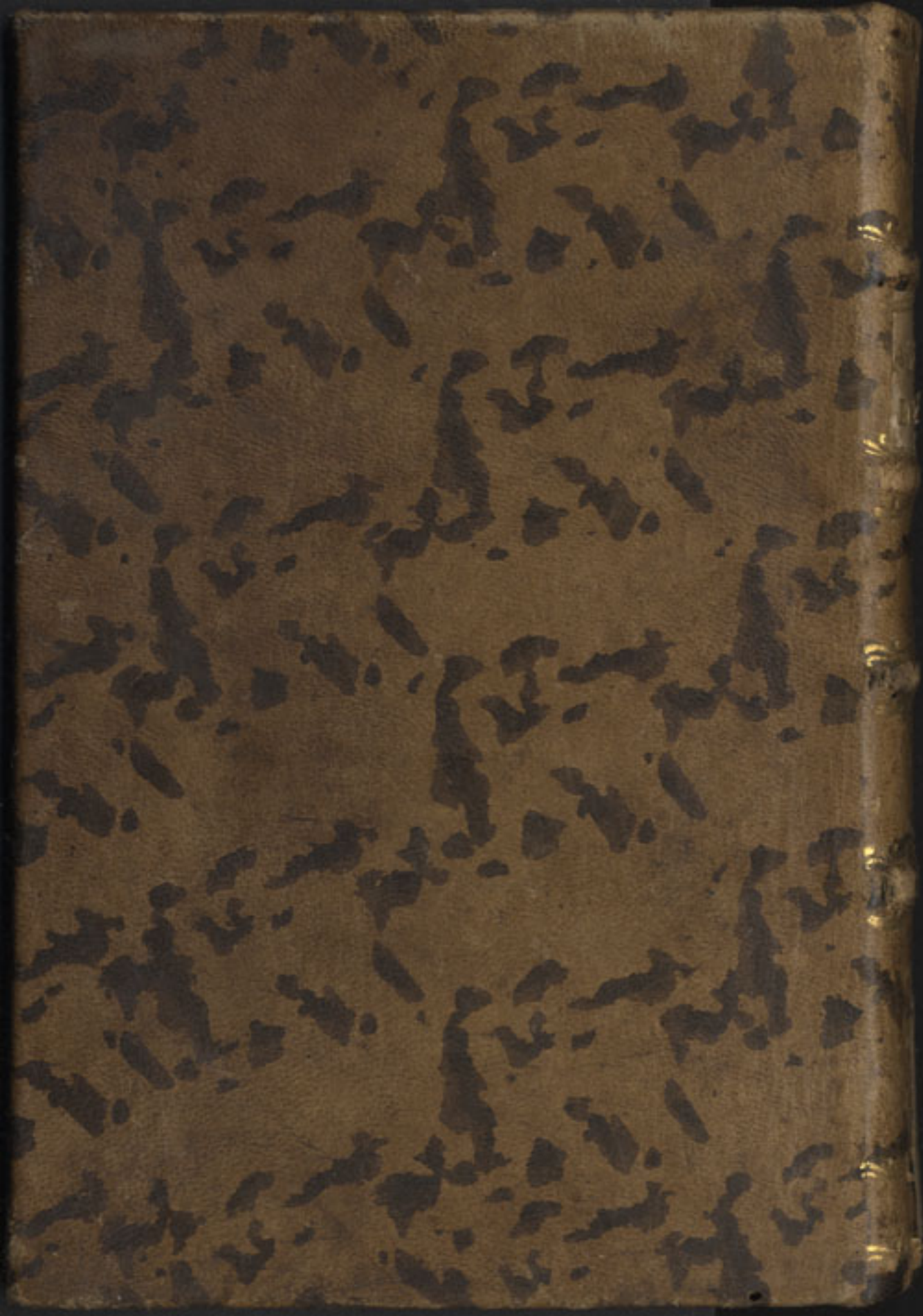
Septimo Id. Nouēb.

M. D. L.

23

AZPIGNET
D B I A U A R

Sala **A**
Gab.
Est.
Tab. **4**
N.º **32**